KAVGA VE YORUM

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Demokrasi için tek yol devrim!
Yıl:11, Sayı:271, 19 Kasım 1984

Kemaller ölmez, bu sınıf yenilmez

Paris yakınlarındaki Pirault fabrikasının direnişçi işçilerine fabrikanın ırkçı-faşist patronu çetesiyle ateş açtı. İşçilerden Kemal Özgül öldü, Haydar Aslan, Hüseyin Doğan ve Rahmi Karataş yaralandı. Bu olayın hemen peşisıra Paris'in bir banliyösü Chateaubriand'da Türkiyelilerin gittiği bir kahveye silahlı saldırı yapıldı. Kahvede oturan Salih Kayar ve Abdullah Yıldız öldürüldü, üçü ağır olmak üzere beş Türkiyeli yaralandı.

Ardarda gelen bu iki olay, Fransa'da çok büyük bir yankı yaptı. Basın ve televizyon günlerce bu konuyu işledi. Yığınsal yürüyüşler, gösteriler oldu. CGT üyesi Kemal Özgül için iki büyük sendika konfederasyonu, CGT ile CFDT, 13 Kasım günü ülke çapında bir dakikalık saygı duruşu ve 15 dakikalık genel grev yaptı. Kemal Özgül'ün cenaze töreninde Cumhurbaşkanı François Mitterand ve İçişleri Bakanı Pierre Coxe da hazır bulundu.

Fransa, çeşitli tarihsel-toplumsal nedenlerle, öteki emperyalist ülkelere göre çelişkilerin oldukça sert yaşandığı bir ülkedir. Dolayısıyla, bu tür saldırılar, vakayı adiyeden değilse de, pek de görülmedik olaylardan sayılmaz. Türkiyeli işçilere yapılan silahlı saldırının Fransa kamuoyunu bu denli sarsmasının iç siyasal gelişmelerle bağlı bir yanı da vardır.

Son Avrupa Parlamentosu seçimlerinin çarpıcı bir biçimde gösterdiği gibi, Fransa'da ırkçı-faşist hareket hızla gelişmektedir. Kemal Özgül'ü öldüren Pirault patronu bu hareketin azılılarındandır. Öteki saldırganın da "yabancılardan nefret ediyorum" diye silahını ateşlemesi, bu hareketin kışkırtmalarına kapıldığını gösteriyor.

"İstemeden kalbini kırdığım bir arkadaş varsa beni bağışlasın. Hepsine selamlarımı söyle, kavga sonuna dek sürsün."

Sosyalist hükümet, kamuoyunun uzun zamandır gerileyen desteğini yeniden ayağa kaldırmak için bu olaya sarıldı. Hükümet yayınladığı resmi bildiride şu görüşlere yer verdi:

"Kimi zayıf zihniyetlerin kürsülerden çıkan çağrılara kendilerini kaptırmaları bir rastlantı mıdır? Günbegün zihinlere kin ve ırkçılık telkin edilirken, hoşgörüsüzlük ve yabancı düşmanlığı tohumları kışkırtılırken, bu gibi olaylar karşısında hayret edilebilir mi? Toparlanmak zamanı gelmiştir."

Sosyalist hükümet ve onlara yakın geçmişte verdikleri destekle ağır bir suç işleyen Fransa Komünist Partisi eliyle Fransa'da solun kendini toparlayacağı şüphelidir. Ama, bu olay kendi başına, günümüzde dünya işçi sınıfının savaşımının ne denli içiçe geçtiğine çarpıcı bir örnektir.

Olayın, Türkiye-Fransa ilişkileri çerçevesinde aldığı boyut da ilginç özellikler içeriyor. Fransa'nın bir kasabasında, bir avuç Türkiyeli işçinin kararlı savaşımının getirdikleri neredeyse büyük diplomatik gerginliklere yol açtı.

Bambaşka burjuva hesaplarla Fransa'yla sürtüşen Türkiye burjuvazisi de mal bulmuş mağribi gibi olayın üstüne atladı. Gazetelerde "rüzgar eken, fırtına biçer" diye Fransa burjuvazisine açık mektuplar yayınlandı. Türkiye'de en azılı işçi düşmanı bir siyaset güden burjuvazinin, Avrupa'daki döviz kaynakları kurumasın, işçiler geri yollanmasın diye, "yabancı düşmanlığı"na karşı ne denli "cansiperâne savaşım"(!) yürüttüğünü hepimiz biliyoruz. Ne var ki, Türkiye burjuvazisi, bu bencil davası ne de olsa işçileri ilgilendirdiği için, Türkiye'deki işçi yığınlarına "ters etki" yapmasın diye en akla gelmedik hokkabazlıklara başvuruyor.

Aslında bu iki saldırı olayının birincisi, sınıf çelişkilerinin *doğrudan,* ikincisi ise *dolaylı* sonucudur. Türkiye burjuvazisi *dolaylı, yani üstü örtülü* yana dikkatleri çekmek için yırtındı. Bunda pek başarılı olamadı ki, acı acı dert yanmaktan kendini alamadı:

"Fransız gazeteleri, Epon ve Chateaubriand'daki olayları iki günden beri birinci sayfa manşetlerinde kınayarak kullanıyorlar. Bu arada, gerek gazetelerin, gerek kamuoyunun dikkatleri daha ziyade grev dolayısıyla öldürülen vatandaşımızla ilgili olayın üzerine çekiliyor. Chateaubriant'daki alçakça saldırıya karşı tepkiler göstermelik seviyede kalıyor. Dün CGT sendikasının yaptığı çağrı üzerine Fransa'da Kemal Özgül için 15 dakikalık genel grev yapıldı." *(Tercüman,* 14 Kasım 1984)

Burjuvazi, grev savaşında sınıfı uğruna yiğitçe ölen Kemal Özgül olayını örtbas etmek için çırpınadursun, şehidimizin bir yoldaşımıza söylediği şu son sözleri, işçilerin üstün sınıf karakterini haykırıyor: "İstemeyerek kalbini kırdığım bir arkadaş varsa beni bağışlasın. Hepsine selamımı söyle, kavga sonuna dek sürsün!"

Burjuvazi, kavga yoldaşına bu sımsıcacık sevgiyi, düşmanına bu derin kini duyan sınıfın sesini susturabilir mi? Burjuvazi, daha nice Kemallerin açık sınıf savaşına atılma azmini gemleyebilir mi?

Sınıfı için vuruşanlar ölmez, bu sınıf yenilmez.

Sami Rasin

Kürt halkına ayrılma hakkı

12 Eylül'den bu yana ilk gensoru önergesi de verildi. Ne olmuş, kim demiş ve benzeri somut ayrıntılara boğulmadan bakarsak, bu gensoru önergesinin anlamı işkenceler konusunda olmasıdır. Olayın somut ayrıntıları ne olursa olsun gensorunun işkence konusunda olması halkımızın baskı ve işkenceye karşı duyduğu, gırtlağına gelmiş tepkiyi dolaylı olarak yansıtmaktadır. Son sıralarda Kürt halkı üstüne estirilen terör de işkenceye karşı duyulan tepkiye bir o kadar daha tepki katmıştır.

Türkiye ordusu ağustostan beri Kürdistan'da vahşet saçıyor. Kürdistan'daki bu olaylar üstüne önce büyük bir gürültü koptu. Evren, ardından Özal, "Doğu illerimize" taşındılar. Televizyona çıkıp bu konuda bol bol nutuk attılar. Basında bir yaygaradır başladı. Burjuvazinin sağı-solu, hepsi "bölücülüğü" en şiddetli, en şövenist bir dille kınadı.

"Basınımızın" en "sol" yazarlarından Uğur Mumcu bir yazısında İstiklal Marşı'nın sözlerine sahip çıkarken bir başka yazısında "azınlık ırkçılığına" karşı kin kusuyor. Yani Uğur Mumcu, "çoğunluk ırkçılığını" açıkça savunuyor. Üstelik bunu yaparken Nazım'ı da Mehmet Akif'le aynı kefeye koyarak güya solculuk taslıyor. Hepsi bizimdir diyor. Hayır hepsi değil, ırkçı, halk düşmanı olanlar sizindir.

Önce burjuvazinin hesapları Kürt halkına baskı ve terör uygulayarak, Türk halkına şövenist kışkırtma yaparak halkları bölüp bastırmak, işleri idare etmekti. Ancak bu hesap tutmadı. Halklar homurdanmaya başladı. Bunun üzerine bir yandan "sol" partilerin sözcüleri Kürt halkını yatıştırmak için "doğu illerimize" giderken öte yandan konu bıçak gibi kesildi. Nazlı Ilıcak, Evren'i olayı çok büyütmekle, Özal'ı da konuyu önemsememekle suçladı. Ne yapacaksanız el altından yapın dedi. Bundan sonra öyle yapıldı. Şimdi Kürt halkı üstünde askersel baskı, arama-taramalar, köy boşaltmalar sürüyor ama işler, basında gürültü koparmadan yürüyor.

Yine de burjuvazinin kendi içinde tartışması bitmedi. Sorun boylu boyunca önlerinde yatıyor. Türkiye halklarını birbirlerine karşı kışkırtamadılar. Orada kini bilenen bir Kürt halkı, burada şövenizme düşmeyen bir işçi sınıfı ateşle barut gibi yanyana duruyor. Bu durumda Meclis ve gazete köşelerinde sessiz-sedasız tartışma sürüyor.

Kamran İnan, Meclis'te herkese anlatıyormuş. Doğu'da nüfusun %50'si Türkçe bilmiyor diye yakınıyormuş. "Anayasa dili" kullanma üstüne bir kararname yayınladılar. Anayasa'da yazdığı gibi resmi dil olan Türkçeyi mi kullanın demek istiyorlar, yoksa Anayasa'da kullanılan türde Türkçeyi mi kullanın demek istiyorlar kolay anlaşılmıyor. Biz ne demek istediklerini anlıyoruz. Ama onlar açıkça söylemekten korkmuşlar.

Zaten baştan beri Türkiye sınırları içine ilişkin olarak Kürt sözcüğünü etmekten korkuyorlar. Iran'la Irak'a gelince Kürtler, Türkiye'ye gelince "Doğu ve Güneydoğu illerimizdeki nüfus"! Bu nüfusun %50'si Türkçe bilmiyor ama nece bildiği meçhul. Bir ulusun varlığını, hatta ayrılma hakkını kabul etmek gerçekte burjuva demokratik bir tutum olduğu halde, bizim burjuvazinin en solu bile iki uluslu bir ülkede ulusal birlik diye bağırıyor.

Tüm bunlar demokrasinin sahibinin işçi sınıfı olduğunu çok canlı bir biçimde kanıtlıyor. İşçi sınıfımız Kürt halkının yalnızca varlığını açıkça dile getirmekle kalmıyor. Kürt ulusunun ayrılma, ayrı devlet kurma hakkını savunuyor ve baskılara, şövenizme karşı duruyor.

Baskılara karşı çıkan çok vardır. Ancak ileri işçilerin, komünistlerin konumu hepsinden farklıdır. Onlar her baskıya faşizm etiketi yapıştırarak burjuva devleti konusunda bilinç bulandırmıyor, dolayısıyla savaşımı burjuva demokrasisi özlemleriyle sınırlandırmıyorlar.

Bugün Kürt halkına uygulanan baskıya faşist demek yalnızca Evren'leri hedef göstermektir. Oysa köşelerinden, bölücülüğe karşı ulusal bilinç, hep birliktelik vb. diye bağıranların sıktıkları ideolojik kurşunlar belki bugün kavgaya daha çok zarar vermektedir. Dolayısıyla bugün faşizm var diyenler burjuvazinin bildiğimiz kurşunlarına olmasa da, ideolojik kurşunlarına ortaklık konumundadırlar.

Cemile Çakmak

Pirault işçileri anlatıyor

15 Kasım Çarşamba akşamı Mantes La Jolie'deki işçi yurdunda işçi arkadaşlarla oturduk, gazetemiz için bir söyleşi hazırladık. İşçi arkadaşlar 22 Ekim günü grevin bitmesinden bu yana gelişen olayları birer birer gazetemiz *İşçinin Sesi* için anlattılar.

İşçinin Sesi: Hepimizin bildiği gibi, 22 Ekim'de patronla işçiler arasında imzalanan toplu sözleşmeden sonra Pirault'da grev bitmiş, iş başlamıştı. Yeniden greve başlamanıza neden olan olayları anlatır mısınız?

Delege İşçi: Aynı hafta içinde patron protokole uymadı. Hem gayri resmi hem de haksız olarak greve katılan işçilerden 32 tanesine çıkış mektubu gönderdi. Oysa sözleşmede paralarımızı ödeyeceğine ve hiçbir işçiye çıkış vermeyeceğine dair imza atmıştı. Çıkış mektuplarını iş müfettişine götürdük. İşten çıkarmalar resmi değildir, dedi. Patron 30 Ekim'de ödemesi gereken 4 aylık alacaklarımızı ödemedi. 30 Ekim akşamı saat 17.30'da işyerine gittiğimizde kapılar patron tarafından zincirlenmişti.

İkinci İşçi: Patron bize bağırıyordu: "Sakın buraya girmeye çalışmayın. Pirault'ta kan akar. İçeride ateşli silahlarımız var. Herşey hazır."

İşçiler: Biz haklarımızı yasal yoldan almaya çalışacağız diye cevap verdik. Siz insan haklarına, sözleşmeye uymuyorsunuz diye bağırdık.

Üçüncü İşçi: Pirault'la işçi delegesi Hüseyin arkadaş görüştü.

İkinci İşçi: Tüm arkadaşlarla birlikte sendikaya gittik. Çeşitli devlet kuruluşlarına başvurduk. Devlet kuruluşlarında kimse Pirault patronunun tutumuna tepki göstermedi. Bunun üzerine *İşçinin Sesi*'nden arkadaşların da katılmasıyla sendikada bir toplantı yaptık. Toplantıda Aubergenville belediyesi önünde bir gösteri yapmaya karar verdik. Çünkü patron Jean Pirault, belediye meclisi üyesiydi. Pankartlarımızı hazırladık. Üstlerine "Ücretlerimizi istiyoruz", "Pirault'dan çıkışlar durdurulsun" diye yazdık.

31 Ekim Çarşamba günü Fransa Sağlık Bakanı'nın Mantes La Jolie devlet hastanesine geleceğini öğrendik. Bunun üzerine hastanenin önünde gösteri yaptık. Sağlık Bakanı'yla görüşmek istediğimizi bildirdik. Hastanenin önünde biriken halk bizi destekledi. Biz de "4 aylık birikmiş ücretlerimizi istiyoruz" diye bağırdık. Bu arada Sağlık Bakanı geldi. Sorunlarımızı dinlemek zorunda kaldı. İlgili devlet kuruluşlarına ileteceğim, dedi. Bu arada Vali de geldi. Ona da sorunlarımızı anlattık.

Dinlemesine dinlediler ama hiçbir devlet kuruluşu bizimle ilgilenmedi. Bu da devletin niteliğini, kimin devleti olduğunu bize kendi deneylerimizle öğretti.

Üçüncü İşçi: Bu olaydan sonra öğleden sonra saat 4'de patronun oturduğu kasaba olan Aubergenville'e gittik. Üyesi olduğu belediye önünde gösteri yaptık. "Patron Pirault Aubergenville'de belediye meclisi üyesi, RPR üyesi" diye slogan attık.

Gene pankartlarımız açık olarak kasabada dolaştık. Evlerin posta kutularına bildirilerimizi attık, bildiri dağıttık. Kasabanın ortasında yürüyüş yaptık. Slogan attık. Halk bize sahip çıktı, birçok kişi desteklediğini söyledi.

Aubergenville'den Mantes La Jolie'ye gelerek tren garının önünde bir gösteri yaptık. Bildiri dağıttık. Oradan İş Müffettişliği binasına gittik. Onun önünde de gösteri yaptıktan sonra dağıldık.

İşçinin Sesi: Bildiğiniz gibi işçi yurdunda sizlerle bir toplantı düzenlemiş ve bu toplantıda grevi doğru yansıtmayan Paris Mantes gazetesi üzerine konuşmuştuk. Şöyle bir önerimiz olmuştu: Bir gazete sahibi sırf gazetenin sahibi olduğu için gazetede yayınlanacak haberlere, makalelere müdahale edemez. Gazeteler patronların görüşlerini topluma aşılayan araçlar olmaktan kurtarılmalıdır. Madem ki gazeteler toplumun fikirlerini etkiliyor, kamuoyu oluşturuyor o halde yalan yanlış haber veremez. Kapitalizm yıkılmadan gazete sahibi özel mülkiyetten gelen kârını cebine koyacaktır ama bu gazetelerde yanlış haberlere yer verdirmek hakkını onlara tanıma anlamına gelmemelidir.

Herkes biliyor ki greve bizçok haklı nedenlerle çıktık, aleyhte yazı yazan Paris Mantes gazetesini basalım, pankartlarımızı açalım, haberin doğrusunu yazana kadar oradan çıkmayalım, demiştik. O günkü toplantıda bu fikir kabul edilmişti. Bu konuda ne yapıldı?

İkinci İşçi: O toplantıdan iki gün sonra, bizimle birlikte davranmaya ikna ettiğimiz işyerindeki Senegalli, Fransız ve Portekizli işçilerle birlikte gazetenin önüne gittik. Pankartlarımızı açtık. Gazetenin tutumunu protesto ettik.

Bu gazete grevle ilgili ilk haberinde bizi desteklemişti. Bu haberin çıkmasından iki gün sonra işyerinin patronu bu gazeteden bir muhabir çağırıp resim çektirdi, muhabire para yedirdi. İkinci grev başladığında gazete haberi "15 Kürt militan silahlı olarak Pirault fabrikasını işgal etti" şeklinde verdi. Neyse gösteri sırasında işçi delegesi arkadaşlarla bir gurup işçi gazeteye girdi. "Olayları doğru yansıtın. İşte sahte ödeme fişleri. Dört aydır para alamıyoruz" deyip belgeleri verdiler. Gazetenin 9 Kasım tarihli sayısında 2. sayfa olduğu gibi bize ayrılmıştı. Tüm istediklerimizi yazdı. Üstelik sahte ödeme fişlerinin de resmini bastı.

Dördüncü İşçi: Bu olaydan sonra Mantes La Jolie belediyesine gittik. Bildiri dağıttık, bağış topladık. Halktan büyük destek gördük.

İşçinin Sesi: Sendikayla birlikte işgal kararı nasıl alındı? Kaç işçi katıldı? Kaç sendikacı vardı? Diğer uluslardan işçilerin tutumu neydi?

Delege İşçi: Patron kapıyı zincirleyip bizi içeri almayınca, üstelik bir de gelirseniz kan akar deyince, durumu bütün devlet kuruluşlarına bildirdik. Devlet kuruluşlarının patronun bu tutumuna karşı hiçbir tepkisi olmadı. Pirault işçilerinin son çaresi sendikada bir toplantı yapmak oldu. Bu toplantıda fabrikaya girip açlık grevi yapmaya karar verdik. Zaten ailelerimizle birlikte açtık. 10 Kasım Cumartesi günü saat 18.15'le 18.30 arası 5 bağımsız sendikacıyla 40'a yakın işçi birlikte işyerine gidildi. Fransalı, Portekizli, Senegalli işçiler de vardı.

İşçinin Sesi: Fabrikaya girdiğinizde olaylar nasıl gelişti? Kimlerde silah vardı? Kim ateş etti? Kemal Özgül arkadaşımızı vuran kimdi? Neden yalnızca Türkiyeli işçiler vuruldu?

Delege İşçi: Aslında fabrikaya vardığımızda bahçe kapıları zincirle kapalıydı. Bu nedenle, patronun daha önce 11 Ekim günü grevi kırmak için buldozerle girdiği yerden guruplar halinde girdik. İşyerine girer girmez patronun sadık köpeği Jack Ndazar üzerimize yaylım ateşi açtı. Ateş açılmadan önce bahçenin arkasına önüne dağılmıştık. Ateş açılınca Jack'a ateş etmemesini, onunla bir sorunumuz olmadığını söyledik. 10 dakika kadar sonra patron ve muhasebeci bahçe duvarlarından atlayarak içeri girdi. Jack telefon etmiş, işçiler geldi demiş. Bu ana kadar kimseye birşey olmamıştı, kimse yaralanmamıştı. Patron ve muhasebeci gelir gelmez Jack'a "ne duruyorsun, ateş et, durma" diye bağırdılar, bir taraftan da silahlarına sarıldılar. Ateş ettiler. Patron Jack'a "vur, öldür" diye bağırıyordu, ama ikisi birlikte ateşe devam ettiler. Bu anda 4 arkadaşımız yaralandı.

Üçüncü İşçi: Adamlar ateş ediyorlardı. Kemal Özgül bu anda vuruldu. "Beni bir doktora yetiştirin" dedi. Bir arkadaş

CGT'nin düzenlediği protesto yürüyüşüne 50 bin kişi katıldı.

Kemal'i kucaklayarak dışarı götürdü. Bu arada Haydar Aslan arkadaş boğazından vurulmuştu, her tarafından kan akıyordu. Hüseyin Doğan ve Rahmi Karataş da kol ve omuzlarından vuruldu. İşçiler o anda şunun farkına vardı: Savunmasızdık! Bir sendikacı arkadaş, "burada fazla duramayız, terketmek zorundayız" dedi. Yaralı arkadaşları tren yolu tarafından kucağımızda çıkardık.

Dördüncü İşçi: Kemal Özgül kendini hastaneye taşıyan arkadaşa şöyle demiş: "İstemeyerek kalbini kırdığım bir arkadaş varsa beni bağışlasın. Hepsine selamımı söyle, kavga sonuna dek sürsün." Bu sözleri ettikten sonra da ölmüş.

İkinci İşçi: Hastaneye gittiğimde hemşire beni içeri almadı. Kemal Özgül'ün iniltisi geliyordu. Kemal Özgül'ün ölüş nedenine gelirsek, biliyorsunuz baştan beri hep biz öne atılıyorduk. Kemal gerçekten kavgada öne atıldı. Çok yiğit bir arkadaşımızdı.

İşçinin Sesi: Yaralı arkadaşları hastaneye bıraktıktan sonra ne yaptınız? Fabrikada durum ne oldu?

Üçüncü İşçi: Olaydan sonra bütün arkadaşlar biraz ilerideki kahvenin önüne gittik. Polisler gelince birlikte fabrikanın önüne vardık. Bizim istediğimiz patronların suç aletleriyle birlikte yakalanmasıydı. Komisere, "bize karşı kullanılan silahları bulun" dedik. Komiser ise bize, "ne silahı, rüya mı görüyorsunuz" dedi.

İkinci İşçi: Komiser bana "ne oluyor" diye sordu. Ben de "Pirault'da adam öldürülüyor, işçi katlediliyor" dedim. Komiserin cevabı şu oldu: "Siz fabrikaya girerseniz elbette patron sizi öldürür, kendisini savunuyor. Sizi öldürmekte haklı." Biz de hep birlikte, "biz senin baştan beri patronla birlikte, bize karşı olduğunu biliyoruz" dedik. O anda Kemal Özgür arkadaşın ölüm haberi geldi. Biz ölüm haberini alır almaz polislerin üzerine yürüdük. "Patronları, katilleri bize teslim edin" diye komiserin yüzüne tükürdük. "Siz bizim değil, patronların güvenliğini sağlamaya geldiniz. Köpekler domuzlar" diye bağırdık. Arabalarını tekmeledik.

Dördüncü İşçi: Polislere saldırmak istedik. Çünkü patronun köpekliğini yapıyorlardı. Polisler ve komiser bize birşey diyemedi. Çünkü onlar da suçluydu.

Beşinci İşçi: O anda jandarma ve polisler kendi aralarında şöyle şeyler söylüyorlardı: "Yahu bunlarla ne uğraşıyoruz? Beş dakikada dağıtalım." Biz de patronun bürosunu taşladık. Patron içerideydi. Camların hepsini kırdık.

Üçüncü İşçi: O arada patronu yakalamak amacıyla içeri girmek istedik. Hatta bazı arkadaşlar demir parmaklıklardan içeri atladı. Jandarmalar silah çekip bizi engelledi.

Beşinci İşçi: Bir arkadaş polisin üzerine yürüdü. "Fransa'da demokrasi yok" diye bağırdı. Devletin yüzünü kendiliğinden çok açık görmüştü. Polis arka taraftan patronu kaçırmış.

İşçinin Sesi: Olaya tüm gazeteler geniş yer verdi. Mantes La Jolie bölgesinde 12 Kasım günü bir yürüyüş yapıldı. 13 Kasım'da Paris'te Tracadero alanında 50 bine yakın insanın katıldığı bir başka yürüyüş yapıldı. Birkaç bölgede daha olmuş. Şimdi biz de arkadaşlarımızın Dereux'de örgütlemek istediği, valinin izin vermemesine rağmen yapılan protesto yürüyüş ve mitinginden geliyoruz. Gerçekten uluslararası çapta yankıları olan bir olay oldu. Bundan sonra ne yapmak niyetindesiniz?

İşçiler: Biz Pirault işçileri şehit düşen Kemal Özgül arkadaşımızın onurlu mücadelesini omuzlarımızda taşımaya söz veriyoruz, ant içiyoruz. Şuna da söz veriyoruz ki, haklarımızı alıncaya kadar mücadelemiz sürecektir. Kemal'i katledenler, kanımızı akıtanlar döktükleri kanda boğulacaklar.

İşçinin Sesi: Gazetemiz *İşçinin Sesi* aracılığıyla kamuoyuna, devrimci, demokrat güçlere iletmek istediğiniz bir mesajınız var mı?

İşçiler: Biz demokrat, ilerici örgütlerden haklı mücadelemizi desteklemelerini istiyoruz. Bu saldırı yanlızca Pirault işçilerine değil, dünya işçi sınıfına karşı bir saldırıdır. Tüm arkadaşlar bunu böyle bilsinler. Ve öncelikle grevin başından beri direnişte, kavgada bizimle birlikte, omuz omuza, kol kola, geceli gündüzlü haklı mücadelemizde yanımızda olan *İşçinin Sesi*'ne yürekten selam ediyoruz, teşekkür ediyoruz.

İşçinin Sesi: Teşekkürlük birşey yapmadık. *İşçinin Sesi* savaşan işçi sınıfının sesidir. Biz komünistiz, görevimizi yaptık. Ayrıca sizlerle birlikte savaşımdan çokşey öğrendik. Biz size *İşçinin Sesi* olarak teşekkür ederiz.

Tufan Çelikkol, Paris

Dereux'da korsan miting ve yürüyüş

Kemal Özgül'ün anısı savaşıma ışık tutacak

Pirault fabrikasında bir işçinin, Kemal Özgül arkadaşımızın katledilmesi, üç işçi arkadaşımızın da yaralanmasını protesto için Dereux'de bir miting ve yürüyüş düzenlendi. Ancak PRP partisinden olan vali (RPR, Cumhuriyet için Birlik Partisi demektir, ırkçı ve sağcı bir partidir) yürüyüş ve mitinge izin vermedi.

İzin verilmediği halde eylem daha önceden geniş şekilde duyurulmuş olduğu için Türkiyeli ve diğer uluslardan kişiler alanda toplandı. Bir sivil polis gelerek "miting ve yürüyüşe izin verilmediğini" hatırlattı. Buna rağmen orak-çekiçli flamamızı açtık, "Fransalı, yabancı, mücadele ortak, patron birdir", "Pirault katil, patronlar suç ortağı", "Pirault ırkçı, faşist, katil" diye sloganlar attık. Pirault olayları üzerine bir yazı Fransızca olarak megafonla okundu. Şehir merkezine kadar önde TKP-*İşçinin Sesi* flaması olmak üzere yürüdük. Yürüyüşe katılım izinsiz bir yürüyüş olmasına rağmen iyiydi. Yürüyüş yarım saatten fazla sürdü.

Dereux

TKP-*İşçinin Sesi* Fransa örgütünün dağıttığı çağrıyı aynen veriyoruz

Pirault'da patronun katliamı

Aubergenville'de (Mantes La Jolie) prefabrik ev üreten bir işyerinde çalışmakta olan 83 kadar işçiden otuz Türkiyeli işçinin dört aydır ücretlerini alamaması üzerine başlattıkları grev yedinci gününde patronun işçilerin istemlerini kabul etmesiyle son bulmuştu.

Grev boyunca patron her türlü saldırı yöntemi kullandı. CGT üyesi işçiler bu saldırılara karşı başarılı bir şekilde karşı koydular. Patron amacına ulaşamadı. Yerel basını arkasına alarak orada yalan propagandaya başvurdu. Basın aracılıyla işçilerin silahlı oldukları yalanını yaydı ve ücretlerini ödediğini söyledi. Sonra bir başka gazetede farklı bir açıklama yaparak kendisini yalanladı. Ayrıca grev sırasında, patron ve arkasına topladığı adamları, işçilerin üzerine silahlı bombalı saldırıya geçti. Gaz bombası atarken, diğer taraftan buldozerle fabrikanın duvarını yıkıp içeri girmek istedi. Bu saldırıdan sonra yapabileceği hiçbir şey kalmayan patron masaya oturup görüşmelere başlamak zorunda kaldı. İki gün süren görüşmelerden sonra grevcilerin istemlerinin çoğunu kabul etmek zorunda kaldı.

Bu grev, işçilerin birlik ve kararlılığının ne yenilmez bir güç olduğunu gösterdi. Grev sona erince, patron imzalanan protokola göre, ücretlerin birinci ve ikinci bölümünü ödedi. 30 Ekim günü üçüncü ve son bölümünü, yani ücretlerin kalan en büyük bölümünü ödemesi gerekirdi. Akşam işçiler paralarını almaya gittiklerinde, patron fabrikanın kapılarını kilitlemişti. Sendikanın birçok girişimine rağmen patron imzaladığı protokole uymadı.

Geçen çarşamba günü bu durumu kamuoyuna bildirmek için sendika şehir içinde bir yürüyüş düzenledi. İşçiler aileleri ile birlikte yürüdüler, bildiri dağıttılar. Bu arada patron kırk iki işçiyi gayri kanuni yoldan işten çıkardı. Bu hafta ise işçiler İş Mahkemesine başvuracaklardı. Ve aileleri ile birlikte aç kalan işçiler, en yasal hakları olan ücretlerini alabilmek için son mücadele yöntemi olarak 10 Kasım Cumartesi günü saat 18.00'de beş Fransız CGT temsilcisi ile birlikte fabrikaya giderek açlık grevi yapmaya karar verdiler. Bu eylemi gerçekleştirmek için fabrikaya girerlerken patron ve adamları tabanca ve tüfeklerle işçilere ateş açtılar. Bu olayda KEMAL ÖZGÜL arkadaşımız katledildi. HAYDAR ARSLAN arkadaşımız boğazından aldığı kurşunla komadadır. HÜSEYİN DOĞAN ve RAHMİ KARATAŞ arkadaşlarımız kol ve omuzlarından yaralandılar. PATRONLARIN BU KATLİAMINI ŞİDDETLE PROTESTO EDİYORUZ. Bu olay işçi sınıfının en demokratik haklarını alabilmek için bile kıran kırana bir mücadele yürütmesi gerektiğini gösteriyor. İşçiler, emekçiler, bu kavga hepimizin kavgasıdır. Saldırı ve katliamı protesto eylemine tüm gücümüzle katılalım.

TKP-İşçinin Sesi, Fransa

CGT, katliamı protesto için 12 Kasım 1984 günü yürüyüş düzenliyor. Yürüyüşe yığınsal katılalım. Yer: Mantes La Jolie Tren Garı. Saat: 17.00'de. Gare Saint Lazare'dan gidilir.

Kemal Özgül'ün cenazesi sınıf kinimizi bileyen bir eylem oldu

Öğrencilerdeki canlanma rüzgarın yönünü gösteriyor

Değerli Yoldaşlar,
Faşizmin Çözülüşü'nde Yürükoğlu yoldaşımızın yazdıkları yaşamdaki değişmeyi öylesine karşılıyor ki, kitapta, uzun süredir her dakika gözleyip de adlandıramadıklarımızın anlamlı bir bütün içinde tam verilişini bulduk. Kitapta getirilenlerin tümünü kabul ediyorum ancak yine yoldaşın söylediği gibi, kabul yetmez. Kabulden sonra sorumluluklarımız hızlı bir ivme ile artıyor.

Olanaklar çok fazla ve hızla gelişiyor. Yepyeni çalışma alanları, yepyeni insanlar çıkıyor. Öylesine bir canlanma öylesine hızlı bir politikleşme var ki, inanın zaman zaman sanki bir yıl önce ayrı bir ülkede yaşadığım hissine kapılıyorum. Toplumun farklı kesimlerinden örnekler getirmeme sanırım gerek yok, çünkü içinde bulunduğum öğrenci kesimindeki değişme rüzgarın yönünü yeterince iyi anlatıyor.

Üniversitelerde eski uygulamalar devam ettirilmeye çalışılıyor, ne var ki artık öğrencilerde yığınsal bir tepki başladı. En güzel örnek ek sınav hakkı, harçların kaldırılması vb. uygulamalar karşısında verilen dilekçelerdir. İstanbul'da öğrenciler ellerinde dilekçelerle fotoğraf çektirebiliyorlar, Ankara'da toplu halde rektöre çıkabiliyorlar, dilekçe vermekten daha etkili olabilecek eylem türleri tartışılıyor. Kısacası öğrenciler artık sorunlarına sahip çıkabiliyorlar.

İstanbul'daki dilekçe olayından sonra, Ankara'da da bazı girişimler oldu. Ancak bu işi örgütlemeye çalışanlar detaylarla ilgilenmekten, genel hedefi şaşırıp ağızlarına yüzlerine bulaştırdılar. İlk önce toplu dilekçe verilmesine karar verilmiş, uzun süre İstanbul'dan gelecek metin beklenmiş. Daha sonra ayrı ayrı dilekçe verilmesine karar verilmiş, en son karar ise pulsuz dilekçe verilmesi olmuş. Tabii bütün bunlarla uğraşırken insanları bu konuda örgütlemeyi ihmal ettikleri için, sonuç olarak zaman geçti ve toplu bir hareket başlayamadan söndü. Asıl önemli olan artık bunların konuşulması, tartışılması, insanların biraraya gelerek daha neler yapılabileceğini sorgulamalarıdır.

Şu anda bizim okulda gündemde olan konu üniversite harçlarının ödenmemesidir. Bu konuda da kimi zaman merkezi, kimi zaman dağınık haberler geliyor. 15 Kasım'a kadar ilk taksidin ödenmesi gerekirken, henüz bir tek kişi dahi parayı yatırmamış. Herkes birbirine bekle biraz daha en son gün ödersin gibi laflar ediyor. Kısacası merkezi bazı girişimler olsa da olmasa da özünde kendiliğinden bir hareket gelişiyor. Son söylentilere göre 12 Kasım'dan başlamak üzere yemekhane boykotu olacakmış.

Bunlar şimdilik yeni durum konusunda verebileceğim örnekler. İlk başta da söylediğim gibi bizlere çok fazla sorumluluk düşüyor. Herşeyden önce yaşamdaki duruma kendimizi uyarlamamız gerekli. İki olasılık birbirinin içinde gelişiyor. Ortamın sarhoşluğuna kapılıp iki günde eriyip gidebiliriz de, sağlam bir çalışma ile gerçekten güçlenebiliriz de. İkinci olasılığı yaşama geçirmenin yolu ideolojiyi, yığın psikolojisini iyi kavramaktan, deneyimlerimizi hızlı bir şekilde sürekli gözden geçirip ilerisi için kullanmaktan, herşeyin ötesinde de, geçmişteki hatalara izin vermemek için disiplinin her zamankinden daha fazla özüne inmekten geçiyor.

Yoldaşlar, bizler yoktan varetmeyi artık öğreniyoruz. İnanın hiçbir arkadaşımız, kazandıklarımızı kaybetmek istemiyor, bunun tek şartının da daha çok kazanmak olduğunu biliyor.

Tüm yoldaşlara en içten selamlar.

Yıldız Cansoy, Ankara

Yığınların cesaretlenmesi neyi anlatıyor

Yoldaşlar,
Geçenlerde bir yoldaşla merkez organa mektup yazmanın önemi ve yayınlanan mektuplar hakkında konuşuyorduk. Konuşma geliştikçe farkettim ki ben hep yorum yazıyorum. Yani şu kitabı okudum, bu yazıdan şunu anladım diye yazıyorum. Evet bütün bunlar bir disiplin ve öğrendiklerimin sınanması anlamında güzel de, mektup yazmanın tek amacı bu değil ki! Biz merkez organımızın çalışma alanımızdaki duyuları olmalıyız. Bu sağlanmalı ki, merkez organda günlük somut sorunlarla ülkenin geneli arasında canlı bir bağ kurulabilsin.

Burjuva basınında birçok haberlere yer veriliyor. Ama toplumsal psikoloji, yığınların nabzı ne rakamlarla, ne de gazete haberleriyle tam olarak ölçülebilir. Onu yığınların içinde yaşayan bir komünist siyasetçi olarak *hissedersiniz*. Yaşadıklarımızı en ince ayrıntısına değin ve "bu önemli, şu önemsiz" diye ayırmadan merkez organa iletерek gözlemlerimizi ve deneyimlerimizi kollektifleştirmeliyiz. Yeni mi anladın, demeyin. "Bilmek var, bilmek var" derler ya, bu da öyle oldu işte.

Bu yazımda size biraz okuldan sözedeceğim. Bizim okula servis otobüsleriyle ulaşım sağlanır. Bu otobüslerin yetersizliği öteden beri sorun olmuştur. Cuntanın mutlak egemenliği döneminde bu soruna küçücük bir bireysel itiraz bile jandarmada sonuçlanırdı.

Geçenlerde bir otobüs ayakta fazla yolcu var diye okula hareket etmemiş. Şöfor fazla yolcuların inmesini istemiş. Bunun üzerine otobüsteki arkadaşlar toplu direnişe geçmişler. İki saat otobüsten inmemişler. Bu arada öteki otobüslerin de gelmesine rağmen derse geç kalma, disipline verilme pahasına kimse direnişten vazgeçmemiş. Olaya hareket memuru ve müteahhit görevlisi de müdahale etmiş ama direniş gene devam etmiş. Sonunda öğrencilerin isteği kabul edilmiş ve otobüs fazla yolcularıyla birlikte okula gönderilmiş.

Otobüslerin yetersizliği karşısında artık öğrenciler "en kuvvetli olan kazanır" düşüncesiyle hurra otobüslere saldırıp yer kapmaya çalışmıyorlar. Otobüslere zorla girilip ayakta seyahat ediliyor. Herkese eskiye oranla bir cesaret geldi.

Bu cesaretlenme neyi anlatıyor? Bunun yanıtını da bırakalım "faşizm çözüldü" tesbitimizi de çalmaya çalışan menşevikler düşünsün.

Hasan Kıvırcık, Ankara

8. ÖZVERİ TAARRUZU

Taarruzumuzun utkusu parti yıkıcılarına yanıttır

Tempomuzu tutkuyla hızlandırıyoruz

Bu yılki özveri taarruzumuz, pekçok göstergeler açısından önceki taarruzları geçmektedir. Her haftaki taarruz toplantılarımız, yepyeni katılımlarla ivmelenerek temposunu sürdürüyor.

8. Özveri Taarruzu artık şunu iyice kanıtladı ki, pekçok örgüt işlerinde olduğu gibi, geleneksel taarruzumuz da iyice kökleşmiş ve profesyonelce ele alınır olmuştur. Örneğin, temponun örgüt hedefinin aşıldığı 9. haftadan bu yana aynı hızda gitmesinin önemli bir nedeni, yoldaşlarımızın ön hazırlığının iyi olması ve düzenli çalışmaların sürdürülmesidir.

Ortaya çıkan birçok beklenmedik harcamalardan taarruzumuzu en az etkileyecek durumda tutmak için özel fonlar açtık. Örneğin F. Almanya'da tutuklanan yoldaşlarımızın avukatlık giderleri için her hafta ayrıca bir katkıda bulunuyoruz.

Taarruzumuz, neşeyle, tutkuyla, geleceğe güvenle sürüyor.

S.M., Londra

Hedeflerimizi yükselterek ilerliyoruz

Sekizinci Özveri Taarruzu Fransa örgütü olarak katıldığımız ikinci taarruzdur. Daha önce birçok yoldaşımız gazetemizde taarruzun gerçekten bir okul, bir elek olduğunu üstüne basarak yazmışlardır. Ben de aynı önemle söylemekte yarar görüyorum. Gerçekten de öyledir.

Bu yılki taarruzumuza birçok yeni yoldaş katılıyor. Bu yeni yoldaşlar taarruz adını ilk defa duydukları halde, taarruzun önemini yaptığımız çalışmalarla kısa zamanda kavradılar. Taarruzumuz büyük bir çoşkuyla sürüyor. Gençlik kolundaki yoldaşlarımız da daha çok genç olmalarına rağmen bu savaşta önemli yer tutuyorlar.

Bir başka önemli nokta kadın yoldaşların aktif katılımıdır. Üç kadın yoldaşımız bu yıl ilk olarak taarruza katılıyor. Hepsinin de ekonomik durumu pek iyi değil. Buna rağmen diğer yoldaşlardan bir adım geride kalmaksızın yarışıyorlar. Devrim savaşımında önemli bir yerleri olduğunu iliklerine kadar duyuyorlar. yarışıyorlar.

Kuşkusuz bu işten dökülenler de oluyor. Bunun içindir ki taarruz önemli bir elektir diyoruz. Gerçekten bu işe niyetli olan, savaşa hazır olan insan bu işe soyunur. Diğer yandan devrimden kaçmak isteyenlere iyi bir perde oluyor: Maddiyatın arkasına gizlenip kaçmak. Bu insanların yolları açık olsun. *İşçinin Sesi*'nin her taarruzda kazandığı yeni insanlar, yeni kadrolar hiç de az değil. Üstelik var olan kadrolarımız her taarruzdan daha da çelikleşerek çıkıyor.

Yoldaşlar bu taarruzda yine tökezlenip parti düşmanlığı yapanlar olmuş. Buna karşı taarruzun 7. haftasından büyük bir başarıyla çıktık ve haftayı yüzde 600'lük bir artışla kapattık. Bazı yoldaşlar da hedeflerini arttırdı. FİB de hedefini yüzde 500 arttırdı.

Yine aynı hafta Paris'te 100'lerin çağrısıyla bir barış yürüyüşü düzenlendi, çok kalabalık ve yığınsaldı. Biz de daha önceden yaptığımız hazırlıklarla kalabalık bir şekilde katıldık. Özveri Taarruzu için bağış topladık. Büyük bir miktarla ikinci bir başarıyı da oradan sağladık. Gelirleri ise kollektife yazdırdık.

Şimdilik taarruz çalışmalarımız bu durumda. Bunu daha da genişletmeye çalışıyoruz, daha nice taarruzlara hazırlanıyoruz.

Mehtap Sönmez, Paris

Londra İşçi Birliği'nin düzenlediği "Sınırdışı Etmelere Son" yürüyüşü ve gecesi yığınsal oldu.

Hiçbir işçi kaçak değildir

10 Kasım hem Türk burjuvazisi hem de Londra İşçi Birliği için yoğun bir gündü. Burjuvazi Kemal'in bilmem kaçıncı ölüm yıldönümü vesilesiyle bilindik milliyetçi, derme çatma Kemalist ideolojisini yine önümüze sürmeye çalışırken Londra İşçi Birliği güncel bir konu olan sınırdışı etmelere karşı bir yürüyüş düzenledi.

Saat 13.30'da Londra Hackney belediyesi önünde toplanan 300'e yakın işçi İslington Belediyesine kadar yaklaşık 10 km'lik bir mesafeyi büyük bir coşkuyla yürüdü.

10 Kasım'dan haftalar önce LİB üyeleri yürüyüş için yoğun bir ön hazırlık çalışmasına giriştiler. Bir ay süreyle Londra'da Türkçe yayın yapan bir radyoda konuyla ilgili duyurular yapıldı, çeşitli yerlere bildiriler asıldı, broşürler postalandı, yollarda dağıtıldı, pankartlar hazırlandı. Yapılan çalışmaların en önemlilerinden biri yoldaşlarımızın Türkiyeli ve Kıbrıslıların çalıştıkları, Hackney-Islington bölgelerindeki hemen hemen bütün konfeksiyon fabrikalarını dolaşıp işçilerle tek tek konuşmaları, onları yürüyüşe davet etmeleriydi.

Sonunda beklenen Cumartesi geldi ve Hackney belediyesi önünde insanlar yavaş yavaş guruplar halinde toplanmaya başladılar. Yürüyüş Hackney'in siyah belediye başkanı Ken Hanson'un yürüyüşçülere hitaben, ırkçılığı kınayan ve bize eylemimizde başarılar dileyen bir konuşma yapmasından sonra başladı.

Londra'da ilk kez kaçak işçilerin sorunlarıyla ilgili bir yürüyüş düzenleniyordu. Bu yüzden yürüyüş bazı kaçak işçiler tarafından kuşkuyla karşılandı. Yürüyüş esnasında polisin tutuklamalara, kaçak işçi avına girişeceğine dair söylentiler çıktı. Geçtiğimiz caddelerde sık sık toplanmış bizi bekleyen Türkiyelilere rasladık. İçlerinden bazıları bize katıldılar, bazıları kaldırımdan bizimle birlikte yürüdüler ve bir saat kadar yürüyüp hiçbir tehlikenin olmadığını görünce kaldırımdan caddeye inip aramıza karıştılar.

Pankartlarımızla, attığımız sloganlarımızla dinamik, coşku dolu 300'e yakın kişiydik ve geçtiğimiz her caddeyi bayram yerine döndürdük. Alışverişe çıkmış insanlar ellerinde filelerile aramıza katılıyor, pankartlarımızı paylaşıyor, bize bir süre eşlik ediyordu. İnsanlar kahvelerden fırlıyor, pencerelerden uzanıyor bize el sallıyorlardı. İnsanlar, kaçak işçilerle ilgili yürüyüşü büyük ilgiyle izlediler.

Yürüyüşümüz saat 16.30 civarında Islington Belediyesi önünde bitti. Islington Belediye Başkanı Rosie Dale bizi resmi giysileriyle belediye binasının önünde bekliyordu. Yabancı işçilerin böyle bir yürüyüş düzenlemelerinin kıvanç verici olduğunu ve ırkçılığın ancak mücadele verilerek yenilebileceğini söyledi.

Aynı gece saat 19.00'da belediye binasının salonunda bir gece düzenledik. Geceye bir bölümü yürüyüşe de katılmış olan 400'e yakın kişi katıldı. Gecede, bizimle birlikte yürümüş olan İşçi Partisi milletvekilleri Ernie Roberts, Jeremy Corbyn, Chris Smith, Islington Belediye Konseyi Başkanı Valerie Veiss, grevdeki madencilerden bir temsilci, Kıbrıslı Chris Zissimos, Latin Amerika İşçi Birliği'nden bir temsilci, LİB temsilcisi ve sınır dışı edilmek istenen bir Pakistanlı işçi birer konuşma yaptılar.

Ertesi gün yapılan toplantıdaki değerlendirmede yoldaşlarımızın birçoğu sesleri slogan atmaktan kesilmiş olmasına rağmen yine de yürüyüşle ilgili ilginç olayları anlatmaktan kendilerini alıkoyamadılar. İşçi mizahına güzel bir örnek olabilecek bir olay da şöyle:

Bir işçi arkadaşımıza çalıştığı fabrikadaki bazı arkadaşları "aman yürüyüşe katılma, yakalanıp sınır dışı edilirsin" demişler. İşçi arkadaşımız bakmış onları ikna edemeyecek, kendi başına gelip yürüyüşe katılmış. Yürüyüşten sonra tekrar işyerine döndüğünde arkadaşları onu yürüyüşle ilgili soru yağmuruna tutmuşlar. Sorulan sorulardan biri de şuymuş: "Yahu, gittiniz o kadar uzun yolu saatlerce yürüdünüz, 'sınırdışı etmelere hayır' diye sloganlar attınız ama n'oldu yani şimdi, birşey değişti mi?" "Valla n'olsun" demiş işçimiz "sadece yürüyüşten sonra polis yürüyüşe katılanların pasaportlarını toplayıp hepsine birer serbest çalışma izni damgası bastı!"

Yürüyüş boyunca bir yoldaşımızın megafonla sürekli olarak yinelediği konuşmanın özeti de şöyleydi:

İşçiler, "kaçak" işçi avı sürüyor. Yüzlerce işçi evinde, fabrikada, sokakta yakalanıp sınırdışı ediliyor. Londra İşçi Birliği, İngiltere'de Türkiyeli, Kıbrıslı işçilerin sorunlarının çözümünde, işçiler arasında kaçaklık, serbestlik ayrımı gözetmeksizin çalışmalarını sürdürüyor. Hastanelerde pasaport kontrolüne karşı çıkıyor. "Eşit işe eşit ücret", "hiçbir işçi kaçak değildir" fikriyle hareket ediyor. Herkese seçme ve seçilme hakkı. Tek tek avlanmak istemiyorsak birlik olalım.

Yürüyüşe İngilizlerin de katılmış olması belki de yürüyüşün en güzel yanlarından birisiydi. Çünkü ırkçılık sadece bir ülkedeki azınlıkların sorunu değil bütün işçilerin sorunu! Irkçıların aynı zamanda, başka ortamlarda grev kırıcı, işkenceci, şövenist, bağnaz olarak ortaya çıkmaları bir raslantı değil. Hepsi fırsatını bulunca su üzerine çıkan aynı kafa yapısının ürünleri ve ırkçılar kendi uluslarından emekçiler de dahil bütün işçilerin ortak düşmanı.

Başak Uludağ, Londra

Yürüyüş, yığınsal bir dayanışma gecesiyle noktalandı

LİB kaçak işçilere sahip çıkıyor

10 Kasım 1984 Cumartesi günü Londra İşçi Birliği "Sınırdışı Etmelere Son" adı altında bir yürüyüş ve dayanışma gecesi düzenledi. Türkiyeli Kıbrıslı ve diğer uluslardan işçilerin, ilericilerin katıldığı yürüyüş ve gece hem çok kalabalık hem de içerik olarak çok başarılı geçti.

İngiltere'de günden güne yabancı işçiler üzerine yapılan baskılar artmaktadır. Sınırdışı edilmeler, ailelerin bölünmesi olayları artmaktadır. İngiltere'de çalışan yabancı işçilerin sınırdışı edilmelerine karşı savaşım büyük öneme sahiptir. Geçtiğimiz bir yıl içinde Türkiyeli ve Kıbrıslı işçiler, evlere fabrikalara, lokantalara yapılan baskınlarla yakalanmışlardır.

Londra İşçi Birliği iki yıl önce başlattığı "Kaçak İşçilerle Dayanışma Kampanyası"yla birçok işçinin sınırdışı edilmesini durdurmuş, hapse girmelerini engellemiştir. Kampanya bir dizi toplantılar düzenlemiş, kamuoyunun dikkatini bu konuya çekmiştir. "Kaçak İşçilerle Dayanışma Kampanyası"nın bir parçasını oluşturan "Sınırdışı Etmelere Son" yürüyüşü, İngiltere'de yabancı işçiler sorunu üzerine yapılan ilk yürüyüş olmuştur.

Londra İşçi Birliği Başkanı'nın gecede yaptığı konuşmada da belirttiği gibi bu başarılı yürüyüş ve geceden sonra Kaçak İşçilerle Dayanışma Kampanyası daha da yükseltilerek sürdürülecektir. "Hiçbir işçi kaçak değildir" belgisiyle kampanya çalışmalarını yürüten Londra İşçi Birliği başarılı eylemleriyle, işçilerin sorunlarına sahip çıktığını kanıtladı.

Sinan Gürbüz, Londra

“Daha hiçbir şey görmediniz”

Ayla Antepli

ABD seçimlerinde Reagan'ın kazanması kimseyi şaşırtmadı. Yorumcular sonucu, seçimlerden çok önce belli olan bıkkınlıkla karşıladılar. Birçok gözlemci, seçim kampanyasının Reagan ve Mondale arasında bir yarışa dönüşmediği üstünde görüş birliğindeler.

Reagan'ın ülkeyi "silip süpürdüğü", büyük bir "kişisel zafer" kazandığı söylendi. Seçimler, Reagan'ı onaylayan bir "plebisit" olarak adlandırıldı. Reagan'ın Amerikan halkının "vekâleti"ni kazandığı ileri sürüldü. Amerikan siyasetinde Demokratların yarım yüzyıllık hakimiyetinden sonra bu seçimlerle Cumhuriyetçilerin devrinin açıldığı iddia edildi.

Seçim sonuçları üstüne başlıca yorum farklılıkları şu noktalar etrafında toplanıyor: Reagan'ın bu "kişisel zafer"iyle halkın gerçek eğilimini temsil ettiği söylenebilir mi? Kamuoyunda kesin bir sağa kayış oldu mu? "Amerikan ulusunun geleceği ve karakteri" ve ABD'nin dünyadaki rolü bakımından seçim sonuçları ne anlama geliyor?

Bu sorular üstüne belli başlı üç görüş ileri sürülüyor:

Birinci görüş, ekonomik başarılar ve militan milliyetçilikle şövenizmin canlanması temelindeki seçim zaferinin, ülkenin bir bütün olarak sağa kaydığını gösterdiğini söylüyor. Mondale ise "adillik", "halka şefkat gösteren siyaset" ve "oyunu kurallarına uygun olarak oynama" vaazları verdi:

"Ülkenin ne denli 'adillik'ten uzak bir biçimde yönetildiği, ... Los Angeles Oyunlarında çarpıcı bir biçimde sergilendi. Olimpiyatlar bir çeşit milli bayram gibiydi. Amerikalılar kendilerinden ve iyi koşullarından alabildiğine hoşnut olarak gösterildi. Madalya alan Amerikalı sporcular şişinme, öğünme çığlıkları attılar.

"Demokratların 'adillik' üstüne vurdukları vurgu, daha ileri gitmeye engel oldukları izlenimini bıraktı." *(Sunday Times*, 4 Kasım 1984)

"Reagan, geleneksel Mondale demokratlarının 'egoizm' olarak nitelendirdikleri değerleri saygıdeğerlik katına yükseltti. Reagan zenginlik ve yurtseverlikten söz ediyor.

"Bu, en sonunda, onun bir mirası olarak kalabilir." *(Financial Times*, 6 Kasım 1984)

Bir gazete de, Reagan'ın zaferini bazı Demokratların kimi güdülerle Cumhuriyetçi Parti'ye oy atmalarına bağladı:

"İnsanların savunacakları işleri, daha fazla harcama yapma olanakları ve yukarıya doğru tırmanan orta sınıf konumları vardı. Bu yaşam koşullarını savundular ve Reagan'ı seçtiler." *(Guardian*, 8 Kasım 1984)

"Mondale'in daha çok fedakarlık çağrısı, ulusal nabzı doğru değerlendirmiyordu. Onun hiçbir zaman şansı olmadı." *(USA Today*, 8 Kasım 1984)

Latin Amerika'nın bir kesiminde ve Afrika'da kıtlığın, bütün halkların geleceğini sorguya çeken borçlar sorununun ve halkları "ekonomik şiddet", siyasal baskı ve teröre mahkum eden krizlerin olduğu bir dünyada bütün bunlar doğru gibi görünüyor. Reagan döneminde ortaya çıkıp palazlanan "hep bana kuşağının" onu tekrar erke getirmesi, 1984'ün moral tiksintilerindendir. Bu "hep bana kuşağı", Marks ve Engels'in, 19. yüzyılın ikinci yarısındaki Fransa'da "varlıklı ve moda düşkünü gençlik" dediğinin Amerikan çeşididir. 1950 ve 60'ların "çirkin Amerikalı"sının "yukarıya doğru tırmanan" çocukları, 20. yüzyılda ilk kez olarak Cumhuriyetçi Parti'ye gençlik içinde çoğunluğu kazandırdı. (18-24 yaş gurubunda %62, 25-29 yaş gurubunda %58.)

ABD cumhurbaşkanları Reagan gibi Holywood'dan gelmeseler bile artistlik yapmak zorundalar

Seçim kampanyasının, gençliğin değerlerinde esaslı bir sağa kayışı gösteren çarpıcı bir özelliği de şuydu: 1960'ların ikinci, 1970'lerin birinci yarısında büyük protestolara yol açmadan üniversite kampuslarında boy gösteremeyen Reagan, 1984'de birçok üniversitede "kahraman" gibi karşılandı.

Ekonomik başarıların rolünü teslim ettikten, Reagan'ın egoizme, dünyaya meydan okuyuşa, şövenizm ve bağnaz yurtseverliğe çağrılarının rolünü belirttikten sonra, bütün bunların, gerçeğin yalnızca bir parçasını gösterdiğini eklemeliyiz.

Bu sayılanları, Reagan'ın başarısının nedeni ve açıklaması olarak görmek, 1984 seçimlerinin önemini *yanlış yorumlamak* olur. Reagan'ın başarısını sağlayan ve açıklayan, Amerikan toplumundaki ciddi ve esaslı gelişmeleri görmemek anlamına gelir, ki bu gelişmeler aynı zamanda Amerikan toplumu için tek olası çıkış yolunu da açmaktadır: O yol, kurumsallaşmış ve yüceltilmiş bencillikten ve egoizmden, kör bir yurtseverlikten ve saldırgan şövenizmden, ülkeyi neredeyse tüm öteki dünya halklarıyla çatışmaya sokan, içeriği ana olarak bu halkların ekonomilerini ve siyasal sistemlerini Amerikan "yaşam tarzına" kurban etmek olan ve nükleer savaş dahil, büyük bir savaş tehlikesini giderek arttıran dış siyaset çizgisinden uzaklaşmadır.

Sonra, 1984 seçimlerini tamamıyla ekonomik başarılarla, egoizm ve şövenizmle açıklamak, "sol"dan da olsa olaylara Reagan'ın gözlüğüyle bakmak olur. Bu, Reagan'ın vulgar "Amerikanizm"ine karşılık olarak, anlaşılabilir ama daha az vulgar olmayan bir anti-Amerikanizmi koymaktır. Bu tür yorumlar, üçüncü dünya ve Avrupa burjuvazilerine yarar. Bu burjuvazilerin egoizm, şövenizm ve gericiliği daha az görünür çünkü daha mütevazi koşullarda egemenliklerini sürdürürüler. Bu yüzden, bu burjuvazilerin dünyadaki etkileri daha az azdır.

Seçim kampanyasından bir görüntü

Derin bir kutuplaşma

Böyle bir yazıda biz ancak, hem Reaganizmi doğuran ve hem de aynı zamanda onu gelecekte reddetmenin nüvelerini taşıyan derinlerdeki eğilimlere işaret edebiliriz.

Reagan'ın zaferini getiren en önemli unsurlardan biri sayılan ekonomik başarılar, yalnızca üçüncü dünya ve Avrupa'dan ABD'ye — bütçe açıkları, yüksek faiz oranları ve borç ödemeleri yoluyla — zenginlik aktarımını anlatmıyor. Bu, aynı zamanda, ABD'nin kendi içindeki bir zenginlik aktarımını da anlatıyor. Bir kesimin refahının artması, büyük bir çoğunluğun *mutlak yoksullaşmasıyla* yanyana yürüdü.

Geçen ağustosta yayınlanan bir çalışma, gelir dilimlerininin en alttaki %20'lik bölümünün gerçek gelirinin, 1980 ile 1984 arasında, %7.6 oranında düşerken, tepedeki %20'lik bölümünkinin %8.7 oranında arttığını gösteriyor.

Tepedeki %20'nin toplam gelirdeki payı %37'den %38.9'a yükselirken, en alttaki %20'nin payı %6.8'den %6.1'e düştü. Tepedeki %1.9'lük artış, öteki gelir guruplarından buraya 23 milyar dolar aktarıldığını ve bunun tepedeki her aileye yılda fazladan 2 bin dolar getirdiğini gösteriyor.

Amerikan hükümetinin kendi nüfus sayımı bürosu, 1982'deki %15'lik sefalet oranının 1983'de %15.2'ye çıktığını rapor etti. Bu

%0.2'lik artış, son 18 yıldaki en yüksek artıştır.

Bir Kongre raporuna göre, Reagan hükümetinin bütçe kesintileri, 560 bin kişinin sefalet çizgisinin altına itilmesinden sorumludur. Bir başka Kongre raporu da 1981'den bu yana sosyal sigorta ödentileri kesilen ailelerin yarısının yiyeceklerinin tükendiğini söylüyor. *(Financial Times*, 25 Ekim 1984)

Bunlar, toplumun tümü üstüne genel oranlardır. Zenciler, Porto Rikolular ve Meksikalılara gelince durum daha da kötüdür. Sonra, bu oranlar, sefalet çizgisindeki ücretlerle çalışan milyonlarca kaçak göçmen işçiyi kapsamaz.

Reagan döneminde yaşanan ekonomik duraklama ve kendini toparlama yılları, gelir dağılımının yeniden düzenlendiği yıllar oldu. Bu yıllarda milyonlarca insanın mutlak, öteki milyonlarcanın da göreli yoksullaşması ve zenginlikle sefalet uçlarına doğru büyük bir kutuplaşma yaşandı.

Bu durum, Reagan'ın aldığı oylarda da yansıdı. Tepedeki gelir gurubunun oylarının %68'i, en alttaki gelir gurubununkinin %31'i Reagan'a gitti.

Seçmenlerin %47'si oy kullanmadı. Bunların çoğunluğunun düşük gelirli kesimden geldiğini söylersek, ülkenin sınıflar ve gelir dilimleri boyunca ne denli bir *siyasal kutuplaşma* içinde olduğu ortaya çıkar.

Bu, 1984 seçimlerinin en önemli yanlarından biridir. Kutuplaşmayı gösteren başka faktörlerin de olduğunu göreceğiz. Bu faktörler, yukarıdaki sayıların anlattığından çok daha büyük bir kutuplaşmaya işaret ediyor.

Bir başka ülkede böyle bir kutuplaşmanın fazla bir önemi olmayabilir. Fakat ABD'de burjuva partilerinin topladığı oyların sosyal dağılımı daima sınıfları ortadan bölmüş ve sınıf farklarını gözlerden gizlemiştir. Demokrat Parti'nin sendikalar ve işçi sınıfına daha yakın olarak değerlendirilmesi de bu durumu değiştirmez. Çünkü, bu partinin tabanını, sendikalar, liberaller, azınlıklar ve Güney beyazlarının ilkesiz koalisyonu oluşturur. (Cumhuriyetçi Parti, Amerikan iç savaşı sırasında Güneye karşı Kuzeyi örgütledi ve köleliğin kaldırılmasını sağladı. Demokrat Parti, Cumhuriyetçilere karşı muhalefet olarak Güneyde doğdu ve gelişti. Demokratlar, bu gerici ve ırkçı temelde Güneyde güçlü bir parti örgütü ve pratik olarak tek-parti sistemi yarattılar. Bu aygıt yerel düzeyde gücünü koruyor. Kongre seçimlerinde de siyasal hile ve tehdit şebekesi temelinde etkinlik sağlıyor.)

Bu koalisyon, zenciler *yığınsal olarak* oy vermedikleri ve siyasal hareketsizlik içinde kaldıkları sürece yaşayabilir. Jesse Jackson'un başkan adaylığı ve parti içinde zencilerin gerçek bir siyasal güç olması için savaşımı, bu koalisyonun sonuna geldiğinin işaretlerini verdi. Güneyli gerici beyaz demokratların ezici çoğunluğu oylarını Reagan için kullandı.

Demokrat Parti, Güneyli beyazları iterken, zencilerin oyunu almak için kampanyayı da geri çevirdi. Bu yüzden, her ne kadar zenci oyların %90'ı, Mondale'e gittiyse de genel olarak zencilerin seçime katılımı düşük olduğu için bu %90'lık oy etkisiz kaldı. Oysa, Güneydeki zenci seçmenlerin %60'ı oylarını kullansaydı Demokratların kazanması işten bile değildi. Ama zencilerin katılımı gerçekte çok çok az oldu.

Geleneksel Demokrat koalisyonunu çözücü yönde işleyen bir başka faktör daha var. Nüfus ve ekonomik-siyasal ağırlık merkezi Kuzeydoğu'dan uzaklaşıyor. Bu bölge, sendikaların ve Demokrat Parti'ye oy veren işçilerin kalesidir. Hem ekonomi ve nüfus açısından, hem de siyasal ağırlık açısından merkez, "güneş kuşağı"na kaydı. "Güneş kuşağı" denen bölge, Kaliforniya'nın kapsamındadır ve büyük bir bölümünde sendikalar etkisizdir. Kaliforniya, ABD'nin 50 devletinden yalnızca biridir. Ama eğer bağımsız bir ülke olsaydı, gayri safi milli hasıla açısından dünyanın 6. ya da 7. ülkesi olurdu. Kaliforniya'nın yalnızca Los Angeles bölgesi 11 milyonluk nüfusuyla tek başına bu yıl, 750 milyonluk Hindistan'dan daha çok gayri safi milli hasıla elde edecek! Toplam olarak 26 milyon kişinin yaşadığı Kaliforniya, ABD nüfusunun %10.5'ini kapsıyor ve ABD'nin gayri safi milli hasılasının %12'den fazlasını karşılıyor. Kaliforniya ekonomisinin büyüme hızı, bütün ABD ekonomisinin büyüme hızının iki katıdır. *(Economist*, 19 Mayıs 1984) Bu büyüme dünyanın en ileri teknolojisine dayalıdır. Bir süredir, dünyanın yeni ekonomik merkezi olarak bir Pasifik ekonomisinin doğuşundan sözediliyor.

Reagan'ın Kaliforniya çıkışlı olması bir rastlantı değildir. Kaliforniya'nın ekonomik-siyasal bir dev olarak yükselişi, geleneksel Demokrat bölgelerin elinden seçim sisteminin ağırlığını almakla kalmadı, aynı zamanda bu bölgeyi Cumhuriyetçilerin kalesine dönüştürdü.

ABD'deki yeni Cumhuriyetçi çoğunluğun altında derin toplumsal-ekonomik etkenler olduğunu görüyoruz. Ne var ki bu etkenler, bu çoğunluğu yalnızca olanaklı kılmıştır. Kaçınılmaz kılmamıştır. Kaçınılmaz kılan, Demokratik Parti'nin "Reaganizm"e herhangi bir "alternatif" oluşturmaktan aciz, hatta oluşturmaya isteksiz oluşu ve geleneksel koalisyonun çökmesi sonucunda, açıkça en az üç kesime bölünmüş olmasıydı.

Toplumun "Reaganizm"den muzdarip ve ona karşı olan kesimlerine, ülkenin karşısında duran ana sorunlarda Demokrat'ların verebileceği hiçbir şey yoktu.

Gördüğümüz gibi, Demokrat Parti, Güneyli beyaz gericilerle olan tarihsel bağları ve bunları iyice yabancılaştırmaktan korkması nedeniyle zenci oyları çekmek için canlı bir kampanya yürütmedi. Oysa bu oyları çekebilseydi, Demokrat Parti kazanırdı.

En önemli iç siyasal sorun, içinde bulunduğumuz mali yılın sonunda 210 milyar dolara yükselmesi beklenen federal bütçe açığı idi. Bu açık, Amerikan tarihinin en yükseğidir ve görülmedik bir hızla artmaktadır. Açığı yaratan, 1981 ve 1982'de yapılan vergi indirimleri ile, bunlarla paralel olarak artan askeri harcamalardı.

Bütçe açığını kapatmak için askersel harcamaları kısmayı önermek yerine, Demokrat Parti adayı vergi artışları vaat etti!

Dış siyaset alanında ise Mondale Reagan'la "Batı'nın güvenliğini doğrudan tehdit eden" "uslanmaz Sovyet askersel gelişmesi" konusunda anlayış birliği içindeydi. Ancak nükleer harcamalardan vurguyu çekerek, "konvansiyonel savunmamızın güçlendirilmesi" çağrısı yaptı. Mondale Demokrat Parti Kongresi'nde Gary Hart'la birlik olup Jesse Jackson'un önerilerinin reddedilmesini sağladı. Jackson, Demokrat'ların askersel harcamaları indirme siyaseti izlemesini, nükleer silahların ilk kullanımını reddetmesini öneriyordu.

Böylece, sorunların seçim kampanyasını fazla meşgul etmemiş olması yalnızca Reagan'a maledilemez. Reagan, sorunların tartışılmaması için elinden geleni yaptı: Kendi kişiliğini Cumhuriyetçi kampanyanın odak noktası haline getirdi. "4 yıl daha", "Amerika yeniden sahnede", "Daha hiçbir şey görmediniz" gibi muğlak sloganlarla kampanya yürüttü. Kampanyanın son haftalarında tutum değiştirdiği izlenimi yaratarak işleri iyice karıştırdı.

Mondale'in "siyaseti" ise yukarıda belirttiğimiz gibi ana sorunlardan yan çizdiği için bir alternatif oluşturmuyordu. Mondale, danışmanlarının deyimiyle "doğrultusuzluk stratejisi" izledi. Bu stratejinin amacı beklenmedik yönlerden saldırarak Reagan'ı şaşırtmak ve "dede" Reagan'ı "kucaklayıp" yavaşça kenara itmek"ti. Televizyon tartışmalarına hazırlık yaparken, danışmanları, Mondale'e "sorunları tartışma eğilimini yenmesini"(!) ve Reagan'la anlamlı bakışlar, hareketler ve güzel fakat boş laflar temelinde "savaşmasını" salık verdiler. *(Newsweek*, Kasım-Aralık, 1984)

"Reagancılık"la savaş stratejisi yine "Reagancılık"!

Bütün bunlar yalnız 1984 seçimi konusunda değil, Amerikan siyasal sistemi, özellikle de seçim ve parti sistemleri konusunda çok şey anlatmaktadır.

"Reagancılık", Amerikan demokrasisi ve savaş tehlikesi

Yazımızın başında 1984 seçimlerine ilişkin olarak çeşitli görüşlerin ortaya çıktığını söylemiştik. Birinci görüşe göre "Reagancılık" toplum çapında bir sağa kayışı temsil etmektedir. Bu ancak kısmen doğrudur. İkinci görüşe göre ise, Reagan kampanya ilerledikçe daha "pragmatik" ve "ılımlı" konuma geçti ve seçimi merkeze kayarak kazandı. Üçüncü görüş, Reagan yönetiminin ilk ekonomik kriz belirtisinde çözüleceğini, bu yüzden çoğunluğun hiç de istikrarlı olmadığını söylüyor.

Türkiye'deki 6 Kasım 1983 seçimlerini değerlendirirken Yürükoğlu yoldaş seçimlerin halkın iradesini ancak çarpık bir biçimde yansıttığını, bu iradenin dile getirilmesi için elde hangi kanallar varsa oralardan geçerek yansıttığını söylüyordu.

Özal'ın başarısı nasıl Türkiye'de halkın iradesinin düzgün bir yansıması değildiyse, Reagan'ın başarısı da Amerikan halkının iradesini düzgün yansıtmamaktadır. Reagan'a ve özellikle silahlanma yarışına ve dışarıda Amerikan saldırganlığına karşı çıkan koca toplumsal kesimler bu karşıtlığı dile getirebilecekleri kanallardan yoksundular. Bu yalnızca 1984 seçimlerinin bir özelliği değildir. Gerçekte Amerika'nın bütün seçim ve iki partili sistemi, *halkın iradesini çarpıtmak ve rayından çıkarmak amacıyla bilinçli olarak* düşünülmüş bir sistemdir.

1984 seçimlerinin tek "hayırlı" tarafı, Reagan'ın bu sistem yoluyla kazandığı utkunun, sistemin zayıflığını ve çelişkilerini öne çıkarmış olmasıdır. Bu sonuç Demokrat Parti'nin çöküşünde özellikle belirgindir. Demokrat Parti ya bu kez yeni bir halk tabanı temelinde yeniden canlanır (beyaz Güneylilerle uğursuz koalisyon ölmüşe benzer) — ki bu olasılık Jesse Jackson'un tüm ırklardan yoksulları ve ezilenleri içeren bir "gökkuşağı koalisyonu" kurulması çağrısında yansımaktadır, ya da, üçüncü-dördüncü partiler doğar. Bu tür partiler Amerikan tarihinin başka dönemeç noktalarında önemli bir rol oynamışlardır.

Bugün gerçekten böyle bir dönemeç noktasıdır. Hiç kuşkusuz Reagan yönetimiyle Amerika, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurduğu dünya hegemonyasını yeniden pekiştirmeyi amaçlayan bir saldırganlık yoluna koyulmuştur.

Sorun sırf nükleer silahlardaki genel artış, Amerika'nın elindeki nükleer silahların sayısındaki artış sorunu değildir. Reagan yönetimi altında son hızla geliştirilmekte olan silahlar ve programlar, *belli maksatlara* yönelik *özel nitelikli* silahlardır. Özellikle M-X füze sistemi, Avrupa'da yerleştirilmesine başlanan Cruise ve Pershing füzeleriyle "Star Wars" uzay silahları, "ilk nükleer vuruş" üstünlüğü sağlamaya yöneliktir. İşler bu noktaya varmasa bile, bugünkü Amerikan siyaseti, Sovyetleri muazzam askersel harcamalara mahkum ediyor ve Soyvetlerin karşısına Amerikan nükleer şantaj tehlikesini dikiyor. Bu siyaset, 1984 seçimlerinde asla sorun edilmedi.

Amerika'nın Grenada'yı işgali ve Nikaragua'ya karşı girişimleri de sorun edilmedi. Burada sorun, şu ya da bu ülkenin işgali sorunundan öteyedir. Her ne kadar bu da önemliyse, asıl sorun Amerika'nın askersel güç kullanarak tüm öteki ülkelere gözdağı vermesi, tüm dünyaya "tekrar sahnede olduğunu" ilan etmesidir.

Bu anlamda 1984 seçimleri sırf ana sorunların tartışılmadığı bir seçim olmakla kalmadı. Asıl olarak dünyaya, Vietnam yenilgisinden bu yana Amerika'nın büyük bir savaşa girmesine karşı olan Amerikan "kamuoyunun" Amerika'nın "canalıcı çıkarları" uğruna dünyanın herhangi bir yerinde girişilecek bir savaşa arka çıkacağını, arkasında birleşeceğini göstermeyi amaçlayan bir *"propaganda çalışması"*ydı.

Böylece "Reagancılık" seçim kampanyasının *kendisini* saldırganlık siyasetinin bir parçasına dönüştürdü.

Reagan, yardımcısı Bush ile birlikte seçim zaferini kutlarken

Tutanaklar ve gerçekler

Yalçın Çağlar

Bu sayımızda yayınlanan TKP-*İşçinin Sesi* Üst Bürosu ve Eşgüdüm Komitesi toplantılarının tutanakları tüm partililer, sempatizanlar ve işçi sınıfımız için çok eğitici olacaktır. Belgeler partinin üst organlarının nasıl çalıştığını, partiyi nasıl yönlendirdiğini, ideolojik-siyasal-örgütsel konuları nasıl ele aldığını açık bir biçimde göstermektedir. Bundan öte tutanaklar, partiyi yönetme sorumluluğunun yoldaşça güven temelinde devredildiği yoldaşların siyasal kimliğini parti tabanının yakından tanıması olanağını sağlamaktadır. Diğer bir önemli nokta da ülkenin ve partinin içinden geçmekte oldukları kritik dönemeçlerin üst üste düştüğü bir anda bu belgelerin yayınlanması partinin kendisine ve sınıfın bilincine olan güveninin göstergesidir.

Bugün bazı yoldaşlar, Vural Demir'in her yörede yaydığı "parti üst organlarında demokrasi yok, tartışma yok, V. Dursun diktatörlüğü var" sözlerine kanarak tutum aldılar. Her yalana inanmaya çoktan karar vermiş olan parti yıkıcılarını bir yana bırakırsak, tutanaklar bu sözleri yoruma yer bırakmayacak bir kesinlikle yanıtlıyor.

"Organlar toplanıyor ancak tartışma olmuyor" gibi bir söze de bundan sonra insanları inandırmak zor olacaktır. Organ toplandığı halde muhalefet görüşünün dile getirilmesi engellenirse böyle birşey konunun içeriğine bağlı olarak söz konusu edilebilirdi. Ancak tutanaklardan görülüyor ki farklı bir görüş çıkınca gündeme alınıyor. Bir kez olsun tartışmayı kesmek için yeterlilik önergesi verilmiyor. Bir kişi bile olsa "kafama takılan noktalar var" der demez organ, kendi önerisiyle de değil sekreterin çağrısıyla, bir kez daha toplanıyor. Tartışmanın sonunda gene V. Demir'e görüşlerini geliştirip bir kez daha tartışmaya getirmesi öneriliyor, (kendisi önermiyor). Organlarda, tartışma özgürlüğü o boyutlarda ki Vural Demir, 1,5 saat süreyle 1982 Anayasası'nın lafzıyla (özü olsa gene su götürür bir yanı olurdu) faşizm uygulanabileceği konusunda tartışıyor. Ve sonra Anayasayı hiç okumamış olduğunu itiraf ediyor!

Böyle bir pişkinlik ancak ve ancak toplantıyı yöneten "diktatör" V. Dursun'un demokratlığına ve diğer yoldaşların sabır ve terbiyesine sığınılarak yapılabilirdi. Nitekim Vural Demir'in dışarıda ne derse desin, toplantıdaki bu sabır ve demokratlığa sık sık bilerek sığındığı tutanaklardan görülüyor.

Yoldaşların tutanaklarda gözden kaçırmayacakları bir nokta da şu ki, Vural Demir'in sekreterliğini yaptığı Almanya Yöre Komitesi o kadar uzun süreler ile toplantılarını aksatmaya başlamış ki Eşgüdüm Komitesi bu kurulun *ayda bir* toplanması için özel karar almış. Herhalde kurullarda tartışmayı bu kadar ateşli savunan bir kimsenin sicilinde böyle bir kayıt bulunması da komik bir çelişkidir. Aynı toplantı yapmama eğilimi Haydar Çetin'in sicilinde de vardır. Ve geçmişte sürekli eleştiri konusu olmuştur. Bu tutumdaki kişilerin muhalefette işbirliği de tesadüf olmasa gerekir.

Vural Demir de partide üst kurulların düzenli toplandığını ve gündemde azınlık muhalif görüşlere yer verildiğini çok iyi biliyor. Bu nedenle bu temel çerçevenin dışında objektif olarak kolayca gösterilemeyecek başka noktalar getiriyor. Ancak burada da yaşamla yalan arasında o kadar büyük bir uçurum var ki, bulanıklığın arkasına saklanmak kolay olmuyor. Vural Demir Üst Büro toplantısına çağrılmamış olduğunu, çağrıldığında gündemi bilmediğini, kurullarda tartışma olmamasının delili ve ölçüsü olarak getiriyor. Ancak tutanaklardan kendi tutumunun yöneltiği eleştiri ile hiç tutarlı olmadığı açıkça görülüyor. Söz konusu toplantılar yeri, günü belli toplantılardır. Kaldı ki tam üyeli Üst Büro toplantılarının arası bir ay. Uzunca bir yolculuğa çıkmış olan bir Üst Büro üyesinin genel sekreter ile haberleşmesinin 5 gün kopmuş olmasını bir eleştiri konusu yapacak kadar "kurumsallaşmış" işleyişlerin şampiyonu olan yoldaşımız, nedense kendisi günü geldiğinde toplantılara gelmiyor. Bu konuda "diktatör" Genel Sekreter "karşılıklı bir hata sözkonusudur" diyecek kadar iyi niyet göstermektedir de, Vural Demir'in belgelerde görülen tutumunda yapıcılık ve iyi niyeti bulmak çok zordur. Organlarda tartışma konusunda onu bu kadar tutarsız bir noktaya getiren, toplumdaki sınıf mücadelesinin mantığı ile komünist partisinde siyasetin bilimsel doğrular temelinde belirlenmesi için mücadelenin mantığını iyice birbirine karıştırmış olmasıdır. O, komünist partisinde doğruların organlarda yapılacak tartışma temelinde, yoldaşça ikna yoluyla üstün geleceğine inanmamaktadır. O yüzden organlarda tartışma eleştirisi özünde yoldaş için fuzuli bir konudur, bazı yoldaşların kafasını karıştırmak için bir demagojidir. Bu nedenle yaşamda, kendi tutumunda çelişkilerle dolu olarak ortaya çıkmaktadır. Eğer görüşlerin benimsenmesinde belirleyici faktör arkanda güçlü bir örgüt olması ise gündemi önceden bilmek, toplantıya katılmak, tartışmak işin süsüdür. Güçlü bir örgütün temsilcisinin yazacağı bir mektup da, bu anlayışa göre organları teslim almaya yetecektir. Tam da bu nedenle en son metin temelinde, örneğin EK'da faşizm üstüne tartışma açılmasını önermiyor. *"Notların"* yayınlanması ve açık tartışma önerisini de Almanya örgütünü parçalayıp bir klik oluşturduktan sonra son ÜB ve EK toplantısına getiriyor. O kadar tartışma yanlısı olduğu halde yeni görevini kızak, İngiltere'de yaşayıp toplantılara düzenli katılmay sesini örgüte duyuramamak olarak görüyor.

Gerçekten de bu yoldaşın toplantı, toplantıya hazırlık, toplantılarda tartışma konusunda söyledikleri yanlış olması bir yana, kendi açısından içi boş gerekçelerdir. Azınlığın görüşlerini sekreteri olduğu örgütün gücüne yaslanarak kurullara dayatan bir anlayış, bir de parti çoğunluğunun gücünü arkasına almış olsa, yandı o partide muhalif görüşler!

Vural Demir bugüne değin ne örgütsel, ne siyasal konularda organlara sistemleşmiş, iç bütünlüğü olan bir görüş getirmemiştir. Hiçbir zaman organlarda farklı bir çizgi, bir muhalefet olarak ortaya çıkmamıştır. Örgütsel konularda zaman-zaman tekil eleştirileri olmuştur. İdeolojik-siyasal konularda ise faşizmin kalkışının tartışıldığı 10 Eylül 1984 tarihli ÜB toplantısına kadar tekil eleştirileri de olmamıştır.

Vural Demir tutanaklarda, asıl çıkışının kimliğini "devrimi yapacak bir partinin nasıl çalışması gerektiği" konusunda bulacağını söylüyor. Nitekim faşizm konusuna bağlı olarak ÜB'ye yöneltilen ideolojik-siyasal eleştiriler bulanıktır, tutarsızdır. Almanya örgütünün dikey yapısını parçalayıp partisizleri de içeren şekilsiz bir güruhla ortaya çıkması tüm bu yapılanın, devrimci bir partiye doğruların egemen olması için değil, başka amaçlar için yapıldığı izlenimini vermektedir. Bunu zaman gösterecektir. Biz de ideolojik-siyasal konudan önce Vural Demir'in asıl kimliğini bulacağını söylediği örgüt meselesini ele alalım.

Burada da şaşırtıcı olan, bu konuda ne organlarda tartışmak üzere, ne de yayınlanmak üzere henüz bir yazılı metin ortaya çıkarmamış olmasıdır. Sık sık platform değiştirdiği için yazılı halde nasıl bir örgüt teorisi gelir önceden kestirmek zordur. Ne var ki şunu hemen söylemek olanaklı. Gerçekten de, kendisinde giderek partimizde egemen olandan farklı bir örgüt anlayışı bir süredir gelişiyor. Bu anlayış organlara getirdiği için değil, örgütsel pratiğinde dışa vurduğu için sık sık ÜB ve EK'nın gündemine geliyor, eleştiriliyor.

Tutanaklardan açıkça görüleceği gibi ÜB çoğunluğu, Vural D'yi karşısına bir muhalefet sözcüsü olarak almıyor. Örgütsel pratiğinde yanlışlar ortaya çıktıkça gündeme getiriyor. Yapıcı yani somut olarak yanlışı ve yanlışı düzeltmenin yollarını açıkça gösteren bir biçimde eleştiriyor. 10.9.1984 tarihli ÜB toplantısı bu açıdan son derece öğreticidir. Vural Demir'in ÜB'nin bu tutumunu "tavır geliştirmek" veya "güvensizlik" olarak yorumlaması gene "komünist partisi nasıl bir partidir, nasıl çalışır?" konusundaki anlayışının bir süredir iyice çarpıldığını göstermektedir.

Vural D'nin geliştirmekte olduğu örgüt anlayışı eklektik, küçük burjuvaziye özgü bir örgüt anlayışıdır. Bunun ögeleri tutanaklardan kolayca yakalanıyor.

Vural D. faşizmin kalkmış olduğu saptamasının önce EK'ya gelmesini savunuyor. Aslında her siyasal açılım için bunu öneriyor. Ancak bu anlayış partinin sınıf ve toplum ile bağları geliştikçe kitle kuyrukçuluğuna varacak bir anlayıştır. Kendi pratiğinde bunu yakalamak da çok kolay. Sık sık platform değiştirmesinin bir nedeni ortacı

Devamı 17. sayfada

DUYURU

Gazetemiz baskıya girerken Vural D.'nin hazırladığı bazı yazılar *İşçinin Sesi*'nde basılması dileğiyle elimize geldi. Kendisine ÜB ve EK toplantılarında çeşitli kereler söylendiği ve geçen sayımızda da bir kez daha yinelendiği gibi, *parti yıkıcılarına parti platformları kapalıdır.* Şu anda partililik durumlarının sürüyor olması bu gerçeği değiştirmiyor.

Partimizin yetkili kurulları bu insana yazacağı herşeyi *kendi adına* basmaya hazır olduğumuzu söylemişti. Parti verdiği sözde duruyor ve yolladığı ilk yazıları parasız olarak kendi adına yayınlıyor. Bu yazıların tüm partililer, tüm sempatizanlar ve tüm devrimci kamuoyu tarafından okunmasında da gerçekten *büyük yarar* gördüğünden gazetemizle birlikte tüm abonelere dağıtılıyor.

Yazdığı *"Eşgüdüm Komitesi Çoğunluğunun Çağırısına Yanıt"* da iddia ettiği gibi "bir sohbette" değil, ÜB ve EK toplantılarında kendisine önerilen "ilk göndereceklerini parasız, sonrakileri masraflar artı %10" olarak basma yönündeki *"iş"* teklifimizi kendisi reddediyor ve öyle ise ben kendim yayınlarım diyor. O zaman da bize "bir daha yazılarını yollama, kendin yayınla, çünkü bundan sonra yayınlamayacağız" demek kalıyor.

İşçinin Sesi Çalışanları

İŞÇİNİN SESİ

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

Demokrasi için tek yol devrim!
Yıl:11, Sayı:271, 19 Kasım 1984

ÇEK-AL

Son zamanlarda partimizin Avrupa örgütünün küçük bir azınlığı, partiye karşı bir çıkar güttüğü için, parti yıkıcılığına varan olayların gelişimini belgeleyen ilgili toplantı tutanaklarını yayınlamaya başlıyoruz.

Tutanakların bir bölümünü Çek-Al olarak yayınlıyoruz. Budan sonraki bölümü Yalçın Çağlar yoldaşımızın bu sayıdaki yazısıyla birlikte, tutanakların tümünü içeren ve yakında çıkacak olan kitabımızda bulacaksınız.

Tutanakların yayınlanmasına ilişkin iki noktayı vurgulamak gerekir. Birıncısi, tutanaklar genel olarak faşizmin çözülüşüne ilişkin yararlı tartışmalar içermektedir. İkincisi, yoldaşlarımızın, partide bir sorun çıktığı zaman Lenin'in dediği gibi belgeler temelinde sorunu anlama ve değerlendirme, buna göre tutum alma alışkanlığını geliştirmeleri açısından da tutanaklar öğretici bir yan taşımaktadır.

Tutanaklar ve gerçekler

Üst Büro toplantısı 10.9.1984

Levent Y: Konuşmanın yazılı olması hiçbir şeyi etkilemedi. Geçen seneki toplantıdan daha iyi oldu. Herkesin genel olarak anladığı kanısındayım.

Vural Y: Toplantının hazırlanışı ve gidişi kurumsallaşmış bir parti olduğumuzu gösteriyordu.

Konuşma, kritik bir dönemde kritik bir konuyu içeriyordu. Tartışmak istediğim bazı konular var. Dün akşam bir kısmını Veli yoldaşla görüşmüştük.

— Faşizmin çözülmesini 1982 Anayasası ile başlatmayalım, eski görüşümüzün sürmesinden yanayım.

— 1982 Anayasası'nın durumuna (faşistliğine ya da olmadığına) değinmeyelim. Çünkü bu, geçmişte kalan bir tartışmayı alevlendirir. Bu yönetim faşist miydi, değil miydi sorusunu getirir.

— Faşist bir programla tepeden gelen cunta, tabanını sağlayamadı. Tek partiyi tutturamayıp, siyasi partiler çıkarınca çözülme süreci başladı. Böyle koyalım.

Veli Y: Daha önceden ÜB'de faşizmin çözülüşünü görüşmüş, tartışmıştık. Levent yoldaş bu konuda bir rapor hazırlama görevi almıştı. Bunlara sen katılmadın. Sende bunun taşıdığı bir eksiklik olabilir. Süreçlerden konuştuğumuz için tarih koymak gerçekten zor. Ama bu anayasanın faşist olmadığını söylememiz *mutlaka* gerekir. Yoksa sorular daha çok gelir. Faşist anayasa uygulanırken faşist devlet nasıl kalktı gibi. Anayasaya dayanarak Siyasi Partiler Kanunu çıkmıştır. O yüzden çözülme *süreci* anayasayla başlıyor. Dikkat edilirse süreci diyorum, çözülme ya da ortadan kalkma demiyorum.

Levent Y: Anayasayla çözülme başlamayabilirdi. Ama başladı. O yüzden biz o gün ona bakıp çözülme başladı diyemezdik. Bir takım takvimlerin uygulanmaya başlaması *süreci gösterdi.*

Vural Y: Faşist bir programla geldi, bir darbeyle geldi, kurumsallaşmaya çalıştı, ama kurumsallaşamadı. Çözülme sürecinin kalıbını koymayalım. Çözülme, gerçek yaşamda SODEP'in ve DY'un muhalefeti toparlamasıyla gözüktü. Anayasayla, gerçek yaşamda gözükmedi. Bu anayasa ile faşizm de uygulanabilir.

Veli Y: İki şey konuşuyoruz.

1. Çözülme ne zaman başladı?
2. Anayasa faşist midir?

Neyse, fakat asıl konuşulması gerekeni konuşmuyoruz. Bugün devlet faşist mi değil mi? Başta da söylediğim gibi, çözülmenin zamanını, süreç olduğu için tarih olarak koymak zor. Ama *öncesi ve sonrasıyla* süreç bir noktadan başlamıştır. O da anayasadır.

Anayasanın maddeleri arasındaki olağanüstü dönemlere ait maddeler ise her anayasada vardır. Bu mantıkla bakarsak, her anayasaya faşist dememiz gerekir.

Ragıp Y: Çözülmenin, anayasanın kabulüyle başladığı çok doğrudur. Bu anayasa, Demirel'in istediği anayasaydı, o zaman Demirel'e de faşist dememiz gerekir. Bugün otoriter eğilimli bir rejim vardır. Bu anayasa monolitik, totaliter bir devleti öngörmüyor.

Fatma Y: Faşizmin kurumsallaşmasına da doğru anlamamız gerekir. Örneğin Poulantzas'da faşizmin devlet biçimi olduğu anlayışı, devlet özü anlayışıyla karıştırılıyor.

Örneğin 24 Ocak Kararları özü itibariyle Freidman'cıycı. Ama faşizm onu iyi kullandı.

Anayasa da öyle. Anayasanın kısıtlamalar getiren maddeleri var. Bu, emperyalizm çağındaki anayasaların zayıf halkada yansımasıdır. Filipin demokrasisi gibi.

Anayasa faşist değildir, ama bu anayasa "altında" faşizm uygulanabilir, ama o zaman "anayasa altında"sı sahte olur.

Yusuf Y: Anayasanın çıkışıyla birlikte gelişen süreçler, onların ilk baştaki niyetlerini uygulamaya izin vermedi. Bu anayasada niyetlerini gösteren maddeler var. Bunlar anayasayı faşist yapmıyor. Ama o gün gerçek hayatın nasıl ilerleyeceği belli değildi. Bu nedenle anayasa çıktığı anda faşist dememiz önemli bir yanlış olmadı. Ama şimdi çözülmeyi anayasa ile başlatmamak büyük yanlış olur.

Veli Y: Her anayasa, yürütmeye karşı toplumu ve de burjuvazi dahil, savunmak üzere bir belgedir. Tüm cuntalar anayasaları geldiği günden yırtmıyor. Kendine göre eski anayasanın sınırları içinde haklılığını gösteriyor. Böyle düşünürsek, o anayasalara da faşist demek gerekir. Fakat *gerçekte* faşizm o anayasayla uygulanıyor olmaz.

Fatma Y: Bu çağda yapılan anayasalar karşı-devrimin "meşruluğunu" bir şerh olarak içinde taşıyor.

Vural Y: Bu programla geldi. Bir kısmını yaptı, bir kısmını yapamadı. İşte yapamadığı için de çözüldü.

Veli Y: Çözülmeyi anayasa ile bağlamıyoruz. Sürecin başını anayasa ile bağlıyoruz.

Vural Y: Yalnız başına o kağıt parçası belirlemez.

Veli Y: Biz de ona bakarak demiyoruz zaten. Metni ayrıca kendi içinde değerlendiriyoruz. Anayasa metni ile toplumdaki durumu ölçmeye gitmiyoruz.

Vural Y: Toplumdaki güç ilişkilerine bakmadan bir anayasanın niteliğini belirleyemeyiz.

Veli Y: Vural yoldaş, rejim faşist mi değil mi sorusuyla anayasa denen belgenin değerlendirmesini birbirine karıştırıyor. Bir anayasanın niteliğini, toplumdaki güç ilişkilerine bakmadan belirleyemeyiz demek, üniversite hazırlık sınıfı yanlışı olur.

Levent Y: Faşizm, bir devlet biçimi ise bir yapısı olması lazım değil mi?

Vural Y: Anayasanın niteliğini şimdi tartışmanın acilliği yok. 12 Eylül faşist miydi tartışmasını canlandırır.

Fatma Y: Yoldaşım, "faşist" anayasa varken ve işliyorken faşist devlet nasıl ortadan kalkabilir?

Vural Y: Şimdi bizim yapacağımız şey, çözülme üzerine yoğunlaşmak olmalıdır. Faşist bir programla geldi ama uygulayamadı demek yeterlidir. Tekrar belirteyim, endişem, 12 Eylül faşist miydi tartışmasını, bizim açımızdan iyi olmayacak bir tartışmayı doğurur.

Fatma Y: Yanlış yaptığımızı niye yığınlardan saklayalım? Anayasa faşist değildir. Bunun üzerini örtersek biz nasıl hesap vereceğiz?

Veli Y: Bugün anayasa işliyor. Onun öngördüğü devlet modeli işliyor. Bu modelin faşist olup olmadığına karar veriyoruz. Bu kadar basit. Anayasanın sadece kabulü birşey anlatmıyor. Biz, anayasanın kabulü ile o *anda* çözülme başladı diyemezdik. Çünkü biz kağıda bakıp bu karara varmıyoruz.

Mayıs 1983'de başlayan hareketlenmeyi, bugün baktığımızda görüyoruz ki anayasanın kabulü doğurmuştur. Mayıs 1983 ayı, anayasada yazılı olan şeylerin uygulanacağını göstermiştir. O yüzden biz de kağıda baktıktan sonra, asıl topluma bakıyoruz. Anayasanın maddeleri bir takım işleyişlere izin verirdi, (parti kurma özgürlüğü gibi) ama kurulur kurulmaz, erkteki onu kırar geçerdi. Uygulanıyor gibi gözükürdü ama aslında uygulanmıyor olurdu. Bizde böyle olmadığı görüldü.

Yani, faşist olmayan *ama uygulanmayan* bir "anayasa" altında faşizm olabilir. Ama buna kelimenin gerçek anlamıyla "anayasalı faşizm" denilmez.

Faşizm totaliterliğin bir türüdür. Bu totaliterliğin, faşizm denince sınıf özü belirtilmiş olur.

KARAR: *Vural yoldaş bu tartışmanın kafasındaki soruları açmadığını, konuyu daha fazla araştırıp öğrendikten sonra tartışmaya devam edebileceğini söyledi. ÜB, bundan sonra tartışmaya devam etme kararını aldı.*

KARAR: *Kitap basılıp, örgütlere dağıtılana, özümsenene kadar parti normlarının uygulanmasına dikkat edilecek.*

KARAR: *Bu konuyla ilişkin olarak her tarafta kitleye açık toplantılar çağrılacak.*

4. Bu gündem maddesi haftaya görüşülecek.

5. ÜB çalışma raporu okundu, EK'ya sunulmak üzere onaylandı.

KARAR: EK gündem maddesi olan, "Yaşasın TKP-İşçinin Sesi" sloganı defalarca uyarıda bulunulmasına rağmen, 12 Eylül Almanya mitinginde çok sık atılması eleştirildi. Bu belginin özel çıkarcılığı yansıttığı vurgulandı. Bu yüzden bu belginin hiçbir yerde kullanılmamasını karar altına alarak EK'nın onayına sunulması önerildi. Öneri oybirliğiyle karar altına alındı.

KARAR: *Günün ana belgisinin "Demokrasi için devrim" olduğu belirtildi.*

(EK gündemi eklemeyle onaylandı.)

Genişletilmiş EK toplantısı 11.9.1984

Gündem okundu ve onaylandı.

Veli Y: Önce bir noktayı belirtmek istiyorum. Bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu ortamı anlayıp, göstermeye çalışırken, çalışmanın mantığı adım adım anayasa meselesini getirdi. Ben konunun oraya getirdiğinin altını çizmek istiyorum oradan başlamış değilim. Bunun mantıklı bir anlamı var. Bu tartışma içinde kaçınılmaz olarak oraya gidileceği görülür. Şöyle bir durum vardı:

1. Bugün Türkiye'deki rejime faşist demenin imkanı yoktur.
2. Ama cuntanın getirdiği anayasa işlemektedir. Anayasa işlemeyerek başka bir yapı kurulmuş değildir. Faşizm olmadığında anlaştığımız bu hayat, bu anayasanın altında gelmektedir.
3. Biz bu anayasaya daha önce faşist dedik.

Bu üç noktayı doğru birleştirebilmek anayasa meselesini de tartışmayı gerektiriyordu. Fakat faşizmin çözülmesini ve ortadan kalkmasını, totaliter devletin bugün tanımladığımız gibi otoriter eğilimli devlete dönüşmesini yaratan anayasanın maddeleri değildir.

Şuna kesin olarak inanıyorum. Örgüt bir dönemcin önüne gelmiştir. Böyle dönemeçlerle, şu kısa hayatında örgüt çok karşılaştı. Bir anlamda herşeyi ilk söyleme şansızlığını uzun süredir götürüyoruz. Bunun sıkıntısı da vardır. Kadrolarımız basıncı rahatlıkla kaldıracak kadar yetişmiş değildir. Psikolojiyi dikkate alırsak, kimsenin konuşmadığı ortamda devrimci durum vardır demek de ilktir ama bu kadar basınç getirmez. Oysa, şimdi herkes faşist derken, faşist değildir demek başka türlü sıkıntı getirecek demektir.

Bugün örgüt olarak bu dönemecin anlamını kavrarsak, gerçekten çok yararlı çıkacağız.

Haydar Y: Aslında bu konuyla ilk defa karşılaşıyoruz, yani kendim için söyleyeyim. Onun için getirelim mi, getirmeyelim mi bu konuda şüpheliyim. Önümüzde yazılı bir metin olmuş olsaydı daha detaylı konuşmak daha iyi olurdu.

Veli Y: Bu konuyla ilk defa karşılaştık gerekçesini tam anlamıyla doğru bulmuyorum. Bu konu çözülme başladı dediğimizden beri her örgüt yöneticisinin kafasındaki temel mesele olmak zorundadır. Biz faşizm çözülmeye başladı,

dedik. Niçin çözülüyor dedik, nereye gidecek, ne olacak? Bunlar, çözülmeye başladı dediğimizden beri özellikle yöneticiler için temel meseledir. Hele ki, menşeviklerin, faşizm çözülmüyor ama burjuvazinin işine gelmezse kaldırılabilir diye ilk defa bir kapı açmaları da gösteriyor ki, hayat o tarafa hızlı ilerliyor. Herkesi mecbur edecektir. "Bu ne biçim faşizm kardeşim?" diye herkes sormaya başlayacak. Burada organ toplanmış durumda. Tabii ki her türlü detayını yakalayabilmenin olanağı yok. Her detay noktada da anlaşmak gerekmiyor, ama söylediklerimizin bir temel, bir ana yeri var. Bugün Türkiye'de devlet faşist mi, değil mi?

Yusuf Y: Şöyle bir sual atabiliriz: Bugün Türkiye'deki rejim faşist midir? Bugünkü toplumsal güçlerin karşılıklı yer alımı, uygulanan rejimin mahiyeti bize ne anlatıyor? Çünkü ana soru o, diğerleri onun etrafında detay sorular olacak.

Haydar Y: Burjuvazi anayasası ile ülkeyi yönetebilir. Faşist cunta anayasasız ülkeyi yönetti. Ama aynı şekilde faşizm anayasa ile ülkeyi yönetebilir. İkisi birbirine çelişen olgular değildir. Faşizmin ortadan kalkışını veya çözülüşünü anayasanın onaylanması ile başlatmak bana pek doğru gelmiyor. Çünkü, anayasa onaylandı ama faşist cuntanın kadroları ülkeyi iki yıl boyunca yönetmeye devam ettiler. Bu birinci nokta. İkinci nokta: Nasıl burjuvazinin yönetim biçimleri çoksa yani faşizm ile burjuva demokrasisi arasında çeşitlilikler varsa ve aynı şekilde burjuva demokrasilerinin uygulandığı ülkeler çeşitliliğe uğruyorsa, faşizm de uygulanırken dört dörtlük Alman faşizmi, İtalyan faşizmi gibi, bu çerçevede olursa olur, olmazsa faşizm yoktur şekli de bana doğru gelmiyor. Çünkü, aynı şekilde faşizm de ülkenin yapısına göre çeşitlilik taşıyabilir.

Neden faşist cunta bir anayasaya gerek duydu, neden seçimlere gerek duydu? Birincisi, bizim altını çizerek söylediğimiz, faşist cunta hiçbir zaman toplumda bir güç olma özelliğini sağlayamadı. Yani toplumda bir güç kazanamadı. Dolayısıyla bu yapmak istediklerini toplumla, bir destekle yapmakla karşı karşıya getirdi. Sadece baskı yöntemiyle ülkenin yönetilmesi mümkün olmayabilir, (uzun bir süre). Bu anlamda, faşist cuntanın onayladığı ve hatta üç partinin vetolarıyla gelen seçimlerle karşı karşıya geldik ve bu seçimlerle hedeflediği, tankların gölgesinde böyle bir demokrasi oyunu yapmak istemeye çalışmasıydı. Bunu yaparken de, toplumda bu üç partinin gerçekten bir güç olmasını sağlamaya çalıştı. Toplumsal bir güç olma özelliğine de kavuştu. İkincisi, faşist cunta legalize etmeye çalıştı. Yani bir dönem sivil faşist güçleri yeniden bir güç yapma çalışması içine girdi. Buna MHP'lilerin açıkça serbest bırakılmasını ve onların da yeni bir parti içinde yeniden odaklaşıp, yeniden örgütlenmesini gösterebiliriz. ANAP içinde bir güç olmasını. Bilmiyorum bunlar bana oldukça çelişkili şeyler gibi geliyor. Nasıl biz, birden bunu anayasanın onaylanması ile birlikte başlatabiliriz.

Elbette, seçimlerle birlikte şeyi de beraber getiriyor. Bu bir oyundur, fakat oyun kendisi içinde kendi karşıtını da taşıyor. Dolayısıyla ne oldu? İster istemez burjuvazi içindeki çatlakların daha derinleşmesine, aralarındaki çelişkilerin daha genişlemesine neden oldu. Yani birşeyi yapmaya çalışırken çözülmeyi de beraber getirdi. Çözülme aklıma yatıyor. Ama çözülmeyi ve faşizmin ortadan kalkışını anayasanın onaylanması ile beraber getiremeyiz. Çünkü cunta olduğu gibi duruyor. Anayasasız yönetebildiği gibi anayasayla da yönetebilir.

Bu anayasa ile faşizm de uygulanabilir. Bu anayasa ile burjuva demokrasisi de yönetilebilir. Bu anayasa burjuva demokrasisini de, totaliter rejimi de dışlamıyor. Yani anayasa ile başlatmak bana pek doğru gelmiyor. İkincisi, faşist cuntanın ülke içindeki fonksiyonları tamamen sona erdi diyemeyiz. Doğru, ekonomide Özal oldukça söz sahibidir. Ama çeşitli alanlarda, sizin de dediğiniz gibi dış politika ve diğer alanlarda cuntanın onayını almadan pek birşey yapamıyor. Bu da cunta ile bugünkü hükümetin kendi aralarında bir işbirliğinin varlığını gösteriyor. Cuntaya faşist değil dediğimizde bugünkü faşist cuntanın generallerin ve onun etrafındaki konseyin rolünün kalmadığı anlamına geliyor. İşbirliğinin sona erdiği anlamına geliyor. Bence onun hâlâ işlerliği var. Yani bana faşizmin çözülüşünün devamı gibi geliyor. Ortadan kalktığı değil, hâlâ devam ediyor gibi geliyor bana.

Ragıp Y: Yusuf yoldaşın getirdiği sorudan başlamak en iyisidir. Çünkü günün sorusu o: Yanıt var mıdır, yok mudur? Şurası muhakkak, dünyada faşist devletin örgütlenişinin farklı biçimleri olabilir. Örneğin, kır at var. Arap atı var. İngiliz atı var. Fakat hepsine at diyoruz. En başta bazı özellikler var ki, biz bu hayvana at diyoruz. Ondan sonra her atın aynı olmadığını söyleyebiliriz. Bence faşizm konusunda da böyle.

Hakikaten faşizm var mıdır yok mudur konusuna bakarken faşizmi faşizm yapan özelliklerinden kalkmak gerek. Muhakkak ki, faşizmin en belirgin özelliklerinden biri, (bizim kendi tanımımızda da var), işlevinden ortaya çıkıyor. Biz faşizmi emperyalizmin karşı devrimi olarak koyduk. Burjuvazi için karşı devrimin hangi durumlarda gerekli olduğunu da faşizm tartışmaları sırasında çok etraflıca işlemiştik Evet, burjuvazinin erki çatladığı zaman ve çatlaklardan yükselen durumu kötüleştiği için, harekete geçmiş yığınların yükselen durumu başladığı zaman. Onun için öne çıkan finans kapital kesiminin birbirine yapışık kardeş gibi bağlı olduğu bir durum var. Bunlardan bir tanesi ve temel işlevi, halkın yükselen mücadelesini bastırmak ise, bunu yapabilmek için egemen sınıf arasındaki çatlakları da ortadan kaldırması lazımdır. Bunu olağan burjuvazinin devlet örgütlenmesi içinde yapamayacağı çok açıktır. Çünkü, zaten o çatlaklar o çerçevede ortaya çıkıyor. Çeşitli burjuva kesimlerinin o çerçeve içinde ilişkileri böyle bir tek merkezliği ve tek bir saldırı başını yaratamıyor. Onun için ikili bir işlevi var. Yığınlara karşı şiddet uygularken, burjuvazinin kendi içine de, egemen sınıfa da dönüp, onları da zorla birarada tutması gerekiyor. Yani faşizm sadece yığınlara karşı zor değil, yükselen devrimci hareketе karşı, zor değil, bizzat bunu yapabilmek için burjuvaziye karşı da bir şiddet uygulamasıdır. Yalnız burada önemli olan birşey var. Burjuvaziye karşı şiddet uygulaması demek, burjuvazinin kendi içindeki çelişkili durumuna rağmen yönetici sınıf olarak bir arada hareket edebilmesini sağlayan bir yapıyı da ortadan kaldırması demek oluyor. Bunun için hayatta bir belirgin özelliği var. Bu da monolitikliktir.

Eğer burjuva kesimler, kendi çıkarları için siyaset arenasına girecekler ise, nispeten bağımsız davranacaklar ise burda derhal monolitiklik ortadan kalkacaktır, burjuvazinin değişik çıkarları için açıkça burjuva demokrasisinin sınırlı veya geniş yapacağı bir mücadele ortaya çıkacaktır. Değişik burjuva kesimleri bu mücadelede üste gelebilmek için mutlaka yığınları da arkasına geçirecektir. Onun için, faşizmin monolitiklikle birlikte vazgeçemeyeceği şey bu yığın hareketliliğinin yığınların istemlerinin şu veya bu burjuva kesiminden ziyade merkezi otoriteyi temsil eden tek finans kapital gurubunun altında döşenmesinin bir ögesi daha vardır: Bu da korporatif devlet örgütlenmesidir. Faşizm monolitiktir, korporatiftir.

Bugün Türkiye'ye baktığımız zaman, bilmiyorum söylemek mümkün müdür? Bu nasıl bir faşist bir devlettir ki, değişik burjuva kesimler açıkça çıkar çatışması sürdürebiliyor. Böyle olunca, Konsey'in bir önceki dönemde tek ve mutlak varlığı ile, bugün kuvvet merkezlerinden bir tanesi, bir taraf olması ve gittikçe de yeri küçülen, daralan bir taraf olması arasında bir fark vardır. Faşizm var mıdır yok mudur tartışmasında bakacağımız ilk nokta bence, faşizmi faşizm yapan örgütlenmeler ve işlevler orada duruyor mu durmuyor mudur? İşlevi de ortadan kalkmıştır. İşlevin gerektirdiği örgütlenme ve üst yapı oluşumu da ortadan kalkmıştır. Bu çok açıktır.

Fatma Y: Aslında ben bu EK toplantısında bir eleştiri bekledim. Şöyle bir eleştiri: "Yoldaşlar gazetede bir süreç gidiyor. Faşizm çözüldü, daha hızlı çözüldü, hızla çözülmekte... Yani ne zaman bitireceksiniz bu işi." Yoldaşlara eleştiri falan yöneltmiyorum ama hayatın zorladığı yön, gazete kadrosunu, örgütümüz henüz bu dönüşü yapamadığından açmaza sokar bir biçimde önümüzde duruyordu, uzun bir süredir. Ama hayat bu, ilerliyor, durmuyor, değişiyor. Hayatın gidişi gazetenin bir sürü şeyinde sezilebiliyor. Ve gerçekten biz bunu gazete çalışanları olarak bir açmaz olarak hissettik. Gazeteyi gerçeğe uydurmak daha rahat birşey tabii.

Anayasaya gelirsek. Yoldaş bir sürü doğru söyledi aslında, cümle cümle ele alırsak, bir sürüsüne katılmamak elde değil. Bence yoldaşla bir tek noktada anlaşmak lazım. O fikirleri, o sözleri nasıl bir çerçeveye oturtacağız? O şu: biz anayasa ile başlatıyoruz ama anayasanın metni, kağıdı yüzünden bu süreci başlatmıyoruz. Bu anayasanın kağıdına baktık mı, bir kere klasik faşist devlet örgütlenmesinin özelliklerini taşımıyor. Ama bu bir kağıt parçasıdır, toplumdan kopuk olarak başlı başına bir anlam taşımaz. Onun için bir kere anayasanın kağıdına bakarak toplum ve rejim hakkında hiçbir şeye karar veremeyiz. Şimdi bu anayasa faşist monolitik bir yapının örgütlenişini kağıda dökmemiş. Ama neler olabilirdi? Bu adamlar anayasayı çıkarırlardı, olağanüstü hal yetkileri ile bal gibi de faşizmi uygulayabilirlerdi. Bu fiilen anayasayı rafa kaldırmak olurdu.

Anayasanın, faşizmin özüne ters olan, faşizmin işleyişine ters olan işleyişleri var. Bu işleyişleri göstermelik olarak da kullanabilirlerdi. Kişisel kanım, bunun Türkiye gibi ülkelerde geçici olarak yapılabileceğidir. Toplum da tiyatro sahnesi değil. Toplumun da belli dinamikleri var. Ama, bunu da teorik olarak varsayalım. İkinci alternatif de buydu.

Ya da, bir alternatif de anayasanın uygulanmasıydı. Anayasanın faşizmin işleyişinde ters olan yönlerinin hayatta gerçek olarak uygulanmasıydı. İşte bu alternatifin olduğu, benim görüşüme göre Mayıs 1983'ten sonra iyice açığa çıktı. Hayatta karşımızda bulduğumuz alternatif, anayasa oylamasından sonra bu oldu. Biz de bundan sonra, anayasanın lafından, anayasanın içinde şu yazıldığından değil, anayasanın onaylanmasından sonraki hayat, bu alternatifin ortaya çıkardığını gösterdiği için diyorum. O zaman bu süreç ne zaman başladı? Bu süreç anayasa oylaması ile başladı diyoruz.

Bugün yapılması gereken şey, iki şeyi birbirine karıştırmamaktır. Yeni bir faşizm tehlikesi ile bugünün faşist ortamı. Adamlar yeni yollar arıyorlar, arayacaklar. Gerçekten MHP tehlikesi önemli bir tehlikedir. Faşizm tehlikesi gündemden kalkmıyor.

Bir de şu noktayı ekleyeyim. Faşizmin çeşitlilik taşımasında yoldaşın dediği doğru. Ancak, son gelişmelere bakarsak, epey bir süredir, işler faşizmin çeşitliliği kavramına girmiyor uymuyor. O kadar çok olay oluyor ki, hafızamız alıştırıyor olayları bize, onun için çarpıcı bir biçimde insan düşünemeyebiliyor. Ama bakın. Ufak bazı olaylar: Açlık grevi oluyor, bu resmi ağızlarca söyleniyor. Niye söylüyorlar? İyi niyetlerinden mi, yoksa değişen birşeyler mi var? Daha bunlara yüzlerce örnek verilebilir. 1239 aydın o dilekçeye imza bastı. 56'sını — onu da sırf yıldırma operasyonu olarak yargılıyorlar. Ve Özal da şımarık ve yüzsüz bir şekilde kalkıp "demokrasiyi 56'ya indirebildik" diyor. Yani, bunlar ne Özal'ın demokratlığı, ne cuntanın faşist olmayışıyla açıklanıyor. Bunlar toplumun durumuyla açıklanıyor. Bu adamları bu duruma zorlayan birşeyler var. Güçlü bir şekilde zorluyor ki işleyişleri değiştiriyor. İşleyişler değişince de artık yeni adını koymak zorundayız. Şu ortamda güdük bir işleyiş, otoriter eğilimli bir devlet diyoruz.

Faşizme uymuyor. Bir kez bunu dememiz lazım. Bunu dediğimiz zaman uygulanmakta olan bir anayasa var, biz de bu anayasaya faşist demişiz. Eee şimdi kalkar adama sorarlar "Madem bu anayasa faşist, şimdi faşist anayasa altında faşist olmayan bir rejim mi uygulanıyor?" sorarlar. Bu noktayı temizlememiz gerekiyor. Bir süre zaman gösterecek, hareket olarak güven pekiştirecek bir köşe döndük. Ben buna inanıyorum. Çünkü bir süre sonra hayat en körlere bile bunları söyletecek.

Veli Y: Faşizm ülkeyi anayasa ile de yürütebilir dendiğinde Türkiye'deki durumdan konuşacaksak somut somut konuşulabilir. Genel olarak konuşacaksak, o konuda benim kişisel görüşüm, faşizmin anayasası diye birşey olamaz. Faşizm bir karşı devrimdir. Anayasa ise, şu kadar veya bu kadar yürütmeyi kaçınılmaz olarak engelleyen bir belgedir. Ne kadar yürütmeden yana olursa olsun.

Çeşitli ülkelerde organik yasa adı altında birşeyler çıkmıştır. Fakat bunlar taviz belgeleri olarak çıkmıştır. Ama bu ayrı bir tartışma.

Şunu somut konuşabiliriz. 1982 Anayasası altında faşizm Türkiye'de yürütülebilir mi? Buna yürütülebilir demek için sadece kelime oyunu yapmak gerekir. Anayasadan biz neyi kastediyoruz. Anayasa devletin nasıl örgütleneceğini gösteriyor. Diyor ki, şurda bir parlamento olacak burda bir yürütme olacak orda yargı böyle olacak vb.... Güdüktür, müdüktür meselesi değil, otoriter eğilimli ve gerici bir devlet diyoruz. Ama anayasa böyle bir model çıkarıyor. Bu model işte bu toplumun devleti böyle örgütlenecek diyor. Bunun yanında da diyor ki, olağanüstü hallerde savaş hallerinde bu anayasanın ve bu devlet örgütlenmesinin tümü kaldırılabilip, atılabilir. Şimdi buna dayanılarak faşizm yürütülürse bir allahın kulu da gelip derse ki "bak kardeşim işte anayasa altında yürütüyor" bu sadece demagojidir. Çünkü anayasanın gösterdiği devlet örgütlenmesi ortadan kaldırılıyor. Kimse gösteremez ki, bu anayasada yazılan devlet kurumları işlerken faşizm olur. Öyle şey yok! Hiç kimse bunu söyleyemez. Ama şu olur: O devlet kurumlarını elinin tersiyle atar. O maddeye dayanarak faşizmi getirebilir. Ama bu anayasa ve anayasanın gösterdiği devlet örgütlenmesi yaşıyor ve onun altında faşizm sürüyor anlamına gelmez.

Yoldaşın söylediklerine katılıyorum. Adamlar hiç de demokrasi getirmek istemiyorlardı. Hiç de demokrasiyi hâlâ getirmeyi istemiyorlar. Fatma'nın söylediğine de kesin katılıyorum. Çözülme nasıl kabak gibi ortaya döküldü? 14 küsur parti kurulunca. Ama yoldaşlar şunu anlamak lazım şimdi uzaktan bakıyoruz biz. Anayasa kabul edildiği an biz diyemezdik faşizmin çözülme süreci başlamıyor. Diyemezdik çünkü bir anayasa çıkardılar ama o anayasa uygulanacak mı uygulanmayacak mı belli değil. Anayasayı çıkartır rafa koyar o kurumların hiçbirini kurmaz faşizmi uygular. O zaman anayasa çıkarmış olmayacak ki sahtekârlık belgesi olacak. Ne zaman ki Siyasi Partiler Yasası çıktı, ne zaman ki, oluk gibi insanlar akmaya başladı, partiler kuruldu, o zaman belli oldu, bu anayasa işleyecek. Şimdi biz uzaktan bakıyoruz ve tarihsel bir dönemeç koymaya çalışıyoruz ve rızanıza sığınarak seksenbin dereden su getirerek diyorum ki, süreç içinde gelişen birşeye böyle dönemeç noktaları koymak zordur. Bunun bir öncesi de vardır. Adam cebinden çıkartıp ortaya durup durduken

bir anayasa koydu. Onu da zorlayan bir süreç, yani anayasadan öncesi yok mu? Var. Ama öncesi, sonrası olduğunu da unutmayarak, bütün bunları koyarak uzaktan bakıp bir tarih belirlemek istiyoruz. O zaman da anayasanın kabülü yüksek bir tepe olarak göze çarpıyor. Çünkü 14 tane parti kurulmasıyla 6 tane partinin olmasıyla kimsenin reddemeyeceği noktaya gelen çözülme anayasanın öngördüğü yoldan hayat işlediği için oluyor. Adamların niyetinde yoldaşla anlaşıyorum. Niyet başka mesele de bu uygulamaya başlandığı zaman işte çözülmenin ipuçları güzel çıktı ortaya. Yalnız Haydar yoldaş yanlış birşey söyledi, "faşizmin kaldırılması" dedi. Faşizmin *çözülme sürecinin başlaması* anayasanın kabulü ile olmuştur diyoruz, kalkması değil.

Anayasa ağırlıkla işliyor bugün. Düşünürken kağıdın başına yazmanız gereken nokta budur. Bugün bu anayasa ağırlıkla işliyor. İşlemeyen değil işleyen bir anayasadan konuşuyoruz. Demek ki bütün gelişen olaylar o dönemeçe bağlanıyor (ağırlıkla). Ama biz çözülmeyi anayasa nedeniyle başlatmıyoruz ki. Çözülme toplumdaki değişen güç dengesiyle oluyor. Anayasayı getirten de odur. Sınırsız yetkilerini sınırlamak zorunda kalıyorlar. Ne Ulusu'nun tek partisi oluyor, ne üç kukla parti oluyor. Bu anayasa işlerken SODEP iktidarı alırsa ne diyeceğiz? O zaman mı faşizm kalkacak? Bunu başlatan süreç nedir?

Faşizm de uygulanışında çeşitlilik taşıyabilir, taşımaz mı? Taşır ama yoldaşın örneğine çok katılıyorum. Kırat olur, al at olur, yeşil at olur ama atı aslandan ayıran birakım özellikler lazımdır. O da monolitikliktir. Parti kurabilme özgürlüğü varsa, orada faşizmden söz etmek çok güçtür. Yürütmenin sınırsız mutlakiyeti olmadı mı, faşizm olmaz. Çekiştir, çekiştirebildiğin kadar, parlamenter faşizm de dersiniz, her türlü şeyi de dersiniz, yozlaştırırsınız. Faşizm ne demek? Karşı devrim demek. Bunun ne sınırı, ne kitabı, ne allahı olur. Parlamenteri mi olur? Gerici burjuva "demokrasilerini" faşizm diye göstermeye kapı açılıyor. Bütün sapıkların yaptıkları gibi. Nerede, İngiltere'deki demokrasi yoksa, işte faşizm! O zaman herşeyi kaldırıp attık, inkarcılığa saptık. Her zaman faşizm. Türkiye zaten faşist demek ki. Bunun bir sınırı olur, 7. Kongre'yi eleştiriyoruz ama bir genel sınır koymuş. Ve bir sürü yanlışı da düzeltmiş. Faşizm nedir? Bir karşı devrimdir. Anayasa nedir? Ne kadar gerici olursa olsun — ki bizim bu anayasa gerçekten gerici, otoriter eğilimli bir berbat anayasadır — karşılıklı olarak yetkileri sınırlayan bir devlet modeli yaratan belgedir. Geçici maddeler diyoruz. Anayasayı bir açıp okuyun. Cumhurbaşkanı istemediği bir kanunu veto ettiği zaman, meclis bu sefer 3/4 çoğunlukla geri gönderiyor. Bu yürütmenin mutlakiyeti demek değildir. (Kaldı ki bu altı yıllık bir maddedir.) Böyle faşizm mi olur? 3/4 çoğunluk şıp diye pazarlıkla kurulabilir. Ortamı gelsin şıp diye kurulur. Ne oldu faşizme? Bu anayasa daha tam olarak veto etme yetkisi vermiyor. Veto ediyor ondan sonra 3/4 çoğunlukla gelirse ağzını açamıyor. Bu nasıl şey? Konuşuyoruz, konuşuyoruz. İmkanı yoktur yoldaşlar, alışkanlığın ataletine kapılmamak lazım. Başka türlü komünist partisi yaratılamaz. Hayati bir dönemeçteyiz. Ben bunu ikinci defa söylüyorum. Daha önce de devrimci durum meselesinde aynı durumla karşılaştık. Varlık yokluk meselesidir. Bu partinin yöneticisiysek bunu gerçekten iyi anlamak zorundayız.

Levent Y: İlk başladığımız nokta açıcı, güzel bir nokta. Yoldaşlar gayet güzel anlattılar. Bunun altını bir kez daha çizmek lazım, yoldaşın en son söylediğiyle de bağlayarak. Faşizm karşı devrimse, çıplak bir diktatörlükse, sadece ve sadece güç belirliyorsa kendini sınırlamamak zorundadır. Ve sınırlandırmıyor. Ne zaman ki sınırlandırmak zorunda kalıyor — isteyerek yaptığı birşey değil, toplumdaki güçler dengesi nedeniyle — o zaman bu güçlerin, faşizmin çözülme sürecini başlatması olasılığı ortaya çıkıyor. Anayasanın kabulü aslında böyle bir sınırlandırma zorunda kalmasının dönüm noktasıdır. Gayet tabii ki onu yoldaşın söylediği gibi anlamak lazım. Öncesi var sonrası var. Her gelişmenin bir öncesi ve sonrası var. Belli dönüm noktaları var ve anayasa bunun dönüm noktasıdır. Olmayabilirdi. Uygulanmaz-sa, kağıt üzerinde yazılırsa, hayatta yazılmazsa, o zaman bir dönüm noktası olamaz. Çünkü hayat herşeyi esas olarak belirliyor. Kağıt parçası belirlemiyor. Ama ne zaman ki bu yazılar hayatta uygulanmaya başlıyor, o zaman bunun bir dönüm noktası olarak görülmesi mantıksal olarak zorunluluktur. Onun için anayasa çıktığı zaman, çözülme başladı demek mümkün değildi. Fakat ne zaman ki, bunun hayata geçmesi başladı o zaman işte bu paylaşımsız mutlak erk, bu diktatörlük sulanmaya başladı. Ve kademe kademe, seçimler, partilerin kurulması ve bunun üstüne boyuna taş koyuyor. Bu noktada baktığımız zaman Ragıp yoldaşın söylediği noktaya dönmek lazım. Yani faşizmi doğru anlamak zorundayız.

Ve bu ayrımı yaptığımız zaman herhalde herşey yerli yerine daha kolay oturur. Her türlü gerici rejimi faşizm diye nitelemek yanlışından kurtuluruz. Türkiye'de taa Kemal döneminden beri faşizm vardır gibi bir yanlışa gitmeyiz. Çünkü bunu söylemezsek onu da söylemek zorundayız. Örtülü, gizli utangaç faşizm gibi herşeye faşizm demek zorunda kalırız. Burjuva demokrasisine de burjuva diktatörlüğü demek doğru ama burjuva demokrasisi faşizm değil? Cevabı çok açık ve basit aslında. Bu noktada bağlarsak herhalde daha kolay kafamız açılır. Bugün Türkiye'deki rejim faşist değildir.

Yusuf Y: Veli yoldaşın dediği gibi örgüt gerçekten yeni politikayla yeni bir hamlenin eşiğinde. İyi kavramamız ve etrafa tüm örgüte bunu çok iyi özümsetmemiz lazım. O açıdan, yoldaşların ne ölçüde özümsediğini burda görmek istiyorum.

Ragıp Y: Biz komünist siyasal bir hareketiz. Örgüt kurmaya çalışıyoruz, iktidara gelmek için. Birkaç yönü var bu işin. Ben diyorum ki, bu anayasa meselesinde doğru bir anlayışa varmak için, meseleye birkaç yönden bakmak gerekiyor. Birincisi şunu diyebilirdik: Bizim düşündüğümüz doğru ama şimdi söylemek zararlı. Sussak kârlı olmaz mıyız? Biz herzaman doğruyu söyleriz ama bazen susabiliriz. Acaba böyle bir durum mu var? Siyasal bir hareket olduğumuzu unutup doğrucu davutluk mu yapıyoruz? Hayır, bence mutlaka bu söyleediklerimizi yığınların önünde söylememiz gerekiyor. Öbürü, Türkiye hareketinde çok sık görülen kurnazlıktan öteye gitmeyecektir. İkinci adımda ayağımıza dolaşacaktır. Yoldaş açış konuşmasında bence bunu çok güzel söyledi. Biz bu rejime faşist değildir diyor isek, anayasanın çıkıp uygulanmasının başlamasını, tepeyi işaretlememiz gerekiyor. Yoksa, hakikaten soracaklardır: "Yahu kardeşim bu nasıl bir faşist anayasa ki bunun altında oluyor işler?" Onun için "şimdi yanlışlarımızdan söz etmek doğru mudur değil midiri" bir kenara bırakıp, bunu böylece koymak lazımdır.

Gene siyasal taktik açısından bence önemli birşey var: O da, hakikaten biz gidişin yolunu doğru görüyorsak — ki çözülüyor demekle zaten bunu herkese göstermeye başladık ve hayat da öyle gidiyor ve bu anayasa uygulandığı için de böyle gidiyor — şu durum ortaya çıkacaktır yoldaşlar. Bu yolda adım atıldıkça, faşizm bitti demekten çekinen, çeşitli taktik nedenlerle şimdi söylemeyelim susalım, psikoloji bir düzelsin o zaman söylerize doğru gidenler yavaş yavaş şu noktaya geleceklerdir. Faşizm değil diyemediği için, başlayacak örtülü faşizm, parlamenter faşizm.... Bu açmazdan kurtulmak o zaman çok daha hicap verici birşey olmaya başlayacak. Çünkü hayat gözümüzün içine sokmuş olacak. Taktik olarak iki açıdan da bence yanlış. Anayasa konusunda yanlış yaptığımızı söylememek taktik olarak, siyasal bir hareket olarak yanlış olur. Bu konuda söylemek gerekir. İlerde kaçacağımız bir sürü şey açısından bu önemlidir.

Gene siyasal taktik olarak şu açıdan önemli: Burjuvazinin tek bir otorite etrafında tam bir monolitiklik içindeki iktidarı altında yığınların hareketlenişinin ne olacağı konusundaki öngörülerimizle bunun çeşitli tavizlerle dağılmaya başladığı bir ortamda örgütü nasıl çalıştıracağız arasında bir uçurum vardır.

Felsefi açıdan da bence doğrudur. Anayasalar, tarihsel analiz açısından hangi tarihsel dönemlerde ne işlevlerle ortaya çıkmıştır sorusunu sormak bile, anayasanın bu işte nasıl bir tepe olduğunu ve cuntanın neden diğer kesimlere karşı "anayasal bir taviz" vermek zorunda kalldığını bize anlatır. Bu gerçekten tarihsel açıdan anayasanın işleviyle bağlı birşeydir. Burjuvazinin kendisini kendi arasındaki çelişkilere rağmen tek bir sınıf egemenliği olarak nasıl örgütleyeceği sorusu burada yatıyor. Onun için bu yanlıştan bahsetmesek, bu işi biraz kenarda tutsak gibi birşey söylemeyiz.

İdeolojik açıdan da bu konuyu böyle söylemek bana çok doğru geliyor. Hakikaten devlet, burjuvazi nasıl yönetir ve bugün örgütsel olarak burjuvazinin bu durumu karşısında neler yapmak gerekir sorularının yanıtını da daha doğru anlayabilmek için bunu doğru görmek gerekiyor. Yoksa bugün burjuvaziye karşı nasıl savaşılacağı sorusunu gerçekten içerikli olarak yanıtlamak çok zor olacaktır.

Fatma Y: Gerçekten, örgütsel olarak bunu bugün söylemenin büyük önemi vardır. Bir de birşey hatırlatacağım. Yoldaşlar şöyle bir geriye giderlerse, toplantı kararlarımıza doğru, biz, yanılmıyorsam, daha 1982 yılında olanaklar ve tehlikeler artıyor diye bağırmaya başladık. Artan olanak neydi acaba? Neyi görmüştük de bağırmaya başlamıştık? 83 yazında menşevikler faşizm geldi dediler. Tam da faşizmin gitmekte olduğunu gösteren olaylara faşizm geldi dediler. Biz daha çözülmeden bahsetmeden önce yazılarımızda şu fikre sık rastlanıyor. Herkes gider Mersin'e menşevikler gider tersine. Ardından Kasım seçimleri geldi. Ve ondan sonraki yazılara bakarsak olanaklara vurgu artmıştır. Peki ama neden? Düşünelim hepimizin elbirliği ile aldığımız kararlar bunlar. Kısaca hatırlatmak istediğim şu ki: Gerçekleri, hayatın dönüşlerini zamanında izlemeye çalışan bir hareketiz. Bazı keskin dönüşleri aynı kesinlikle anında söyleyememişiz. Ama bakmışız görmüşüz ve bu mantık doğrultusunda kararlarımızı almışız. Şimdi gelişmeleri yeniden gözden geçirip dönemeçleri daha net tartıyoruz ve saptıyoruz. Örgüt bunu yapmazsa geri kalır.

(45 dakikalık kayıt bozuk oldu. Kenan ve Vural yoldaşların konuşma metinleri eksik.)

Yusuf Y: Irkçıdır, sonuna kadar gerici ülkelerdir. Her iki ülke de emperyalist ülkelerdir. Ama bizim yaptığımız faşist tanımına sığmamaktadır. Bu geçmişte tartıştığımız bir konu olduğu için bir şakayı yoldaş ciddiye almış.

Kenan Y: Haydar yoldaşın bir sorusu vardı. Onu cevaplamak istiyorum. Faşist ekonomik programla ilgili soru. Türkiye'de o iki yıllık uygulanan programla ondan bir yıl önceki program aynı program mıdır sorusu.

Aynı programdır. Faşizmin ayrı bir ekonomik programı var demek doğru değildir. Faşizmin ekonomik programı, kapitalizmin o günkü gereksinimleri için bir programdır aslında. O zaman bakacağımız yan, ekonomik program değil, devletin kendisidir. Devlet nasıl bir devlet?

Vural Y: 1980-82 arasında devlet nasıl bir devletti?

Kenan Y: Faşistti.

Levent Y: Tabii ki 80-82 arasında faşistti. Faşizm korporatiflik istiyor tamam, ama onu oturtamadı diye faşizm olmadı demek yanlıştır. Onun için oturtamadı, faşizm kurumsallaşamadı gibi kavramlar yanlış oluyor. Ragıp yoldaşın söylediklerine anayasa konusunda kesin katılıyorum. Veli yoldaş açılışta söyledi, bizi getirecek anayasa dedi. Çünkü biçimi belirleyen belgedir ve tartıştığımız da biçimdir.

Anayasa nedir sorusuna da, her yazılı belgeye, işte bu anayasadır diyerek yanıt veremeyiz. O zaman ben üç madde yazdım, herşey, Kenan Evren'in iki dudağı arasındadır, başka kimseye söz hakkı yoktur, buna da anayasa dedim dersek, isteyen istediğini der ama o anayasa olmaz.

Çözülme, demokratikleşme, yıkılma meselesini tam bir yerine oturtmada yarar var. Çünkü demokratikleşmeye çeşitli anlamlar yüklenebilir. Subjektif anlamlar. İnsanların niyeti olarak. Kesinlikle böyle bir niyetlerinin olmadığı çok açık. Fakat demokratikleşme, çözülme, yıkılma burada subjektif niyetlerden kurtularak, objektif anlamı olarak tanımlamamız lazım. Çünkü bir takım haklar bir takım kurallara bağlanmaya başladığı andan itibaren çıplak diktatörlüğe karşı adımlar atılmaya başlanıyor. Gerçekten bugün çözülme sürecine bir demokratikleşme eşlik ediyor ama yanlış yapmayalım. Bu bir seminerde de tartışılmıştı. Bizzat bu rejimin kendisinin demokratikleşmesi bir çelişki olur. Onu birbirinden ayırmamızda yarar var.

Haydar Y: Hitler Weimar anayasanın bir maddesine dayanarak ülkeyi ele geçiriyor ve faşist diktatörlük uyguluyor.

O zaman soru şu: Anayasanın kendi içinde bu madde var. Ülkeye el koymak. Yine anayasaya dayanarak el koyuyor. İkincisi anayasanın tümünü rafa kaldırmıyor. O günkü devleti ilgilendiren, o günkü ortamda çıkarlara ters düşen maddeleri çıkarıyor, yine anayasayla ülkeyi yönetiyor. Yasasız, kuralsız ülke yönetilmişse bir devlet anarşisi söz konusu olur. Yasasız, kuralsız devlet yönetilemez. O zaman devlet diyemeyiz biz buna. Devletin kendisi baskı, şiddet ve o devletin yasalar ve kurallar çerçevesinde yönetilmesi demektir. Faşizm de o anayasanın bir maddesine dayanarak ülkeye el koyuyor.

Bugün 82 anayasasında da aynı kural vardır. *(Veli Y:* Bütün anayasalarda var.) Demek ki anayasaya dayanarak ülkeye el koyuyor ve tümünü de reddetmiyor. Mesela 61 Anayasası'nın bütün maddelerini reddetmedi ki Kenan Evren. Onlara dayanarak ülkeyi yönetti. Demek ki yasasız ülkeyi yönetmiyor faşizm.

Veli Y: Söylediklerinde doğrular var. Getirdiğin nokta doğru değil. Dünyada en demokratik anayasayı göster, bütün anayasalarda o madde vardır. Şimdi Weimar Anayasası faşist midir? Yasasız devlet mi olur. Tabii ki anarşi olur. Ama ne gibi yasalar bunlar? Ne bileyim, trafik lambası yeşil yanınca geçersin, kırmızı yanınca durursun. Faşizm gelse de olacak, gelmese de olacak. Ev kirası ödemeyeni mahkemeye verirsin. Bunlar olmazsa kaos olur. Bu tür şeyler başka. Proleter devlet bile geldiği zaman bir yanını koruyor, bir yanını atıyor. Hangi yanını atıyor? İşine gelmeyen yanını atıyor. Nereyi ilgilendiriyor bu? Erki ilgilendiriyor. O yüzden tartıştığımız o değil. Tartıştığımız şu: Bir anayasa var, diyor ki: şöyle bir devlet olacak, böyle bir parlamento olacak, böyle bir anayasa mahkemesi olacak, böyle seçimler olacak, partiler kurulabilir vs. Erke yönelik kurumlar getiriyor ve bu kurumlar çalışıyor. Bütün anayasalar, olağanüstü durumda bunlar kenara itilir ve erk yürütmenin altında merkezileştirilir, der. Buna dayanılarak yapılırsa, dememelisin ki, anayasa altında uygulanıyor. Çünkü anayasanın devlet biçimini ilgilendiren

kısmı rafa kaldırılıyor. Anayasanın yürürlükte olmasından kasıt, onun öngördüğü devlet biçiminin yürürlükte olmasıdır. O anlamda söylüyoruz. Tüm yasalar ve kurallar faşizmde kalkar demek için şaşırmış olmak gerekir.

Haydar Y Tek partiyle ulkenin yönetilmesi konusu. İran örneğini vereceğim. O zaman İran'daki rejime faşist diyebilir miyiz? İran'da Humeyni'nin tek başına diktatörlüğü var. Tek basına yönetiyor. *(Veli Y:* Sovyetler'de tek parti var! Ortada bir de sınıf karakteri denen birşey var!) Yine sosyalist ülkeleri getirirsek orada da tek partinin diktatörlüğü var. *(Veli Y:* Hep demiyor muyuz, proletarya diktatörlüğünün daha demokratik biçimine geçmeleri lazım diye? Özü proletarya diktatörlüğü. Ama tek parti olduğu için fasizm falan değil, başka bir katagori bu.)

Recep Y Burada temel bir noktada yanlış yapılıyor. Çıplak diktatörlüğü yasalarla sınırlamak olanaklı değildir. Temel bir doğru teorı var, "yasalarla sınırlı olmayan şiddetin örgütlenmesi". Şimdı bunu yasalarla sınırlamaya çalışmak o temel doğrudan sapmak anlamına gelir. Çıplak diktatörlük varsa orada yasalarla sınırlanmayan birşey vardır.

Veli Y: Ama hırsızlık hâlâ suç, adam öldürme suç. Onlar başka şeyler. Tabii.

Fatma Y: Bu çağda en demokratik ülkelerin anayasalarında bile karşı devrimı meşru kılan maddeler var. Bu burjuvazinin anayasallık yeteneğini yitirmekte oluşunu gösteriyor. Faşizmin anayasal olduğunu göstermiyor. Burjuvazinin genel olarak gericileştiğini ve artık anayasalarına en demokratik koşullarda bile en anti-demokratik olasılığa da kapıyı açan maddeler koyduğunu gösteriyor. O bir tutamak sağlıyor. Ondan sonra fasizm hiçbir zaman o anayasa ile sınırlı olamaz Mantığına ters yoldaşlar

Vural yoldasın dediklerine gelirsek, 4 soru sordu yoldas 3 soruyu Veli yoldaş sormuştu Dördüncü soruyu eklemesi ve ondan sonra dedikleri, "ne sorguya çekiliyor?" sorusunu getiriyor. Yoldaşın dedikleri, toplumsal destek olursa faşizmdir sonucuna varır O zaman, anayasa geldikten sonra faşizm geldi demek lazımdır.

Bu iki yıllık dönemde çıkarılabilecek en çok yasayı ve en çok kararı aldı ve bunları alan 5 kişiydı. Bundan daha başka monolıtik devlet biçimi olarak ne hayal ediyoruz kı? Ha o zaman geliyor yerleşme meselesindekı yanlış anlayışa. Tıkır tıkır işleyen oturmus gelişmiş bir mekanizma beklemeye başlıyoruz, ki olabilir de olmayabilir de. Olmaması sorun olmasın. Monolitik devlet biçimi oldu Türkiye'de

Fasist devletin kuruluşu süreç mi meselesinde bence devrimle karşı devrimi aynı anlamkatan kaynaklanan bir yanlış var. Karşı devrim eskı düzeni korumak için yapılan birşey. Devrim, yepyeni bir düzen ve yepyeni bir devlet getiriyor. Şimdi ikisinin yaşayacağı aynı süreç mi? Tabii ki süreç ama akışkanlık var birinde. Öbüründe devletı yıkmasıyla, baştan sona mülkiyet ilişkilerini değiştirmesiyle kalın çizgiler var, bunda başka bir akışkanlık var. Birinden diğerine çok daha kolay ve çabuk geçme durumu var.

Askeri-faşist ayrımına gelince şöyle bir yanlış orada çıkıyor: Faşizm için toplumsal destekle bağlı bir anlayış geldi mi, tabii ki askeri bir biçim altında geldiğinde, faşizm mi değil mi diye sorguya çekme anlayışı doğar. Dünyada faşist olmayan askeri dıktatörlükler de olabilir. Bizim tanımımız gayet net, işlevleriyle, yapacağıyla veriyor. Askeri üniforma altında yapılıyorsa askeri faşist diktatörlük olur. Yapılmıyorsa sivil faşist diktatörlük olur

İktidar bloku oluşturamadı diyorsun, çok yanlış. Yığınsal destek bulamamış olması baska birşey, iktidar bloku kuramamış olması baska birşey. Çok sayıda "ilericilerimiz" bıle Evren'e beyefendi diyordu. İşler değişmeye başlayınca aydınlar dilekçesine imza bastılar. İktidar blokunu bal gibi kurdu. Demirel'i dahi kuyruğuna taktı. Ne zaman ki işler değişmeye başladı, o zaman iktidar bloku parçalanmaya başladı. Neden başladı? Burjuvazi genel olarak bu düzenine yeterli toplumsal destek alamamıştı. Zaten o da bizim faşizm demek için şartımız değildi! Hatta dedik, toplumsal destek bulamayacak, zayıftı. Al, al, al iyi ama ne kadar alacaksın? Öyle olunca tabii homurtular başladı. Homurtular başlayınca tabii Demirel'de homurdanmaya başladı vs. İktidar bloku bozuldu.

Almanya'da çalışmanın getirdiği zaaflar var. Bu konuları içeren tek bir kitabın piyasada olması var. Ama yoldaş bilincine çıkarırsa çözülür.

Yusuf Y: Galiba unutuyoruz 12 Eylül'le 82 arasında cunta eski devlete paralel ikinci bir devlet kurdu. Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği adı altında. Ulaştırma Bakanlığı vardı, orada ulaştırma komisyonu vardı. İstihbarat örgütü vardı, orada istihbarat komisyonu vardı. İstatistik vardı ayrıca istatistik örgütü vardı. 82'ye gelindiğinde bu eski aygıtla yeni aygıt arasında ciddi sorun çıktı. Demin yoldaş sordu, kendine özgü yapı kurdu mu diye. Bal gibi kurdu. O genel sekreterliğin şemasını karıştırıp çıkarırsak hakikaten yeni bir devlet mekanizması, monolitik bir devlet mekanizması kurduğunu görebiliriz.

Kenan Y: Eski yazılara tekrar bakmak lazım galiba. Biz bir açık kapı bıraktık, korporatiflik meselesiyle ilgili. Faşizm kurumsallaşmayı hedefliyor gibi birşeyler yazdık. *(Fatma Y:* Amacı olarak) Amacı o da. Sanki bu olmadan faşist olmayacakmış gibi bir anlam taşıyor olabilir.

Ragıp Y: Geldiği gün söyledik. Bunu hedefleyecektir dedik.

Vural Y: Ben en başında, birşeyi söyledim ki hem hazırlıksızlık var. Hem iki gündür yoğun bir tartışma var.

Veli Y: Ama zaten başka birşeyi tartışıyorsun. Sen bu gelen faşizm mi değil miyi tartışıyorsun. Sen başka birşey tartışmıyorsun.

Vural Y: Ben diyorum ki bu benim bir seçimim. Faşizmin çözülme sürecini ve bugün faşizm olmadığını, otoriter bir rejim olduğunu algılamakla birlikte tabii ki bu tartışma kafama geliyor. İnsan istediği tartışmayı istediği noktada sınırlandırır, üç noktayla da, dört noktayla da sınırlandırır. Ama ben diyorum ki yaşamda da bir soru var. Benim kafamda bir soru var. Bu soruyu tartışmak lazım. Şimdi mesele faşizme özgü program değildir, "hele" mi? ekonomik program dersek tabii ki değildir. Onun için ben ekonomik-siyasal program dedim. Onun en güzel göstergesi de, Turgut Ozal'ın denen adam cuntadan sonra da aynı uygulamayı yaptı. Ve kapitalizmden farklı bir öz anlamak gibi birşey yok. Devletin belli parçaları geliyor, iktidara el koyuyor, devletin en temel organlarından biri, ordu gelmiş iktidara el koymuş. Bunun izahında başka birşey yok yani. Devlet aygıtının belli bir parçası geliyor, iktidara el koyuyor. Belli bir sınıfsal özellik de taşıyor. Bir de bir program yapıyor. Ekonomik-siyasal programı var. Bu tabii ki ülkenin objektif olarak kapitalizmi sürdürebilmek, kurtarabilmek için yaptığı birşeydir. Niye faşizmle yapmak zorunda? Çünkü öteki koşullarda Türkiye kaldıramıyor burjuva demokrasisini. Onun için yapıyor. Bunda tamamen anlaşıyoruz. Şöyle bir örnek de verilebilir. Avrupa'nın birçok yerinde sosyaldemokratlar aynen Turgut Özal'ın uyguladığı programı uyguluyorlar. Kapitalizm krize geldiği zaman dünyanın her tarafından otoriterlik de artacak. Programatik şeyler de değişecek. Sosyal demokratlar da artık Keynesci politika izlemiyorlar, hepsi Friedmancı oldular.

Bunların hepsi böyle ama bu emperyalizmin zayıf halkası dediğimiz bir ülke ve belli bir devrimci kabarış var, ülkede devrimci durum var. Bunu bastırmak için faşizm getiriyorlar. İşin bu kadarı çok açık biçimde faşizmin neden geldiğini anlatıyor bize. Eğer bir devlet biçimi diyorsak, her devlet biçimi kendisini yasal bir çerçeve ile yansıtır. Sonunda bu adamlar kendi tartışılmaz meşruluklarını ürünü olan bazı kağıt parçaları ortaya atıyorlar. Şimdi bazı yoldaşlar diyorlar ki, bunun tarihsel ve siyasal olarak meşruluğunu tartışmak lazım. Şimdi bu monolitiklik ve anayasa tartışması, ikisinin bağlandığı bir nokta var. Şimdi kendi kendime şunu soruyorum. Monolitiklik eşittir tek parti midir? Olmayabilir bence. Çünkü şu olabilir: Faşist devlet resmi ideolojisi ile ister kararname deyin, ister anayasa deyin, ama kağıt parçalarıyla kendisi bir çerçeve çizer. O çerçeve içinde olanlara özgürlük tanır, olmayanlara özgürlük tanımaz. Bu örnekte düşünelim. 82 Anayasasını getirip uygulamaya koydular. Ondan sonra ne yaptılar? 82 Anayasasını uygulayarak bir seçime girdiler. Bu seçimde istedikleri partiyi veto ettiler, istedikleri parti seçime katıldı, ötekiler katılmadı.

Veli Y: Ama istemedikleri bir parti seçildi.

Vural Y: Tamam ben de oraya geleceğim işte. Orada zaten yığın desteği meselesi çok hayati bir özellik kazanıyor. İster faşist olsun, ister başka bir rejim olsun, kalıcılaşması, kalması bu şarta bağlıdır. Bu olmadan hiçbir iktidar kalıcılığını sağlayamaz. O halde şöyle bir durum ortaya çıkıyor: 82 seçimlerine girildi. Ana taktik Türkiye'nin eski siyasal yapılanmasının uzantısı olan iki ayrı kanaldan cuntanın altına yığın desteğini getirmekti ve faşizmi bu yoldan uygulamaktı. Bir tanesi CHP'nin devamcısı olan HP, MİT'den doğrudan doğruya liderliği saptanmış biri, ötekisi, eski generallerden oluşan MDP. Eğer bu oyun toplumun gerçek güç, sınıf ilişkileri, iktidar bloğu yığın desteğiyle bütünleşebilseydi, eğer MDP bir faşist parti haline gelebilseydi, bu başka bir gelişme olurdu. Ama ne oldu? Yine başbakanlığın koridorlarından çıkmış olan bir başka parti seçimleri kazandı. Cunta kendi istediği yığın desteğini bu yolla da kazanamamış oldu. Bu şu demektir: Anayasayla uygulanır-uygulanmazlığı meselesinde ben şunu getirdim. Diyorum ki başka türlü gelişseydi uygulanabilirdi. Uygulanamaması birşeyi gösteriyor ki, bu faşist cunta gelmiştir, iki yıl da iktidarda kalmıştır, ama nasıl ki Latin Amerika ülkelerine bir takım askeri diktatörlükler geliyor. Hatta yakından bakarak bunların bir kısmında finans-kapital bal gibi var ama ondan sonra da demokrasiye geçiş programı yapıyoruz diyorlar. Şimdi bu askeri diktatörlük de öbürünü getirmede gerçekten büyük faktör. Ben dedim ki faşizmi belirlerken iki ögesi vardır: Bir, bu söylediğim gerçek güç ilişkileri ve iktidarın sınıf karakteri ve bunun toplumu kendi altında örgütleyebilmesi ve de bunun biçimi tabii ki. Bunun biçimi devlet biçimidir. Ama ben diyorum ki, onun o organlar, şemalar düzeyinde, yani biçimin biçimi diyebileceğimiz düzeyi belirlemiyor bu işi. Buradan da çıkarak diyorum ki, 1982 Anayasası ile bu oyun uygulanabilirdi. Şimdi geçmişe baktığımız için uygulanamadı. Ama bunun uygulanamamasının nedeni o kağıt parçası değil. Çünkü o kağıt parçasından başkalarının elinde de var. Ve o kağıt parçasının faşist bir uygulamayı geçerli kılan özellikleri var.

Şimdi mesela burjuva anayasalarından örnekler veriliyor. Gayet tabii hepsinde o var. Burjuva diktatörlüğü, özü bu. Yalnız mesela deniyor ki, anayasa yürütmeyi sınırlandırır, doğru. Ama birşey daha yapar. Kişi hak ve özgürlüklerini, temel hak ve özgürlükleri de düzenler. Yani birini sınırlandırırken, ötekilerini de genişletir. Anayasalarda, bir de bu taraf var. Şimdi bizim anayasada polisin, devlet gücünün adam öldürme yetkisi de vardır. Bizim anayasada hiçbir hak ve özgürlük, hiçbir demokratik hak ve özgürlük yok. Şimdi o zaman gelelim işin operatif yönüne. Bana göre işin operatif yanı şu: Şimdi bu tartışmanın öyle bir mantığı var ki, kutular var. Belli mantık bağları var bunların arasında. Yani bugün faşizm yoktur, diyorsun, ama dün bu anayasa çıktı, bu neydi? Seçimler oldu, bu neydi? Ve diyorum ki ben, benim kafamda bu uzanıyor otomatik olarak, bu neydi? Çünkü şu tam yanıtını bulamıyor. Yani iki yıl, gelen kendi yasal biçimini fiili olarak yaratıyor ama bütün askeri diktatörlükler de yaratıyor. Yaratamayan cunta sonra bir anayasa yapıyor ve biz diyoruz ki faşist anayasa yapmadı, zorunda kaldı tamam. Kendi eliyle oldu sonuç olarak bakarsak. Dün tartıştık, hangi anayasayı getirse geçirecekti. Çok açık birşeydi. *(... Y:* Ama bunu getirmek zorunda kaldı) Ama işte ben de tam da onu söylüyorum. *(Veli Y:* Parmak ayı gösteriyor, oraya bakmak gerekirken parmağa bakıyoruz gibi geliyor). Ben de diyorum ki niye getirmek zorunda kaldı? Dış nedenler var, iç nedenleri var. İç nedenlerin temeli, işte bu yığın desteği, iktidar bloku vs. *(Veli Y:* Ama ne kadar doğru söylüyorsun burada. Sen yığın desteğini faşist olmaya bir koşul getirmedikçe öpüp başıma koyayım. Yığın desteği kazanmazsa yaşayamaz. Kazanamadığı için de yaşayamıyor. Ama sen bunu faşist olmaya gerekçe getiriyorsun.) Şöyle bir mantık var. Benim niyetim işi zora kaçmak değil. Bu adam nasıl bir faşist ki, zorunda kaldı, morunda kaldı ama şimdi zorunda kalmanın birtakım tarafları var, geliyor iktidara iki yıl kalıyor, ondan sonra da devletin biçimi olacak belge getiriyor, bu da faşist değil. Ben de diyorum ki, orada mantık ister istemez, soruyu getiriyor. Getiriyor ki, bu adam daha ilk geldiğinde zaten fiili olarak da faşist bir biçimi kurmamış olabilir. Şimdi operatiflik yanı şu. Bugün ve buna benim hiçbir itirazım yok, bu faşist cunta değil. Bu faşizm değil. Bunda anlaştık. O halde getirip de bunu anayasayla bağlamayalım. Benim önerim bu. Operatif olan da bu. Benim dünden beri de söylediğim bu zaten.

Veli Y: Bu faşizm değil dedin mi mesele bitti. Mesele değil! Ondan sonrası tartışmadır. Örgüt ama dönemeci dönmüştür. Çıktığımız zaman ne yapacağımız bellidir. Tamam. Tabii tartışacağız. Çünkü ben oralarda doğru söylediğimize inanıyorum ama o başka mesele. Şimdi bu bilimsel. Hayata bakıyoruz, olgular var. Bunu reddetmiyoruz. Bu niçin böyle oldu diye anlamaya çalışıyoruz. Anlamaya çalışırken adım adım geri gidiyoruz. O noktada, "gelen faşizm miydi?" sorusu da meşrudur. Ama tartışma bugünkü gerçeği değiştirmek için yapılmıyor artık. Tamam, tartışalım. Kalıcılık için yığın desteği mecburidir dediğin kesinlikle doğrudur. Türkiye, Almanya değildir, olanakları yoktur, desteği sağlayamayacaktır ve gidecektir kısa zamanda derken onu söyledik. Yani yığın desteğini faşist olmanın belirleyiciliği olarak getirmedik. Şunu da söylüyorsun doğru, ana taktik, demokrasi oyunuyla yığın desteğini kazanmaktı. Tabii. Çünkü hiçbirimiz demedik ki bu cunta demokratik insanlar oldu. Konuşmada da bin defa dendi ki bir oyun olarak başladı. Ama oyunun kuralları yürüdü. Oyun uygulanabilseydi — yaptığın hata orada oluyor — bu anayasa ile faşizm uygulanırdı diyorsun. Hata orada oluyor. İki şeyi, hayatta hepsi birliktedir ama metod açısından, anlayabilmek için, analiz için ayırmak gerekir. Önümüze anayasa diye bir belge göndermişler. Bu nasıl bir devleti öngörüyor diye tartışmak çok meşrudur. Toplumun içinde bulunduğu durumdan ayırarak, uygulanacak mı uygulanmayacak mı sorularını kenara koyarak bu anayasa nasıl devlet kurumları getiriyor? Bu meşrudur ve bu soruyu sormak lazım. Soruyorsun. Bu anayasa faşist bir devleti öngörmüyor. Şimdi söylediğine geliyoruz. Oyunu uygulayabilseydi, bu anayasa ile faşizm uygulanırdı. Bunu böyle koymamak lazım. Şöyle demek lazım. Faşist olmayan bir anayasayı ülke içindeki güçlere ve Avrupa'ya göz boyamak için kabul ettiler. Fakat o anayasayı, içine koydukları küçücük maddeye dayanarak kenara koydular, anayasanın öngördüğü devleti kurmadı-

lar ve faşist bir rejimi sürdürdüler. Yani getirdikleri anayasa yine faşist olmazdı. Anayasanın gösterdiği devleti yok edeceklerdi. Biz o zaman şunu demek zorunda kalırdık. Getirdikleri anayasa faşist bir belge değildir, fakat bir sahtekarlıktır. Monolitiklik sürüyor. İşin önemli tarafı şu ki bu da olmuş değil. Anayasa uygulanıyor. Üç parti de değil, bir sürü parti var, gerçek burjuva partileri var. Sosyal demokrat merkez partisi var, sosyal-demokratların biraz daha sol bir partisi de kurulmak üzere. Ciddi bir kavga var ortada. Bu ne için? Bu adamlar da demokrat olmadı, melek olmadı. Görüyorlar ki ipler elden gidiyor. İplerin elden gitmesi kelleyi sorguya çekiyor. Düşünün. Bu kadar zulüm yapmışlar yarın ne olur bilinmez. Konsolide etmek durumda kendisini. Yarın asarlarsa Çankaya'da, tabii hiç hoşuna gitmeyecek asılanların. Tabii bugüne kadar aralarında çelişki bulunan sivil faşist güçlerle de zemin yoklaması yapıyorlar. Tabii ki faşist bir parti yaratarak onun eliyle yığın desteğini kazanmak için uğraşacaklar. Çünkü onlar da gayet iyi gördü, neden iki yıl içinde bunlar olmak zorunda kaldı? Çünkü yığının desteğini arkaya alamadı.

Koray Y: Bütün bunlardan şu çıkıyor yoldaş, faşist bir anayasa olamaz.

Ragıp Y: Bu anayasa konusu, bakın nasıl tartışmayı oradan oraya çekiyor. Dün yoktu bu iş, anayasa tartışmasından giderek yığın desteği meselesine geldik. Yığın desteği meselesinden gelmedik, anayasa tartışmasından giderek buraya geldik. Çok basit bir nedenle Yoldaş onu küçümseyerek söyledi ama ben ısrar ediyorum. Anayasa meselesini burjuvazinin bütün evrimiyle birlikte, tarihsel bir eğilim olarak gericileşmesiyle birlikte o siyasal tarihsel çerçevede düşündüğümüz zaman anayasa tartışması luzumsuz bir tartışmadır. Anayasayı o çerçevede düşünmek ise, faşizm kalktı dediğimiz andan itibaren, neleri yapmak zorunda kalacağızdaki anlayışımız açısından önemli bir göstergedir. Lüzumsuz bir kağıt parçasıdır şeklinde anladığımız, işin özü orada değildir, bu tartışmayı açmayalım diye bir kenara ittiğimiz sürece aynı bugün olduğu gibi yapılması gereken tartışmayı başka yerlere kaydırırız. Çözülme anayasayla başlamış mıdır başlamamamış mıdırdan, faşizm mıydı değil miydiye kayıyor.

Yüzüğü samanlığın içinde kaybediyorsak önünde aramayalım. Anayasa anlayışımızı doğru bir yere koyalım. Bence her belge anayasa değildir.

Vural Y: Bu koyuş, bence anayasanın meşruluğunu keyfiliğe bağlamaktadır. Çünkü esas meşruluğun temeli ne, gelin onu tartışalım. İşte bu işin hukuksal yanı var, tamamen de onu konuşuyoruz. Dünyanın hiçbir yerinde eğer devlet en sıfırından başlamazsak gökten düşmüyor. Hepsinin içinde yaşadığı bir devlet düzeni var ve onun biçimini belgeleyen bir anayasası var. Onu yıkan her devlet gücünün kendisi temelden asli, kurucu bir güç olarak bir kenara itiyor, kendi yasasını koyuyor. Bunun meşruluğuna gayri meşruluğuna bakacak ulvi, ilahi, tepeden bakacak hiçbir güç yoktur. Oradaki gerçek güç ilişkisidir.

Şimdi yoldaşların kullandığı bir terim var. Tarihsel, siyasal. Nedir bu? Tarihsel, siyasalı ben kendime göre değerlendiriyorsam, sen anayasayı uygulamıyorsun, gayri meşrusun derim. Ama adam kendi gücüne dayanarak meşruluğunu kabul ettiriyor. Şimdi bu anayasanın maddesi uygulanırsa, faşizm olmaz, veya da anayasalı faşizm olmaz, bence yanlış olur. Anayasalı faşizm de olur. Kalıcı bir devlet erki ister kararname olsun, ister tüzük olsun, ister anayasa olsun, devlet biçiminin yasal düzenlemesini getirir. Meşruluğunu kendi gücüyle getirir. Bunun dışında bir meşruluk tartışması yoktur.

Veli Y: Ama bu "anayasallık" olmaz yoldaş.

Vural Y: Kendine göre olur. Üç tane madde koyuyordur. Bu benim anayasamdır, diyordur.

Veli Y: Dünden beri söylüyorum bu sadece tartışmayı yokuşa itiyor. Bu anayasa faşist mi değil mi? Bu anayasa faşizmi öngörüyor mu öngörmüyor mu?

Vural Y: Bu anayasa öyle bir anayasadır ki, bu anayasa lafzına tutarlı kalarak.

Veli Y: Ama orada yanlış yapıyorsun. Lafzından özünü ayırıyorsun.

Vural Y: Gayet tabii ayırıyorum. Neyse. En azından şunları dikkate almak lazım. Demin söylediğim birşey var. Bu kişisel hak ve özgürlükler anayasa tartışmasının çok önemli bir parçasıdır. Bir defa bunu es geçmemek lazım. İkincisi, özellikle devletin örgütlenişinde...

Veli Y: Bunları söylerken ama bugünkü durumun faşist olmadığını söylüyorsun.

Vural Y: Gayet tabii.

Veli Y: Yani bunlar faşizme eşit değil. Sen şimdi neyi tartışıyorsun, biliyor musun? Batı anayasalarından örnekler verdim ya, sanki bizim anayasamız da bu batılı ülkelerin anayasası gibidir demişim gibi, bunun anti-demokratik otoriter yüzünü anlatmaya çalışıyorsun. Buralardaki temayüller, uygulanışlar, izin mi veriyor toplum? Bizim anayasa İngiliz anayasası, Fransız anayasası değildir. Karşı devrimin hemen ardından böyle kalkıp oturmuş bir toplumda gelmiş bir anayasadır. Ama düzen faşist değildir ki, sen de bunu kabul ediyorsun. Kişisel hak ve özgürlüklere saldırı olanakları çok genişletilmiştir bu anayasada. Fakat, örgütleri sınırlamanın, korporatiflikle hiçbir ilgisi yok. Bunların hepsi gerici şeylerdir. Hepsi için mücadele edeceğiz. Demokratik bir anayasadır diyen hiç yok, ama faşizm değildir.

Vural Y: Otoriter bir burjuva demokrasisi mi?

Veli Y: Türkiye koşullarında oluşmuş otoriter eğilimli burjuva demokrasisidir. Başka ne olabilir?

Demin birşey söyledin. Gelenin gücü o kağıt parçasında değildir. Meşruluğu kağıt parçasında değil, gücündedir.

Vural Y: Ama, siz tarihsel, siyasal anayasanın gücünü tartışıyorsunuz sabahtan beri.

Veli Y: Öyle birşey tartışmıyoruz.

Ragıp Y: Bir faşist anayasayla çözüldü ha? O zaman kitle destekli klasik anlamıyla faşizm asıl anayasayla geldi demelisin.

Veli Y: Şimdi yoldaş mesele şurada: Bakıyoruz hayata, bir takım olaylar gelişti. Demirel'in mektupları, Avrupa'nın bilmem nesi derken, birden bire faşizmi öngörmeyen, sınırlı, güdük, eskisinden çok daha güdük bir burjuva demokrasisi öngören bir anayasa çıktı. O zaman otomatik olarak düşünmeye başladık. Çok güçlü değil demek ki, bu çıktı. Demek ki gücünü kullanamayacak bir ortam doğdu, ya da gücü zayıfladı. Gayet tabii gücünü sorguya çekiyor bu anayasanın gelişi. Daha hâlâ güçlüdür başka, fakat o güç istediğini yapacak tek güç olmaktan çıktı. Anayasanın bu şekilde gelmesi onu gösteriyor. Bütün Latin Amerika deneyleri bunu gösteriyor. Faşistler eliyle sınırlı, güdük, insan haklarına büyük saldırılar taşıyan bir takım anayasalar getiriliyor. Bunun pazarlığı yapılıyor. Söylediğim birşeyi unutmayalım: Halkın sözcüsü olan bir siyasi parti orada yokken de, en iğrenci yapılıyor pazarlıkların. Bu çerçeve içinde almak lazım.

Vural Y: Yoldaşlar, tam şu noktaya gelip takılıyor: Şimdi ben ne dedim? Dedim ki, bütün bu maddeler var ve bütün bu maddelerle tutarlı kalarak, faşizmi uygulamaya elverişli olabilirken, bu uygulanamıyor. Ben bugün uygulanıyor demiyorum bak. Orada sen bana diyorsun ki: "Sen bugünkü uygulamaya, gerçek duruma faşist demiyorsun, ama dönüp bu anayasayla faşizm uygulanabilir diyorsun. Bu çelişkilidir." "Bu ikisi arasında çelişki var" diyorsun. Bak, ben de başka bir taraftan gösteriyorum ve o kitle desteği meselesi orada devreye giriyor işte. Oradaki gerçek güç ilişkileri meselesi giriyor. Onun için de ben diyorum ki, bu tartışma, faşizmin çözülme sürecinin tarihini saptama, yahut ta belirleme konusunda esas belirleyici olan, yani hepsinin katkısı var tabii. Ben de onu söyleyeyim şimdi. Vurguyu herkes bir tarafa vuruyor. Çünkü tartışmanın mantığı o. Ben de tam işte onu söylüyorum. Diyorum ki bu anayasayı bu adamlar getirdiler, oraya bir metin çıktı. Ben diyorum ki bu metin kendi başına herşeyden soyutlanıp, ele alınıp, faşist değildi ve bu çözülmeyi başlattı diye kabul etmeyelim sorunu. Bu anayasayla öteki de olabilirdi, olmadı şimdi. Onun için onun uygulanamazlığını göstermek gibi bir durumum yok benim. Oldu demiyorum. Ama diyorum, esas çözülmeyi başlatan, faşist cuntanın denemesinin boşa çıkmasıdır.

Veli Y: Bu anayasayla faşizmin uygulanabileceğini göstermiyorsun hâlâ.

Vural Y: Şöyle uygulanabilir. 1. Altı yıllık geçici maddeleri kullanır. *(Veli Y:* Nedir o maddeler?) Şimdi çok iyi bilmiyorum. İşin teknik kısmını bilmeden tartışıyorum ben.

Veli Y: O zaman bu kadar şiddetle nasıl iddia ediyorsun, bu anayasa altında faşizm olur diye. Ondan sonra okumadım deyince.

Vural Y: Ama ana fikir getiriyorum yani. Bütün meseleyi onun etrafında döndürüyorum.

Veli Y: Ama ana fikrini kanıtlaman gerekir yoldaşım. Israr ediyorsun. Diyorsun ki, bu anayasayla faşizm uygulanabilir. Göster nasıl uygulanabilir?

Ancak şöyle uygulanabilir: Anayasanın öngördüğü devleti kenara koyup. Şöyle birşey olabilir mi, söylemeden ama akıl yürütüyorum. Böyle bir anayasa çıktı. Adamlar bir faşist parti kurdu. Bu faşist partı toplumun çoğunluğunun desteğini kazandı. Toplumu faşistleştirdi. Anayasa işliyor, seçimlere girdi. Seçimlerde aldı. Buraya kadar faşist bir devlet yoktur, faşizm de uygulanmış değildir. Anayasa işliyor ve faşist parti hükümete geliyor. Şimdi bundan sonra düşün, bu anayasa işleyebilir mi? İşlemez yoldaş. O gelen parti eğer faşist bir devlet kuracaksa mutlaka o anayasayı işletmeyecektir.

Fatma Y: Biz de zaten bu anayasa altında faşizm uygulanabilir diye formüle ediyoruz. Ama şöyle: Bu "anayasa altında", birincisi, faşizm anayasayı kaldırarak uygulanabilir. Çünkü kaldırma yetkisi anayasa kendisi veriyor. O birinci ihtimal. Anayasanın uygulanması anlamına gelmiyor, derin anlamıyla. İkinci yolu, dörtte dört çoğunluğu kendi adamıysa. Anayasada siyasi partiler kurulur diyor, ama hayatta tek siyasi parti kurulmuş Anayasada dörtte üç çoğunluk veto kararını değiştirir diyor. Ama adamın aldığı kararlar dörtte dört çoğunlukla zaten destekleniyor. Yani yoldaşın burada karıştırdığı bir nokta var. Bu anayasa hâlâ faşist anayasa olmaz. Bu anayasa hâlâ bu işleyişleri taşıdığı sürece anayasanın kendisine, başlıbaşına faşist anayasa diyemeyiz İkincisi, bu olgu da geçici bir olgudur. Kalıcı olgu olamaz.

Veli Y: İşte mesele kelime oyunlarına takıldı kaldı. Biz anayasanın uygulanmasından onun... öngördüğü devlet kurumlarının varlığını anlıyorsak, bu anayasa faşist değildir. Bir uzlaşma zemini mi arıyor? Söylediğim çok açık. Olasılıkların hiçbir türlüsü faşizm altında bu anayasanın uygulandığı anlamına gelmez. Sahtekarlık anlamına gelir sadece. Şimdi adamın yaptığı sahtekarlığı, işte anayasa uygulanıyor diye getirmeyin.

Vural Y: Yoldaş, burjuvazi o sahtekarlığı her zaman yapıyor. 1961 Anayasası varken de ben sana iki yarı dönem gösterebilirim ki, bir tanesinde o temel hak ve özgürlüklerin ağzına ediyor, ötekisinde bayağı liberalleşmiş bir dönem. Yani uygulama...

Veli Y: Ama inat ettin. Bu anayasa gerçekten uygulanacaksa diyorum, faşizm olmaz diyorum.

Haydar Y: Bir ülkede iki tane faşist parti olabilir.

Ragıp Y: Ne zaman olmuş.

Vural Y: Ne zaman olursa olsun. Olabilir mi olamaz mı?

Haydar Y: Ben bir soru daha sormak istiyorum. Faşist diktatörlük kendi anayasasını yapamaz mı? Kendi faşist diktatörlüğünü topluma sunacak, yapamaz mı?

Recep Y: Başka birşey tartışılıyor.

Ragıp Y: O zaman benim ufak bir önerim var: Şu faşizm tanımını baştan ele alınız.

Veli Y: Biz siyasi bir partiyiz. Siyasi bir adım atmak istiyoruz. Hayali soruları bir yana koyalım. Olabilir mi olmaz mı? Sorun, 1982 Anayasası faşist mi değil mi? Benim düşüncem, gerçek anlamda faşizmin anayasası olamaz. Ya bir sahtekarlık belgesi yazacaktır ama kullanmayacaktır, ya fiilen hayatta kullanmayacaktır, yahut ta bunu kaldırıp, atılım diyecektir. Yahut ta o kadar antipatik birşey yazacaktır ki bu kendini asmakla eşit olacaktır. Tarihsel metodu kullanacaksak, şunu da görmek lazım: Niçin yapılmamış? Bunun da bir anlamı olması lazım.

Vural Y: Niçin biz bugün Almanya'daki, Franko'daki gibi faşizm olmaz diyoruz?

Veli Y: Anlamadım. Çünkü yığın desteğini kazanmamaktadır.

Vural Y: Tamam, o zaman bu adamla karşılaştıramazsın. Oraya gelince başka bir ölçüt buraya gelince başka ölçüt olamaz.

Veli Y: Hangi başka ölçüt? Tamamıyla karıştırıyorsun. Hiçbir başka ölçüt yok. O kadar büyük yığın gücüyle, iç savaşta ezerek geliyor Franko, *buna rağmen* son döneme dek çıkartmıyor, çıkartamıyor. Çünkü ya sahtekarlık belgesi olacak, ya kendisini bağlayacak.

Haydar Y: Her diktatörlük özünü şekillerde yansıtabilir. Faşist biçimde de olabilir, burjuva demokrasisi ve onun arkasındaki çeşitli renklerde de olabilir. Bu özün yasalarla topluma yansıması söz konusudur. Yoksa gerçekten çok kaos ortamı olur. *(Veli Y:* Olmaz yoldaş. Yasalar var, 80 milyon tane var.) Tamam işte ona da anayasa denebilir. Topluma anayasa olarak sunacak.

Veli Y: Esas tartışılacak noktalar şunlardır: Ben diyorum ki, bu çözülme sürecine, siyasal partiler vs. dediğimiz noktadan devam edip gidelim. *Bugünde faşizm yoktur!*

Veli Y: Tamam, zaten operatif tartışma budur. Siyasi partilerin kuruluşu gerçekten bir renk değişmesi. Fakat bunun olacağını, yani perşembenin geleceğini çarşamba söyledi.

Vural Y: Birşey hatırlatayım mı? Bu cunta gelir gelmez bir takvim ilan etmedi mi? *(Veli Y:* 1982'de) Döneceğiz dedi. Çok kısa zamanda takvim dedi. Şu tarihte anayasa, şu tarihte seçim. Hepsine uyuyor. *(Veli Y:* Tabii yoldaş.) Bak ama şimdi burada diyorsun ki, anayasayı kabulle oldu diyorsun.

Veli Y: Sen de *Kıvılcım*'ın getirdiği eleştiriyi getiriyorsun. Okudun mu onu? Aynen o cümleyle. Kardeşim diyor, bunlar çözülme diyorlar, halbuki cuntanın demokrasi takvimi var. Şimdi sen de onu söylüyorsun. Aynı mantık, yanlış mantık. Türkiye Almanya değil diyoruz. Böyle bir memleket, böyle bir dünyada, böyle bir durumda gelecek de diyecek, fütursuz, ben demokrasiye dönmeyeceğim, ben demokrasiyim diyecek ha. Olabilir mi?

Vural Y: Kelime oyunu gibi gelmesin, şu söylediğinden çıktım, hiç *Kıvılcım* falan da okumadım. Belki doğru söylüyor adam, ne bileyim yani. Benim söylediğim şu... Eğer bu anayasayı getirmenin kendisi bunun bu anlama geldiğini gösteriyorsa, getirmeye çok önceden karar vermiş adam.

Veli Y: Çok önceden karar vermiş

meselesi değil. Ne zaman getireceğiz başka mesele. Ama gelirken, milleti yatıştırabilmek, halkın sokaklara dökülmemesi için, ben gideceğim diyor. Ama ne zaman gidecek?

Pinochet de hatırlarsanız, gelirgelmez söyledi, demokrasiye döneceğini. *(Ragıp Y:* Yunanlılar) Kaç yıl geçti aradan? Brezilya? Hangi diktatörlük geliyor da, ben demokrasiye dönmeyeceğim diyor?

Vural Y: Şu nedenle ya da bu nedenle.

Veli Y: Bak şurada anlaştık: ***Bugün faşizm değil.*** Önemli bir dönemeç yerel seçimler, önemli bir dönemeç genel seçimler, önemli bir dönemeç partilerin kurulması. Bir adım daha geriye gidelim. Pekı anayasa maddeleri faşist midir değil midir? Sen bu soruyu reddediyorsun, ama boyle bir soru sorulabilir.

Vural Y: İşte burada bir yöntem farklılığı var. Ben bu soruyu reddediyorum.

Veli Y: Ama böyle bir soru sorulabilir. Hele ki biz bu anayasaya faşist demişiz.

Vural Y: Böyle bir soru sorabilmek için anayasalı faşizm olmazdemen lazım

Veli Y: Hayır, hayır hiç öyle değil. 1982 Anayasası nasıl bir devlet öneriyor? Bak adım adım geriye geliyoruz. Partilerin kurulması önemli bir dönemeç oldu. Ondan bir adım daha geriye, siyasi partiler kanununun çıkması önemli bir dönemeç oldu. Ondan bir adım daha geriye, anayasanın çıkması önemli bir dönemeç oldu. Şimdi orada soruyu soruyoruz. 1982 Anayasası uygulanırsa *(Vural Y:* Bak bu çok moralist birşey.) Moralist falan değil. Uygulanırsa bu kağıtta yazılanlar, nasıl bir devleti öngörüyor sorusunun yeri yok mu kitapta?

Vural Y: Sen onun kendi kendisiyle tutarlılığını tartışıyorsun.

Veli Y: Niçin anlamak istemiyorsun?

Vural Y: İstiyorum. Ama istek meselesi değil ki.

Veli Y: Bir belge önümüze sürmüş. Şunu sormak çok meşru ve çok zorunlu. 1982 Anayasası nasıl bir devleti öngörüyor? Böyle bir sorunun yeri var. Yoksa bu sorunun yanıtı, bugün ülkedeki devletin faşist olup olmadığını doğrudan belirlemiyor. Bir anlamda akademik bir tartışma. Temel soru şu: Bugün devlet faşist mi değil mi?

Vural Y: Bu anayasayla ikisi de uygulanabilir.

Fatma Y: Aslında bak, faşist anayasa demek, devlet biçimini faşist olarak örgütleyen anayasa demektir.

Vural Y: Onu ben demiyorum ama.

Fatma Y: Faşist anayasa demek başka ne demek olur?

Ragıp Y: Anayasa faşist dedikdi, ona bakarsan.

Fatma Y: Ama bir dakika. Faşist anayasa ne demek? Devleti faşist biçimde örgütleyen anayasa demektir. Lamı cimi yok.

Vural Y: Türkiye burjuvazisinin gelenekleri, siyasi manevra alışkanlıklarını hepsini işin içine katarak düşünmek lazım. Benim tartışmada eksik bıraktığım bir nokta var. O da bu anayasanın metnin hangi noktaları faşizmin kendi içinde lafzına uygun olarak, tutarlığıyla gider. Benim bunu araştırmam lazım. Ama şimdi tam o noktadan çıkarak diyorum ki ben, faşist rejim midir değil midir? Bizim esas tartıştığımız konu bu. Yani çözüldü mü çözülmedi mi? Bu tartışmanın içinde anayasanın yeri ne? O sorunun meşruluğu konusunda benim kafamın takıldığı nokta bu.

Ben diyorum ki, bu sorunun esas yanıtı şudur: Bir an için, siz şöyle bir centilmenlik yapın, kabul edin, deyin ki ben maddelerle ispat ettim ki, lafzına uygun olarak da anayasa faşizmi uygulayabilirdi. O zaman ne oluyor? Benim deminden söylediğim nokta gelip dayanıyor. Çünkü bu anayasa Fransa anayasası değil, İngiliz anayasası değil. Otoriter olduğunda anlaşıyoruz, çok gerici olduğunda anlaşıyoruz. İşte bunun bu özellikleri diyorum ben, bunun kendi mantığına tutarlı kalır da bir faşist uygulamayı getirir. Tabii ben böyle deyince, örneğin monolitiklik meselesini biçiminden biraz daha farklı bir yöne doğru götürmüş oluyorum. Tabii ki onunla bağımlı olarak geliyor yani.

Veli Y: Ama o zaman sen bize, "kanıtlamadığım bir varsayıma dayanarak benim söylediklerimi kabul edin" diyorsun. Olmaz ki. Nasıl kabul edelim? Sen bize göstermedikçe, bu anayasa kenara atılarak, yahut kenarında dolaşılarak değil, uygulanarak, bu anayasanın öngördüğü kurumlar hayatta işleyerek faşizm sürer, nasıl kabul edelim? Bunu gösterirsen, ona göre düzeltiriz. Ama göstermedikçe sen bunu bizden nasıl istersin?

Vural Y: Anayasa metnini...

Veli Y: Oku tabii.

Vural Y: Ben birşey daha ekleyeyim de. Şimdi çok tersten, çok ilgisiz bir örnek vereyim. Şimdi biz bir tüzük yaptık değil mi? Öyle bir tüzük yaptık ki, bu tüzükle demokrasi de uygulayabiliriz ama çok merkeziyetçi...

Veli Y: Demokrasi bu tüzükle uygulanamaz parti içinde yoldaş. İl komitelerinin *sınırlı* bir demokrasi, onun altında de demokrasi yoktur, diyen bir tüzükle demokrasi uygulanamaz.

Merkez komite, isterse il kongresinde seçilsin, istediği yöneticiyi, istediği görevi değiştirmek yetkisine sahipken demokrasi yapacağız! Nasıl yaparız biliyor musun? O maddeleri uygulamayarak yaparız! O zamanda tüzük uygulamış olmuyoruz.

Vural Y: Bu tüzükle uygulanacak demokrasinin düzeyi arasında fark vardır. Tüzüğün kendisi de bunu yazıyor.

Veli Y: Ancak bu tüzüğü uygulamayarak, demokrasi tam olarak yapılabilir.

Haydar Y: Ama tümünü uygulamayarak değil yoldaş. Birkaç maddesini uygulamayarak.

Veli Y: Ama tüzüğün bugünkü ruhu o maddelerdir. Bu tüzüğü başka tüzüklerden ayıran, erk konusunu ilgilendiren maddeler onlardır çünkü. O maddeleri uygulamadığında da zaten yeni bir tüzük yaratmış olursun.

Vural Y: Şimdi bak biz yeni bir tüzük yaratmaya çalışıyoruz, neden? Bu ne demektir.

Veli Y: Daha merkezi bir tüzük yaratmaya çalışıyoruz.

Vural Y: Bu ne demektir?

Veli Y: Şu demektir ki: Getirdiğimiz tüzüğün merkeziliği de yetmiyorsa hayatın gerçeklerinde.

Vural Y: Ben onu anlatmaya çalışıyorum işte.

Veli Y: Sen şimdi kendi kendini yeniyorsun. Tüzüğümüz, demokrasinin çok sınırlı işlediğini söyleyen, merkeziyetçi bir tüzüktür. Fakat ilk çıkış döneminin bazı tutarsızlıklarını içinde taşıyor. Bunlar, tüzüğü demokrasi uygulanabilir yapmıyor. Ama merkeziyetçi işleyişdeki etkinliği azaltıyor. Bunlar temizlenecek.

Kenan Y: Bizim tüzükle bir paralellik kurmak gerekirse, bizim şimdi tüzük sınırlı demokratiktir. Hem güdük demokrasinin olduğu, merkeziyetçi bir tüzük. Yeni çıkacak tüzük daha da sınırlı olacak. Tüzüksüzlük olduğu an, tam merkeziyetçilik olur. Tüzüğün var olması, yani en sınırlı demokrasinin olduğu bir tüzüğün varolması, yürütmenin yet kisini yine de kısıtlıyor.

Ragıp Y: O kadar güzel anlattı ki Vural yoldaş. Bu maddeleri azaltmak lazım dedi. Adamın elini kolunu bağlıyor dedi.

Levent Y: Kağıt parçası olmadan da anayasa olur. Mesele onun kağıtta yazılı veya olmayan şekilde öngördüğüyapı, biçim nedir? Ve bu biçim hayatta var mıdır yok mudur? Bu iki soru söz konusu oluyor. Bir kere biçim olarak onu gayet güzel ele alabiliriz. Hiçbir yanlışı yoktur. Öbürü bana çok vulgar bir Marksizm geliyor. Bal gibi düşünülür. Buradan genel bir analize gidersen tabii yanlış olur, sadece bundan. Ama öbür türlüsü olmadan, ayırmadan bilim olmaz. Analiz demek zaten ayırmak demek. Analitik metod bizzatihi bu demek. Onun için belgeyi kendi içinde alabilirsin. Almamızı engelleyen bu dünyada hiçbir güç yoktur.

Haydar Y: Bu anayasa altında faşizm uygulanabilir mi, yoksa uygulanamazmı konusu. Faşizm çözüldü dedik. Bu anayasa ile başlatırsak, hangi kurallar ve hangi çerçeve içinde çözülmeye başladı? Bu anayasanın çerçevesinde çözülmeye başladı. Ha, faşizm var ama çözülmeye başlıyor, bu anayasa ile birlikte. Demek ki, çözüldükçe, yıpransa da ne olursa olsun, bu anayasayla faşizm uygulanabiliyor demek.

Veli Y: Hayır. Anayasa kabul edildikten sonra, anayasanın öngördüğü kuralların, kurumların işlemesi arasında bir zaman süreci geçiyor. Dolayısıyla anayasanın kabulüyle başlatırsak, faşizmin çözülmeye başlamasını, çözülüp bittiğini değil, çözülmeye başlamasını, doğru birşey yapmış oluruz biz.

Haydar Y: Faşizmin çözülmeye başlamasıyla birlikte, bu anayasanın çerçevesinde devlet biçimi olan faşizm çözülmeye başladı ama gene bu anayasanın çerçevesi içinde, buna dayanarak çözülmeye başlıyor diyoruz değil mi? Şimdi bu süreç ilerlemeye başladığında, çok partililiğin kurulması, seçimin yapılması, bu eğer hayata geçmemiş olsa, bu anayasa hayata geçmemiş olsa, faşizmin çözülmesi durdurulabilir. Varolan yönetim devam edebilir. Ama bu anayasanın çerçevesi içinde.

Veli Y: Hayır. Anayasa uygulanmamış olur o zaman.

Haydar Y: Hayır ama yoldaşım. Benim anlayamadığım şu: Bir anayasa, yasalar paketi hazırlanır. Bu yasalardan bir tanesini uygulamamakla anayasasız bir yönetimin varolduğunu savunamayız şimdi, çok yanlış olur.

Veli Y: Haydar, o bir tane madde devletin biçimiyle ilgili. Çünkü partiler, parlamento çalışacak, hükümet seçilecek, seçimler olacak, siyasi hayat yürüyecek. Bütün bunlar ortadan kalkıyorsa o zaman bu anayasa uygulanmıyor demektir. Siz burada tutturup derseniz ki, bu faşizmi gösterir, o zaman siz faşizme güzel buketi elinizle hediye etmiş olursunuz. Böyle bir zorba, böyle bir namussuz rejime, olağanüstü hal maddesini koydukları için "anayasasal bir rejim" demek tehlikesini taşıyorsunuz. Nasıl bir anayasasal bir rejim olacak faşizm. Olamaz ki. Mesele bir maddesinin uygulanmamış değil, tam tersine o anayasanın gösterdiği bütün devlet kurumlarının işin içine girmesi.

Aslında Vural yoldaşın bir anlamda şanssızlığı var. Çünkü biz Üst Büro'da konuşmanın içindeki görüşleri belirledik. Onun üstüne yazıldı. Yani bizim bir fikir oluşturma sürecimiz geçti. Tartıştık. Kilit noktaları birlikte çıkardık. Yoldaş bunun dışında kalınca, anlıyorum. Ama önemli olan şurada anlaşıyor muyuz? Bu artık faşizm değildir. Bu süreci nereden başlatırız, o ikincil bir sorudur. Bu faşizm midir, değil midir? Ki gelen ana mesaj o. Gelen dönüş o. Bugün artık faşizm yoktur. Mesaj bu. Bu konuda oylamaya geçeyim mi daha tartışmayı sürdürmek istiyor muyuz?

Vural Y: ***Bugün faşizm yoktur.*** Bu konuda herhangi bir sorun yok. Yayınlanıp, yayınlanmama meselesi ile ilgili yayınlanır. Yalnız benim önerim, bu yayınlanırken, iki noktada düzeltme yapılabilir. Yani açık öneri. Bir tanesi, faşizmin çözülme sürecini esas olarak, evveliyle öncesiyle gibi, formülleri de yanına koyarak, ama seçim meselesiyle daha önce getirdiğimiz meseleyle başlatmak. Ve anayasa konusunu da şu şekilde getirmek: Faşist cunta anayasa yaparken, — ben şimdi tam formülünü söyleyemeyeceğim de, fikir olarak şöyle birşey söyleyeceğim. Yani hem dış etkiler, hem içteki güç dengesi, yığın desteğini kazanmak gibi nedenlerle, yani klasik birşey, ona uygun bir cümle bulmak lazım, getirdiği anayasa belli bir ödünü de içerdi, kendi faşist planından. Ve özellikle seçimlerin gelmesiyle birlikte çözülme süreci başladı. Yani benim önerimde şu var: "Anayasa faşist değildir ve oradan başlayarak çözülme başlamıştır"ı değiştirsek, bence çok daha iyi olur. Değilse ben görüşümü saklı tutarım, karara uyarım.

Veli Y: Başka öneri var mı?

Levent Y: Faşizm konusuyla ilgili değil, yan bir konuda. Demokratikleşme meselesi. Ama önemli birşey değil.

Vural Y: Benim şöyle bir düşüncem de var: O süreç içinde ben bazı şeyleri de okuyup yazılı olarak da sana iletmeyi düşünüyorum.

Veli Y: Tabii, çok daha iyi olur. Ama şimdi siyasi parti olarak adım atmak durumundayız. Benim önerim de, yayında, geneliyle, konuşmadaki gibi çıkmasıdır. O zaman iki tane öneri var. Başka bir öneri var. Başka bir öneri yoksa bunları oya sunalım. Yoldaşın önerisi "çözülmeyi Kasım 1983'de başlatalım ve anayasa faşist değildir gibi bir tartışma yapmayalım."

Fatma Y: Şunu sormak istiyorum. Konuşmada kafama takılan birkaç cümle olmuştu. Şu anda unuttum bile.

Veli Y: Tabii, eğer vaktin varsa, gel beraber çalışalım.

Fatma Y: Bu konularla ilgili değil benim dediğim. Başka yan şeylerle ilgili.

Vural Y: Yani şöyle bir tartışma yok. Yayınlanır tabii. Hiç. Yayınlanmama meselesi değil. Bir öneri yapıyorum. Burada tartışmada getirildiği için.

Veli Y: Gayet tabii. Ama bu öneriyi dikkate almama istediği var bende. Buradan bir karar çıkartmakta büyük bir yarar var. Böyle bir öneri olmasa bile, buradan bir karar çıkartmakta büyük yarar var. Bir dönemeç alıyoruz. Yalnız başına bırakmayın beni. Benim istediğim de budur. Örgüt olarak bu dönemeci alalım.

Fatma Y: Kendi fikrimi söyleyeceğim. Bir de operatif yararlarını söyleyeceğim ama üçüncü bir öneri sunmak istemiyorum. Ancak iki öneri sahibi anlaşırsa, o zaman oylanabilir. Yoksa oylanmasını istemiyorum. Benim önerim de Mayıs 1983'de başlatmak. Yani siyasi partilerin kuruluşu. Anayasayla başlatıldığı anda, ister istemez yanlış anlamaya açık oluyor. Ondan sonra kardeşim, "anayasada yazanlar yüzünden değil" izahatını gerektiriyor.

Veli Y: Ama anayasa faşist değildir de diyeceğiz.

Fatma Y: Ha diyeceğiz. Orada kesin kafam açık. Tamamlayayım nedenlerini. Birinci nedeni taktik kolaylık. İkinci nedeni, anayasayla o sürecin başladığını hayatta gösteren ilk önemli olaylardır. Üçüncü nedeni, gene taktik bir neden denebilir. Bütün hareketler, sağlı-sollu hepsi Mayıs ayında birşeylerin olduğunu kendi ağızlarıyla söylediler. Ama bu şeylere doğru ad veremediler.

Veli Y: Gerçekten bir kolaylık sağlıyor. Fakat yine tam bilimsel olmayı da güme götürmemek için şöyle birşey yapsak. Hem bir uzlaşma noktasıdır, anlaşma noktasıdır, hem de yanlış olmayacaktır. Çözülmenin başladığını anlattığım yerlerde vurguyu partilerin kurulması noktasına vursam. Bunun anayasada öngörüldüğünü söyleyerek ama ortaya çıkıp çıkmadığının da bilinmediği bir dönem yaşandı diyerek. Asıl olarak anayasayla başladı ama biz başlayıp başlamayacağını bugün söyleyebiliyoruz. O gün ortada başlayıp başlamayacağı belli değildi. Bu şekilde formüle etsek.

Kenan Y: Mayıs'ta açığa vurdu.

Fatma Y: Ondan önce de biz zaten diyemezdik.

Levent Y: Kağıt üstünde varlığıyla, hayatta varlığı arasında iki aylık bir zaman var. O zaman içerisinde sadece kağıda bakarak, faşizm çözülmeye başladı demek imkansız birşeydi. Çünkü o

zaman kağıda bakarak konuşuyor olurduk. Sonradan baktığım zaman başlangıç noktası o.

Ayşe Y: Ben de ona katılıyorum. İki tane önemli şey var. Bugün faşizm kalktı, ikincisi, bir çözülme süreci yaşandı. Onun dışındaki konular detay kalır. Ve bence çözülme sürecini tek bir olaya ve tek bir somut şeye bağlarsak, anayasa olsun, seçimler olsun, tartışma biz ne düşünürsek düşünelim o noktaya kayacak. Bunun altında bence çok önemli genel bir takım şeyler var. Bazı yoldaşlar dedi: Faşizm geldiğinden beri, bir çelişki vardı içinde, geldiği günde gideceğiz dedi. Bütün Latin Amerika'daki faşizm öyle geldi. Bir takım genellemeler yapılabilir. Bu çok önemli. Hitler veya Mussolini'ye bakarsak, bunlar, biz gideceğiz demedi. Biz 1000 yıllık emperyalizm kuracağı dedi. Bugün bunlar denemez. Önemli bir özellik, bugünkü faşizm çeşitlerini değerlendirirken.

Oylamalar yapıldı.

KARAR 1: Faşist devletin bugün yok olduğuna oybirliyle karar verildi. Çözülmenin başlamasının bir süreç olarak altını çizmeye ve partilerin kurulduğu döneme özel bir vurgu vurulmasına oybirliğiyle karar verildi.

KARAR 2: Anayasanın faşistliğini tartışalım tartışmayalım konusunda Vural yoldaşın muhalefet oyuna karşılık geri kalan EK üyeleri tarafından anayasanın faşist olmadığını söylemeye oyçokluğuyla karar verildi.

Veli Y: Esas meselede birlikte oy kullandık. Şimdi yapılması gereken şey çok sıkı hazırlanmaktır. Onun için özelikle önemli örgüt sekreterlerini de toplantıya çağırdık. Dışarıdan baskı gelecek. Buna karşı savunma psikolojisiyle, savunmacı üsluplarla, amayla, fakatla yok. Bütün Avrupa kamuoyunda büyük etki yaratacağına eminim görüşümüzün. İlk başta aynen faşist dediğimizdeki gibi bütün Avrupa kamuoyunda bu sefer buna karşı tepki gelecek. Adım adım ama onları da alacağız. Fakat enerjik bir şekilde çalışmamız lazım. Hayatta yaptığımız ne iş varsa, bu fikirlerle bağlayacağız. Örgütü top gibi dışarıya çıkarabilmek lazım. Yoldaşlarımızın hepsinin bilinç düzeyi, bilgi düzeyi o kadar iyi değildir. Biz örgütü bir anda kavramassak, bir anda eğitmezsek, o zaman dışarıdan gelecek bozucu etkilere maruz kalacaklardır. Dalgalanacaklardır. "Ne oldu şimdi, 'kahrolsun faşizm'de diyemiyoruz." Ama bütün bunları başarmadan nasıl komünist partisi olacağız? Özellikle Almanya'nın durumu böyledir. Özellikle Vural yoldaşa büyük görev düşüyor.

Bu dönemde tek kalacağız. Tam istediğimiz. O kadar da güzel getirdi ki hayat. Zaten komünist partisinin alfabesinde kendini öbür hareketlerden ayırmak diye yazıyor. Şimdi doğru bir zeminde ayırdık hem de. Ama bunun yararlarını örgüte taşımayı bilelim. Yoksa zararları taşır. Öyle birşey ki bu, ya örgütü bundan zararlı çıkacak, ya yararlı çıkacak. Uzun vadede tabii yararlı çıkacak ama kısa vadede insan da kaybedebiliriz, iyi çalışırsak, saldırının karşısında durursak, çok büyük yararla çıkarız. İkisinde de vazgeçmeyeceğiz. O zaman herşey size kalıyor.

Vural Y: Bence bu nokta çok önemli. Yaz Taarruzu var, öteki işlerden gelecek basıncın tabanda yaratacağı işler var, bizim yoldaşların kendi kafalarında gelişmiş düşüncelerle bugünkü uyarlamada çekeceği zorluklar var. Çünkü onu da görelim yani, görüşler özellikle aşağıya doğru indikçe, bir kemikleşme süreci yapıyor. Onun için gerçekten örgütlerin başındaki yoldaşların sahasında top. Ama bütün sahada aslında. Onun için işi de birlikte yapmak lazım. Benim önerim yolda da konuştuk, özellikle Almanya için. Yani Üst Büro'dan öteki yoldaşların da gelip, bunu kendim ikna olmadığım için söylemiyorum, öyle değil. Çünkü zaten ana noktada ikna olmuş durumdayım, öteki nokta ise buradaki tartışmayla biter. Ama bunu da yapmak lazım. Ben eminim. Yoldaşlar, bir de yönetime güven meselesi açısından işin o tarafına bakacaklar. Çeşitli yoldaşların gelmesi önemli bir faktör olacak. Yani yönetimin bu konudaki görüş birliğinin tam yansıması gerekiyor. Ve de en yetkili ağızlardan, en iyi açıklayabileceklerden açıklanması gerekiyor.

Veli Y: Eşgüdüm Komitesi oybirliğiyle kabul etmiştir diye çıkacak.

Vural Y: Gayet tabii.

Veli Y: O zaman merak etmelerinin gerekçesi olacağını sanmıyorum. İlk başkta ben de öyle düşünüyordum. Gelelim, seminer verelim falan, ama bunu bir başka amaçla daha birleştirsek. Şimdi bölgelerde değişiklikler var. Bütün yönetim kadromuzu daha hakiki, doğal lider haline getirebiliriz. Yardıma ihtiyaç olduğunda geliriz. Söyle yapsak daha iyi olur. Bölgelere, bu görüşleri inandırmak yöneticinin sorumluluğudur. Onu yaptığı ölçüde kendisi gerçek lideridir o bölgenin. Bunun yanında biz şunu yapalım. Belli bir plan çizelim. İki gün kalmacasına hafta sonunda, il komitelerini sıra içinde çağıralım. Hep beraber sahahtan akşama iki gün boyunca tartışalım. Büyük bir nitelik sıçraması olsun. Ama ne olsun. Yönetici yoldaşlar gelsin, yine onlar gitsin kendi bölgelerine. O zaman çok daha iyi olur.

Vural Y: Yani il düzeyinde yönetici yoldaşlara ağırlık vermek, değil mi?

Veli Y: Evet. Biz onlarla yapalım. Onlar kendi bölgelerinde yapsınlar.

Metin Y: Faşizm kalktı. Bu yeni görevler yüklüyor. Geçmişten daha değişik görevler. Bu tartışmayı örgütlerin büyük bir çoğunluğu çok çabuk kabul edecektir. Ondan şüphem yok. Görevlerimiz nedir, ne yapacağız şimdi?

Veli Y: O da bence konuşmanın ikinci bölümü. O bölüm biraz güme gitti ama öyle olmamalı. Hepimizin görüşü o. Onları yapmamız lazım. Duygularımı size de nakledebilmek istiyorum. Ben çok sevinçliyim şimdi. Örgüt olarak aynı sevinci duyabiliyorsak çok şeyler yaparız. Önemli bir dönemeci gördük. Ve söyleyeceğiz. Buradan, sevinçle, enerjiyle çıkıp gitmek lazım. Öte yanda böyle, aradan yıllar geçecek, göreceksiniz, bugünkü toplantı büyük önem taşımış olacak partinin hayatında.

Fatma Y: Örgütte bu yüzden sorun çıkarsa, şimdiden söyleyeyim. Yönetici yoldaşların o bölgede ayakları üstünde duramamaları nedeniyle çıkmıştır. Hayat bizden yana.

KARAR: Toplantıda alınan kararlar doğrultusunda, örgüt yöneticilerinin hızla örgütlerini çalışmaya sokma kararı oybirliğiyle alındı.

Yusuf Y: Bir de İngilizce, Almanca, Fransızca dillerinde çıkacak broşürün kesin ticari değeri var. Onu iyi değerlendirmesini bilmek lazım.

Vural Y: Broşürün değeri için kesinlikle Çek-Al olarak yayınlamamak lazım.

Veli Y: Oldu, şimdi biraz ara verelim, sonra gündemin öteki maddelerine geçelim.

Üst Büro toplantısı 3.10.1984

Gündem: Faşizmin çözülüşü konusuyla ilgili olarak Vural yoldaşın kafasına takılan soruları görüşmek üzere toplanıldı. Vural Y. görüşlerini bir rapor şeklinde sundu.

Vural Y: Önce konunun getiriliş biçimine değinmek istiyorum. Bizde, hareketimize yön veren politika üretme işini Veli yoldaş yapıyor. Bu doğru — ancak eksik yanları var. Organlarda konu iyice tartışılmadan açıklanıyor. Dolayısıyla bu konu da tartışılmadan Yoldaş tarafından konuldu.

Vural yoldaş hazırladığı görüşlerini anlatan raporu okudu. Tartışmaya geçildi.

Veli Y: Yoldaş bazı noktaları doğruya, bazılarını yanlışa doğru geliştirmiş. Yine de bugün faşist bir devletin varolduğunu söylemiyor. Çözülme süreci hangi noktada başlıyor konusunda farklılık var. Günün temel sorununda (faşist devlet var mı yok mu) ve öteki detaylarda aynılıklar bu denli çokken bu toz duman neden kalkıyor?

Üst Büro olarak, biz kitabın içeriğini önceden tartışmıştık. Ayrıca Levent yoldaş da bu konuda görevli idi. ÜB'nin daha önce bunu tartıştığını bundan evvelki ÜB toplantısında da söyledim. EK'da da söyledim. Şimdi bir daha neden getiriyorsun?

Vural Y: Bunlardan haberim yoktu. Ben de ÜB üyesi değil miyim?

Veli Y: Evet bu sürece sen katılmadın, bunda benim hatam oldu. Ben sana telefon açıp "Vural, hadi aybaşı oldu, gel" demeliydim. Bu yönde benim hatam oldu. Ama, kasıtlı değildir. Bak şuna katılıyorum, o toplantılara katılsaydın, bugün bunlar olmazdı belki de. Öte yanda, senin de hatan vardır. Bizim toplantıların günü, yeri vb. belli. Zamanı geldiğinde sen de gelmeliydin. Sorunu büyütmeye buradan teorik konulara sıçramaya teorik noktalar bulmaya gitmene hiç gerek yoktu. Sorun buralarda. Beni diktatör gibi gösteren bu yan doğru değildir.

Vural Y: Kişi olarak öyle değilsin. Ama organlar organ olarak kendini hissetmelidir. Bu konunun getiriliş biçimi de buna örnektir.

Veli Y: Senle önceden konuşmak tabii ki daha iyi olurdu. Ama EK şart değildi. Parti işleyişi, tüzük açısından buna gerek yoktu. Merkez Komite, ÜB'nın getirdiklerini onaylar veya reddeder. Kendisi toplanamadığı zaman üst organı olan Üst Büro'nun kararları üzerinde yaptırım gücü vardır. Senle konuşmamak, olanaksızlıkların yanında ufak bir hatadır. Hem de bu karşılıklı hatadır.

Vural Y: EK'yı yaşamdaki gerçek yerini oturtmak lazım. EK, fiili yürüten organ değil, yöneten organdır.

Kitaptaki hatalara gelince:

1. Faşizmin dört köşe birşey olmaması. Bu konuda yazılanların az olmasının getirdiği eksiklikler var.

2. Daha önce söylediklerimiz ile şimdi söylediklerimiz arasında fark var.

Kritik bir dönemdeyiz. Bu dönemde söylediklerimize dikkat edelim, diyorum. Kişiselliğin elbette etkisi olabilir ama alınganlık yapmıyorum.

Veli Y: Eleştirilerine bir söz söylemiyorum. İyi yere varırsa iyi olur, kötü yere varırsa kötü olur.

Levent Y: İdeolojik-teorik katkılar kim üretiyorsa onun ürünü olur. Ama üzerinde tartışma mutlaka yapılır.

1. Faşizmin varlığı yokluğu önemli konudur. Parti olarak tek ses çıkarılması gereken bir noktadır.

2. Monolitiklik konusu.

Bunlar 2 temel konudur. Bunları bağlamazsak, Almanya'da bunların kavranılmasını sorunlaştırmış oluruz.

Kenan Y: — Vural yoldaşın raporunda hem bugün faşizm yok, hem de faşizm var gibi bir anlayış, ikisi de var.

— Ara dönemi yanlış anlamış. Ara dönem, demokratik özgürlükler için kavga dönemidir. Burjuva demokrasisini istemek mantığını hiç anlayamadım.

—Karar alınmasına rağmen, Almanya örgütünde "kitap gelene kadar tartışmayacağız" şeklindeki düşünceyi savunmak doğru değildir.

Fatma Y: Organların atlanması diye birşey yoktur. Bu konudaki tek eksiklik Vural yoldaşın katılmamasıdır. Katılsaydı yoldaşın bugünkü tutumu olmayabilirdi.

Bu görüşler, hayatla sıkı sıkıya bağlı konudur. Eğer, Türkiye'deki hayat iyi, takip edilseydi, hemen yerine oturdu.

a. Yoldaş ya çok yanlış, ya da bizi yanlış anlıyor. Örneğin, getirdiği ekonomik bağımlılık meselesi. Biz bununla beraber göreceli bağımsızlığını da koyduk.

b. Olasılıkların kitapta sırası yok.

c. Ara dönemi gerçekten yanlış anlamış. Ara dönem kısa süreli bir geçiş dönemidir.

d. Parlamenter faşizm anlayışı, devlet üzerine olan yanlışından kaynaklanıyor.

e. Geleneksellesmiş devlet ideolojisinin — Atatürk ideolojisinin — resmileştirilmesi meselesini getiriyor yoldaş. O zaman o mantıkla bakacaksak, Türkiye her zaman faşistti.

f. Yığın eylemliliği önce düşüncede başlar. Bu da Türkiye'de başlamıştır. Sorun bizim kafamızdadır. Devrimci durum konusu gibi.

Açıkça söyleyeyim, bunlar daha önce yoldaşın kafasında yoktu. Şimdi getirişiyle, acaba bunları niye getiriyor, diye düşünüyorum.

Türkiye'nin ortamı ortada. Kitabın beklenilmesi kararının alınmasını anlamıyorum. Teknik bir sorun olamaz. Yoldaşın iyi niyetinden kuşku yok. İşlerde bir yorulma olabilir.

Yusuf Y: Örgüt işleyişinin bilinç yanı kadar nesnel bir yanı da var. Bazı sorunları, (istisnasız hepimizin farkına vardığı) gidermenin yolu örgütün gelişmesidir. Bu nesnel yanıdır. Ben buna kendimi ikna etmesem, emin olun, aranızda sorun kaynağı olurum. Yoldaş, subjektif kararlarla herşeyin çözülebileceğini düşünebilir.

EK sonrası gittiğimiz pub'da EK üyeleri ile EK toplantısının biçimi üzerine Vural yoldaşın yaptığı tartışma beni rahatsız etti. Almanya'da alınan karar ile pub'taki tutumu birleştiriyorum. Yapılan çok yanlıştır. Bizim aramızda rahatlıkla konuştuğumuz şeyler, daha geniş alanlarda, politik yetişkinliği az bir alanda yapılmaması gerekir. Pub'ta, "siz İngiltere'de karar almışsınız" espirisi, "buradakiler, oradakiler" sözleri, yani hava hoş değildi.

Olabildiğince ÜB'nin tam kadro toplanmasına önem verdik. Ama yoldaş, orada ayrı bir hava içinde. Gerekli ya da gereksiz, ÜB daha fazla birarada bulunmalıdır.

— Yoldaşın bütün ayrıntıların yanında asıl tartıştığı konu: 12 Eylül faşizm miydi, değil miydi üzerinedir.

— Olasılıkları sıralamada bir politik öngörü vardır. Yoldaşa iki sorum var. 1. Yoldaş, en acil olasılık olarak devrimci durumu mu görüyor? 2. Devrimci durum yoksa devrimciliğimize leke mi sürülür?

Ragıp Y: Kişisel etkiler yoldaşın örgüt çalışmasına yansımış durumda. Almanya'da örgüt eski, rutin bir işi yapıyor gibi. Yeni bir döneme girerken bir kolları sıvama yok. Kararların alınış biçimi Vural yoldaşın dediği gibi olmadığı gibi hepimiz de birbirimizi gayet iyi tanıyoruz.

Bu tutum içinde yöneticilik yapılırsa, Almanya örgütünün dağılması beklenilmiş olur. Liderin örgütte önemli bir yeri vardır. Örgüt yoldaştan ilk baştaki liderliğini bekliyor. Bu kitap için "gelsinler tartışalım" denemez, denmemeliydi.

Fikirlere gelince: Ben oradayken (Almanya) gelenlerden daha iyiydi. Önceden halkın baskısıyla faşizm yıkılmaz diyordu. Burjuvaziye daha fazla önem veriyordu. Bana, kitabın yoldaş tarafından kavranılması süreci hâlâ işliyor gibi geliyor.

Devletin yanlış anlaşılmasını çok uç noktalara götürüyor. Elbetteki bu dönemde geçen dönemin kırıntıları olacak. Bir bütün olarak bakmayınca buralara kadar gider, her devletin içinde faşisti bulur. Sınıf özü, işlevi, ortaya çıkardığı biçimiyle faşizmi tanımladık. O açıdan, Komintern'in tanımını eksik bulduk. Bir öğesine bakıp yanlış yere varmış değiliz. Başlangıç noktasından ilerliyor.

Kenan Y: Pub'da ben de vardım. Gerçekten hoş olmayan durum vardı.

Veli Y: Yoldaş, EK toplantısında şöyle idi: Türkiye ile daha uyumlu, kendi içinde daha tutarsızdı. Bugün kendi içinde daha tutarlı ama Türkiye ile

uyumsuzluğu fazladır. Yanlışda ısrar etmek buralara varıyor. Alınan kararlar iyi uygulanmıyor. Buna katılıyorum. ÜB'nin ayda bir tam kadrolu toplantısı kararı kendisi uygulayıcı bir tutum içinde değildir. Bizimki bir hatırlatma hatasıdır.

Bu anayasa faşizmin yasallaşması, kurumsallaşması anayasasıdır diyor. Bu böyle denildikten sonra, faşizmin bugün yok olduğu söylenemez. Yoldaş sonunda mutlaka bugün devlet faşisttir demek zorunda kalacaktır. Yoldaşın nereden gelip nereye gittiği önemlidir.

Yoldaş, "Faşizm, burjuvazi içindeki çelişkiler nedeniyle gider" dedi. Genel hata duruyor. Yığınlara güvensizlik.

En büyük olasılık devrimci durum değildir. En büyük olasılık bugün açılmış ve ilerlemekte olan olasılıktır.

Ara dönemde burjuva demokrasisi hedefini gösteriyor demek çok yanlıştır. Hedef, demokrasi kavgasıdır dedik.

Metinde olmayan, tartışmalardan çıkan bir nokta var ki, yanlış bu kadar da değil. Sonuçta yoldaş, 12 Eylül'ü tartışıyor. Yoldaş, bu kitabın çıkmasıyla abondone oldu, bir oluşum süreci yaşıyor. Partinin genel çıkarı açısından bunu iyi sonuçlandırmak gerekir. Yoldaş tüzüğü aşıyor.

Seminer vermeme kişisel düşüncelerle örgüt işleyişinin birbirine karıştırıldığını gösteriyor. Görev kararı aşağıya indirmekti.

İlk ÜB toplantısında tartışmalarda yoldaşın tavrı iyiydi. Ertesi günkü EK toplantısında ise tonu çok farklıydı.

"Faşizm gitti, ne yapacağız?" sorusu için acil hedefleri sıralayan bir ÜB bildirisi çıkartalım. Aslında bu sorunun cevabı kitapta var ama yine de böyle birşey yapmak iyi olur.

Fatma Y: İşin nereden gelip nereye gittiği çok önemli. Vural yoldaş bir gerileme içinde. Altında yanlışda tutarlı olma çabası yatıyor. Geçmiş yazılarımızı karıştırırken gördüm. Yoldaş geçmişiyle de gerileme içinde. Örneğin, anayasanın ilk tartışması sırasında, "Bu anayasa Demirel'in isteklerine cevap veriyor" diyor. Çok güzel birşey bu.

Veli Y: Yoldaş, Almanya'da Ragıp yoldaşla görüşmelerinde, "Bütün görüşlerimizi gözden geçirmemiz lazım" demiş.

Vural Y: Öyle demedim. Ayrıca sohbetti onlar. Örneğin, ekonomik bunalıma bağlama yayınlarda var. Ben son kitaba katılıyorum.

Levent Y: Tamamen ekonomik programı ile belirlenir demedik. Elbette büyük etkileri vardır.

Veli Y: EK'daki tartışma çok anlamsızdı. Çünkü ana konuda (devletin faşist olmadığında) anlaşıyorduk. Bugünkü tartışma daha anlamlı ama çok daha yanlıştır.

Levent Y: Bekleyelim demek sakıncalı, ima taşıyor. Mutlaka örgüte etkisi olacak. Söylenen başka, uygulanan başka havası çıkıyor. Niyetleri sorguya çekmiyorum. Objektif sonuç bu.

Vural Y: Anlatamadım herhalde. Toplantıdan saldırgan bir tutumla bu görüşleri savunma kararıyla çıktık. Önce seminer verilecekti, sonra karar değişti, il komiteleri gelsin denildi. Gidip bakınca pasaport vb., sorunları gördüm. Bunun üzerine telefon ettim. Bir tek Köln'de bu sorun yoktu. Bir tek Köln için bu olmasın dedim. Buraya gelince yaparız dedik. Orada yapacaktık. Elbetteki bunda benim kafamın farklı olmasının etkisi vardır.

Gidince ne yaptık: Her tarafta, "Bugün Türkiye'de faşizm yoktur." Bu çok önemlidir. Bunun eğitimlerini kitaptan yapacağız" dedim, dikkatleri hep tu tarafa çektim. Seminer için ise sizin gelmenizi bekledim.

Veli Y: Niyetlerinizden kuşku yok ama bu kararları almaya Yöre Komitesinin yetkisi yoktur. Kararı öneri olarak alıp bana iletseydiniz, olurdu.

Vural Y: Sen bana telefon açmasaydın, ben sana telefon açıp söyleyecektim. Almanya'da ben bunu savunacağım. Gelsin yoldaşlar semineri yapsınlar, ben de katılayım, etraftan zannetmesinler ki ben bir kenara çekildim. Örgütün dönüşü için en iyi olanı yapalım.

Ara dönem, faşizmin güç ilişkilerinin içinde sürdüğü dönemdir. Faşizmin çözülüş dönemi mi diyorsunuz yani?

Veli Y: Almaşıkların çok yakın sürdüğü dönemdir.

Fatma Y: 73. sayfayı kitabın bütününden ve öteki yayınlarımızdan ayırıyorsun. Kitabın içinde bu yok. Bu dönemde herkes kendi çapında demokrasi kavgası veriyor.

Vural Y: Ben cümleye bakıyorum.

Fatma Y: Öyle yaparsak, Lenin de, Marks da anlaşılmaz.

Veli Y: Bir siyasetçi kesin olarak inandığını ortaya koyar. Geri kalanını kafasında tartar. O açıdan kafanda tartıştığın konuları EK'ya getirmen yanlıştı. Sen kendin diyorsun, kafanda tartıştığın konular olduğunu. İşte bu yaptığın akademisyenlik oluyor. Dimitrof'un "parlamenter faşizmi" getirdiğini söylüyorsun. Biz, Dimitrof'un her söylediğini kabul etmiyoruz, ayrıca onun da bunu nasıl bir çerçeve içine koyduğuna bakmalıyız.

Vural Y: Ayrıca en önemli konu da faşizmin çözülmesi değil. Şu anda en önemlisi Yaz Taarruzudur. Onu da yapıyoruz.

Kenan Y: Yoldaş, kendisiyle tartışma içinde. Yoldaş şimdi Almanya'da sekreterliği yaparsa, seminerleri başkası yaparsa ikili bir yönetim ister istemez çıkacaktır. Bence, yoldaş buraya gelsin, Almanya'yı düşünelim.

Fatma Y: Yoldaş, bırak disiplini, siyasal bir hata içinde. EK'da ortaklaşa bir karar aldık. Çözülme olmadığı konusunda anlaşmıştık. Bunu iyi yakalayıp, bununla örgütü ayağa kaldırmak gerekirdi.

Bence senin gerilemen şu noktada oldu: Şu sorular bu sorular gelecek diye kafanda kurdukça geriye doğru gittin. Bunlar bizim uzun süredir söylediğimiz şeyler, yeni şeyler değil. Eskisinin mantıksal sonucu. *Asıl önemlisi* bu evvelce söylediklerimize *enerji ile yaklaşım meselesidir.*

Sen üzerimize dışarıdan ve hatta üyelerden gelecek soruların ürküntüsü içindesin. Kendini hazır görmüyorsun. Bugün geldiğin nokta bunu gösteriyor. Faşizm var mıdır, yok mudur, yuvarlıyorsun.

Ragıp Y: Faşizm var mı yok mu konusu örgüt için bugün en önemli konu değil demekle, yığınların gerisinde siyaset yapmaya başlıyorsun, daha da kötüsü burjuvazinin de gerisinden başlıyorsun. Niye bu noktaya geldi? Bu da önemlidir. Biz, kararlı, enerjik bir şekilde savunmazsak diğer hareketlerden ne farkımız kalacak?

Yusuf Y: Örgütü, Türkiye'de erke vuran tek örgüt haline getirmek ortak sorunumuzdur. Bu işler nasıl olacak? Bu, *hepimizin* tartıştığı konudur. Öte yanda bir gerçeklik var. Bir örgüt var, bir politik işleyiş gidiyor ve örgüt buna uygun *tavır* almak zorunda. Tavır almak zorunda oluşu, hepimizin ortak noktasıdır. Şu andaki durum bunu gösteriyor. Bunun önünü açmak lazım.

Fatma Y: Örgütün en önemli sorunu, bugünkü ortamı değerlendirmektir, bunun tahlilidir. Öyle ki sadece kararlara uymak yetersizdir, bu dönemeci çoşkuyla döndürmemiz lazım. Formel disiplin de yetersizdir. Enerji, hegemonyanın şahsiyetini getirecektir. Örgüt yöneticisi örgüte aşılayacak, örgüt çevreye. Bu böyle hiyerarşik biçimde gidiyor.

Veli Y: Yoldaş sadece bu konuda değil, genel olarak Marksçı-Leninci ilkelerden uzaklaşmış durumda.

Teorik konulara eğilirken iddialı bir tavır içinde oluyor. Aynı şey bu toplantıda da görülüyor. ÜB'deki yoldaşlarının dediklerine kulak asmama eğilimi içinde.

Bunda Almanya ortamının etkisi var. Almanya'da, Abdurrahman Çelebi misali bir durum var ve bu yöneticinin kişiliğini bozucu etki yapabiliyor. Almanya'daki örgütün durumu iyi değildir. Bunu daha önce de konuştuk. En kötü durumdaki örgüt Köln'dür. Yoldaşın etkisi altındadır. Yoldaş, her dönemeçte böyle yaptı, yine aynı şeyi yapıyor, ama bu sefer daha iddialı. Ben, yoldaştan, ben bu düzeyde örgüt yönetemem, beni bu görevden alın, demesini beklerdim.

Daha önceki dönemeçlerde de çok tartıştık. Çeşitli nedenlerle kabul ettin ama midene hep taş attın, miden hep taşla doluyor. Hem parti hattını kısa bir ara ile izliyorsun ama hem de bunları hiç affetmiyorsun. Ne var ki öğütemediğin bu taşlardan kendini değil, bizi sorumlu görüyorsun.

Önerim, yoldaş buraya gelsin, kongreyi örgütlesin, hem dinlensin hem de planlı-programlı bir tartışma içine girelim. Lenin'in sözüne çok katılıyorum. Parti, kritik dönemeçlerde örgütün fikirlerine gönülden inanmayan en iyi komünistleri bile aktif görevden almalıdır. Yoldaş bundan alınganlık yapmamalıdır. Kişiye karşı değildir, örgüt içindir.

Fatma Y: Yoldaşa şunu sormak istiyorum: Alınganlık yapmadan yoldaş kendini ÜB yerine koyup böyle bir dönemeçte ne yapardı, merak ediyorum. Bunu kendisinin açıklaması isteyeceğim.

Veli yoldaşın dediklerine katılıyorum. Hatta dönemeç olarak Sevinç'in bir yazısını söyleyebilirim. Yazıyı okuduğum zaman tüylerim diken diken olmuştu. Öneriye o açıdan katılıyorum.

Vural Y: İnsan parti yaşamında roller görebilir. Ben sürekli şu uyuyor mu, bu uymuyor mu diye parti için düşünüyorum. Bunu şekillendirirsek parti için yararlı olur. Bu, bana örgütün verdiği, özellikle Veli yoldaşın yönetiminin (kalıpçı olmayan) verdiği bir kazanımdır.

Sevinç konusunda ise bir önyargının olduğu kanısındayım. O da bunu farkediyor.

Almanya'da işler iyi gitmiyor meselesi ise: Bu toplantılarda her zaman Almanya olumsuzundan alındı. Ben objektif olarak şunu söylüyorum. Almanya benim aldığım dönemden beri ilerlemiştir. *(Veli Y:* Buna herkes katılıyor *ama,* aması var.) Amasına katılmıyorum, Avrupa'nın diğer örgütleri gelişiyor demek doğru değildir. Eskisinin altında olan yerler, örneğin Fransa, veya eskisi gibi olan yerler vardır.

Şimdi taarruz var ve iyi gidiyor.

Örgütü bırakma konusu: Bırakayım ama buraya kongre hazırlıkları için gelmeyeyim. Bence aynı gerekçe ile bu da olmaz. Almanya'da oturayım, dinleneyim ve kongreye hazırlanayım.

Veli Y: Yoldaşın bu kriz dönemini atlatacağına eminim ama midesine yeni bir taş daha atacak mı? Onu bilemem. Yoldaş iyi bir komünisttir, iyi bir örgütçüdür, düzeyi yüksektir, ama görüşlerimi defalarca belirttiğim için belki tekrar olacak, amaçladığımız düzey bu değildir. Yoldaşın bence zaafları var. Yoldaş bir bölgeye ilk gittiğinde mükemmeldir. Sonra bir geriye kaykılış dönemi geliyor. Sonra "kurumsallaşma" geliyor ve örgütü klasik, menşevik parti gibi tutuyor. Çarklar dönüyor, belki toplantılar aksamıyor ama içeriği boşalıyor. Örgütün siyasal hedefi bulanıklaşıyor. Yoldaşın eylemciliği eksik. İlk gittiğinde neden ayaklandırıyor? Çünkü öne atılıyor. Sonra işi denetçiliğe kaydırıyor. Devlet gibi parti olursak, kendi egemen stili belki iyi olur. Ama bugün, ilk çalışmaya başladığı hırsı iyidir.

Niçin Almanya yöneticiliğini bırakma konusunu önce sen getirmiyorsun?

Vural Y: Önce siz dediniz, yoksa ben de düşünüyorum.

Veli Y: Peki o zaman. İngiltere'ye gelmeme önerisini getirirsen çok büyük yanlış yapmış oluyorsun. Buraya gelmekten niye kaçınıyorsun? Üstelik daha önemli bir görev alıyorsun. Sen en başta Üst Büro üyesisin. Sana güvenimiz var. Yöre komitesi sekreterliği, ÜB üyesi için ek bir iştir. "Dinleneyim ve hazırlanayım" ne demek? Bütün ÜB üyeleri harıl harıl çalışırken sen görevsizliği seçiyorsun. Partinin disiplininden kaçınmak istiyorsun. Bu ne anlama gelir? Bunu açıkla lütfen.

Yusuf Y: Burada bir çelişki var yoldaş. Hem ÜB ile ilişkinin az olmasından yakınıyorsun, sizinle tartışmak istiyorum diyorsun, hem de buraya gel denince, yok olmaz Almanya'da oturayım diyorsun.

Vural Y: Ayrıca tatil yapmak biraz dinlenmek istiyorum. Yıllardır tatil yapmadım. Yıllardır sürekli oradan oraya taşınmak da sıktı artık. Kongreyi bekleyelim, yerim belli olsun, ordan sonra bir yere giderim.

Fatma Y: Gerçekten çelişkili bir durum var. Görevsiz bir ÜB üyesi! Ayrıca taşınma meselesini getiriyorsun. Ben her hafta Londra'ya taşınıyorum. Gerekirse taşınılır elbette.

Levent Y: Bunları önceden mi düşündün, şimdi mi söylüyorsun?

Vural Y: Almanya'daki görevden ayrılmayı düşünmüştüm, öbürü yeni.

Levent Y: Böyle işlevsiz olur. Çelişkili durumu ortadan kaldırmak lazım. Tatilden sonra niye Almanya'da kalacaksın ki? Sağduyu açısından doğru değil.

Vural yoldaşın Almanya Yöre komitesi sekreterliğini bırakması için oylama yapıldı.

KARAR: 1. Vural yoldaşın Almanya Yöre komitesi sekreterliğini bırakması oybirliğiyle kabul edildi.

Vural yoldaşın Almanya'dan ayrılmasının oylaması yapıldı.

KARAR: Almanya'daki örgütün işleyiş nedenleri yüzünden Vural yoldaşın Almanya'dan alınması ÜB'deki yoldaşlar tarafından kabul edildi. Vural yoldaş Almanya'dan alınmasının örgüte zararlı olacağını söyleyerek olumsuz oy kullandı.

KARAR: Sevinç yoldaşın Köln sekreterliğinden alınması kararı oybirliğiyle alındı.

Veli Y: Yoldaş, hangi nedenlerle olursa olsun İngiltere'ye gelmek istemiyor disiplini dayatmak çok kolay ama bence ÜB bu esnekliği göstersin. Belli ki yoldaş bu süreç içinde hangi yoldan gideceğini kararlaştıracak. Almanya dışında bir yerde istiyorsa kalsın.

ÜB'deki öteki yoldaşlar hem burada boşalan görev için ihtiyaç olduğunu, hem İngiltere'ye gelmesinin yoldaş açısından da iyi olacağını söylediler.

Vural Y: Gelmem doğru mu olur, bimem. Önerim: Tatil yapayım, pasaportu ayarlayayım. Sonra gelip konuşalım.

Yusuf Y: Bizim önerimiz bunu dışlamıyor. Bu süreç içinde yapması gerekenleri yapıp öyle gelecek.

Fatma Y: Orada kalman, ne senin çıkarınadır, ne partinin çıkarınadır. O açıdan sana rağmen, zorla güzellik olmaz ama doğru kararı alalım derim ben.

Veli Y: Yoldaşların dediklerine ben de katılıyorum. Ama Vural öyle istiyorsa, ona bu şansı tanıyalım diyorum.

KARAR: Vural yoldaş, pasaport işini bitirdikten, tatilini yaptıktan sonra gelip görüşecek.

KARAR: Vural yoldaş, yöre komitesi görevinden başka göreve gittiğini Fransa'ya gideceği zaman duyuracak. Ondan önce duyurmayacak.

KARAR: Levent yoldaş, Almanya'ya iki hafta sonra yöre sekreteri olarak gidecek.

KARAR: Yalçın yoldaş, Köln'e sekreter olarak gidecek.

KARAR: Politik kampanyalar için bir istem listesi hazırlama ve ÜB'ye getirme görevi Veli yoldaşa verildi.

Baştarafı 8. sayfada

görüşlerin sallantılılığı ve bulanıklığı ise diğer bir nedeni "tabanının" eğilimlerine teslim olmasıdır.

Vural D. kendi görev değiştirmesine oy vermiştir. Oy verişini "oybirliğiyle çıksın diye yaptım" şeklinde savunusu da aynı anlayışı yansıtıyor. Haydar Çetin örgütün sağa kaydığını söylemiştir, baştan böyle bir saptaması yokken son toplantıda kendisi de bu tutumu benimsemiştir.Önce "faşizm kalkmıştır" diyor, bir toplantı sonra "faşizm var da denebilir, yok da denebilir" demeye başlıyor. Mannheim'da ise "tabanın" eğilimleri gözönüne alınarak formül "faşizm vardır ama çözülüyor" diye yine değişiyor.

Daha da sayılabilir: Vural Demir Almanya örgütünün *İşçinin Sesi* adına bağımsız eylem yapmadığı eleştirisini "15 kişiyle eylem moral bozucu oluyor" diye yanıtlıyor. Aynı ÜB toplantısında "biz şimdi faşizmin çözülüşü Anayasa ile başladı dersek bize 12 Eylül darbesi faşist miydi tartışmasını dayatırlar" tezini getiriyor.

Tüm bunlar aynı anlayışın ürünüdür. Konuyu yeterince düşünmemiş yoldaşlara "kurullara danışmadı" eleştirisi ilk anda doğru gelebilir. Ancak tüzüğümüzü gerekçesi ile birlikte inceleyen, Lenin'in parti yaşamını hatırlayan herkes "tabanın" genel eğilimine göre önderlik yapılmasının komünistler için yapışılacak deynek olmadığını, bu yaklaşımın kitle kuyrukçuluğu olacağını hemen görürler.

Vural Demir'in örgüt anlayışının diğer küçük burjuva yönü, *Makyavelizmdir*. Amaçların araçları haklı göstereceği anlayışı Marksizme terstir. Hele amaçlar bulanıksa iyice abestir. Bu Makyavelizm önce kararlara uyuştaki keyfilik olarak ortaya çıkıyor. Tutanaklarda duyurmaması gereken kararı neden duyurduğunun savunmasını yaparken açıkça görüyoruz. Köln örgütü parti normlarını ayaklar altına alırken, yapılanın yanlışlığını çok iyi bildiği halde (ki bunu açıkça söylüyor) engel olmaması aynı Makyavelist tutum. Son olarak "tüzüğe, kararlar geri alınırsa uyarız" şantajı da böyle.

Burada, bugün onun yanında iyi niyetle duran bazı yoldaşların tutanakları okuduktan sonra düşünmeleri gereken önemli bir nokta daha var: Bu Makyavelist anlayışa göre, kendisine inanan yoldaşları da henüz ne olduğu belli olmayan amaçlar için araçtırlar. Dışarıdaki konuşmaları ile toplantılardaki konuşmaları arasındaki ton farkı başlı başına buna kanıttır.

İlkesiz Makyevalizmin bir diğer yönü de partiye içtenlikle bağlı yoldaşların gözünden kaçmayacaktır. Vural Demir dün partiden *kendisinin* uzaklaştırdığı kimseleri bugün yanına toplamaya çalışmaktadır. Merkeze "işçileri neden partiden uzaklaştırıyorsunuz" diye soranlar, tutanaklardaki Güneş Fırat yoldaşın partiden uzaklaştırılması ile ilgili ve Münih'te çalışma yapılması ile ilgili kararlara bir kez daha bakmalıdırlar.

Vural Demir'de giderek gelişen küçük burjuva örgüt anlayışının önemli bir göstergesi de *yerelciliktir*. Bu yerelcilik "kurumsallaşma" adı altında, örgütlü atalete batmış, donuk bir bürokratik yapıdır. *İşçinin Sesi*'nin örgüt anlayışı ile çok farklıdır. Tutanaklarda yaptığı değerlendirmeleri alt alta koyunca tuhaf bir manzara çıkmaktadır.

— 1,5 yıllık bir çalışmadan sonra "Almanya'da işler iyi gidiyor" demektedir.

Ancak, "Almanya'da iş yapılacaksa merkezden kadro gönderilmelidir" demektedir.

— "Şu anda kitle darlığı sorununu aştık, bunların politik eyleme dönüştürülmesi süreç işidir" derken,

"12 Eylül yürüyüşüne katılım düşük ama diğer örgütlerin katılımındaki düşüklük bizi etkiliyor" demektedir ve gene aynı toplantıda "15 kişi ile eylem yaparsak moral bozucu olur" görüşünü getirmektedir.

— Kitle darlığı sorununu aşmış, bunları politik eyleme dönüştürecek yoldaşımız "Almanya'da, Türkiye'deki gibi demokratik sorunların fazla olmadığını unutmayalım" demektedir. Bundan da öte, "Türkiye'de faşizmin kalkışı Almanya'daki pratik görevleri etkilemez çünkü Almanya'da faşizm yok" diyebilmektedir. Bu mantık sonunda "faşizmin çözülmesi şu anda en önemli konu değildir, şu anda en önemli konu taarruzdur, onu da yapıyoruz" noktasına varmaktadır.

Bütün bunlardan sonra "Almanya'da gelişmek için Türkiye'den ses getirmek gerek" görüşü neyi açıklar bilmiyoruz. Ancak gelişmesinin sınırına vardığını düşündüğü Almanya örgütünün başından ayrılmamak için bu ısrar ve çaba neden, onu hiç açıklamaz.

Vural Demir'in bu tutanaklarda dolaylı, organ dışındaki konuşmalarında ise doğrudan getirdiği bir eleştiri var: "Merkezden gelen yoldaşlar Frankfurt ve Mannheim'da bana haber vermeden görüşme yaptılar. Bu yanlıştır." Merkez, Vural Demir'in merkeze bilgileri eksik ve çarpıtarak ilettiğini düşündüğü anda bu kanalı işletmiştir. Ancak onun bunu eleştirmesi *yerelci, bürokratik* bir anlayışı iyi sergilemektedir. Lenin illegal bir komünist partisinde *merkeziyetçiliğin panzehirinin aşağıdan yukarı doğrudan bilgi iletişimi* olduğunu öğretir. Demokrasi şampiyonluğuna soyunan birisi için çıplak bir hata.

Vural Demir'in örgüt anlayışında son olaylarla öne çıkan bir diğer nokta da *legalizmdir*. Bu legalist yaklaşım Köln'deki partili yoldaşların Mannheim'daki partisiz yoldaşları yanlarına çekmek üzere örgütsel bilgiler verdikleri telefon konuşmaları ile ortaya çıkmaya başladı. Mannheim derneğinde yapılan toplantıda örgütsel konularda sırlar ortaya döküldü. Tutanaklarda Vural D.'nin de bu toplantıda yanlış yapıldığını kabul ettiği açıktır.

Vural Demir "kişisel ve örgütsel sır bulamayacaksınız" diye teminat veriyor. Bu sözünü iki gün bile tutamadığı gibi bugün Alman polisiyle ile işbirliği yapanlar ile birlikte dolaşıyor. Vural Demir'den son haftalarda bol bol parti sırrı dinlemiş tüm yoldaşlar gerçekten komünist iseler tutanakların o bölümünü bir kez daha okuyup tutumlarını ve Vural Demir'in nereye gittiğini değerlendirmelidirler.

Vural Demir daha önce de belirttiğimiz gibi faşizmin kalkışı konusundan önce organlarda, ideolojik-siyasal konularda iç bütünlüğü olan sistematik bir eleştiri getirmedi. Tekil siyasal konularda da eleştiri getirmedi. Bugünkü ideolojik konumunu ancak bu çerçevede ele alabiliriz. Ne var ki bu çok kısa bir değerlendirme olabilir. Çünkü Vural D. en son EK toplantısında geçen sayıda yayınlanan ve yanıtlanmış olanların ötesinde faşizm üstüne görüşlerini ayrıca getireceğini söylüyor. Gene de tutanakların sergilediği eğilimin bir-iki noktasına burada değinebiliriz.

Vural D'nin en belirgin özelliği *sık sık değişen platformu*. Önce faşizm yok diyor. Sonra olabilir de, olmayabilir de diyor. Sonra, vardır ama çözülüyor diyor. Son olarak da vardır, diyor.

İkinci bir ilginç eğri: 10.9.1984 tarihli ÜB ve 11.9.1984 tarihli EK'dan bu yana getirdiği ideolojik-teorik çerçevede bir genişleme olmadığı gibi, o çerçeve içinde getirmiş olduğu noktalarda da bir derinleşme olmuyor. Aynı çerçeve içinde platform değişiyor. Bu nedenle yoldaşlar Veli Dursun yoldaşın "aynı çerçeve içinde yanlışta tutarlı olma çabası var" demesine katılacaktır. Aynı mantıktan giderek V. Dursun yoldaş "mutlaka sonunda devlet faşisttir diyeceksin" diyor. Bugün gerçekten de "faşizm vardır" demekte!

Bir üçüncü nokta, bugün ısrarla yapmış olduğu "73. sayfada burjuva demokrasisi savunuluyor" suçlamasıdır. Ancak tutanaklar suçlamanın yanlışlığı bir yana ısrarın da iyi niyetli olmadığını gösteriyor. Yürükoğlu yoldaşın konuşmasının da tartışıldığı 10 Eylül tarihli ÜB toplantısında günün ana belgisi "demokrasi için devrim" olarak saptanıyor. Özellikle o toplantıya katılmış birisi için kitabın 73. sayfasını yanlış anlamak olanaklı değildir.

Vural Demir burjuva demokrasisi savunuluyordan giderek örgütü sağa kaymakla suçluyor. Ancak bu suçlama da Almanya'da bir klik kurduktan sonra getiriliyor. Tam bu nedenle hiç inandırıcı olmamaktadır.

Görüşlerinin EK'da tartışılmasını ÜB'ye önermediği, açık tartışmayı tüzüğün gösterdiği yollardan zorlamadığı, hatta yazının yayınlanmasını kişisel olarak ÜB'den bile istememiş olduğu tutanaklardan ortaya çıkıyor. Bu tutum "görüşleri kabul ettirmek için güçlü olup şantaj yapmak gerekir" anlayışı ile birleşince durum iyi anlaşılıyor. Ancak bu, görüşlerinin zayıflığının kendisinin de bilincinde olduğunu gösteriyor. Vural Demir görüşleri biraz silkelenince, "ben de öğreniyorum, çalşıyorum" gerekçesi ardına sığınıyor. Ancak kendisinin iyi çalışıp öğrenmediği konularda neden bir klik kurma yolunu seçmiş olduğu tüm yoldaşların sorması gereken bir sorudur.

Tutanakları okuyup da ilk görev değiştirmenin bir tasfiye olduğu sonucuna varmak olanaksızdır. Ancak görev değişikliğinden sonra disipline uymak için koşul ileri sürenler kendi kendilerini örgütten tasfiye etme yoluna girmişlerdir. Bu kendilerinin bileceği bir iştir. "Bugün faşizm vardır, ancak kararlara koşullu uyarım" diyecek yoldaşlar da kendi kendilerini tasfiye yolunu seçmiş olur. Ve bu, görüşlerden ötürü değil, tüzüğe uymamak yüzünden tasfiye olur.

Komünist disiplin d"nem çlerde sallanmaz

Nurten Keskin

Komünistin disiplini dönemeçlerde sallanmaz. Sallanırsa burjuvazi de onu sallar. Kovboyculuk oynamaya değil devrim yapmaya hazırlanıyoruz. Türkiye'de devrim yapacağız. Çok ciddi bir şekilde, yeterince iyi hazırlanmadan da bu görevi başaramayız. Hazırlığın başka bir sürü yönü var. Ama biz kısaca disiplin üzerinde durmaya çalışacağız.

Partimiz canımız, kanımızdır. Bir komünist partisini komünist partisi yapan özelliklerin en başında ideolojisi ve onun üzerinde yükselen disiplini gelir. Bunlara sımsıkı sarılmazsak devrim örgütü değil "devrimsevenler kulübü" kurarız.

Kadrolar yıllar boyu çelik disiplinli bir çalışma içinde pişmeden parti devrime hazır olamaz. Komünistlerin dillere destan, burjuvazinin fıkralarla bile saldırı odağı yapmış olduğu demir disiplini özellikle keskin dönemeçlerde, atılım zamanlarında yeniden yeniden sınanır, pekişir.

Böyle durumlar genellikle arınmaları da beraberinde getirir. Çünkü her dönemeçte disiplinin önemi biraz daha artar, çalışma temposu biraz daha yükselir. Bizler daha da çelikleşiriz. Ama ya aramıza tesadüfen katılmış olan küçük burjuvalar ne yapar? Boyunlarında asılı bir zincir gibi hissettikleri disiplin arttıkça onlar boğulduklarını hissederler. Ve bir bakmışsın "atıp kurtulmuşlar"!

Şimdi partimiz bir dönemece daha girdi. Bazı küçük burjuvaları da bu köşede bırakarak yola devam edeceğiz. Onlar biliyorlar, biz her dönemeçten sonra dik yokuşlar çıkıyoruz. Her yokuşun sonunda belki bir düzlük var. Ama biz orada durmuyoruz. Hemen ardından bir başka hedefe doğru tırmanmaya başlıyoruz.

Girdiğimiz yeni dönemde daha sıkı bir disiplin altında çalışacağız. Daha çok çalışacağız. Partimizin geldiği bu yeni aşamada, belirlediğimiz yeni hedefe doğru atağa kalkacağız. Hem de bunu üstümüze yeni bir yük binmiş gibi değil, zevkle yapacağız. Çünkü biliyoruz ki, her atılımımız ve ilerlememiz burjuvaziden söküp aldığımız bir mevzidir.

Yıllardır "oportünizmi *kalın çizgileriyle* yenmiş yeni, savaşçı bir Komünist Partisi" yaratma savaşı verdik. Bugün başarıyla yarattığımız bu mevziye basarak yeni bir hedefe doğru ilerliyoruz. Yığınları partinin yanına kazanacağız. Yoldaşlarımız bu dupduru perspektifle yola koyuldular.

Sıkı, demir disiplin olmadan bunlar başarılabilir mi? Bunlar başarılmadan devrime varılır mı?

Disiplin anlayışımız ideolojimizden, bilincimizden geliyor. Ne körükörüne evet efendimcilik yapıyoruz ne birer memuruz. Yürükoğlu yoldaşımız disiplin anlayışımızı çok güzel anlatmış:

"Girişim ve merkezi disiplin arasında uyum sağlayabilmede tek anahtarımız var, o da komünist *bilincimizdir*.

"Teorik ve pratik gerekçelerle bilirsek ki, komünistliğin hırsızlıktan, katillikten daha ağır suç olduğu Türkiye'de polise karşı durabilmek ve kara düzeni yıkabilmek için merkeziyetçi bir parti gerekir; bilirsek ki işçi sınıfı siyasal haklarını kazanmadan bir Komünist Partisi'nde tam işleyen bir demokrasiden söz etmek sahtekarlıktır; ve bilirsek ki ama bu işleyiş insanı girişimsizliğe, yalnızca söyleneni yapmaya itebilir; bilirsek ki komünistlik üstüne aldığı görevi *geliştiren*, girişimli, yaratıcı, canlı ve dikkatli bir çalışma ister, o zaman bu iki yön arasındaki görünürdeki çelişkiyi çözebiliriz."
(R. Yürükoğlu, *Faşizmin Çözülüşü*, s.93)

Daha şimdiden disiplinimiz küçük burjuvaları bunalttı, salladı ve yolda bıraktı. Oysa daha ne gördüler ki? Proletaryanın devrimci disiplinini henüz tam olarak oturtabilmiş sayılmayız. Daha gidecek çok yolumuz var.

Haydi yoldaşlar! Daha bilinçli, daha enerjik, daha da disiplinli bir çalışma ile yeni hedefe. Yığınları partinin yanına kazanmaya!

Demek demokratik sorun yok!

"Yoldaşlar"
Almanya'da "demokratik sorun" yok demek ne demektir? Bu, olsa olsa, Almanya'daki Türkiye'li yığınlar içinde doğrudürüst çalışmamanın mazereti olabilir.

Oysa "demokratik sorun"lar saymakla bitmez. Irkçılık, işsizlik, iş ve yaşam koşulları, eğitim sorunu... Bütün bunlar çok soyut geliyorsa, işte size çok somut bir örnek:

Almanya'daki bazı "yoldaşlar" polise uzun bir ifade verdiler. Ve polis bu ifadelere dayanarak yoldaşlarımızı tutukladı. Bir tanesi benim bir yakınım olan, yoldaşlarımız beş haftadır dünyayla ilişiği kesilmiş durumda hapiste yatmaktadırlar. Ben yakınımla görüşebilmek için her yola başvurdum. Ama bir sonuç alamadım. Diğer yoldaşlar için de durum aynı. Şimdi, hâlâ Almanya'da demokratik sorun olmadığını mı söyleyeceksiniz? İnsanların 6 ay gözaltına alınıp hakkında soruşturma yapılabildiği bir ülkede "demokratik sorun" kalmadığını mı iddia ediyorsunuz?

Bütün mesele savaşım odaklarını görmeye ve yığınları örgütlemeye istekli olma meselesidir. Komünist çalışma ısrarlı yığın çalışması üstünde yükselir. Bu çalışmayı atlayıp "büyük" laflar konuşanlar ancak ve ancak küçücük gurupların "büyük adamları" olurlar.

Yasemin Özgür, Londra

LİKİDATÖR KİM?

Emine Engin

Elimize Ali H. Karadağ'ın bir yazısı daha geldi. Yazının başlığı bir soru: *"İşçinin Sesi* nereye gidiyor?"

Bu soru, soruyu soranın nereye gittiğine başlıbaşına kanıttır. *İşçinin Sesi* devrime gidiyor. Kuşkusuz devrim, bekleyerek otomatik olarak ulaşacağımız bir durak değildir. Nesnel durumu doğru değerlendirip üzerimize düşenleri yerine getirerek, savaşarak, savaşım içinde hazırlanarak devrime ulaşabiliriz. İşte soruyu soranın başını çektiği nicel-nitel her açıdan küçük olayların, bir tek bu hazırlık açısından şu büyük anlamı vardır: Türkiye gibi bir küçük burjuvalar ülkesinde komünist partisi hem kendi işçi niteliğini arı tutmayı, ama bunu yaparken hem de küçük burjuva halkla yakın bağ kurmayı birlikte becermek, becermeyi öğrenmek zorundadır.

Bu, şu günlerde 67. yıldönümünü kutladığımız Büyük Ekim Devrimi'nden önce de, sonra da Lenin'in en çok üzerinde durduğu konulardan biridir:

"Sınıfların kaldırılması, yalnızca toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin defedilmesi demek değildir. Bu bizim göreceli olarak kolayca yaptığımız birşeydir. Sınıfların kaldırılması *küçük meta üreticisinin de kaldırılması* anlamına gelir ve onlar da *ne defedilebilir,* ne ezip yokedilebilir. Onlarla *yaşamayı öğrenmek zorundayız.* Onlar ancak uzun, yavaş ve dikkatli örgütsel çalışma yoluyla dönüştürülebilir ve yeniden eğitilebilirler (ve dönüştürülmeli, eğitilmelidirler). Onlar küçük burjuva bir atmosferle proletaryayı her yandan çevrelerler. Bu atmosfer proletaryaya sızar, çürütücü etki yapar ve sürekli proletaryanın arasından küçük burjuva belkemiksizliğe, dağınıklığa, bireyciliğe ve moralin bir alçağa, bir yükseğe dalgalanma psikolojisine düşmelere neden olur. Buna karşı koymak... için proletaryanın siyasal partisinde en katı merkeziliğe ve disipline gerek vardır." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, cilt 31, s:44)

İşte partimiz bu açıdan, bu doğrultuda ders çıkarmak, yeni döneme silkinerek, arınarak girmek için Ali H. Karadağ'ın başını çektiği küçük olaylara, *olayların nicel boyutunun ötesinde* büyük önem ve yer vermiştir. Karadağ, eğitim işlevi görmüştür.

Eğitim

Gerçekten de küçük burjuva tutumlara daha iyi bir örnek az bulunurdu. "Faşizm yok, kafam açık". "Faşizm çözülüyor ama çözülme sonuna gelmiştir". Şimdi, "faşizm sürmektedir". Aynen bunun gibi bir de oy verip, tersine davranma faslı vardır. Sonra da kendisine "sallantılı" diyen bir yoldaşı gayretkeşlikle, yalancılıkla suçluyor. Oysa bu suçlamayı yapanın asıl kendi platformu akıllar şaşırtıcı kasıtlı tahriflerle birlikte ortaya çıkmaktadır.

"Partimizin ezici çoğunluğu", "9 değişik örgüt", "A. örgütünün %70'i" gibi basit aritmetik konularda, olayların gelişimini anlatmada, tüzük maddelerinde, herşeyde ortalığı düpedüz yalanlar sardı. Bunun, kendi deyimiyle bir "sosyolojik mesajı" vardır ve yine küçük burjuvalıktır.

Ali H. Karadağ'ın başı çektiği, nicel-nitel her açıdan küçük olaylar dizisi partinin bir buçuk il örgütünde çıkmış bir çıbandır ve çıban patlamış, içindekiler akmıştır. Şimdi, yolumuza daha sağlıklı devam edeceğiz.

Bu yazı Ali H. K.'ın söylediklerine bir bir yanıt vermeyi amaçlamıyor. Amacımız olayların ve yazıların genelinden çıkan bazı sonuçları vurgulamaktır.

Lenin'in dediği ve yaşamdan hepimizin bildiği gibi, "demagoglar işçi sınıfının en kötü düşmanlarıdır." (Lenin, *agy*, cilt 5, s:463) İşte Ali H. Karadağ da bunlar arasındadır. Kendisi üç konuda demagoji yapıyor: Türkiye, işçi-yığın, parti-likidatörlük. Bunlara kısa kısa bakalım.

Demagoji 1 — Türkiye pratiği

Türkiye'de partinin durumu iyi olmadığı ve iyiye gitmediği için, biz orijinal fikirler bularak güçlenmeye çalışıyormuşuz. Kendisi ise hep Türkiye'de döneme uygun eylemler yapma hedefini göstermiş ama bir türlü kabul ettirememiş!

Parti örgütüne ilişkin birşey söylemeye gerek yok. Düşünün ki Türkiye'deki dönemi anlamaktan uzak, faşizm çözüldü fikrini yaşamdan kopuk ve orijinal bulan bir mantık, *İşçinin Sesi*'ni Türkiye'yi düşünmemekle, pratikten kopuk bir teoriye sahip olmakla suçluyor. Hoş!

Faşizm çözüldü fikrini "orijinal" bulabilmek için, Ali H. Karadağ ve çevresindeki "ezici azınlığın" Türkiye pratiğinden kopmuş olmaları gerekir. Ancak sorun, Türkiye'de olup biteni bilmeme düzeyinde bir pratikten kopuklukla da açıklanamaz. Öyle olsaydı, biraz gazete haberi tarayarak, gelişmeleri öğrenerek, dönüp dolaşıp yine "faşizm çözülmüştür" fikrine ulaşabilirlerdi. Bu olmadı. Demek ki sınıf bakışı bulanmıştır ve söz konusu olan, pratikten kopukluk, pratiği işçi sınıfı açısından görebilme yeteneğinden kopukluktur. İşçi sınıfından kopukluktur.

Nitekim döneme uygun eylem anlayışı da bu kopuklukla bağlıdır. Partinin döneme uygun eylem koymadığının iddia edilebilmesi için, Yürükoğlu yoldaşımızın değindiği gibi, sansasyonel, blöf eylem aranıyor olması gerekir. Ali H. Karadağ son sıralarda öteki bazı hareketlerin sansasyonel eylemlerinin manevi baskısı altına girmiş, *İşçinin Sesi*'nin "eylemsizliğinden" utanç duymaya başlamıştır.

Yalnızca bununla da kalmıyor. Ali H. Karadağ "faşizmin çözülüşünde esas hareketlendirici güç" olan (!) burjuvazinin teori ve pratiğinin de etkisi altındadır. Bir süredir Türkiye'de bu açıdan olup bitenlere bakarsak, Ali H. Karadağ'ın konumunu daha iyi anlarız.

Türkiye'de yaşadığımız ara dönemde, burjuvazi kendini giderek güç durumda buluyor. İşçi sınıfının öfkesi, geniş emekçi yığınların hoşnutsuzluğu karşısında çırpınıyor. Bir yandan yeni idam kararları çıkararak, tutuklamalar yaparak, Kürt halkına vahşet saçarak baskıyı arttırmaya çabalarken öte yandan çeşitli almaşıklar öne sürmeye çalışıyor. Özalizm, Evrenizm sözleri türedi. Bir ara geri çekilen erken seçim tartışması SODEP ve DYP tarafından yine başlatıldı. Bu arada uzun süredir en çok tartışılan "en sol" almaşık da sosyal demokrasi ve DSP'nin kuruluş hazırlıklarıdır.

İsmail Cem'in *Sosyal Demokrasi Nedir, Ne Değildir* kitabı çıkmıştı. Ondan beri çeşitli köşe yazarları bu konuyu sık sık kurcalıyorlar. Örneğin Uğur Mumcu *Cumhuriyet*'te önce Marksizm üzerine bir yazı yazdı. Burada Lenin'in Rusya'ya özgü bir Marksist olduğunu söyledi. Marksist olmak için gerçekte yalnızca sınıf savaşını kabul etmenin yettiğini ama Lenin'in proletarya diktatörlüğünü de şart koşarak, Rusya'ya özgü bir iş yaptığını ileri sürdü. Sol için en büyük üç tehlikeden biri Sovyet Marksizminin (yani Leninizmin) ideolojik etkisi altında kalmaktır dedi. (18.10.1984, *Cumhuriyet)*

Bundan sonra Aybar, Uğur Mumcu'ya bir mektup yolladı. Mumcu bunu bastı ve Aybar'la Leninist merkezi örgütlenme modeline karşı bir güzel anlaşmaya vardılar. Leninist örgütlenme anlayışı gibi "diyalektikten uzak", "kalıplara" saplanmanın doğru olmadığını pek bilimsel(!) ifadelerle anlattılar. (24.10.1984, *Cumhuriyet)*

Bu arada sol burjuva gazetelerde DSP'nin nasıl da demokratik bir parti olacağı işlendi. "DSP merkeziyetçi gelenekleri kıracak" türünden manşetler belirdi. (31.10.1984, *Cumhuriyet)* Şimdi sol burjuvalar SODEP'ten daha sol bir parti kurup, "partiyi, sosyolojik olarak, yani üye ve yönetici kadroların sınıfsal kompozisyonu bakımından ücretlilerin etkinliğine, çoğunluğuna açmak" peşindeler. (İsmail Cem, *Sosyal Demokrasi Nedir, Ne Değildir,* Cem Yayınevi, İstanbul 1984, s:301)

Ali H. Karadağ'ın Türkiye

demagojisi işte Türkiye'deki bu teori ve pratiğin, işçi ve komünist kılık altında yankılanmasıdır. Bütün yoldaşlarımızın büyük önem verdikleri Türkiye'de parti çalışması konusunu Ali H. Karadağ böyle bir konumdan sömürüyor. Bununla bağlı olarak iki demagojiye daha başvuruyor.

Demagoji 2 — İşçi-yığın övgüsü

Ali H. Karadağ, aynen burjuva siyasetçiler gibi bir tondan sürekli işçi ve yığın övgüsü yapıyor.

Parti yönetiminde ve Türkiye örgütünde hiç işçi yokmuş. Biz işçi sınıfını örgütlemek istemiyormuşuz. Kavgada bir "işçi arkadaş"da yumruk yemiş. Ayrıca son olayda kendisiyle saf tutan azınlığın ezici çoğunluğu işçiymiş. Bu arada diktatör olan Yürükoğlu yoldaşımız, yığınlara danışmadan kitap yazmış ve faşizm çözüldü demiş!

Bu söylenenlerin komünistlikle, dolayısıyla işçi sınıfından yana olmakla hiçbir ilgisi yoktur. Lenin, tam da böyle bir konumu savunanlara karşı "demagoglar işçi sınıfının en büyük düşmanlarıdır" sözünü ediyor. Yığınlara danışmadan, diktatörce yazdığı *Ne Yapmalı* kitabında Lenin bunun nedenini de uzun uzun anlatıyor.

" 'Öğrencilerden oluşan bir komite hiçbir işe yaramaz, güvenilir değildir.' Çok doğru. Ama bundan çıkarılması gereken sonuç şudur: Profesyonel *devrimcilerden* oluşan bir komitemiz olmalı ve bir öğrencinin mi, bir işçinin mi hangisinin profesyonel devrimcileşebileceği hiç farketmez." (Lenin, *agy*, c.5, s.462)

Gerçekten de komünist partisinde asıl önemli olan iyi komünistlerin olmasıdır. İşçilere dönüp de parti yöneticilerinin sınıf kökeni hakkında konuşmak, iyi komünist de olsa işçi olmayan parti yöneticilerinden işçileri soğutmak anlamına gelir. Bu da bilinçsiz işçinin kulağına hoş gelebilir ama hem parti, hem işçi düşmanlığıdır. Bu nedenledir ki Lenin, böyle demagoglar işçi sınıfının en büyük düşmanıdır diyor.

Açıktır ki Ali H. Karadağ'ın yaptığı partinin işçi sınıfıyla daha sıkı bağlanması gibi bir isteği dile getirmek değildir. Zira komünist partisi işçi sınıfıyla bu yoldan bağlanamaz. Bu yol tam tersine işçi sınıfını geriliğe, bilinçsizliğe, burjuva görüşlere bağlamanın yoludur. İsmail Cem'in yoludur.

Ayrıca olayların somut gelişimi açısından da bu işçi edebiyatının anlaşılmaz yönleri vardır. Kendisi yöre sekreteriyken ancak kendi önerisiyle partiden uzaklaştırılmış ya da izin verilmiş olabilecek kişiler şimdi onun yanındadır. Bu işçi edebiyatıyla bağlı olarak herhalde onlara da bazı yalanlar söyleniyor. Açığa çıkar.

Bir de yığınlara danışma sorunu vardır. Bu sorun yalnızca demagojiyle değil, aynı zamanda fazla demagojinin nasıl kendini açığa vurduğuna da çarpıcı bir örnektir. Karadağ'ın yazısında bir Lenin alıntısı verilmiş ve Yürükoğlu yoldaşımız yığınlara danışmadan kitap yazmakla suçlanmış! Marks, Engels, Lenin'e de aynı suçlama gidiyor. Onlar hangi kitaplarını ya da yazılarını yığınlara danışarak yazmışlardır? Yığınlarla, işçi sınıfıyla bağlanmayı böyle mekanik, ölü ele almak yığınları komünist partisine değil ancak burjuva partilerine bağlamaya hizmet eder. Öyle de oluyor.

Demagoji 3 — Likidatör kimdir?

Ali H. Karadağ, parti yönetimini tasfiyecilikle, likidatörlükle suçluyor.

Likidatörlük, bir yoldaşın görevini değiştirmek değildir. Kafası çorba gibi karışmış bir yoldaşa güven gösterip, ona eski görevinden daha önemli bir görev vermek hiç değildir. Bir yoldaşın kendi kafa karışıklığını bir örgüte bulaştırmasına engel olmak da değildir. Likidatörlük komünist partisini sulandırmaya, eritmeye yönelik düşünceler barındırmak ve adımlar atmaktır. Bu açıdan A. H. Karadağ'ın kendi dediklerine bir göz atalım.

Devrimci hareket bölük pörçüktür. Kimse tek başına devrimi yapamaz. Üstelik bu bölük pörçüklük yapaydır. Çoğu gurup, "demokratik merkeziyetçilik ilkesine dayanarak" (?) sekter bir varlık sürdürüyor. Oysa örgütlenmenin modeli yoktur.

Bizim partiye gelince. Diktatörlük vardır. Örgüt içi demokrasi yoktur. Azınlığın görüşleri çoğunluk olamıyor. "Parti disiplinini korumak" adına, böyle gereksiz bir amaçla(!) kişiler dıştalanıyor. Dıştalanmışlar geri alınmalı "birlik"(!) sağlanmalıdır. Örgütteki tıkanıklık(?) ancak böyle açılır! Dar kapıcılıktan vazgeçip kapıları açmak gerek.

Karadağ kapıları açmak istiyor. Ama demir disiplinli komünist partisi anlayışı buna engel olduğu için sıkıntıya kapılıyor. Örgütteki tıkanıklık dediği, kendisinin bu sıkıntısıdır. Komünist partisi anlayışı kendi örgütsel anlayışının ne yazık ki önünü tıkıyor. Örgütteki "tıkanıklık" işte budur. Yoksa partimizde bir örgütsel tıkanıklık söz konusu değildir.

Karadağ, azınlığın görüşlerinin partimizde çoğunluk olma mekanizmasının olmadığını söylüyor. Öte yandan, küçük gurupların demokratik merkeziyetçilik ilkesine dayandığını belirtiyor. Partimizde azınlık görüşlerinin çoğunluk olma mekanizması vardır. Etrafta demokratik merkeziyetçilik ilkesini doğru uygulayan gurup ise yoktur. Demek ki Karadağ'ın demokratik merkeziyetçilik derken kastettiği başka birşeydir. Başı bozuk bir "demokrasiyle", bürokratik bir "merkeziyetçiliğin" eklektik, işine geldiğinde işine gelen yanı uygulanan bir toplamıdır.

Ali H. Karadağ'ın yalnızca dedikleri değil yaptıkları da bunu gösteriyor. Fraksiyonculuk yapmıştır ve bunu yapma özgürlüğü istemiştir. Aylar önce partiyi bırakmış ya da partiden kendisinin uzaklaştırdığı bazı kişileri yanına toplamıştır.

Karadağ'ın yazdıkları ve yaptıkları likidatörlüktür. Başı bozuk, "bin çiçek" gibi her türlü görüşün barındığı, disiplinsiz geniş, kalabalık bir parti istiyor.

İşçi edebiyatı işçi sınıfını bu doğrultuda kandırmanın bir aracıdır. Türkiye'de parti örgütünü yok sayması ise, komünist örgütlenmeyi beğenmemesinin bir yansımasıdır.

Likidatör Karadağ'dır. Bu görüşleri ve tutumları partiden arındırmak likidasyon değil, partiyi güçlendirmedir.

"BaloncuIuk" devrimci bir m sl k değildir

Parti yıkıcıları Köln'de bir toplantı düzenlediler, ardından bir de açıklama yayınladılar. Toplantıda çok çeşitli konular ele alındı ama ele alınan konuların hepsi açıklamada yer almıyor.

Bu nedenle toplantıda tartışılanlara değil, sadece açıklamada yazılanlara değinmekle yetineceğiz.

Açıklamaya göre "*Faşizmin Çözülüşü* kitabıyla getirilen görüşler sağ bir sapmadır." "Bunun böyle olup olmadığının parti çoğunluğu tarafından belirlenmesi gerekir. Bu amaçla, hiç zaman yitirilmeden tüm parti örgütlerinde ve *İşçinin Sesi*'nde tarafların eşit haklara sahip olacağı bir açık tartışma başlatılmalıdır."

Neyin sağ, neyin sol olduğuna Yürükoğlu yoldaşımız *Faşizmin Çözülüşü* kitabında yanıt veriyordu. Yinelemeye gerek yok. Parti çoğunluğu ise zaten kitabı benimseyerek onayını belirledi. Eşit haklara gelince, bunlar ancak parti disiplinine *eşit uyarak* elde edilir. Her türlü tüzük, disiplin kuralını çiğneyip sonra da eşit haklardan bahsetmek başlıbaşına eşitsizliktir.

Açıklamada, kitabın "bugüne dek söylediklerimizle *temelden çelişir biçimde*" (abç) yeni görüşler getirdiği söyleniyor. Bu sözler neyimizin ortak neyimizin ortak olmadığını güzel anlatıyor. *Faşizmin Çözülüşü* kitabıyla getirilenler eski söylediklerimizle temelden çelişmiyor, ama, açıklamada böyle denmesi bunları söyleyenlerin dün söylediklerimizi de *temelden* anlayamadıklarını anlatıyor.

Açıklamada, kitabın "bugüne temlerden biri V. Demir ve H. Çetin'in kongre hazırlık komisyonunda görev almalarına ilişkindir. Bu "istemi" kendi mantıklarıyla cevaplandıracak olursak "kızağa çekilmek mi istiyorsunuz" diye sormak gerekir. Çünkü Üst Büro'da V. Demir için getirilen yeni görev önerisinin bundan başka birşey olmadığını kendileri açıkladılar. V. Demir bu öneriyi reddedip, "tasfiye ediyorlar" diye sokağa çıktı. Ardında gelişen olayları birlikte yaşadık. Şimdi ise başkaldırının istemi olarak dayatılıyor!

Açıklamada ileri sürülen bir başka istem de kendilerinin polise açık ihbarı nedeniyle şu anda Almanya'da tutuklu olan yoldaşlarımızın kamuoyu önünde özeleştiri(?) yapmalarıdır. Kamuoyu önünde özeleştiri yapılacak bir durum varsa, o da polise ihbar olayıdır.

Böylesine utanç verici bir tavır alabilenlerden yalan söylememeleri beklenemezdi. Nitekim açıklamada çok sayıda yalan vardır.

Açıklamaya göre "geçtiğimiz günlerde TKP-*İşçinin Sesi*'nin Avrupa'daki *9 değişik örgütünden* (abç) gelen yoldaşlarla Avrupa düzeyinde bir toplantı yapılmıştır."

Evet bildirinin altında 9 değişik isim var ama bunlar *İşçinin Sesi*'nin 9 değişik örgütü değildir. Yöre komitesi bir parti organıdır, ayrı bir örgüt değildir. Vural D.'nin Ust Büro'ya verdiği raporlar doğruysa sayılan bazı şehirlerde *İşçinin Sesi*'nin parti örgütü zaten yoktur. Toplantının Avrupa düzeyinde olduğu da doğru değildir.

Açıklamadaki bilinçli yalanlara bir diğer örnek ise H. Çetin'e ilişkin söylenendir. "E.K. üyesi H. Çetin" deniyor. Oysa H. Çetin EK *aday* üyesidir. Hiçbir zaman EK asil üyesi olmamıştır. Ayrıca açıklamada çok fazla çift sayma vardır. Daha da sayılabilir.

İllegal bir partide yalan temelinde *kısa dönemler* için çıkar sağlamak olanaklıdır. Ama bu yalanlar yarın döner kendilerini vurur. Bunu unutuyorlar.

Gerçek durum şöyledir. Almanya yöre örgütüne bağlı çalışan tüm üyelerin %40'ı ve bir başka bölgeden iki kişi bu azınlığı oluşturuyor. Örgütsel olarak, yalnızca bir il komitesi ve örgütü azınlığın içindedir.

M.Y.

Yeni görev ve bir yeni mizah daha

Türkiye'de faşizmin çözülmüş olmasıyla yeni görevler gündeme geldi. Yürükoğlu yoldaşın yapmış olduğu 10 Eylül konuşması ve ardından çıkan *Faşizmin Çözülüşü* kitabı yeni görevleri çok güzel koyuyor. Kitap bununla da kalmayıp, birçok bulanık görüşü açığa çıkarıyor. Bunların başında anayasa konusu geliyor. Kitap, hem şimdiye dek bu konuda yanlış yaptığımızı, hem de doğrusunu kanıtlamıştır.

Bu kitabı gerekçe gösteren küçük bir azınlık parti disiplinini bozarak çoğunluğun kararlarına uymamış, partiyi likide etmeye kalkışmıştır. Baştan beri konunun ne olduğunu bile düzgün anlamayan bu azınlık, konumunu sözümona ideolojik mücadele gibi göstermeye çalışıyor. Kendilerinin de ne savunacağını bilmeyen bu azınlık, birbirleriyle çelişki içinde olan görüşleriyle somut sınıf savaşını çarpıtıyor. Yapılması gereken görevleri yerine getirmiyor. Hâlâ ne savunacakları belli olmayan bu azınlığın kalkıp da ideolojik mücadele veriyoruz demesi inandırıcı olmaktan uzaktır. Parti tüzüğüne başkaldırmaları, partiye karşı şantaj uygulamaya çalışmaları ise komünistlikten uzaktır.

Şimdi gelişen olaylara kısaca bir göz atalım: *İşçinin Sesi* sayı 270'de Belgelerden Döküm'de, 10 Eylül konuşması ardından Ali H. Karadağ konuyu anladığını, bugün Türkiye'de faşizmin olmadığını, bu konuda kafasının açık olduğunu söylüyor. Sadece çözülmenin ne zaman başladığının tartışılmasını öneriyor.

Bence çözülme anayasayla da, 6 Kasım seçimleriyle de başlamış olsa bugün için pratik önem taşımaz. Böyle küçük, ceviz kabuğunu doldurmayan bir ayrılık bunca parti disiplinini çiğnetmezdi.

Ali H. Karadağ *İşçinin Sesi*'nin 200. sayısında "*İşçinin Sesi* disiplin ve örgütün yaratıcısıdır" başlıklı yazıda bakın ne diyor:

"Bizim hareketimiz Türkiye'deki genel eğilimin tersine, örgütsel pratik alandaki çelişkilerin parti içi fraksiyonlaşmanın sonradan kendine ideolojik kılıflar çırpıştırmasıyla ortaya çıkmadı. Örgütsel ayrışma parti içinde varolan gerçek ideolojik ayrılıklardan, devrimci durum koşullarında pratik taktik sorunlardan irade birliğinin birlikte yürümeyecek denli bozulmasından sonra oldu." (*İşçinin Sesi*, sayı:200, s.14)

Ali H. Karadağ'ın burada söylemiş olduğuyla, kendisinin son sıralarda yapmış olduğu fraksiyonculuk arasında dağlar kadar fark vardır. Bir kez, ideolojik olarak Ali H. Karadağ'ın öne sürmüş olduğu ayrı belirgin bir görüşü bile yok. İkincisi, olsa bile parti içinde tartışma engellenmiş değil. Tam tersine kendisinden ideolojik ayrılıklarının neler olduğunu yazılı olarak iletmesi istenmiştir. O ise bunların hiçbirini yapmayıp, kendi de neyi savunacağını bilmeden, iki de bir görüş değiştirip, sonra bunları ideolojik ayrılıkmış gibi göstermeye çalışıyor. Ali H. Karadağ'ın eskiden söylemiş olduğuyla bugün yaptığı büyük bir çelişki içindedir.

Ali H. Karadağ aynı sayıda şöyle devam ediyor:

"Biz kendi iç disiplini olan bir fraksiyon olarak örgütlenmiş değildik. Oportünist yelpazedekiler ise tam tersine ideolojik görüşleri ve ayrılık noktaları belirsiz gizli fraksiyonları çok önceden oluşturmuşlardı." (agy)

Ali. H. Karadağ o gün söylemiş olduğuyla bugün kendi konumunun tanımını yapıyor. İdeolojik görüşü belli değildir. Partiye metin olarak verdiği yazıda binbir çelişki vardır. Bu yazıyla Türkiye'deki ortama herşey denilebilir. Umarız Ali H. Karadağ ideolojik ayrılıklarının neler olduğunu bir daha oturup düşünür!

Y. Taşkıran, Frankfurt

İşçinin Sesi bölünmüyor, arınıyor

Değerli Yoldaşlar,
Almanya'nın iki bölgesindeki iki örgüt yöneticisinin bazı örgütleri bir yıldır içine soktukları bunalım, bunalımlı kafaların başarısız kalan parti yıkıcılığı eylemleriyle noktalandı. Varacağı yer orasıydı ve çok da iyi oldu.

Mannheim'da çıkarılan ve düzeyini parti basınında okuyarak gördüğümüz bildiride "faşizmin çözülüşü, *İşçinin Sesi*'nin de çözülüşü oldu" deniyor. Anlamıyorlar ki gerçekte çözülen, partimizdeki küçük burjuva unsur ve eğilimlerdir. Belli ki *İşçinin Sesi*'nin ideolojisi ve örgütün komünist mayası içine girememişlerdir. İşte bu nedenle çözülen parti değil, maya tutmayan hamur parçalarıdır. Bizce onların bu çözülüşü, partimiz açısından ileriye yönelik daha sağlıklı bir gelişmenin habercisidir. Bu eğilimler var oldukça partimizin ve buradaki örgüt çalışmalarımızın ilerlemesi zor olacaktı. Bunun göstergeleri burada bir yıl boyunca yapılan çalışmalarda açıkça ortaya çıkmıştır.

Yoldaşlar, uzun süredir partinin yığın çalışmalarında, yığınlarla bağlanmada özellikle bazı bölgelerde ciddi eksikliklerin olduğu gözleniyordu. Bu nedenle parti basınında, ideolojik etkinliğimize uygun bir örgütsel etkinlik yaratamamış olmamızın nedenleri açıklanıyor, bu eksikliği gidermek için döneme uygun çalışmanın nasıl olması gerektiği konusunda yazılar yayınlanıyordu. Özellikle Yürükoğlu yoldaşımızın "Toptancı siyasete hayır" yazısı önümüzde duran, döneme uygun çalışma perspektifini açık bir biçimde anlatıyor, yığınlarla aramıza duvar çeken toptancı siyaset yanlışına karşı partilileri uyarıyordu.

Kimileri bu yanlışı sürdürmede ısrar ettiler. Sandılar ki, bölgenin, yörenin ve yığınların yerel, demokratik istemlerine seslenen bir çalışma yürütmek sağ bir anlayıştır. Kısacası, küçük burjuvanın keskin "sol"culuğunu devrimcilik diye anlayanlar vardı. Oysa yoldaşımız ne diyordu: Biz yerel, demokratik istemlerden kalkan bir çalışma yürüteceğiz ama menşeviklerin yaptığını yapmayacağız. Çalışmalarımızı yerel siyasete indirgemeyeceğiz. Yapmamız gereken çalışmalarımızı devrim hedefine bağlamaktır.

Yoldaşımızın, gazetemizin 270. sayısında yine aynı konuyu hatırlatması ilginçtir. Bu yazı, küçük burjuva sabırsızlığına indirilmiş bir tokattır. Ne diyor yoldaşımız:

"Devrim için yığınlar, yığınları devrime kazanmak için sistemli, sabırlı (bir anlamda gösterişsiz) ajitasyon ve propaganda gerekir. Bugün Türkiye'de yığınlar devrim için bir işaret bekliyor gibi düşüncelerle ve bu düşüncelere uyarlı davranışlarla yalnız ve yalnızca Türkiye devrimci hareketi olarak kavrayış cüceliğimizi dünyaya bağırmış oluruz.

"Son aylarda, kendisine isterse komünist desin, küçük burjuva devrimcilerinden şu cümle sık sık duyuluyor: 'Türkiye'den ses getiren (sansasyonel) eylem yapmak gerekir.' Bunun üzerinde durup düşünmek gerekiyor. Küçük burjuva gösteri düşkünlüğünü, güce tapışını kusuyor ve proletaryayı da kendisi gibi yaldızlara kulak asan bir sınıf sanıyor.

"Bugün Türkiye'de ses getiren eylemleri *sürekli*, bir daha söyleyeyim *sürekli* olarak yürütebilecek örgüt yoktur. O zaman söz konusu olan planlanıp planlanıp uygulanacak blöflerdir...

"...Türkiye'de işçi ve emekçi yığınlar devrime hazır bir toplumsal bilinç içinde değildirler. Büyük bir bunalım, büyük bir patlayıcı madde birikimi var. Ancak patlayıcı maddeyi blöflerde değil, Lenin'in gösterdiği gibi siyasal çalışma yolunda bulabiliriz." (*İşçinin Sesi*, s.270)

Yoldaşımızın bu sözlerinin ve ardından eklediği "bunalımlı küçük burjuva devrimciliğiyle ideolojik ve siyasal kavga"nın can alıcı önemini burada yaşadığımız deneyimler göstermiştir. Sabırlı bir siyasal çalışma yürütmeye yeteneksiz sabırsız-bunalımlı küçük burjuva eğilimler, sabırsızlıklarını parti disiplinini çiğnemeye kadar vardırmışlardır.

Almanya'daki iki örgüt yöneticisi, bir yıldır parti organımızda çizilen çalışma perspektifini sözde belki onayladılar, ama yaşamın içinde parti direktiflerine ters bir çalışma yürüttüler. Daha o dönemden sabırsızlanmaya başladılar. Burada, parti organında partimizin gösterdiği hatta uygun çalışma yürütmeyerek ve yürütmek isteyenleri de dıştalayarak parti disiplinini çiğnediler. Bir örgüt yöneticisi, partinin çizdiği ideolojik ve siyasal hattı önerilen çalışma yöntemleriyle birlikte yaşama geçirmiyorsa, parti disiplininin en önemli normunu, eylemde birliği çiğniyor demektir.

Bir yıldır Frankfurt'ta yürütülen çalışmalar, gönülleri *İşçinin Sesi*'nden yana çarpan yoldaşlar ve sempatizanlarda öfke uyandırmıştır. Bu yoldaşlar parti basınında gösterilen yolla, burada kendi bildikleri gibi parti çalışması yapan insanların gittikleri yol arasındaki farkı açıkça görmüşler, çaresizlik içinde kalmışlardır. Tutulan yolda ısrar edilmiş, sonuçta bir yıl boyunca Almanya'nın bazı bölgelerinde sosyalist yığın örgütleriyle yığınlar arasına duvar örülmüş, sempatizanlar uzaklaşmış, bu durum partililerde de karamsarlığı körüklemiştir.

Şimdi farklı bir durumdayız. Partimizi elma kurdu gibi kemirmek isteyen küçük burjuva kimlikli unsurlara bu olanak tanınmadı. Neydi amaçları? İncir çekirdeğini bile doldurmayan sözde "ideolojik" nedenlerle, çerçevesi belli belirli bir görüş ve fikir bile henüz ortada yokken, yoldaşımızın son kitabını bahane edip örgüt normlarını, parti disiplinini çiğneyerek parti yıkıcılığı yapmak.

Görüşler, incir çekirdeğini bile doldurmuyordu ama *İşçinin Sesi*, hiçbir devrimci hareketin gösteremediği siyasal tutumuyla tartışma yürüteceğini belirtmiş, hatta V. Demir'e belirsiz görüşlerini belirginleştirmesi için zaman bile tanımıştı. Ama bu onurlu-dürüst tutum, tutarsız, kararsız, çelişkili, sabırsız, küçük burjuva kimliği ağır basan bir tutumla karşılaştı. Neden? Çünkü çıkış o kadar zayıftı ki disipline yürüyecek bir tartışmada görüşlerin un gibi ezileceği açıktı. İşte bu göze alınamadı. Belki yönetici konumundan da yararlanıp, arkamıza birkaç adam dizebiliriz düşüncesiyle açık olarak örgüt normlarını ve disiplinini çiğneme yolu seçildi. Tabii ki gündeme dişin kovuğunu dolduramayacak düzeydeki ideolojik tartışma değil, örgüt normlarını zedeleyen tartışmalar getirildi. Yatay ilişkiler kuruldu. Düzeysiz suçlamalar yöneltildi.

Buradaki olaylar sırasında, buradaki bazı "partililerin" partililiklerini ve komünistliklerini de görmüş olduk. Açık ki suç, bu insanlarda değil, ama onlara partililik ve komünist formasyon için yeterli eğitimi vermekten yoksun bir-iki örgüt yöneticisindedir. Yığınlara yanaşırken izlenen aynı toptancı siyaset, partililere karşı da izlenmiştir. Küçük burjuva damgası ağır basan yöneticilerin iyi bir parti örgütü ve partili yaratmaları da beklenemezdi.

Öte yandan, partimizin pırıl pırıl ideolojisiyle, buradaki yöneticilere rağmen komünist formasyonunu geliştiren tüm yoldaşlar ve onların etkisinde partimize sempati duyan insanlar, küçük burjuva eğilimlerle süren kavgayı pratikte, yaşamın içinde öğrenerek hızlı bir eğitimden geçtiler. Pırıl pırıl, kalbi parti sevgisiyle çarpan gencecik bir komünist, "böyle şeylerin olabileceğini teorik olarak biliyordum, ama şu kısacık dönemde geçtiğim pratik eğitim, beni dün olduğum düzeyden çok çok daha ileriye götürdü, yetiştim" diyor.

Doğru. Yığınlar gibi biz de bazen en çok kendi deneyimlerimizden öğreniyoruz.

Yoldaşlar, buradaki parti örgütü dimdik ve sapasağlam ayaktadır ve partisinin yanındadır. Eğitim ve özveri taarruzu çalışmalarımız sürüyor. Sonuçlarını en kısa zamanda ileteceğiz.

E. Ekin, Frankfurt

Parti yıkıcıları çıkmazlarını aşamayanlardır

Burada parti içinde koparılan kıyamet ve bir gecede keşfedilen ideolojik ayrılık şu gerçeği değiştirmiyor: Son bir yıl içinde bu bölgede parti örgütünün yığın bağları yüzde 50 gerilemiştir. Frankfurt'ta ise bu oran yüzde 90'lara varmaktadır. Avrupa'nın diğer ülkelerinde örgütlerimiz güçlenirken, Almanya'da, bir örgütümüz hariç ortaya çıkan bu tablo düşündürücüdür ve yaratılmak istenen kargaşalıkla göbeğinden bağlıdır.

Hepimizin bildiği bir gerçeği yinelemekte yarar var. Komünist partisinin devrime öncülük edebilmesinin ön koşulu bilimsel bir ideolojiye sahip olması, ayrıca dönemin ve ortamın gerektirdiği savaşım yöntemini zamanında ve doğru olarak saptayabilmesidir. Doğruları söylemek tek başına yeterli değildir. Bir partinin yığınlarla bağlanma yeteneği, onları devrim savaşımına kazanma ustalığı onun kadrolarının başarısına da bağlıdır. Parti dönemin görevlerini en kalın çizgileriyle ortaya koyar. Savaşım yöntemlerini, biçimini saptar. Bundan sonrası birim yönetimlerinin ustalığına kalmıştır. Partinin siyasal çizgisini ete kemiğe büründürmek artık birimdeki kadroların işidir.

Partinin doğru bir ideolojisi varsa, doğru siyasal taktikler öneriyorsa ama birimde işler iyi yürümüyorsa bu durumda yapılacak şey parti yönetimine kazan kaldırmak değil kendimizi dürüstçe sorguya çekmektir. Partinin siyasetini doğru kavradım mı? Yığın çalışması yaparken eksiklerim nelerdir? Partimin genel değerlendirmelerini bulunduğum birimin özel koşullarına uygulayabiliyor muyum? Kendimize bu soruları soracağız. Eksiğimizi, yanlışımızı yakaladığımız yerde kişiliğimizi geri çekmeyi bileceğiz. Yanlışlarımızdan geri dönmenin onurumuzu zedelemeyeceğini bileceğiz. Tam tersine tükürdüğün yanlışı yalamanın onur kaynağı olduğunun bilincinde olacağız. "Benim eksiğim, yanlışım budur" deyip kollektifin onuru ve çıkarı için bu eksiğimizi gidermeye çalışacağız. Çıkmaza girdiği her yerde parti yönetimine kazan kaldırmak komünistin işi değildir.

Evet, parti yaşamında sorunlarımız oluyor. Bu sorunları en açık bir biçimde dile getirmek, parti çalışmasının önünü tıkayan hataları eleştirmek, fikrini partiden saklamamak da komünist bir görevdir. Burada dikkat etmemiz gereken şey tartışma adına parti disiplinini zedelememek, ideolojik birliğe, yoldaşça güvene dayalı disiplinimizi, parti işleyişini gözbebeğimiz gibi korumaktır. En değerli varlığımızın üstüne titreyerek görüşlerimizi açıkça belirtmek başka birşeydir, kendi yeteneksizliğini, eksikliğini örtbas etmek için yönetimde yanlış aramak başka şeydir.

Frankfurt parti örgütü kısa geçmişine rağmen, partinin siyasal çizgisinin birimde tıkanıp kalmasının acılarını belki de en derinden yaşayan örgüt olmuştur. Bir yıldan fazla bir süredir yayın organımızda sürekli vurgulanmasına rağmen birimde toptancı siyaset terkedilememiş, partinin taktikleri ve yığın siyaseti sindirilemediği için katıksız komünist ideolojimiz ile yığın çalışması birbirini iten iki kutup olarak karşımıza çıkmıştır. Bu yapay çelişki nedeniyle örgütün parçaları, öğütecek buğdayı olmayan değirmen taşları gibi birbirini kemirmeye yönelmiştir. Gelinen yerde yığın çalışmamızın ne durumda olduğuna bakmak gelişmeleri dünüyle, bugünüyle anlamamıza yardımcı olacaktır.

Frankfurt'ta parti çalışmaları menşeviklerden ayrılarak ideolojimiz etrafında kenetlenen yoldaşların bir anlamda hazır birimi temelinde başladı. Yığın örgütünün çevresindeki üç yüz metre çapındaki bir alanda 4 bin işçi çalıştıran bir fabrika, bir üniversite, iki okul, çok sayıda işçi yurdu vardır. Binanın kirası günde 12 bardak çay satmakla karşılanabilecek kadar düşük olmasına rağmen yaklaşık on aydan beri derneğin gelirleri bir kirayı karşılayamamaktaydı! Örgüt toplantılarına değil dernek üyeleri, parti üyeleri bile doğru dürüst katılmamaktaydı. Yığın bağlarımız yüzde 90 oranında gerilemişti.

Bu gidişi gören, çeşitli defalar eleştiri yönelten bazı yoldaşlar tepkiyle karşılanıyor, sonuçta çalışmaların dışına itiliyordu. Bu olumsuzluklardan birim yöneticisi yoldaş olduğu kadar "ne hali varsa görsün" diyen yoldaşlar da sorumludur. Bu, parti ilkelerimizi bu düzeyde de tam kavrayamadığımızın bir işaretidir.

Dünün bu olumsuzluklarına bir anlamda tepki olarak şimdi ortaya çıkan yeni bir durum var. Bazı yoldaşlar "parti yönetimi bir gecede sağa kaymıştır, sağa kaymaya karşı çıkanlar görüşleri nedeniyle tasfiye edilmiştir" diyerek parti yıkıcılığı yapıyorlar. Bu "tasfiyeye neden olan görüşler"i ve "tasfiyecilik" denilen gelişmeleri gazetemizin 270. sayısında hep beraber okuduk. Bundan sonra herkes kendi tercihini yapacaktır. Frankfurt'taki yoldaşların bu konudaki şansı gelişmeleri yaşayarak öğrenmek olmuştur. Frankfurt'ta bir yıl boyunca partinin siyasal çizgisini, taktiklerini kavrama yeteneği gösteremeyenlerin "partinin bir gecede sağa kaydığı"nı kavrama yeteneğinde olmaları inandırıcı olmaktan çok uzaktır. Bu nedenledir ki parti örgütünün çoğunluğu, sempatizanların tamamı partiden yana tercihlerini yapmışlardır.

Dileğimiz tasfiye edildikleri iddia edilen yoldaşların tüzük dışı davranışlarını ve gazetemizde basılan "yasaklanmış"(!) görüşlerini bir kez daha gözden geçirmeleri partimizin kararlarına ve parti disiplinine uymalarıdır.

Olaylar, özellikle Frankfurt'taki gelişmeler önemli dersler taşımaktadır. Önümüzdeki dönemde, partimizin katıksız komünist ideolojisine daha sıkı sarılarak, yanlışlarımızı gidermeye çalışarak, daha bilinçli, daha kararlı, daha militan bir parti ve yığın çalışmasına yöneleceğiz. Başarı ile sürdürdüğümüz 8. Özveri Taarruzu'muz bu yoldaki kararlılığımızın ilk belgesidir.

Kemal Derya, Frankfurt

Son ayrışma partinin ve yığın örgütlerinin önünü daha da açacaktır

Değerli Yoldaşlar,

Ben kendimi bildim bileli burjuva fabrikalarının çarklarında disipline edilmiş bir kişi olarak yazı yazmakta çok zorlanıyorum. Yazmamın gerektiğinin de bilincindeyim. Bu sizlere yazdığım ikinci yazı oluyor. Türkiye'ye yeni gelmiş olmam nedeniyle olacak, bu yazımda çeşitli konulara değineceğim.

12 Eylül öncesi çeşitli devrimci akımlardan tanıdığım kişilerin, ki bunlar o dönem elde silah gece gündüz çatışan, grevler örgütleyen kişilerdi, kimisinin eski örgütüyle bağları kopmuş, kimisi devrimciliği bırakmış. Bu kadar çeşitli sol gurubun olduğu bir ülkede devrim yapılamaz, diyorlar. Ama konu sınıf savaşımından açıldı mı hepsi canlanıyor ve tartışmaya giriyor.

Bizim menşeviklere gelince, yöneticilerinden birçoğu ticaret hayatına atılmış. Bazıları devrimci çalışmayla tüm ilişiğini kesmiş. Bazıları ise ilişkide oldukları insanları "çalışmalar açılıncaya" kadar elden kaçırmamak için onlarla beraber geziyor, kahveye gidiyor, spor vb. faaliyetler gösteriyor.

Halk arasında büyük bir hoşnutsuzluk var. Alışveriş merkezlerinde, dolmuşlarda, okul kitaplarının satıldığı kitapçıların önünde biriken kuyruklarda halk yüksek sesle sorunlarını dile getiriyor. Tartışmalar oluyor. Burada dikkatimi çeken bir nokta var. Türkiye'de 7'den 70'e herkes sanki gizli örgüt üyesiymiş gibi temkinli davranıyor. Ağzından çıkacaklara dikkat ederek konuşuyor.

Halkın asıl düşünceleri ise birbirlerine güvenen küçük topluluklarda yapılan tartışmalarda ortaya çıkıyor. Size bir örnek vereyim. Bir akşam bir evde oturmuş televizyon seyrediyoruz. 30 yıldır öğretmenlik yapan bir tanıdık da misafirimiz. Yine her zamanki gibi Evren televizyona çıktı. Memleketi kalkındırıyor, yabancı ülkelere borçlar veriyor! Odadakiler "bizim horoz gene yumurtlamaya başladı" diyerek kahkahalarla gülüyor, küfürler savuruyor. Sonra Özal çıktı. 30 yıllık öğretmen şöyle dedi: "Bizim şebek yine Afrika'dan kaçıp televizyona çıkmış." Ben önce kahkahalarla gülmelere bir anlam veremedim. Fakat şimdi görüyorum ki Özal'ın, Evren'in kullandığı her kelime, her cümle o gün halk arasında "gırgır" konusu oluyor. Halk böylece hem tepkisini göstermiş oluyor, hem de mizaha başvurarak birazcık olsun sinirlerini yatıştırıyor.

Bugünkü otoriter, gerici rejim özellikle televizyon aracılığıyla halka yoğun bir propaganda uyguluyor. Her gün halkın karşısına başka bir yalanla çıkıyorlar. Ama vaat ettikleri şey "uzun bir süre sabır"dan başka birşey olamıyor. Hemen ardından şövenist programlar, dizi filmler geliyor. Önceleri televizyonda haftada bir ya da iki film gösterilirmiş. Şimdi ise hergün üç-dört film birden oynatılıyor. Hepsi de halkı hayal alemine çekmeye çalışan filmler.

Bunların yanısıra bazen "sosyal içerikli" programlar da oluyor. Halkın tepkisini "sizin sorunlarınıza da eğiliyoruz" diyerek yumuşatmaya çalışıyorlar. Televizyonda gösterilen tiyatromsu güldürü programlarında bile Türkiye'nin yoksulluğundan, elektrik kısıntılarından, geçim darlığından söz ediliyor.

İşçi sınıfımızın, halkımızın içinde bulunduğu hoşnutsuzluğu tüm burjuva siyasal güçler görüyor. Patlamaya gebe bu hoşnutsuzluktan kendilerine taban sağlamak için yararlanmaya ve patlama tehlikesini bertaraf etmeye çalışıyorlar.

Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik kriz, siyasal bir krizin yollarını döşüyor. Halkın psikolojisi giderek anti-Evren, anti-Özal bir duruma yükseliyor. Bu dönemde burjuva kesimlerin yükselen halk muhalefetinin başına geçerek onu boğma çabalarına karşı durmak gerekiyor. Bu fırsatı onlara vermemek için tüm olanaklarımızla ve yeni geliştirdiğimiz değerlendirmeler ışığında canla başla çalışmalıyız. İşçinin, işçilerin sesinin daha yükseklerde çınlayacağından hiç kuşkumuz olmasın.

Son olarak, dönemin önümüze koyduğu görevlerle de bağlı olarak parti içinde gelişen olaylara kısaca değinmek istiyorum. Diyebilirim ki son olaylara hem üzüldüm hem de sevindim.

Üzüldüm çünkü: Marksizm-Leninizm temelinde yükselen bir ideolojik birlikle örgütlenip gelişen tek partiyiz. Partimizin gelişmesi asıl olarak faşizmin kanlı baskıları altında gerçekleşti. Bugün de baskıcı, otoriter bir rejimin baskıları, koğuşturmaları altında gelişimimiz sürüyor. Gelişmemizin, dallanıp budaklanmamızın önünün daha da açıldığı günlerde, büyük bir özveriyle ilerleyen 8. Taarruz döneminde böyle bir olayın çıkması doğal olabilir. Fakat partimizin gelişmesini bir an da olsa aksatabileceğini düşünerek üzülüyorum. Çünkü önümüzde dağ gibi yığılmış görevler var.

Sevinçliyim. Çünkü partiye başkaldıranları tanıyorum. Örgütün üye insiyatifinin gelişmesini dizginleyen, merkezi disiplini bozucu, kendi kişiliklerini ön planda tutmak için herşeye başvuran bu tür kişilerin gitmesiyle partimizin ve yığın örgütlerinin önü daha da açılacaktır.

Bizler Lenininci disiplini, merkeziyetçi partinin nasıl işlerlik kazanacağını, partinin üyelere, üyelerin partiye karşı olan görevlerini sizlerden öğrendik. Bu kuralları bugünkü zor koşullarda da titizlikle uyguladığınızı olaylardan anlıyoruz. Benim değinmek istediğim bir nokta, bugün parti yıkıcılığı yapanların hatalarını sizlere sürekli ilettiğimiz ve sizler de bunu bildiğiniz halde işi biraz hoşgörüye bırakmış olmanızdır. Bu hoşgörünün altında yoldaşların iyi yönlerini öne çıkararak onları ilerletme isteğinin olduğuna kesinlikle inanıyorum. Ancak onlar partinin kendilerine gösterdiği hoşgörüyü, güveni kötüye kullanmışlardır. Ne yapalım yolları açık olsun.

Hasan Candemir, İstanbul

"Büyük d vrimci lider" tan mı v son olayların gösterdikleri

Partimizin 64. yıldönümünde Yürükoğlu yoldaşımızın konuşmasını dinledik, yeni çıkan *Faşizmin Çözülüşü* kitabını okuduk. Türkiye'nin bugünkü durumunu bilimsel olarak ortaya koyan, ayrıca buna bağlı olarak, örgüt çalışmalarımızda bizlere yol gösteren kitabın basımından kısa bir süre sonra örgüt içinde bir takım sorunların olduğunu duyduk. Ancak kimin ne söylediği belli değildi. Bu durumda bize düşen görev, partinin yanında durarak olayları incelemekti. Kafamızda şu fikir vardı: İdeolojik konularda açık tartışma, organda tartışma, örgütsel konuda demir disiplin.

Ancak örgüte karşı bir rüzgar esiyordu. Mannheim'da bazı üzücü olaylar oldu. Dernekte çıkan kavgada yaralananlar, tutuklananlar oldu. 12 yoldaşımız da tutuklandı. Bizler de bu olaylarla birlikte estirilen rüzgarın nasıl bir rüzgar olduğunu anlamaya başladık. Partililerle partiye saldıranların ayrışması yürüyordu.

Kısa bir süre sonra *İşçinin Sesi*'nin 270. sayısı elimize ulaştı. Defalarca okuduk ve her seferinde kafalarımızda olay ve gelişmeler ip yumağı gibi açılmaya başladı.

A.H. Karadağ'ın yazısının eklektik ve kendi içinde çelişkiler taşıyan bir yazı olduğunu anladık.

Yazı faşizmin monolitikliğini Anayasa'nın 2.maddesine bağlıyor. Bu anlayışa göre, bugün Türkiye'de faşizm, değil çözülmek kurumsallaşıyor demek gerekir. Ayrıca siyasal partiler de monolitikliğe uygun hareket ediyorsa o zaman akla hemen en azından SODEP geliyor. Sonra bu 2.madde, içeriğiyle bildik bileli vardır. Faşizmin monolitikliğini bu maddeye bağlıyorsa Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan beri faşizm vardır anlayışına varırız. Yazıda devrimci durumda işçi sınıfının ve halkın yükselen sınıf mücadelesi içinde burjuva yasalarının tanımamasıyla burjuva demokrasisi birbirine karıştırılmıştır. Türkiye'de burjuvazi hiçbir zaman batı tipi burjuva demokrasisini verememiştir. Dahası yazıda faşizm kurulmadan, oturmadan yığın desteği bulamadığı için çözülmeye başlamıştır deniyor. Bir başka yerde de, faşizm Anayasa'yla, monolitik-korporatif düzenlemeler yapmıştır denerek faşizmin kurumsallaştığı fikri söyleniyor. Şimdi biz hangisine inanalım? Ali H. Karadağ'ın yazısı kendi içinde bile tutarlı değildir.

Tutarsızlıklar içinde bir görüş salatası yapıp örgüte bıçak çeken Ali H. Karadağ'ın yazısının sonu daha da ilginçtir: "Türkiye'de bugün faşizmin çözülmesi ilerlemiş ve sonuna gelmiştir" diyor. Peki bu sonun ölçütü nedir? Faşizmin çözülmesinin sonu demek faşizmin sonu demektir. "*İşçinin Sesi* faşizmi bir gecede ortadan kaldırdı" diyen anlayış, aslında kendisi bunu söylüyor! Çözülme sonuna geldiyse ondan sonra ne olduğunu açıklamak gerekir.

A. H. Karadağ, ek olarak yayınladığımız son broşüründe bu "açıklamayı"da yapıyor ve "çözülmesi sonuna gelmiş" rejimin "faşist" olduğu sonucuna varıyor!

Faşizmin Çözülüşü'nde ve 270. sayımızdaki Çek-al'da bu konu açıklanıyor. Bugün artık Türkiye'de iplerin bütün uçları 5'li kliğin elinde değilse ve cuntanın koltuğuna ortaklar çıkmışsa bu rejimin adını "faşizm" olarak koymakta ısrar etmek, gerçeği çarpık görmek demektir.

Ali H. Karadağ'ın anlayışına göre olağan üstü bir olay olacak (erken seçim, Anayasa'daki ek maddelerin kalkması vb.) o zaman faşizm kalkacak. Yazıdaki fikirlerden yola çıkarsak bu anlayış liberal burjuvaziye hayranlıktan kaynaklanıyor. *İşçinin Sesi* sağa kaymıştır diyenler aslında bu yazının sağ bir anlayış taşıdığını görürler. Sol laflar ederek sol olunmuyor. Sol olmanın köşetaşlarından biri de bugünkü durumu doğru belirlemektir. Faşist olmayan bir rejime faşist demek burjuvaziye kahramanlık yaftaları yakıştırmaktır.

Faşizmin Çözülüşü'nü dikkatle okuyanlar bu kitapta sağa kaymanın "S"sini bile bulamazlar. Kaldı ki 2. bölümde, örgütsel çalışmayla ilgili bölümde yeni dönemin savaşımın hızlandırılacağı bir dönem olarak işlendiği görülür. Kitap devekuşu misali kafalarını kuma sokup liberal burjuvaziden medet umanlara karşı çıkıyor. Bu dönem olanakların daha da arttığı bir dönemdir, elimizi çabuk tutalım diyor.

Sonuç olarak A.H. Karadağ'ın getirdiği fikirler kendi içinde çelişkili ve ideolojik bir ayrılık gerekçesi olabilecek değerde değildir. Belgelerden Döküm sayfasından da anlaşıldığı gibi yoldaşın niyeti başkadır. *Faşizmin Çözülüşü* kitabı kılıf yapılarak örgüte saldırılmıştır. Ayrıca Mannheim'da estirilen rüzgar bunu gözler önüne daha iyi sermektedir.

— Üst Büro'da alınan tüm kararlara katılıp sonradan bu kararları çiğnemek disiplinsizliktir.

— Üst Büro'da önce faşizm yoktur deyip sonradan acele olarak kararını değiştirmesi, faşizm hâlâ çözülüyor demesi, olayın, doğruluğuna inandığı fikirleri savunmaktan kaynaklanmadığını, sadece böyle bir kılıf getirildiğini gösteriyor.

— Üst Büro'da kendisinin de onayıyla kabul ettiği görevden alınmayı sonradan kabul etmemesi ayrı bir disiplin suçudur.

— Kendi oyuyla katıldığı kararı çiğneyerek, görev değişikliğini bulunduğu bölgedeki yoldaşlara söylemesi de disiplinsizliktir.

— *İşçinin Sesi*'ne Üst Büro üyesi olarak yazı yazmak, organlarda tartışmak ve hatta disipline sımsıkı sarılarak açık tartışma açılmasını istemek yerine, parti yıkıcılığına başlamak bir komüniste yakışmayan bir harekettir. Kaldı ki kitap üzerinde tüm birimlerde derinlemesine tartışma yapılması, tüm örgüte verilen bir parti göreviydi. Bunlar meselenin özünün gerçekte partimize, komünist parti disiplinine saldırı olduğunu gösteriyor.

Ayrıca A.H. Karadağ'ın kendi ağzından çıkan birkaç söz var ki hiç de etrafta yaygarası yapılan "görüşleri yüzünden partiden tasfiye edilen büyük bir devrimci lider" tanımına uymuyor:

— "Üst Büro'da alınan kararlara psikolojik baskı altında kalarak oy verdim."

— "Bizde bir gelenek vardır, her karar oybirliğiyle çıkar, onun için oy verdim."

— "Parti disiplinini çiğnedim demiyorum, ancak parti disiplinini çiğnediğim söylenebilir."

— "*İşçinin Sesi*'nde yazdığım yazıyı aceleyle yazdım."

— "Ben kavgadan yana değilim, ancak gençler kızgın."

Bu inciler de eklenince partiye bıçak çekenlerin ne "büyük devrimci lider" olduklarını açıkça görüyoruz.

Ayrıca Mannheim'da gelişen olayları yakından izledik. Partimizin özveri taarruzuna nasıl saldırıldığına, yoldaşça güvenin ayaklar altına alındığına, polise partimiz hakkında bilgiler verilip yoldaşlarımızın tek tek ihbar edildiğine, açık tartışma adına parti sırlarının legal dernekte, konuklar önünde açıklandığına, konspirasyonun ayaklar altına alındığına, partililerle yatay ilişkilere geçildiğine vb. tanık olduk.

Bu insanlar hem parti tarihimizde, hem Türkiye devrimci hareketinde misli görülmemiş ağır bir suç işliyorlar. Biz *İşçinin Sesi*'ciyiz diyenler gazetemizi yırtıp, partiye, tüm değerlerimize küfürler savuruyorlar. Tüm bunları da burjuvazinin komünistlere saldırırken kullandığı dedikodu, yalan, tehdit silahını kullanarak yapıyorlar. Bunlar çirkin ve düzeysiz saldırılardır.

Bizim onlara söyleyecek tek sözümüz var: Komünist partisinde ayrı platformlar olamaz. Sizler "yeni Marksçı sol" anlayışına el sallarken bizler partimizin Marksçı-Leninci bayrağı altında, tutkuyla çalışmayı sürdürüyoruz. Hem de daha bir hızla, azimle, yoldaşça güvenle! Partimizin aldığı kararlar doğrultusunda, partimize yapılan saldırıları "yan bir sorun" olarak çözerek, parti ve yığın çalışmasını tüm gücümüzle yükseltiyoruz.

K.M., Mannheim

Yoldaşça güven

Metin Yener

İşlerin tıkır tıkır yürüdüğü, tüm mekanizmaların geneliyle iyi çalıştığı bir ortamda "yoldaşça güven" öylesine alışılmış birşey oluyor ki önemi kafalardan silinip gidebiliyor. Oysa bir olay patlak verdiğinde insan bu konuda bir an durup düşünüyor ve yoldaşça güvenin parti yaşamındaki önemini daha derinden kavrıyor.

Örneğin bir yönetici yoldaş, "yoldaşım, durum şöyle şöyle, sen şimdi gidip şu işi yapacaksın" diyor. İşin ucunda belki ölmek var, belki tutuklanıp işkence görmek ve belki daha birçok bilinmedik tehlike. Ama görevi alan yoldaş o andan itibaren sadece o görevi yapmak için yanıp tutuşuyor.

Bu doğru işleyişin böyle yürümesini sağlayan tek başına ne parti tüzüğüdür ne de yöneticinin kimliği.

Partimizin tüzüğü, tüm geçici maddeleriyle birlikte, 32 küçücük sayfada toplanmış. Bir an için yoldaşça güveni kaldırıp attığımızı düşünelim. Değil 32 küçük sayfalık, 32 ciltlik bir tüzüğümüz bile olsa, yine de kötüye kullanmaya açık yüzlerce yanı olur. Yoldaşça güven temelini kaldırdığımız anda, işi gücü bırakıp, sadece, düzgün bir işleyiş getirebilecek bir tüzük yazmakla uğraşmak zorunda kalırız. Ama gene de "başarısız" olmaktan kurtulamayız. Bu dediklerimizden tüzük önemsizdir gibi bir anlam çıkmaz. Tam tersine tüzük çok önemlidir, ancak bu önemi yoldaşça güvenle kopmazca bağlıdır.

"Yoldaşça güven"den ne anlıyoruz? 270. sayımızda Vural D. ile ilgili yazılanlar, bu soruyu herkesin kendine bir kez daha sorup yanıtlaması gerektiğini gösteriyor.

Yoldaşça güven, kelimelerin çağrıştırdığı gibi, ya da günlük hayatta bazen yanlış da kullandığımız gibi "yoldaşların birbirlerine olan kişisel güveni" demek değildir.

Yoldaşça güven *"partiye güven"* demektir. Sen ve ben partiye olan güvenimiz dolayısıyla birbirimize güveniyoruz. Bunun dışında birbirimize duyduğumuz güven özel bir güvendir ve parti işleyişi açısından hiçbir belirleyiciliği yoktur, olmamalıdır. Şu veya bu kişiye güvenmeme hakkı sadece ve sadece partiye aittir. Lenin'in dediği gibi, partinin tüzüğü partinin birimlerine karşı güvensizliğinin belgesidir. Öte yandan aynı tüzük, birimlerin partiye olan güven belgesidir.

"Yoldaşça güven temelsiz, öznel bir duygu değildir." (*İşçinin Sesi*, sayı: 270, Çek-al) Yoldaşça güvenin temelinde partinin en temel birleştirici ögesi ideolojik birlik yatar. Ancak ve ancak doğru bir ideolojik birlik temelinde yoldaşça güven yeşerebilir.

İdeolojik birlik herşeyin altında yatan kızıl şerittir ama günlük yaşamda bu kızıl şerit her an gözler önünde olmuyor. Çoğu zaman üstü kapalı olarak kendini başka şekillerde ortaya koyuyor. İşte buradan kalkarak yoldaşça güven herşeyin merkezinde oturuyor diyoruz. Komünizme gönül vermiş insanlar olarak uğraşımızı sürdürürken bu yoldaşça güveni her an tazelediğimizi, yinelediğimizi düşünmüyoruz bile. Ta ki bunu kötüye kullanmak isteyenler çıkana dek.

Şimdi Vural D., Haydar ve bir gurup "yoldaşın", R.Yürükoğlu yoldaşın *"Faşizmin Çözülüşü"* kitabından sonra yaptıklarını bu temelde kısaca bir özetleyelim.

10 Eylül konuşmasının ardından Vural Demir Üst Büro'da bir-iki küçük ideolojik noktada tartışma istiyor. (Bak: Belgelerden Döküm, *İşçinin Sesi*, sayı:270) Ayrıca, şu anda eski görüşlerimize ters yeni görüşler getirmemizin yanlış olacağını söylüyor.

Ardından gelen Eşgüdüm Komitesi toplantısında da pek fazla farklı bir durum yok. Sadece Vural D. bir-iki küçük noktada daha endişe belirtiyor. *(agy)*

Bu toplantıda Haydar Çetin de var. Bir söylediği diğeriyle çelişiyor, ama neyse. Oyunu Vural D. ile aynı yönde kullanıyor.

Buraya kadar gelişen olaylara bakarsak hiçbir sorun yok gibi *görünüyor*. Yoldaşça güven temelinde, önce bir tartışma yapılmış, sonra da oylama. Hep birlikte çıkıp kararları hayata geçireceğiz. Parti bu güven temelinde kavgasına devam edecek.

İkinci Üst Büro toplantısında Vural D. görüşlerini yazılı bir rapor olarak vermiştir. Bu raporla görüşleri netleşmiyor. Aksine daha bulanık, eklektik bir karmaşa gösteriyor. (Bak: *İşçinin Sesi*, sayı:270, Çek-Al) Vural D. bunların yayınlanmasını da istemiyor, sadece tartışma istediğini belirtiyor.

Burada yine duralım. Yoldaşça güveni bir an kaldırıp olaya yeniden bakalım. Bu durumda ne yapılır? Üst Büro üyesi bir yoldaş partinin bazı görüşlerine katılmadığını belirtmiştir. Verdiği raporu alıp basarsın, 270. sayıda yayınlanan Çek-Al'ı da yanına koyarsın ve Vural D.'nin yazısının niteliğini gözönüne alacak olursak siyasal anlamda bu yoldaşı bir güzel "harcarsın"!

Peki partimiz ne yaptı? Parti, yoldaşça güven temelinde onu koruyacak bir yol izledi. Onu yalnış yapmaktan alıkoymak için daha geniş ve uzun tartışma olanağı sağlama yolundan yürüdü. Ayrıca, kafa karışıklığı nedeniyle parti hattını ve kararlarını yeterince yetkin bir biçimde yaşama geçiremeyeceğinden, bir görevinden alınıp yeni ve parti açısından daha önemli bir başka göreve getirilmesi önerildi. Vural D. görev değişikliğinin birinci kısmına katıldığını söyleyip bu yönde oy kullandı ama yeni görevi reddetti.

Daha önce de söylemiştik. Parti, üyelerine karşı güvenini kanıtlamak durumunda değildir. Aksine, üyeler ve birimler partiye olan güvenlerini sürekli kanıtlamak durumundadırlar.

Bu açıdan olaya yaklaşırsak, parti, bir yönetici yoldaşın bu durumunda ona hem önemli bir görev önererek güvenini göstermiş, hem de kafa karışıklığını gidermesi için olanak sağlamış oluyor. Parti bu yoldaşa güvensizlik de gösterebilirdi. Bu da yanlış olmazdı. Partinin güvenini kazanmak yine bu yoldaşın omuzlarında dururdu. Ama böyle olmadı. Parti iyi niyet gösterdi.

Bu toplantıdan hemen sonra olaylar hızla gelişti. Vural D.'nin sesi duyuldu: "Bana zaten güvenmiyorlardı. Bu bir tasfiyedir." Ardından Haydar Çetin "devrimci liderleri tasfiye ediyorlar, yaz taarruzu paralarını yiyorlar, parti yöneticileri diktatördür, bunlar bürokrattır, aralarında işçi yoktur" yollu karalamalarla sokağa döküldü. Vural D. açıklamaması gerekli parti kararlarını ve sırlarını ortalığa saçtı. Haydar ise Eşgüdüm Komitesi toplantısı sırasında henüz net olarak belirlemediği görüşlerini ve yine net olmayan Vural D.'nin yazılı görüşlerini platform edindi. Öğrendiği parti sırlarını daha yaygın duyurmayı ve parti yönetimine tehditler savurmayı bayrak edindi.

Yoldaşça güveni rafa kaldıranları bir anda çürüme sardı, saflar değişiverdi ve onlar açısından ortada ne tüzük, ne parti kaldı.

Dün partinin üst düzeyde bir yöneticisiyken bugün parti düşmanı bir konuma yuvarlanıvermek kolay anlaşılır bir gelişme değildir. Bir an için Vural D.'nin haklı olduğunu kabul edelim. Bu durumda tüm parti yönetiminin bir sabah uyandığında birdenbire Marksizm-Leninizmden yüz çevirmiş olması gerekir. Partimiz dünüyle ve bugünüyle, parti işleyişi ve görüşleriyle ortadadır. Değişmesinden değil ancak gelişmesinden söz edilebilir.

Aynı şekilde Vural D. de ortadadır. Yazısıyla eski parti görüşlerini sorguya çekmekte, eylemiyle parti disiplinini dinamitlemektedir.

Vural D.'nin getirdiği fikirlere bakarsak, tezlerinin ne olduğunu hâlâ net olarak anlayabilmiş değiliz.

Önce, Türkiye'de faşizm yok ama anayasa faşist değildir demeyelim, dedi. Sonra faşizm var ama çözülüyor, çözülme de "sonuna geldi" dedi. Daha sonra dağıttıkları bildiride faşizm var deniyor. Geçenlerde ise gene faşizm çözülüyor diye karar alınmış! Bu raddeden sonra ne dendiği artık fazlaca önemli değil. Ama hiç olmazsa bir tanesinde karar kılsalar!

Vural D.'nin faşizm var mıdır, yok mudur konusundaki kararsızlığından tutun da, "moral baskılar altında" oy kullandığını ileri sürüşüne kadar tüm tavırları hiç de yeni değildir. Vural D'nin bu hiç de yeni olmayan tavrı konusunda Lenin şunları yazıyor:

"Bir oportünist, karakteri gereği, açık ve kararlı bir tutum almaktan her zaman kaçınacaktır. Her zaman, iki birbirini dıştalayan görüş arasında yılan gibi kıvrılacak, her ikisiyle de 'anlaşmaya' çalışacak ve görüş ayrılıklarını küçük farklılıklara, şüphelere, saf ve kof önerilere indirmeye çalışacaktır." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.7, s.402)

Lenin'in bu sözleri, Vural D'yi bugünkü konumuna ilerleten temel nedeni göstermesi açısından önemlidir. Parti, Vural D. hakkında yukarıdaki sözleri daha önce yayınlamamışsa, bunun nedeni, eski hataları temcit pilavı gibi öne sürüp "insan harcama" yolundan değil, üyelerinin en iyi yönlerini öne çıkarıp onları ilerletme, komünizme kalıcı olarak kazanma yolunda yürümesindendir. Vural D. ise eski kaypak tutumunu sürdürüp partiye güvenini kaybetme noktasına "ilerlemiş" ve zaaflarını parti yıkıcılığıyla noktalamıştır.

Yoldaşça güveni kaybedenlerin "ilerlediği" ihanet çizgisi Mannheim'da olan olaylar sırasında açıkça ortaya çıktı. Olayların bir noktasında kavga çıktı. Alman polisi olay yerine geldi ve birkaç yoldaşı karakola götürdü. Birçok yoldaş ne yapacaklarını konuşmak üzere olay yerinde kaldılar.

Bir süre sonra parti yıkıcılarından biri polisle birlikte tutuksuz olarak geriye geliyor ve "şu, şu" diye göstererek tüm yoldaşlarımızı polise ihbar ediyor ve tutuklanmalarını sağlıyor. Olaylardan sonra dağıttıkları bildiride de "olaya yerinde müdahale eden polis güçleri" diyerek bu aşağılık ihaneti marifet gibi göstermeye çalıştılar.

Yoldaşça güven işte sorunların bu denli merkezinde oturuyor.

Partimiz ancak yoldaşça güveni, partiye güven diye anlayan yoldaşların omuzlarında yükselecektir, yükseliyor. Yoldaşım, parti yıkıcılarına karşı verilecek en iyi yanıt, partiye olan sarsılmaz güveni bu olayda da kanıtlamaktır.

Suçlarını örtemezler

Feride Çelik

Parti disiplinini çiğneyen, tüzüğün bütününü ayaklar altına alan Almanya'daki bir gurup parti yıkıcısının geliştirdiği olaylar, son derece çirkin ve düzeysiz olaylardır.

Savunmaya çalıştıkları fikirlerdeki platform kayganlığı, alınan parti kararları konusundaki yanar dönerlikleri, tutumlarının "düzeyi"nin göstergeleridir. İstedikleri "açık tartışmanın" da nasıl bir açık tartışma olduğu artık açığa çıktı. Örgüt bilgilerini ortaya döküp, kişisel karalamakaba güçle "tartışmak", *İşçinin Sesi*'ciyim deyip gazetemizi yırtmak, isim isim polise yoldaşlarımızı ihbar etmek.

Düzeylerini gösteren çok önemli bir başka nokta da bir yoldaşımıza isim vererek polis demeleridir. İşine gelmeyene belgesiz, kanıtsız polis, ajan vb. demek menşeviklerin "önemli" bir özelliğidir. Yıllardır, menşeviklere, bu tutumun çirkin ve düzeysiz bir tutum olduğunu anlatmaya çalışıyoruz. Daha dün partimizin yönetiminde yer alanların "muhalefet"e başlar başlamaz aynı çirkin ve düzeysiz yönteme başvurmaları çok öğreticidir.

Süleyman Sakalı yoldaş gazetemizin 255. sayısında bu konuda şöyle yazmıştı:

"İdeolojik savaşımın olmadığı yerde boşluğun ajan-provokatör, polis suçlamalarıyla, çamur atmayla, entrika ve herşeyi komplo mantığı ile ele alan anlayışlarla dolması kaçınılmazdır."

Parti yıkıcıları da bu yoldan yürüyorlar. Bu kişiler, polis dedikleri yoldaşımızın sorumlu olduğu bölgeye gittiklerinde, oradaki yoldaşlarımız, getirilen "görüşleri" yanıtlamışlar, örgütsel konuları ise tartışmayacaklarını söylemişler, parti yıkıcılarını geri göndermişlerdir. Polis söylentilerinin bu olaydan sonra ortaya çıkması gerçekten ilginçtir.

Yukarıda kanıtsız, belgesiz "polis" suçlaması yöneltmenin menşeviklerin özelliği olduğunu söylemiştik. Ancak parti yıkıcılığına girişenler bu özelliğe katkı yaptılar. Bunlar polis dedikleri yoldaşımızı bir de polise ihbar ettiler. Hem polise ihbarda bulun hem de dönüp yoldaşımıza polis de! Bunlar 15 gün içinde menşeviklerı 15 kilometre geride bırakmışlardır! Sonra da parti sağa kaydı diyorlar.

Bazı yoldaşların, bazı arkadaşların sordukları bir soru var: *"İşçinin Sesi"*'nden nasıl böyle düzeysiz bir muhalefet çıkar. Biz H.Karadağ'dan daha düzeyli bir muhalefet beklerdik." Bu soru ilk bakışta doğru gibi görünüyor ama değildir. Gerçeği olduğu gibi görmeyi ve işleyişlerde dürüstlüğü, doğruluğu tutku haline getirmiş bir hareketten "doğru" bir muhalefet çıkmasını beklemek bir bakıma hayaldir. Her açıdan geneliyle doğru olan ve doğruya giden bir harekete karşı muhalefet yürütenlerin önemli yanlışlar taşıması, hızla daha da yanlışa kayması ve bugün gördüğümüz gibi çirkin, devrimciliğe sığmayan düzeylere savrulması bir bakıma doğaldır.

Polis suçlamasını en pervasız biçimde kullananlar partinin disiplinini, tüzüğünü, tüm parti normlarını çiğneyenler, ihbarcılıklarıyla ender görülen bir suçu işleyenlerdir. Tüm yoldaşça uyarılara rağmen yaptıkları kendi kendilerini tasfiyeden başka birşey değildir.

Olayların gelişimi ve kocaman bir soru

Gülen Erdilek

Partimizde komünistleşmeyi başaramamış küçük bir azınlık, son günlerde tüm yaptıklarıyla başarısızlıklarını ilan edip duruyor. Böyle bir durumda kalan herkes gibi, bunlar da bir bahane bulmak zorundaydılar. Birazda, "devrimci" olmayı düşünerek, yoldaşımızın yeni kitabını "bahane" diye sundular(!) Ama bu "bahane" tarih kitaplarında. "I. Dünya Savaşı'nın çıkmasına Avusturya veliahtının öldürülmesi neden oldu" denmesi kadar inandırıcı oluyor. Ve olayların gelişimi de gösteriyor ki, çıkardıkları gürültü, "bahanelerinin", bahane olarak kalmasını engelleyemeyecek.

Gerçekten de, yeni kitabın bahane olduğu baştan belliydi. 10 Eylül konuşmasının ardından konuşmanın ana noktalarında anlaştıklarını söyleyenler, daha üç gün geçmeden detay konularda uzun uzun tartışmalar açmışlardır. (Belgelerden Döküm, *İşçinin Sesi*, sayı:270) Günün acil görevlerinde anlaştıklarını söyledikleri halde, bu görevleri yerine getirmekten kaçmışlardır. Partizan, yapıcı tutum böyle olmazdı. Görevlerini yapar, isterlerse organlarında ana konunun etrafındaki birçok detay konuyu yine tartışırlardı. Bugün dedikleri gibi, kitap baştan sona yanlış olsaydı bile, alınacak tutum yine buydu. Kaldı ki, kitap doğrudur ve yaşamı yansıtıyor. Ona karşı getirdiklerine ise "görüş" bile denemez.

Nitekim olayların gelişimi sorunun özünü çok kısa sürede, büyük bir hızla açığa çıkardı. 15 gün içinde, bildiğimiz eski yöntemler ortalığa serildi. En başta kişisel karalamalar, kapı kapı dolaşmalar, böbürlenmeler, hatta bunların sonucu olarak tehditler... Görmediler mi, görmüyorlar mı, bu yollar kapalı, bu yollar çıkmaz sokak. Kim bu sokağa girdiyse orada kaldı. Hayattan ders çıkaran tutumları olsa, doğruyu savunmak diye bir sorunları olsa, yanlışta bu kadar ısrarlı olmasalar geçmişten *hiç olmazsa* bu dersi çıkarırlardı.

Ama yok, bu yola bir kez girildi mi orada durulmaz. İkinci durak, "tartışma tartışma" derken neyi kastettiklerini göstermek oldu. Mannheim derneğinde kavga çıktı. Kavgadan önce kendilerini "mutlak çoğunluk" sanarak tehditler savuranlar, kavgaya kendileri neden oldukları halde kavgadan sonra birden duygu sömürüsüyle birşeyler koparacakları sanısına kapıldılar. Parti mahkemesi kurdular, işkence yaptılar vb. edebiyatı tutturdular.

Bu noktada bir parantez açıp kavga üstüne birkaç söz edelim: Partimiz böyle durumlarda kavgayı ne doğru bulur, ne ister, ne de istemiştir. Ancak sorun partiyle, partiye temelden karşı olanlar arasındaymış. Bu nedenle kavga partinin seçeneği dışında patlak vermiştir. Bu olaya neden olanların başıbozukluğuna rağmen, partimiz partililerin disiplini sayesinde olayın tırmanmasını engellemiştir. Ancak olay olmuş ve birçok gerçeği hızla açık etmiştir.

Kavgadan sonra yayınladıkları, eleştirmeye bile değmez bildirinin şu cümleleri anahtardır:

"... Olaya yerinde müdahale eden polis güçleri yaralıları hastanaye kaldırırken saldırganlardan 10 kişiyi gözaltına aldılar."

Bir sokak bildirisi polise bu kadar "sahip çıkarak", komünistliğin adını bile unutturacak sözler ediyorsa, poliste verilen ifadelerin nasıl olduğunu tahmin etmek hiç de zor değildir.

Kavganın ardından gelişen olaylara devam edelim.

"Olaya yerinde müdahale eden polis" "gökten vahi inmiş" gibi, aralarında kavgaya katılmamış hatta kavgayı *görmemiş* olanların bile bulunduğu 12 kişiyi tutuklamıştır.

İlginçtir, nasıl çıktığı bir yana, kavga iki taraflı bir eylem olduğu halde polis yalnızca bir taraftan 12 kişiyi tutuklamış, diğer tarafı serbest bırakmıştır.

İki taraftan da yaralı vardır ama yalnızca bir tarafın yaralıları halen tutukludurlar.

Polis aynı "gökten vahi alma" durumunu sürdürerek 3 kişiyi daha aramaktadır.

Ne tesadüftür ki, polisin aradığı bu 3 kişiyi "karşı taraf" da aramakta ve bu yoldaşlarımızın gördükleri yerde dövüleceklerini söylemektedirler.

Üstelik, ihbarları sonucu polisin aradığı üç kişiden birine, polis diyerek de ağır bir suç işlediler.

Tutuklular ayrı ayrı cezaevlerine konmuşlardır. Bazıları ise "top security", en yüksek güvenlik önlemleri olan, Bader Mainhof vb.nin yattığı cezaevindedirler.

Tutuklular bir aydır kimseyle görüştürülmüyorlar, mektupları iletilmiyor. Aynı davada yargılanmalarına rağmen, güvenlik gerekçesi yüzünden olsa gerek birbirleriyle de görüştürülmüyorlar.

Olaya Alman Devlet Güvenlik Örgütü de sokulmuştur.

Şimdilik son olan bu durakları bayağı kalabalık ve sınırı aşan bir listeyle ve kocaman bir soruyla birlikte durmaktadır. Acaba nasıl ifadeler verildi?

Ali H. Karadağ, "ifadeleri yayınlamak boynumuzun borcudur" diyor. Bakalım, göreceğiz!

Tüm olaylar partimizde sinsi bir hizip çalışmasının yürütülmüş olduğunu gösteriyor

Parti yıkıcılarının ağzındaki bakla nedir

Hasan Komser

Batı ülkelerinde son zamanlarda sık raslanan bir olay var. Devletin aldığı kararlara karşı olanlar bu sırları basına sızdırıyor, sansasyon yaratıp bu kararlara karşı kamuoyu oluşturmaya çalışıyor. Son bir yıl içinde İngiltere'de Cruise füzelerinin geliş tarihi, Belgrano gemisinin batışıyla ilgili belgeler basına sızdırıldı. Oldukça geniş bir burjuva demokrasisinin yaşandığı bu ülkede, Cruise füzelerinin geliş tarihiyle ilgili bilgiyi basına açıklayan kadın hapis ve kamu görevlerinden men cezalarına çaptırıldı. Kadına devlet sırrını neden açıkladığı sorulduğunda, Cruise füzelerine karşı olduğunu, sırrı bunların gelişini engelleyebilmek için basına sızdırdığını söyledi.

Bu yapılanlar bir yanıyla burjuva devletinin disiplinini bozucu, laçkalaştırıcı eylemlerdir. Ancak öteki yanıyla "daha güleryüzlü" bir burjuva devlet anlayışına hizmet ederek bir bakıma burjuva devleti yamamaya da yönelik oldukları için burjuva devlet açısından olsa olsa küçük birer "disiplin suçu" olurlar.

Komünistlerin hem burjuva devlete, hem de onun disiplinine karşı tutumları bu eylemlerden kökünden farklıdır. Burjuva devlete, onun disiplinine karşı işleyen eğilimleri örgütlemek, devrimci bir yola kanalize etmek görevleridir. Çünkü burjuva devlet mekanizması yıkılıp parçalanmadan burjuva hegemonyası son bulmaz. Özetle, komünistler burjuva devlet mekanizması, onun disiplini karşısında yıkıcıdırlar.

Peki ama bu yıkıcı tavrı kendi örgütümüze de taşırsak ne olur? Başıbozuk, otorite dinlemeyen bir örgüt, bir anarşi. Ondan sonra neyi neyle yıkacaksın?

Bu nedenle komünistler bir disiplin karşısında yıkıcı bir tutum alırken burjuva devlet mekanizmasını parçalama ve yerine yeni devleti kurma görevinin dayattığı yepyeni, çelik bir disiplini özenle kurmak zorundadırlar. Bu nokta komünizmi anarşizmden ayıran önemli bir noktadır.

Almanya örgütünün bir bölümünde son günlerde gelişen olayların en önemli özelliği, komünist oldukları söyleyen bir grup insanın "kendi öz" mekanizmalarını, disiplinlerini yıkmaya, parçalamaya kalkışmış olmalarıdır. Şen daha partinin yeni değerlendirmeleriyle ilgili görüşünü tam belirleme, "faşizm tahlili, eski söylediklerimiz ve bugün getirilen hedefler açısından kitaba itirazlarını ileride açıklayacağını" söyle, görüşlerini netleştirmen için verilen olanağı kullanma ama disiplini ayaklar altına alarak partiye bayrak aç sonra da "görüşlerimiz nedeniyle tasfiye edildik" diye yaygara kopar! Bu masal iki yaşındaki bir bebek için bile "inandırıcı" değildir.

Olayın gelişimi ilginçtir. Vural Demir, kendinin de olumlu oy kullandığı parti kararlarını çiğneyerek çevresindekilere yöredeki görevinden ayrıldığını açıklar açıklamaz çeşitli şehirlerde yaşayan, çeşitli insanlar bir gün içinde parti yönetimine, kara çalmaya, merkezi disipline uymayacaklarını haykırmaya, parti yıkıcılığına başlıyorlar.

Olayların gelişimi açıkça gösteriyor ki, parti içinde tarihi pek de yeni olmayan, partiye güvensizlik temelinde, sinsi bir hizip çalışması yürütülmüş, komünist disiplin çok öncelerden çiğnenmeye başlanmıştır. Bu komünistçe bir tutum değildir.

Bir an için *Faşizmin Çözülüşü* kitabında getirilen fikirler yanlıştı, Vural Demir partimizi bu yanlıştan kurtarmak isteyen titiz bir komünistti diye düşünelim. Amacında haklı bile olsa seçtiği, uyguladığı "savaşım biçimi"yle bu haklı amacını gerçekleştirebilir miydi?

Bir fıkra var. Adam tabancayı çekmiş, karşısındakini alnından vurmuş. Neden vurdun, bu adamcağızla ne alıp veremediğin vardı diye sormuşlar. Ben adamı vurmak istemedim ki, kafasına sinek konmuştu ona ateş ettim diye cevap vermiş.

Bu fıkra amaçlarında haklı olsalardı bile yaptıklarıyla parti yıkıcılarının neye hizmet ettiklerini çok güzel anlatıyor. *İşçinin Sesi*'nin menşevizmle ayrışma döneminde ortacı tutum almış olanlar, hizipçilikle, disiplin tanımamayı vazetmekle hele hele ihbarcılıkla komünist bir örgüt yaratılamayacağı gerçeğini her halde hiç anlayamamış olacaklar! Bu durumda zaten amaçlarında haklı da olamazlardı.

Kendi parti yıkıcılığına dayanan düzeysiz çıkışını *İşçinin Sesi*'nin menşevik yönetime karşı yürüttüğü mücadele gibi göstermeye boşuna çabalayan Vural Demir'in 10 Eylül'den bu yana çizdiği zikzakları belgelerden izleyelim.

10 Eylül konuşmasının hemen ardından yapılan ilk Üst Büro toplantısında Vural Demir'in konumu şöyledir: "Bugün Türkiye'de faşizmin olmadığı konusunda kafam açık" diyor. İki konuda tartışmak istiyor. Çözülmenin ne zaman başladığı ve 1982 Anayasası'nın faşist olup olmadığı. Bu iki konuda daha önce yazdıklarımıza ters görüş getirilmemesinden yana.

Daha sonra yapılan Eşgüdüm Komitesi toplantısında Vural Demir şöyle diyor: "Bugün faşizm yoktur. Bu konuda herhangi bir sorun yok. Ama 'Anayasa faşist değildir ve çözülme Anayasa'nın kabulüyle başlamıştır' görüşlerini değiştirsek." Bunun yanı sıra faşizm anlayışına, faşist devletin ne zaman kurulmuş sayılabileceğine, askeri ve faşist diktatörlükler kavramlarına ilişkin yeni bazı sorular ortaya atıyor.

İkinci Üst Büro toplantısında Vural Demir kafalara takılan ayrıntıların organlarda tartışılması çerçevesinde yazılı bir rapor sunuyor. Raporun son cümlesi, "çözülme süreci bugün iyice ilerlemiş ve sonuna gelmiştir" şeklinde. Bunun üzerine bugün faşizmin var olup olmadığı soruldluğunda Vural Demir net bir yanıt vermiyor.

Kafası bu konuda açık olmayan bir kişinin partinin siyasal çizgisini örgüte, yığınlara taşıyamayacağı, bu nedenle de yöre sekreterliği görevini yürütemeyeceği *tüm* Üst Büro üyeleri tarafından kabul ediliyor ve *oybirliğiyle* Vural Demir bu görevinden alınıyor. Kendisine çok daha önemli ve aynı zamanda yürütülecek tartışma açısından tek elverişli almaşık olan bir başka görev veriliyor. O bu görevi kabul etmiyor ve görevden ayrılınca da yörede kalmak istediğini belirtiyor. Üst Büro bunu reddediyor. Daha sonra Vural Demir yöreden ayrılacağı için aynı yörede görev yapan eşinin de görev değiştirmesine Vural Demir'in de olumlu oyuyla, oybirliğiyle karar veriliyor.

İşte, şimdi tasfiyecilik olarak nitelenen kararın alınış hikayesi böyledir.

Vural Demir'in verilen yeni görevi kabul etmemesine gelince. Bu yeni görevin "onu askıya almak" amacıyla verildiğini iddia ediyorlar. Sormak gerekir, bu görevi yapmış ve yapmakta olan Üst Büro üyesi yoldaş da mı parti tarafından "askıya alınmış" bir yoldaştır? Vural Demir'in bu görevi kabul etmeyerek, yöre sekreterliğinde değilse bile yörede kalmak istemesinin nedeni bugün olayların gelişimi tarafından açıkça gözler önüne serilmiştir. Bu hizipçiliğin ta kendisidir. Hizipçiliğinin kökünün eskilere uzandığının bir başka kanıtıdır.

Bugün Yürükoğlu yoldaşımızın getirdiği yeni fikirler partimizin tüme yakın çoğunluğu tarafından benimsenmiş, özümsenmiştir. Küçük bir gurup benimsememiş olabilir. O zaman yapılacak şey parti disiplinine sonuna kadar uyarak, yoldaşça güven içinde, yapıcı bir tutumla tartışmaktır. Alınan karar da bu doğrultudaydı.

Hadi diyelim alınan kararlar bu doğrultuda değildi, yanlıştı. Bu durumda bile davasına inanmış, sağduyulu bir komünistin yapması gereken şey neydi?

Herhalde kendi organında kararlara evet deyip arkasından yaygara koparmak değildir. Hele hele "tasfiyelerin durdurulması koşuluyla tüzüğe uymaya hazırım" diye şantaj yapmak hiç değildir. Tüzüğe uymak için koşul ileri sürmek parti üyeliğiyle bağdaşmaz. Üstelik bir kez ayaklar altına aldığı tüzüğü bir daha çiğnemeyeceğinin garantisi nedir?

Herkes kendi anlayışı doğrultusunda tavır alır. Vural Demir'in ya parti anlayışı değişik ve kendiyle tutarlı davranıp tüzüğe uymak için koşul öne sürebiliyor ya da bu tür tutumlar kendi parti anlayışıyla da ters ama onu kendisiyle bu kadar tutarsız davranmaya, partiyi reddetmeye iten başka gerekçeler var. Bu olayların altında gizlenen, açıkça öne sürülmeyen, ama partiyi reddetmeye yetecek denli önemli olan gerekçeler nelerdir? Neden açıkça bu gerekçeler öne sürülmedi ve kılıf arandı?

Kemaller ölmez, bu sınıf yenilmez

Kemal Özgül'ün katli, Fransa Demokratik kamuoyunu ayağa kaldırdı

10 Kasım günü saat 18.30'da Kemal Özgül arkadaşımızın Pirault patronu tarafından katledilmesi, Haydar Aslan arkadaşın boğazından aldığı kurşun yarası nedeniyle komaya girmesi, Hüseyin Doğan ve Rahmi Karataş arkadaşlarımızın kol ve omuzlarından yaralanması olaylarını duyar duymaz Mantes La Jolie'ye gittik.

11 Kasım Pazar günü olayla ilgili bir bildiri çıkardık. Türkiyelilerin yoğun olduğu yerlerde yoğun bir biçimde dağıttık ve duvarlara yapıştırdık. Aynı günün akşamı kahvelere gidip bildirimizi oralarda da dağıttık. Bildiri dağıtmaya gittiğimiz her kahvede bir arkadaşımız konuşmalar yaptı. Ve Pirault'taki olaya karşı olan herkesi ertesi gün Mantes La Jolie'de yapılacak mitinge çağırdı. İşçiler kahvelerdeki televizyonları kapatıp arkadaşımızın yaptığı konuşmayı ilgiyle dinlediler. Olay üzerine sorular sordular. Yanıtlarımızda bu olayın işçi düşmanlığı olduğunu vurguladık.

12 Kasım günü sabah erkenden bütün atölyeler tek tek dolaşılarak işçiler miting ve yürüyüşe çağrıldı, bildiri dağıtıldı. Bildiriyi okuyan işçiler bize olayla ilgili sorular yönelttiler, yanıtladık.

Aynı gün Mantes La Jolie'de, saat 17.30'da mitinge katıldık. *İşçinin Sesi* ve Fransa İlericiler Birliği flamalarımızı açtık. "Kemaller ölmez, bu sınıf yenilmez", "Fransalı, yabancı, mücadele ortak, düşman birdir", "Pirault faşist, ırkçı, katil", "Pirault katil, patronlar suç ortağı", "Döktükleri kanda boğulacaklar", "Yaşasın proleterya enternasyonalizmi" gibi sloganlar attık.

Biz "Yaşasın proletarya enternasyonalizmi" sloganını atarken menşevikler hoşlarına gitmemiş olacak ki sloganımızı bastırmak istediler ve hep bir ağızdan "Yaşasın uluslararası dayanışma sloganını atmaya başladılar.

Mitingden sonra yapılan yürüyüş Mantes La Jolie belediyesinin önüne kadar sürdü. Beş bine yakın insan katıldı.

13 Kasım günü öğle yemeği saati öncesinde bütün Fransa çapında işi durdurma eylemi yapıldı. 1 dakikalık saygı duruşu yapıldı. 15 dakika iş bırakıldı. Bu eylem Fransa'daki iki büyük sendikanın CGT ve CFDT'nin çağrısıyla gerçekleşti.

13 Kasım salı günü saat 17.30'da Paris'teki Tracadero alanında bir miting yapılacaktı. Bu mitingin duyurusunu geniş biçimde yaptık. Akşam üzeri yürüyüşe çok yığınsal olarak katıldık. Yürüyüş patronlar sendikasının önüne kadar sürdü. Onbinlerce insan katıldı. Yürüyüş boyunca sloganlarımızı haykırdık.

14 Kasım akşamı saat 20.30'da Mantes La Jolie'de FKP bir kapalı salon toplantısı düzenledi. Katılım 200 kişinin üstünde oldu. FKP Genel Sekreteri Georges Marchais işçilere bir mesaj gönderdi. Toplantıda işçiler adına da bir konuşma yapıldı, bu konuşma Fransızca'ya da çevrildi.

Marchais'in mesajı şöyleydi:

"Değerli arkadaşlar,

"Yoldaşımız Kemal Özgül'ün kalleşçe katli beni sarsıyor, isyan ettiriyor. Türkiye'de estirilen kanlı diktatörlük tarafından Fransa'ya sığınmava mecbur edilen Kemal Özgül sizinle birlikte, haklarınızın korunması için yürüttüğü savaşım içinde partimiz saflarına katılmıştı. O, bir işçinin hele de bir göçmen işçinin başkaldırmaya cüret edip özgürlük ve adalet için CGT ve FKP ile birlikte kavgayı seçmesini kabul etmeyenler tarafından kurşunlanarak genç yaşta düştü.

"Bu korkunç cinayet, tüm demokratların, emekçilerin haklarına sistematik olarak saldırmak, sendikal haklara yapılan saldırıları faşistleştirmek, ırkçılığın serbest yükseltilmesi ve anti-komünizm zehri karşısında kaygı duyan herkesi harekete geçirmelidir. Kemal'in kanı boşa akmamalı, patronların şiddetine dur demenin zamanıdır. Kendi şahsım, parti yönetimi ve tüm komünistler adına Kemal'in anısı, ailesinin ve dostlarının acısı karşısında saygıyla eğilir, sizlere en içten başsağlığı dileklerimi iletir, tam dayanışmamızdan emin olmanızı belirtirim.

George Marchais
FKP Genel Sekreteri"

İşçil r adına yapılan k nuşmanın metni

Yurtseverler, Devrimciler!

Bizler 26'sı Türkiyeli olmak üzere 83 işçinin çalıştığı Paris yakınlarındaki bir kasabada kurulu Pirault işyerinde 5 Ekim 1984 tarihinde greve çıktık. Grev nedeni 5 aylık ücretlerin ödenmemesi ve hiçbir sosyal hakkın olmayışıydı. CGT'yle birlikte yürütülen grev sonunda hakların elde edildiği toplu sözleşme anlaşması CGT, Vali Yardımcısı, Bölge Çalışma Müfettişliği ve patron tarafından imzalandı.

Ne var ki, Pirault patronları anlaşmaya uymadılar. Ve işçilerin büyük kısmını yasadışı olarak Ekim ayı sonunda işten attılar. Yasal yollarla haklarını almayı amaçlamış olan işçiler zaten aç olmalarına karşın son çare olarak 10 Kasım 1984 Cumartesi günü atölyeye giderek açlık grevi yapmaya karar verdiler.

CGT'yle işyerine giden işçilerin üzerine patronlar ve onların paralı köpekleri tarafından yaylım ateşi açıldı. Bir kez daha kanımız mücadele alanlarını kızıla boyadı. Bir şehidimiz, üç yaralımızla mücadele bayrağımızın rengi daha da kızıllaştı. Burjuvaziye karşı sınıf kinimiz daha da arttı. Mücadele azmimiz daha da bilendi. Burjuvazinin ve onun devletinin işçi düşmanı niteliği bir kez daha açıkça ortaya çıktı.

Pirault işyerindeki vahşi katliama rağmen haklarını almaya kararlı, burjuvazinin her türlü saldırılarına boyun eğmemeye yeminli Pirault işçileri kısmi bir komünist bilince sahiptir.

Fransa'daki işçi kardeşler. 10 Kasım'da Kemal Özgül'ün öldümü, Haydar Aslan'ın ağır, Rahmi Karataş ve Hüseyin Doğan'ın yaralanmasıyla sonuçlanan olaylar, yalnızca Pirault patronunun Pirault işçilerine yönelik bir saldırısı değildir. Bu saldırı Fransa burjuvazisinin ve devletinin özellikle son dönemlerde yoğunlaştırdığı saldırının bir parçasıdır. Ve hepimize yöneliktir. Bizler tüm göçmen işçiler ve Fransa proleterleri ve emekçileri Fransa burjuvazisine karşı birlik ve beraberlik içinde savaşımımızı yükseltmeliyiz. Ancak o zaman burjuvaziye karşı başarılı bir mücadele yürütebiliriz.

Kardeşler, Kemal'in şehit düştüğü onurlu mücadelesini omuzlarımızda taşıyacağımıza ant içeriz. Kemal'i katledenlerden hesap sorulmalıdır. Yaşasın Kemal'in şanlı mücadelesi. Kemaller ölmez.

Kadın işçilerin girişimi Nadge işçilerinin grev savaşımına atılmasında çok önemli bir rol oynadı

Nadge işçilerinin grevi

Hamburg'un Tiefstack semtinde kurulu Nadge kereste fabrikası işçileri çağdışı iş ve ücret koşulları nedeniyle gereve başladılar. Fabrikada 120'si Türkiyeli toplam 140 işçi çalışıyor.

İşçiler, greve en başından beri tüm olanaklarıyla destek veren *İşçinin Sesi* militanlarına greve çıkış nedenlerini şöyle anlattılar.

Nadge işyerinde çağımızda işçi sınıfının en sıradan hakları olan haklar bile tanınmamaktadır. Ücretlere dört yıldan bu yana bir kuruşluk bir zam yapılmamıştır. Toplu sözleşme hakkı yoktur. Tatil parası, yeni yıl ikramiyesi, fazla mesaiye zamlı ücret, yol, temizlik parası gibi haklar fabrikanın kapısından girmiş değildir. Üstüne üstlük patron işçilere "aşağılık mahluklar" gibi davranıyor. Diğer bütün fabrikalarda makinaların yaptığı işler burada işçilere yaptırılıyor. Akort sistemi uygulandığından akşama ayakta duracak halimiz kalmıyor. Ayrıca işkazalarının önlenmesi amacıyla hiçbir güvenlik önlemi alınmıyor.

İşyerinin durumunu anlatması açısından ilginçtir, Nadge patronu İşverenler Sendikası'ndan bile, kurallarına uymadığı için atılmış bir patrondur.

Nadge fabrikasındaki bu çağdışı duruma ilk karşı çıkan kadın işçiler oldu. Kadın işçiler patronu görüşme masasına oturtabilmek amacıyla, kendiliklerinden bir uyarı grevine başladılar. Uyarı grevi 15 dakika sürdü ve yalnızca kadın işçilerin katılımıyla gerçekleşti ama Nadge işçilerinin sınıf mücadelesine atılmalarında çok önemli bir etkisi oldu.

Uyarı grevinin hemen arkasından patron kadın işçilere ve greve sempati duyan diğer işçilere tehdit mektupları göndermeye başladı.

Bunun üzerine işçiler bu kez birçok erkek işçinin de katılımıyla DGB'ye başvurdular ve bir toplantı yapıldı. Bu toplantıda 2. bir uyarı grevi yapılması kararlaştırıldı.

2. uyarı grevine katılım 1. uyarı grevine oranla çok yüksek oldu. 80 işçi yasal açıdan 2 saat sürmesi gereken uyarı grevini 15 saat sürdürdüler. İşçiler arasında birlik, güven duyguları daha da gelişti.

Bu uyarı grevinden de bir sonuç alamayınca işçiler arasında "uyarı grevi değil grev yapalım" istemi gelişmeye başladı. Ancak işkolunda örgütlü GHK sendikası sürekli grevin yanlış olacağını, kademeli grev yapmak gerektiğini savunuyordu.

2. uyarı grevinden bir hafta sonra grev başlatıldı. Greve işyerindeki işçilerin ezici bir çoğunluğu katıldı. Grev kırıcılarının çalışması fabrikanın tüm kapılarına grev gözcüleri dikilmesi ve kadın-erkek tüm işçilerin gece ve gündüz sürekli olarak nöbet tutması sayesinde engellendi. Ayrıca çalışmak isteyenlerle tek tek konuşuldu ve onlara grevin anlamı ve önemi anlatıldı. Bu da çok etkili ve yararlı bir önlem oldu.

Ne var ki grev şu anda sendikanın önerisi doğrultusunda kademeli olarak yürütülüyor. İşçiler birgün çalışıyor, bir gün grev yapıyorlar. Sendika, bu uygulamayla, stokların artacağını ve patronun görüşme masasına oturmak zorunda kalacağını söylüyor.

İşçiler arasında, sürekli grev yaygın bir istek. "Bu nasıl grev pek anlayamıyoruz" diyorlar. İşçilerin birlikte mücadelesinin sağlandığı böyle bir dönemde kademeli grev uygulamanın varolan potansiyelin yarım kullanılması anlamına geldiğini söylüyorlar. Ve militanlıklarıyla, kararlılıklarıyla kademeli grevin etkisini arttırmaya çalışıyorlar.

İşçinin Sesi militanları grevin başından beri Nadge işçileriyle birlikte. Onlarla birlikte nöbet tutuyor, sorunların çözümünde tüm olanaklarıyla işçilere yardımcı olmaya çalışıyorlar.

Bir nöbet sırasında sohbet edilirken bir yoldaşımız işçilere şöyle bir soru sordu: "Şu anda Türkiye'de olsaydınız, o koşullarda da greve çıkar mıydınız?"

İşçilerin bu soruya verdikleri yanıt şu oldu: "Bizim nerede olduğumuz önemli değil, haksızlığın nerede olduğu önemli. Bu koşullara karşı dünyanın neresinde olsaydık savaşırdık."

Nadge işçilerinin grevi başarıyla sürüyor. Dileğimiz işçilerin utkusuyla bitmesidir.

Partimizin yetkili kurulları bu insana yazacağı herşeyi *kendi adına* basmaya hazır olduğumuzu söylemişti. Parti verdiği sözde duruyor ve yolladığı ilk yazıları parasız olarak kendi adına yayınlıyor. Bu yazıların tüm partililer, tüm sempatizanlar ve tüm devrimci kamuoyu tarafından okunmasında da gerçekten *büyük yarar* gördüğümüzden gazetemizle birlikte tüm abonelere dağıtılıyor.

İşçinin Sesi

Esgüdüm Komitesi çoğunluğunun çağrısına yanıt

Yoldaşlar,
Partimizin ezici çoğunluğu parti içi sorunların parti platformlarında, parti basınında tartışılmasını istiyor. Görüşlerimizi başka bir yayından değil *İşçinin Sesi*'nden izlemek istiyor. Bunu siz de biliyorsunuz.

Görüşlerimin bir bölümünü yazılı metinler haline getirdim. Gerisini de getireceğim. Kimin nerede durduğunu öğrenmek, siyasal kimlikleri sınavdan geçirmek ve ideolojik-siyasal tartışmayı izleyerek düzgün sonuçlara varmak herkesin, hepimizin hakkıdır. Böyle bir tartışmanın herkese, dışımızdaki devrimci çevrelere de büyük yararı olacaktır.

Yazacağım herşeyi kendi adıma yayınlayacağınızı söylüyorsunuz. Yalnız yoldaşlar, yazdıklarınızda bazı çelişkiler var. EK açıklamasında tartışmayı "parti içi bir açık tartışma biçiminde yürütmenin" elinizden gelmediğini söylüyorsunuz. Öte yandan, bugüne dek hiçbir kimsenin parti üyeliğinden çıkarılmadığını son EK kararı olarak duyuruyorsunuz. Eğer partiliysek tartışma parti basınında yürüyen parti içi bir tartışma olur. Partililerle parti dışı tartışma olmaz.

Tartışmanın yeri *İşçinin Sesi*'dir. Yazılarımı yayınlama kararınızı böyle anlıyor ve çağrınıza uyarak yazıları gönderiyorum. "*İşçinin Sesi* Nereye gidiyor?" başlıklı yazımın uzunluğundan dolayı ÇEK-AL olarak, sorularınıza yanıtları ve benim karşıt sorularımı içeren yazılarla bu yanıt yazısını da *İşçinin Sesi*'nin öteki sayfalarında yayınlamanızı kamuoyu önünde öneriyorum.

Bunu kabul etmiyorsanız, o zaman yazılarımı kendi adıma yayınlama karariniz ne anlama geliyor? Eğer bir sohbette dediğiniz gibi ilk yazıyı parasız, ondan sonrakileri başka siyasetlere yaptığınız gibi uygun fiyatla basmayı öneriyorsanız, kusura bakmayın yoldaşlar böyle bir "iş" anlaşmasını doğru ve yoldaşça bulmadığımı söylemek zorundayım. O zaman yoldaşlarımın özveri ve desteğine yaslanarak yazılı metinleri kendim yayınlamak zorunda kalacağım.

9.11.1984

Ali.H. Karadağ

İşçinin Sesi nereye gidiyor?

Giriş

Türkiye devrimci hareketi 12 Eylül'den önce başlayan, o günden bu yana giderek derinleşen bir bunalım yaşıyor. Bunalımın sonuçları ortadadır: Bölünme, parçalanma, dağınıklık, örgütsüzlük, umutsuzluk, siyaseti bırakma, varolan örgütlerde tıkanıklık, ne yapacağını bilmezlik.

Kuşkusuz bu durumun önemli nedenlerinden biri 12 Eylül karşı devriminin devrimci örgütlere yöneltti̇ği ve bugün de süren ağır saldırı ve terördür. Öte yandan, devrimci hareketteki bugünkü krizin nedeni yalnızca 12 Eylül karşıdevrimi ile de açıklanamaz. Türkiye'de siyasal hareketlilik artıyor. Halk sınıfları içinde öfke ve hoşnutsuzluk iyice birikti. Burjuva seçenekler hızla aşınıyor. Nesnel ortam devrimci çıkışlara, devrimci bir seçeneği yurt düzeyinde yükseltmeye uygundur. Bu durum, tüm örgütlerin ve komünistlerin önüne yeni ve ivedi görevler koyuyor. Görevlere hazır olmamak, işçi sınıfının ve halkın davasına öncülük edecek siyasal-örgütsel güce ulaşamamak örgütlerdeki bunalımı azdıgörevlerin altında ezilmekten de geliyor.

Ama 12 Eylül'ün gelişi ve bugünkü görevlerin yerine getirilmemesi de devrimci hareketteki durumu her yönüyle açıklamıyor.

Şimdi düşünelim: Cuntanın gelişinden 4 tam yıl geçtikten sonra dağınıklık, üstelik artarak sürüyorsa bunun altında yukarıda söylediklerimizden daha derin nedenler var demektir. Ve devrimciyim diyen herkes bu nedenler üstünde dünüyle bugünüyle düşünmek, tartışmak, devrimci hareketin ve kendisinin nerede durduğunu anlamak zorundadır.

Çok derin çözümlemelere gitmeden, kaba bir genellemeyle söylersek Türkiye devrimci hareketi başından beri üç temel eksikliğini giderememiştir:

Birincisi, teorik düzey düşüklüğü, işçi sınıfının devrimci bilimi Marksizmi-Leninizmi özümseme, bunu ülke koşullarına yaratıcı bir biçimde uygulama, değişen dünyanın ve Türkiye'nin gündeme getirdiği yeni sorunlar karşısında bilgi ve teori üretme yeteneksizliğidir. Kuşkusuz bu eksikliğin uluslararası işçi ve komünist hareketinin bugünkü durumundan kaynaklanan bir boyutu da vardır.

İkincisi, devrimci-komünist hareketin işçi sınıfı ve emekçi halkla kaynaşma, emekçinin günlük sorunlarından başlayarak uzun erimli çıkarlarını elde etmeyi hedefleyen bir siyasal kavga yürütme konusundaki beceriksizliğidir. Türkiye'de bir KP'nin temel işlevi olan işçi sınıfının bilimiyle işçi sınıfının hareketini birleştirme işlevi hiçbir zaman ciddi ve anlamlı bir biçimde başarılamamıştır. Bu olgu bir yanıyla siyasal örgütleri yaşamdaki gerçek sınıf kavgasının dışına, kenara itmiş, öteki yanıyla da işçi sınıfının partisi olmak savıyla ortaya çıkan birçok örgüte küçük burjuva-aydın sınıf karakterinin egemen olması sonucunu doğurmuştur. İşçi sınıfı ve emekçi halkın gönlünü, güvenini kazanarak öne fırlayan, güçlü yığın etkisi olan bir partinin eksikliği varolan örgütlerin sınıf bileşimindeki küçük burjuva karakter, partisınıf ilişkisinde bir kopukluk yaratmıştır. Bunun da sonucu olarak Türkiye'deki "komünist" ve "işçi" partilerinin yönetim organlarında sınıf bilinçli önder işçiler parmakla sayılacak denli azdır. Partileri çoğu durumda sınıfın ve halk yığınlarının günlük yaşam ve savaşımından kopuk bir elit kadro yönetmektedir. KP üyesi ve yöneticisi olmakta mutlaka işçi ya da işçi kökenli olmayı aramak gibi uvriyerist (işçici) bir anlayış bize yabancıdır. Ama sınıfın partisinde sınıfın kendisinden çıkmış önderlerin bu denli az "temsil" edilmelerinin anlattığı birşeylerin olduğu da açıktır. Komünist partisi, işçi sınıfının ve emekçi halkın başka bir yerde, onun adına ortaya çıkan "partinin" ise başka bir yerde durduğu, bir dolaylı ve ideolojik temsil yetkisini kurulduğu anda kazanan bir örgüt değildir. Kendisini aldatmak istemeyen ve ülkesinde devrim yapmak isteyen her komünist bu basit ve mekanik temsil iddiasını bir yana atmak zorundadır. Sonra, KP yalnız işçi sınıfını değil, halkın aktif çoğunluğunu da komünist siyasete kazanmak zorundadır. Başka türlü devrimi başaramaz.

Üçüncüsü, yukarıdaki iki nedenin ve Türkiye-Kürdistan toplumlarının tarihsel-toplumsal gelişme süreçlerinin de bir sonucu olarak, oldukça ilginç ve başaşağı duran bir örgüt anlayışı ve örgüt içi ilişkiler sistemi ortaya çıkmıştır. Her örgüt ve bu arada KP bir amacın aracıdır. Kendisi *amaç* değildir. Marksist-Leninistler açısından KP'nin varoluş nedeni siyasal ve toplumsal devrimi başarmak, yeni sosyalist toplumu kurmaktır. Bu amaca uygun örgütün ise evrensel, değişmez, çerçeveli bir "mobağımsızlık, burjuva devletini parampança edecek bir merkezi yıkma gücünü örgütlemiş olmak, eylemde birliği, fikir oluşturmada açık tartışmayı ilke edinmiş olmak vb. özellikler devrimci bir partide olması gereken özelliklerdir. Ama bunların da ötesinde ayrıntılı, şematik bir model Marksizme ters ve dogmatik olur.

Tüm parti ve örgütlerin "kendi" çıkarlarının üstünde devrimin ve işçi sınıfının uzun erimli çıkarları vardır. Bütünün çıkarı parçanın çıkarının üstündedir. Bir örgüt kendi çıkarını genel çıkarların önüne çıkarıyorsa varlığı meşruluğunu yitirir.

Bizde olan şeylerden biri de budur. Gerçek anlamda işçi sınıfı partisi olamayan, işçinin-emekçinin devrim kavgasının aracı olma özelliğini kazanmayan birçok "parti", "örgüt" ve "siyaset" için *kendi varlığını sürdürmek* başlı başına bir amaç haline gelmiştir. Böyle bir duruma düşen örgütün yozlaşması, bürokratikleşmesi kaçınılmazdır. Bu denli bölünmenin, emekçilerin deyimiyle bunca işlevsiz, "fraksiyonun" varlığı işte böyle yapay ve bürokratik bir çabaya dayanıyor. Tersinden birliği bu fraksiyonların birleşmesinde aramak da hiçbir şeye çözüm getirmeyen bir iyiniyetten öteye gidemiyor.

Türkiye devrimci hareketinin daha fazla fraksiyona, bölünmeye değil birliğe ve birleşmeye gereksinimi olduğu açıktır. Yeter ki bu birlik doğru devrimci temelde olsun. Bir yoldaşın dediği gibi, "Pratik gösteriyor ki sözüyle pratiğiyle komünizmi benimseyen değişik örgütlere, değişik programlara bağlı epey insan vardır. Bu insanların aynı partide olmaması için bir neden yoktur. Tam tersine aynı örgütte olmalıdırlar." (R. Sözer, Gözlemler ve değerlendirmeler. *İS*.S,269 sy.2)

Lenin Ne yapmalı? da şöyle diyor:

> "Şimdi bile Alman işçi sınıfı, deyim yerindeyse bir sürü ideolojiler arasında parçalanmıştır." (*Ne Yapmalı?* Direniş yay. s.55)

Gerçekten öyle. Türkiye'de de sınıfı bölen nesnel etkenler (rekabet vb.) yanında işçi sınıfı adına yola çıkmış bu denli çok fraksiyonun varlığı da sınıfın üstelik ileri kesimlerini bölen-parçalayan bir işlev görmektedir. Dahası var, Türkiye'de ayrı siyasetlerin varlığı çoğu kez gerçek ideolojik ayrılıklara da dayanmıyor. Küçük burjuvazinin küçük mülk sahipliği özlemi, devrimci harekette de "küçük ama benim olan" örgüt anlayışı biçiminde kendisini gösteriyor. Hareketler ikide bir bölünüyor. Aynı ve yakın görüştekilerin birleşmesi gibi olaylara ise nedense hiç rastlanmıyor.

Durumu daha da kötüleştiren, varlık nedeninin gerektirdiği aşamaya ulaşamayan örgütlerin, kendi varlıklarını koruma ve sürdürme isteklerini Lenin'in "Demokratik merkeziyetçilik" ilkesine dayandırarak kendi haklılıklarını kanıtlama çabalarıdır. Partiyi elde bulunduran klikler çoğu kez örgüt içi demokrasiözerklik ve girişimciliği yok ederek bindikleri dalı kesiyorlar. Genel çıkara uygun siyaset izleme ve örgüt olma özelliğini yitiren bir örgüt bir yönetim kliğinin denetiminde, ya küçük bir "aile" ya mafya tipi bir örgütlenme, ya da bir tekke olup çıkmaktadır. Marks'ın dediği gibi:

> "Tekkeler (tarihsel olarak) ancak işçi sınıfı bağımsız bir tarihsel hareket için henüz olgun değilse haklı görülebilirler. Bu olgunluğa erişir erişmez bütün tekkeler özünde gericidirler. (*Marks Engels* S.E. 2.cilt sy.504)

Birçok örgütte öyle bir parti işleyişi vardır ki, MK'ni, Politik Büroyu eleştirmek, denetlemek parti içi mücadele görüşler ve farklı taktikler önermenin bunları tüm partinin bilmesini istemenin ve o yönde çaba göstermenin yaptırımı çoğu kez atılmak ve dışlanmaktır. Böylece örgütlerin kendi iç dinamikleriyle kendilerini düzeltmelerinin olanakları da yok edilmektedir. Örgütlerin önemli çoğunluğunda demokrasi yoktur. Demokrasi deyince bazı yoldaşlar "eleştiri özgürlüğünü" Bernstein'ların anlayışını anımsatıyorlar. İlgisi yok. Ya da azınlık çoğunluğa uyacak mı diye soruyorlar. Tabii uyacak. Peki, bir parti de azınlık fikirlerinin çoğunluğu kazanmasının mekanizması da olacak mı? Yanıtlanması gereken asıl soru budur. Yanıtlar bir yana bugünkü *işleyiş*, yaşadığımız gerçek farklı görüşü getirmenin bir örgütte birlikte bulunmaya bile engel görülmesidir. Bu "dar kapıcı" anlayış yenilmeden Türkiye devrimci hareketi kendini aşamaz. Bugünkü durumdan ileriye bir milim yol katedemez.

TKP-*İşçinin Sesi* hareketi 60 yılı aşkın TKP tarihi içinde en ciddi ve gerçek bir muhalafet hareketi olarak tüm bu saydığım eksikliklere karşı bayrak açarak çıktı. Bu hareketin başını çeken, ya da içinde bulunan tek tek bireylerin öznel niyetleri ne olursa olsun çıkışıyla Türkiye devrimci hareketinin bilgi hazinesine ve daha sınırlı olarak pratiğine birşeyler kattı. Çözümsüzlüğe karşı seçenek umudu yarattı. *İşçinin Sesi*'nin çıkışı geçici bir süre de olsa devrimci harekette ilgi ve tepki gördü.

12 Eylül faşist darbesinden sonra birçok eksiğine rağmen yeni dönemi ve görevleri en iyi ve doğru koyan TKP-*İşçinin Sesi* oldu. II. Konferans *İşçinin Sesi*'ni doğru bir yolda ilerletti. Bu, 12 Eylül'den sonra özellikle Avrupa'da *İşçinin Sesi*'nin örgütsel olarak gelişmesine hizmet etti. Ama hem dönemin zorlukları, hem de örgütün ve yönetim kadrosunun zaafları nedeniyle bu noktadan daha ileriye gidilmedi. İşçi sınıfı ve halk yığınlarıyla kaynaşacak açınımları yapamadı. Türkiye'den koptu. Görevleri söyledi ama yapamadı. Kendi içinde açık tartışma, eylemde birlik ilkesini, parti içi demokrasiyi öldürdü. Sorumlulukla yetkiyi kollektifleştiremedi. Partinin iç dinamiği kısa zamanda dumura uğradı. Örgüt donuklaşmaya, bürokratlaşmaya başladı.

İşçinin Sesi'ndeki bugünkü kriz ideolojik, siyasal ve örgütsel görüş ayrılıklarına dayanıyor. "*Faşizmin Çözülüşü*" kitabıyla gelen görüşler *İşçinin Sesi*'nin eski devrimci çizgisinden bir sapmadır. Bu sapmaya karşı çıkan partililere parti içi tartışmanın yolunu kapatmak ve tasfiyelere girişmek ise bugünkü "bölünmenin" doğrudan nedenidir.

Yoldaşlar, *İşçinin Sesi*'nin doğuşunda ve sonraki gelişmesinde karınca kararınca hizmeti olmuş, birinci dereceden sorumluluk almış bir komünist için parti içi sorunları ve ideolojik-siyasal farklılıkları böyle bir broşürde anlatmak zorunda kalmak acıdır. *İşçinin Sesi*'nin açık tartışmaya açık sayfaları? (!) bize açılmadı. Yetkili bir organla tüzüğün 35.md.sine uygun yazı yayınlatma istemi de yerine getirilmedi.

Ulaştığımız çok sayıdaki yoldaşa sorunları "sözlü" olarak anlatmak zorunda kaldık. Onlar kavgaya sahip çıktılar. Ulaşamadığımız yoldaşlara ise yönetim kliği tarafından bir parti kararı tebliğ edildi. "Tartışmayı yazılı metinler üzerinde yapacağız. O zamana kadar 'parti bölücüleriyle' görüşmeyin, bulunduğunuz yerlere gelirlerse evlerinize almayın!" Bu "karara" uyan bazı yoldaşlar kendi komünist sorumluluklarıyla ve komünist bilinçleriyle birkez daha düşünmek zorundadırlar. Fikir ayrılıklarının çıkışından bu yana yöne-

yanlı bilgilendirmeleri herkes biliyor. Birçok yoldaş, ÜB çoğunluğunun tek yanlı manipülasyonlarına izin vermedi. Yoldaşların böyle tutum aldığı yerlerde birlikte toplantılar yaptık. Ne ilginçtir, bunu yapabildiğimiz her yerde yoldaşların ezici çoğunluğu ÜB çoğunluğuna karşı çıktı. Bunun da anlattığı birşey olsa gerek.

Yazılı belgeleri "bekleyen" yoldaşlara ve devrimci kamuoyuna karşı bizim de sorumluluğumuz var. Onu yerine getirmek için olayların gelişimini, *İşçinin Sesi*'nin bugünkü likidasyon noktasına nasıl geldiğini ve tutumumuzu bu broşürde açıklıyoruz. *"Faşizmin Çözülüşü"* kitabındaki görüşlerle ise bundan sonra yayınlayacağımız ikinci bir broşürde hesaplaşacağız. Olanaklarımızın sınırlılığına rağmen bu ikinci broşürü de zaman geçirmeden kamuoyuna sunacağız.

Şimdiden tüm yoldaşların dikkatini bir noktaya çekmek istiyorum. ÜB çoğunluğu bu kez de örgütsel konuları biz yazılı olarak tartışamayız diyecektir! Öyle derlerse "Haydi oyna" deyince "yerim dar", yer açınca da "yenim dar" diyen taze gelinin durumuna düşeceklerini şimdiden söyleyelim.

Son bir nokta, Yürükoğlu yoldaş, *"Faşizmin Çözülüşü"* kitabında, "...günümüz Türkiye'sinde komünistler için yeni ve çok önemli bir savaşım odağı doğmuştur... Bu yeni savaşım odağı basının demokratikleşmesi, basın üzerinde demokratik denetim sağlanmasıdır... Tüm bu alanlarda demokratikleşme ve demokratik denetim için istemler yükseltmek, savaşım örgütlemek zorundayız. *Bunların hiçbirisi özel mülkiyetin sonuçlarını getirmez (abç).* Buna izin verilemez. Bu düzen sürdüğü sürece karını cebine koysun, fakat ne yazılacağına kendisi karar veremez." diyor. S:113

Böyle bir hedefin doğruluğunu-eğriliğini bir yana bırakalım. Ve yoldaşa soralım: Burjuva basınını demokratikleştirmeden önce işçi basınını demokratikleştirmeye var mısınız? Varsanız önemli sayıdaki yoldaşın açık tartışma isteğine evet deyin. Yazılarımızı *İşçinin Sesi*'nde basın. Bunu yapmazsanız, siz de özel mülkiyetin sonuçlarını kullanmak suçlamasını hakedersiniz.

Yoldaşlar, dört bir yandan yazılarla, mektuplarla, eylemlerle, *İşçinin Sesi'nin demokratikleştirilmesi* belgisini yükseltelim.

1. Olayların dökümü

Olayların dökümünü anlatmanın da okumanın da sıkıcı bir yanı olduğunu biliyorum. Ama olayların gelişimi başka türlü anlatılamayacak birçok mesajı verdiği için bunu yapmak zorundayız.

9 Eylül 1984'de *İşçinin Sesi*'nin merkezinin bulunduğu yerde TKP'nin 64. kuruluş yıldönümü toplantısı yapıldı. Toplantıya Avrupa'nın her yerinden yoldaşlar geldiler. Biz de bulunduğumuz ülkeden bir Üst Büro, iki Eşgüdüm Komitesi üyesi ve öteki örgüt sorumlularıyla birlikte toplantıya katıldık.

Toplantıda R. Yürükoğlu yoldaş uzun bir konuşma yaptı. Sonradan bazı değişikliklerle *Faşizmin Çözülüşü* adıyla kitap olarak da basılan bu konuşmada, Türkiye'de bugün artık faşist bir rejim olmadığını, Anayasanın ilanıyla birlikte faşizmin çözülmeye başladığını, Türkiye'nin bir ara dönem yaşamakta olduğunu vb. söyledi. Biz de, toplantıya katılan bazı sempatizanlarla birlikte *ilk kez* orada, konuşma ve yazıları *İşçinin Sesi* hareketini birinci dereceden bağlayan Yürükoğlu yoldaşın bu yeni "saptamalarını" öğrenmiş olduk. Ne ÜB üyesi olarak benim ne de öteki EK üyelerinin böyle bir saptama yapılacağından haberimiz yoktu. O denli ki, toplantıdan 10 gün kadar önce Yürükoğlu yoldaşa telefonda konuşmanın konusunu sorduğumda aldığım yanıt: "Bildiğin şeyler" biçiminde olmuştu. Yoldaş tüm partiyi doğrudan ilgilendiren böyle önemli bir konuda EK üyelerine önceden danışmadan fikirlerini ortaya atmayı uygun bulmuştu!

Konuşmanın ardından, bir Üst Büro toplantısı yaptık. Toplantıda, "Faşizmin olmadığı" yönündeki saptamanın daha önce neden organlarda konuşulmadığını konuşulduğunu", tüzük açısından EK'da görüşülmesinin gerekli olmadığını söylediler. Bu konunun görüşüldüğü Üst Büro toplantısına benim çağrılmayışımın ise bir ihmal ve eksiklik olduğunu, ayrıca bir organda çoğunluk varsa toplanıp karar alınabileceğini, bunun da tüzüğe uygun olduğunu eklediler.

Burada bir parantez açalım. Ocak 1983'de yapılan bir EK toplantısında örgüt işleyişindeki kollektiflik eksikliğini, organların parti yaşamında gerçek yerlerini bulamayışını, ÜB ve EK çalışmalarının yetersizliğini vb. eleştirdim. Bu eleştiriden bir süre sonra, ÜB'nun ayda bir tam üyeli toplantı yapmasını kararlaştırmıştık. 3-4 ay bu karar uygulandı. Daha sonra sekreter tarafından tam üyeli ÜB toplantıları örgütlenmez oldu. Türkiye'de faşizmin olup olmadığının "anahatlarıyla konuşulduğu" ÜB toplantısına kolayca gelebilecek bir ÜB üyesini çağırmak ya yoldaşların aklına gelmemiş ya da çoğunluk çağırmamayı uygun görmüştü. İki durumda da ortada en azından bir ciddiyetsizlik olduğu açıktır. Neyse, olayları anlatmayı sürdürelim.

ÜB toplantısında konuşmanın içeriğini de tartıştık ama anlaşamadık. EK'da da tartışılacağı için herhangi bir sonuca bağlanmadan EK toplantısına girdik. EK toplantısının örgütlenişi de ilginçtir. Birincisi, toplantının gündeminin faşizmin çözülüşü konusu olduğunu yoldaşlar toplantıya girdikten sonra öğrendiler. İkincisi, hiçbir yoldaş konuşma metnini okumamıştı. Üçüncüsü, bir EK üyesi yoldaş konuşmayı dinleyememişti bile.

EK Yürükoğlu yoldaşın konuşmasını bu koşullarda tartışıp onaylayacaktı! İki EK üyesi önce bunu eleştirdik. Metinleri okumadan, ve üstünde düşünülmeden sağlıklı bir tartışmanın olamayacağı açıktı. ÜB sekreteri konunun çok acil olduğunu, hemen kitap olarak basılması gerektiğini, bu kitabı bir an önce basmanın hareketimize büyük avantajlar sağlayacağını söyleyerek tartışılıp onaylanmasında ısrar etti. Metni okumadan ve hazırlık yapmadan söyleyeceğimiz şeylerin yüksek sesle düşünmek anlamında olacağını ve görüşlerimizi metinleri okuduktan sonra sözlü ve yazılı olarak ÜB'ya ileteceğimizi söyleyerek, biz de tartışmalara katıldık. Tartışma özellikle Anayasa-Faşizm ilişkisi ve Türkiye'de faşizmin çözülme sürecinin başlaması gibi noktalarda yoğunlaştı. EK üyesi H. Çetin yoldaş Türkiye'de bugünkü rejimin hâlâ faşist olduğu noktasında ısrar etti.

Sonradan, sözlü ve tek yanlı propagandada çok gayretkeş bir kişi tarafından kullanıldığı için tartışmalarda geçen bir noktaya değinmek gerekiyor. Faşizmin anayasayla, hatta anayasadan da önce çözülmeye başladığı görüşünü eleştirirken, böyle bir anlayışın doğal olarak 12 Eylül 1980 darbesinin faşist bir darbe olup olmadığını tartışmasını da gündeme getireceğini söyledim. Sözü geçen kişi bunu benim darbenin faşist olmadığını savunmam olarak yüzde yüz çarpıtarak iletiyor, sözüm ona "tutarsızlığımı" ve görüşlerimin "sallantılı" olduğunu yayıyor. Dinlediğini anlayacak zeka yaşında olduğuna göre bu kişi bilinçli bir yalancılık yapıyor.

Toplantının sonunda iki oylama dayatıldı. Birincisi Türkiye'de faşizmin olmadığı saptamasının onaylanmasıydı. Metni okuduktan sonra görüşlerimizi yazılı ve sözlü iletmek kaydıyla buna biz de oy verdik. İkincisi kitaptaki değerlendirmelerin tümüyle onaylanmasıydı. Buna iki yoldaş hayır oyu kullandık. EK duyurusunda ise bu durum şöyle açıklandı: "Eşgüdüm komitesi, Yürükoğlu yoldaşımızın, partimizin 64. kuruluş yıldönümü konuşmasında, ülkedeki duruma ve partinin görevlerine ilişkin olarak getirdiği değerlendirmeyi oybirliği ile kabul etti." (*İ.S.* s.267) Bu cümleden değerlendirmenin tümünün onaylandığı anlamı çıkıyor. Gerçeği yansıtmıyor.

EK'daki tartışmalar yazdığımız kadar kolay olmadı. ÜB sekreteri yoldaş bağırdı, çağırdı. Partinin bu önemli dönemeci de alacağını, kabul etmeyenlerle birlikte yürünemeyeceği vb. söyledi.

Sonra, ÜB sekreteri yoldaş tüm partide kitap konusunda *eğitim* yapılması gerektiğini, eğitimlere A.'daki örgütlerden başlanacağını, buradaki il komitelerinin bir bir merkeze gelerek ÜB ile görüşmeler yapması gerektiğini söyledi. Toplantı bitti herkes yerine gitti.

Görev yerine döndüğümüzde, İl komitelerinin çoğunluğunun teknik nedenlerle merkeze gidemeyecekleri anlaşıldı. Telefonla konuştuk ve merkezden yoldaşların gelerek seminer vermelerinde anlaştık. A. yöre komitesi bunun üzerine bir toplantı yaptı ve EK kararlarının tüm örgüte duyurulmasına, merkezden yoldaşlar gelip seminer verene dek ise örgütsüz bir tartışmanın yapılmamasına karar verdi. Bu kararın gerekçeleri şunlardı:

1. Üst örgüt kararıyla seminerlerin merkezden gelen yoldaşlarca verilmesi kararlaştırılmıştı.

2. A.'da hiç kimsenin elinde yazılı metin yoktu ve bu nedenle kimse seminer verecek durumda değildi.

3. Yöre komitesi sekreteri ve öteki üyeler görüşlerin çoğuna ya katılmıyor ya da anlatacak denli bilmiyorlardı.

Bu kararlar uygulanmaya konulmadan önce ÜB'ya iletildi ve sekreterin onayı alındıktan sonra uygulanmaya konuldu.

Bu arada bir ÜB üyesi yoldaş kitaplarla çıkageldi. Bize, merkeze gitme işini nasıl örgütleyeceğimizi sordu(!) Şaşırdık. Çünkü bu karar bir hafta önce değişmişti. Ama bir hafta içinde ÜB sekreteriyle, ÜB üyesi görevli yoldaş haberleşmemişlerdi! Telefon konuşmasından sonra durum anlaşıldı.

Kitabı okuduktan sonra daha önceki karara da uyarak ve ÜB da tartışmak üzere kitaba ilişkin notlarımı yazılı hale getirerek merkeze gittim. Kitabın çıkış biçimine ve içeriğine ilişkin ilk eleştirilerimi okudum. (Bu metin, tartışmanın ve fikirlerin oluşum süreci sürerken ve ÜB da tartışmalara zemin olması için yazılmış bir metindir. Buna rağmen hiç değiştirmeden bu broşüre ek olarak yayınlıyoruz.) Metin üzerine yarım saatlik bir "tartışmadan" sonra ÜB'da çoğunluğu oluşturan yoldaşlar görüşlerinin değişmediğini, ama bu durumda esas sorunun örgütsel olduğunu söylediler. Önce yöre komitesinin kararının "disiplinsizlik" olduğunu ileri sürdüler. Sonra bunu geri çektiler.

Daha sonra bir yoldaş, böyle önemli bir konuda farklı düşünen bir yoldaşın A. Yöre Komitesi sekreterliği görevinde kalmasının doğru olmadığını söyleyerek, benim görevden alınmamı önerdi. Öteki yoldaşlar da buna katıldıklarını söylediler. Bir başka yoldaş, kitabın *İşçinin Sesi*'nin Avrupa'daki örgütlenmesi açısından "korkunç bir avantaj" olduğunu ama benim tutumum yüzünden A. ülkesinde bu avantajı kullanamadığımızı iddia etti. Ben A. ülkesinde faşizmin de, faşizmin çözülüp sona ermesinin de söz konusu olmadığını, buradaki pratik görevlerin o ülkenin toplumsal sınıfsal ilişkileri temelinde ortaya çıktığını ve bunların yerine getirildiğini söyledim. Kitabı ve gazeteleri yayma, merkezden gelecek yoldaşların seminer vermelerini örgütleme gibi propaganda görevlerinin ise yapılacağı açıktı. Faşizmin çözülmekte olduğunu uzunca zamandır söylediğimizi, bu sürecin varlığıyla sona ermesinin Türkiye'deki görevler açısından bile temel bir değişiklik yaratmadığını, Türkiye açısından esas sorunun *görevlerin yerine getirilmesi* olduğunu söyledim. Kitaba ilişkin görüş farklılıklarının görevden alınmayı gerektirmediğini ekledim. Oylama yapıldı ve tüm yoldaşlar görevden alınmam yönünde oy kullandılar. En son ben oy kullandım ve ben de evet oyu verdim. Bu oylamadan sonra benim "kongre işlerini örgütlemek" üzere merkezde çalışmamı önerdiler. Ben ise kongre tarihinin belli olduğunu A. Yöre Komitesi Sekreterliği görevimi devrettikten sonra kongreye kadar bulunduğum ülkede kalarak da kongreye ilişkin çalışmaları yürütebileceğimi, ayrıca birçok konuda ÜB çoğunluğundan farklı düşüncelerim olduğunu bunları geliştirip, kongreye sunmak istediğimi bunun için de zamana gereksi-

öneri reddedildi.

Çok açık ki, söz konusu olan olağan, normal bir görev değişikliği değildi. 12 yıllık partili yaşamımda 6 ülke 8 il değiştirmiş ve hiçbir yerde 2 yıldan fazla sürekli oturmamış biri olarak görev değişikliğinden kaçacak bir tarafım yoktu. Ama bu görev değişikliği kitap konusunda farklı görüş getirmenin, toplantılarda sekreteri açıkça eleştirmenin bir yaptırımıydı ve bu nedenle durum değişikti. Nitekim ÜB toplantısında sekreter yoldaş bunu açıkça söyledi. "Geçen EK toplantısı gibi bir toplantıyı bir daha yaşamak istemiyorum." ÜB çoğunluğu kararını vermişti, kongre öncesinde bir ÜB üyesi aktif görev alanından alınıp, kızağa çekilecek ve böylece kongre öncesi ortaya çıkabilecek bir "muhalefet" daha baştan saf dışı edilecekti. ÜB'da görevin devir tarihi belirlendi. ÜB sekreteri bu tarihten önce ayrılmamın açıklanmasının doğru olmayacağını, ayrılma nedeninin açıklanmamasının da iyi olacağını söyledi. UB, parti tabanının olup bitenleri bilmesini istemiyordu. Toplantıda kitabın bir cümlesine bile katılmadığımı söyleyemeyeceğim de hatırlatıldı. "EK karar verdi. EK ve ÜB dışında parti organlarında bile ağzını açamazsın."

Arkasından eşim olan K. il sekreteri yoldaş da "benimle birlikte olması için" görevinden alındı. Yeni görev yerimin ise daha sonraki bir toplantıda görüşülmesi kararlaştırıldı. Sorun yalnız görevden alınmak değildi. Parti çizgisini bir çırpıda sağa kaydıranlar buna karşı çıkanların sesini kesmek için herşeyleri yapıyorlardı.

Çalıştığım bölgedeki yoldaşlarıma durumu anlattım. Yoldaşlar daha ben söylemeden operasyonların adını koydular: Bu bir tasfiyeydi. Çeşitli illerdeki yoldaşlar tasfiyelere karşı çıktılar. Olay duyuldu.

İki UB üyesi yoldaş, F. ilinin sekreteri bir parti görevi için yurt dışında iken, ben de daha önce kararlaştırılmış bir seminer için uzak bir ildeyken, M ve F illerine geliyorlar. Daha görevde olduğum bir sırada Yöre Sekreteri olan bana ve EK üyesi F ili sekreterine haber vermeden M ve F il komiteleriyle toplantılar yapıp onları yöneticilerine karşı kışkırtmaya çalışıyorlar F iline bir de geçici sekreter atıyorlar.

Sonraki olayların gelişmesi şöyle:

K il komitesi benim Üst Büro'ya verdiğim yazının yayınlanması için parti tüzüğünün 35. maddesine göre başvuruyor.

ÜB üyeleri K il komitesi ile toplantı yapıyorlar. K il komitesi görev değişikliklerinin durdurulması yönünde bir öneri yapıyor, açık tartışma istiyor. ÜB üyeleri bunu ÜB'ya götüreceklerini söylüyorlar, iki saat sonra ÜB sekreteriyle bir telefon görüşmesinden sonra A yöre ve K İl Komitelerinin görevden alındıkları tebliğ ediliyor. K ilindeki bütün partililer görevlerinden alınıyorlar. Ardından aynı şey F Komitesinin de başına geliyor.

Parti tüzüğünün 26. maddesine göre "MK üçte iki oy çokluğu ile kendisine bağlı tüm örgütleri dağıtıp, yeniden kurabilir. Oysa bizim partide, bırakın MK (EK)'yı ÜB bile toplanmadan bir tek kişinin, ÜB sekreterinin telefon direktifiyle il komitesi, yöre komitesi dağıtılıyor. Bizim yoldaşlar işlerine geldiğinde, kendilerinden yana kestiğinde tüzükçü kesiliyorlar ama aynı tüzüğü işlerine gelmediği zaman bir kenara itiveriyorlar. Keyiflerinin istediği gibi davranıyorlar.

Bu telefonlu tasfiyelerden sonra yoldaşlar arasında bir espiridir aldı yürüdü. İspanya'daki "taksi partileri" kavramından sonra bizim örneğimizle "telefon partisi"de siyasal literatüre girmiş oldu.

Tasfiye olarak değerlendirdiğim halde Yöre K. görevimi devrettim. Devir işini yaparken illeri dolaştık, K ve F illeri yukarıda belirttiğim biçimde tasfiyelere karşı çıktılar ve tasfiye edildiler. Devirtasfiye işini sürdürmek üzere M iline gittik. Orada Sosyalist yığın derneğinde tartışma vardı. K'den gelen yoldaşlarla M'dan olanlar oturmuş tartışıyorlardı. Üç Üst Büro üyesi olarak, hem de

Yönetim kliğinin kaçtığı tartışma tabanın gücü ile ve tüm yoldaşların önünde yapıldı. Tartışmada görevden almaların tasfiye olduğu açıkça ortaya çıktı. "Faşizmin çözülüşü"nün parti çizgisini de nasıl sağa çektiği de sergilendi. Tartışmalar sırasında, A yöre komitesinin kitapla ilgili seminerlerin örgütlenmesinde bir disiplinsizlik yapmadığını itiraf ettiler. (Daha önce biz yokken böyle söylemişlerdi). K il komitesinin gönderdiği yazının yayınlanacağını, açık tartışmanın açılacağını herkesin önünde duyurdular. Kitaptaki "ara dönemin temel hedefi" ile ilgili cümlelerin yanlış anlaşıldığını, hemen çıkacak ikinci baskıda buraya yanlış anlamaları önleyecek bir cümlenin ekleneceğini söylediler. Üst Büro üyesi C.L. yoldaş tabanın kararlı tutumu karşısında bu "ödünleri" verdi ama bu yüzden sanıyorum ÜB sekreterinin hışmına uğradı. Çünkü akşamki bir "telefon" konuşmasından sonra hiç kimse bu sözleri bir daha ağzına almadı.

Üst Büro üyesi R. İ. kitapla ilgili "tartışmanın" öteki ülkelerde yapıldığını söyledi. Partinin yetkili organlarının açık tartışma kararı verip vermedikleri konusundaki bir soruyu, "bu kararı verecek organ henüz toplanmadı" diye yanıtladı. İl komitelerini tasfiye edebilecek aynı yetkili organın toplantı yapmadan bu tasfiyelerin nasıl gerçekleştiği sorusu ise ortada kaldı.

Tartışmanın sonunda o ildeki yoldaş ve sempatizanların ezici çoğunluğu tasfiyelere karşı çıktılar.

Üst Büro üyesi C.L. yoldaş, partinin elden gittiğini, bu işi bir çözüme kavuşturmak için merkeze gidip bir Üst Büro toplantısı yapmamız, gerektiğini söyledi. Apar topar yola çıktık.

ÜB toplantısında benim ve görevden alınan yoldaşların parti disiplinine uyup uymayacağımız soruldu. Parti disiplinine uymamak diye bir tutumum olmadığını, tüm parti yaşamının buna tanık olduğunu, ancak kongreden önce örgütleri tasfiye eden kararların geri alınması gerektiğini söyledim. Bunu reddettiler ve "hazır bekleyen" EK toplantısına gitmek üzere yola çıktık. ÜB, EK'ya benim ÜB üyeliğimden düşürülmemi önerecekti. Yolda savunmamı notlar halinde hazırlamaya çalıştım. Toplantı yeri bir işyerinin odasıydı. Bir "işi" bitirmek üzere hazırlanmış bir toplantı olduğu belliydi.

Üst Büro sekreteri yoldaş, durumu, "Bize Almanya'da burjuva diyorlar" diye özetledi! Beş EK üyesi toplantıda yoktu. Onların neden bulunmadıklarını sorduğumda, EK aday üyelerinin bu toplantıya çağrılmadıkları, iki üyenin de durumları gereği toplantıya katılmadıkları söylendi. Daha önceki toplantılara çağrılan EK aday üyeleri bu kez nedense çağrılmamışlardı. Merkezdeki bir EK "adayı" üyesi ise toplantıda yerini almıştı. Oysa tüzükte EK "adayı" üyeliği diye birşey yoktur. Üstelik bir ÜB toplantısında EK yedek üyeliğinin kaldırılması yönünde bir karar da alınmıştı. Bunları hatırlattım. Üst Büro çoğunluğu benim yanlış hatırladığımı, yedek üyeliğin kaldırıldığını, yerine aday üyeliği konulduğunu söylediler.

Ben toplantıda savunma yapacağımı, banda alınan toplantının tümünün, bu olmuyorsa, kendi savunma yaptığım bölümünün bana verilmesini istedim. Böyle bir yükümlülükleri olmadığını ama bunu verebileceklerini, daktiloya çekilir çekilmez göndereceklerini söylediler. (Hâlâ gelmedi).

Sonra bana parti tüzüğüne uyup uymayacağımı sordular. ÜB toplantısında verdiğim yanıtı yineledim. Öyleyse istifa etmiş sayılacağımı söylediler. Bunu kabul etmeyince "ÜB üyeliğimden çıkarılmam, EK üyeliğimin ise askıya alınması" ÜB Sekreteri yoldaşça önerildi. Benim muhalif oyuma karşı oy çokluğuyla karar verildi. Oylamadan sonra toplantıya geç kalan bir yoldaş daha katıldı. Bu yoldaşa, isterse banttaki savunmamı dinledikten sonra, isterse dinlemeden oy kullanabileceği söylendi. Ama bu yoldaş savunmayı dinlemeden öteki yoldaşların oyuna katıldığını söyledi. Kararın önceden ve başka yerlerde masının doğal olduğunu, aramızda kanlı bir düşmanlık olmayacağını, *İşçinin Sesi*'ne yaraşır bir tartışmanın süreceğini, kişisel suçlama ve karalamalara gitmeden yaparsak bu mücadelenin yararlı bile olabileceğini söyledi. Ben de aynı görüşlere katıldım. Toplantıda, artık kitabı okumuş olan(!) EK üyelerine kitap yeniden onaylattırıldı. Telefonla yapılan tasfiyeler karara bağlandı. Böylece yoldaşlar tüzüğe uygunluğu da sağlamış oldular(!) Kitaba karşı çıkan öteki EK üyesi de oybirliği ile "düşürüldü". Oybirliği ile çünkü, askıya alınmış EK üyesi olarak benim oy kullanmam önlendi. V. Dursun yoldaş yazacağım şeyleri parti matbaasında ama *İşçinin Sesi* yayını olmayacak biçimde basabileceklerini söyleyerek bir de jest yaptı.

Toplantıdan sonra ideolojik-siyasal ayrılıklar temelinde yürüyecek mücadelenin yanlış, provakatif yönlere sapmaması için karşılıklı dikkat göstermek üzere birbirimize söz verdik. Bu konular için özel haberleşme kararı aldık ve gece yarısı dostça vedalaşarak ayrıldık. Ertesi gün trenle yolda çıktım. Gece yarısı K'ya vardığımda kalabalık bir yoldaşlar gurubu beni istasyonda karşıladılar. Ve o gün olan olayları anlattılar.

Olaylar şöyle:

Dostça vedalaştığımız yoldaşlardan ikisi yanlarına merkezde çalışan bir gurup yoldaşı da alarak ben trenle A'ya gelmeye çalışırken uçakla M şehrine geliyorlar. A'daki tek dayanakları olan H ilindeki bazı yoldaşlarla birlikte eli sopalı bir gurup olarak M ilindeki yığın örgütünü basıyorlar. Burada dernek başkanı olan 35 yaşlarındaki bir işçi arkadaşı, "parti mahkemesi" kurup sorguya çekiyorlar, feci şekilde dövüyorlar, işkence yapıyorlar. Sonra dernekte o saatler için düzenlenen tartışma toplantısına bir elinde çocuğu, cebinde kitabıyla gelen H. Çetin yoldaşın çevresini derneğe girer girmez kuşatıyorlar, üstünü arıyorlar ve küfrediyorlar, küfre karşılık alınca da 3-4 kişi yoldaşın kollarını tutuyor, öteki 5-6 kişi de (biri yukarda sözünü ettiğimiz gayretkeş kişi) sopalarla kafasını gözünü yarıyorlar. Kavgaya karışan iki kişiyi daha ağır yaralıyorlar. Kavga 10 metre ötedeki polis karakolundan duyuluyor. Polis gelip kavga edenleri topluyor. Ağır yaralı dört yoldaş derhal hastaneye kaldırılıyor. Polis, başka ülkeden ve öteki ilden gelenleri tutukluyor.

Ertesi sabah Yürükoğlu yoldaşla telefonda konuşuyoruz. Dışardan gelenleri, özellikle işkence yapan iki kişiyi A'dan çekmesini istiyorum. Bu kişilerin A'dan değilse de ortalıktan yarım saat içinde çekileceklerini söylüyor. Ancak bu konuşmadan bir saat sonra bu kişilerin ellerinde sopalarla F derneğine gittiklerini, o sırada dernekte olan 2 yoldaşın kısa bir direnmeden sonra bu kişileri içeri almak zorunda kaldıklarını, bu yoldaşların telefonundan öğreniyoruz. Orada M ve K'dan gelenlerle H ve merkezden gelenler arasında bir kavga daha çıkıyor. H'dan gelen yoldaşlardan biri yaralanıyor.

Şimdi tüm yoldaşlara ve devrimci kamuoyuna soruyoruz: Bu açık provakasyonu kimlerin nasıl hazırladığı gün gibi açık değilmi? Benimle dostluk görüşmeleri yaparken, uçakla dövüş ekipleri gönderenler, H ilinden ellerine sopalar tutuşturularak yoldaşları kavgaya sürenler kime hizmet ediyorlar? Aynı kişilerin şimdi de provakasyona geldik demeleri yavuz hırsızlık değil de nedir? Bunlar üstelik polisteki ifadelerinde — saldırıya uğrayan yoldaşlardan davacı oluyor ve isim veriyorlar. Biz ise saldırıya uğrayanlara, ifade verirken saldırganları tanımadıklarını söylemelerini istiyoruz. İşkenceye uğrayan yoldaş, yediği yumruklardan gözleri kapandığı için vuranları göremediğini söylüyor. İhbarcı kim? İfadeler tamamlanınca tüm bunları da sergilemek boynumuzun borcu olsun!

Sonra bu "parti mahkemesi", bir yoldaşı sandalyeye oturtup işkenceye çekme, bunlar nedir? Karşımızda kim var bilelim. Siyasal bir mücadele mi yapıyoruz, yoksa hasta ruhlu, sadist bir takım insanlarla mı karşı karşıyayız? Yalnız [illegible]

Biz yoldaşların yapılanlardan duydukları büyük ve haklı öfkeye rağmen durumu yatıştırdık. ÜB çoğunluğuyla aramızda yürüyen ideolojik siyasal tartışma ve mücadelenin kavga ve provakasyon yöntemleriyle gölgelenmesine izin vermeyeceğimizi yoldaşları birbirinin üstüne süren bir "kemikleştirme" oyununa gelmeyeceğimizi tutumumuzla gösterdik. İçerdeki yoldaşlardan kimsenin davacı olmaması ve isim verilmemesi yönünde tüm yoldaşları, hatta uzak sempatizanları uyardık.

Yoldaşlar, olayların gelişmesi ve tarafların durumu böyleydi. Kararı parti tabanı ve devrimci kamuoyu verecektir.

Şimdi bir de bu olayların, tasfiyelerin kapsadığı örgüt ve yoldaşların durumuyla ilgili bilgileri verelim.

Bir ÜB üyesi, bir EK üyesi bu görevlerinden alınmıştır. A Yöre Komitesi, K İl Komitesi ve F Komitesi tasfiye edilmiştir, M'de kısa zaman önce H ilinden atanmış olan kişiler örgütü terketmiş, tüm partililer tasfiyelere karşı tutum almışlardır. Tasfiye edilenler ve tasfiyeye karşı çıkanlar A'daki parti üyelerinin %70'ini oluşturuyorlar.

Tasfiye edilenler arasında önemli sayıda kongre delegeleri var. Sempatizanları da eklersek tasfiyelere karşı çıkanların oranı daha da yüksektir. Geriye kalan %30'unun bir bölümü daha tutum almamış, küçük bir bölümü siyasetten uzaklaşmıştır. ÜB çoğunluğunun tutumunu destekleyenler %18'dir.

Tasfiye'ye uğrayanların %72'si işçidir. 1982'deki ayrışmada ayrılan ya da atılanların çoğunun öğrenci kökenli genç yoldaşlardan olması üstüne hep birlikte sayfalarca yazılar yazmış, "sosyolojik" sonuçlar çıkarmıştık. Oysa durum öyle değildi. Merkezdeki parti örgütünün ezici çoğunluğu sınıf kökeni olarak aynı durumdaydı. Dolayısıyla oradaki bölünmelerin konusu kim olursa olsun sınıf özelliği değişmeyecekti. Bu olayda öyle mi? A işçi üyelerinin oranı %68'dir. Tasfiyeye uğrayanlar arasında bu oran %72'dir. Üstelik sayılar geçmişteki olayın 4-5 katı büyüklüktedir.

Ve *İşçinin Sesi*'nin genel üye sayısına oranı çok daha yüksektir. Sayıların anlattığı sosyolojik mesaj da daha anlamlıdır.

Üst Büro bu son uygulamalarıyla, bir kaç yoldaşı değil, parti tabanını, partili işçi yoldaşları tasfiye etmeye çalıştı. *"Devrimin de partinin de güvencesi işçilerdir"* diyorsak, ki biz diyoruz, *İşçinin Sesi* yönetimi bu güvenceyi kendi eliyle yitirme yolundadır. Hiçbir yaldızlı söz, hiçbir "parti düşmanlığı" edebiyatı bu gerçeği değiştiremez.

Tasfiyeler geçersizdir. Komünistler örgütlerinin, işlerinin başındadır. Partililik, parti çalışması sürüyor. Kongre'ye dek de böyle sürecektir. Yönetimin yaptığı ise diktatörlüktür. Örgütü bölüp parçalayan, kendisini parti örgütünden soyutlayan yönetim kliğinin tutumudur. ÜB üyesi yoldaşlar tartışmalarda görevden alınmaların tasfiye olmadığını, bunun bir değerlendirme sorunu olduğunu söylediler. Tasfiye olması için parti üyeliğinden ya da kongre delegeliğinden "atılmak" gerektiğini, olayın görev değişikliği olduğunu, benim görev değişikliğine oy kullandığımı ek kanıtlar olarak ileri sürdüler. Bunlar gülünçtür. Öncesi ve sonrası ile baktığımızda görülen gerçek, parti içindeki görüş ayrılıklarından dolayı yönetici yoldaşların ve onların tasfiyesine karşı çıkan örgüt ve yoldaşların görevlerinden alınmalarıdır. Bunun adı tasfiyedir, likidasyondur, bunu yapanlar da likidatördür.

2. Örgütteki tıkanıklık

Partimizde bugün tıkanıklık vardır. Bu tıkanıklığın ve bugünkü krizin üstünde durmak gerekiyor.

12 Eylül darbesinden sonraki ilk yıllar çeşitli eksikliklere rağmen örgütün geliştiği yıllardır. II. Konferans partileşme sürecinde önemli bir adım olmuştur. Hem 12 Eylül rejimini değerlendirmesiyle hem de partinin yüksek ve kollektif bir forumu olmasının getirdiği canlılıkla örgütü ilerletmiştir. Bu dönemde öteki [illegible] sini, bir süre koruyabilmiştir. Ama yalnızca bir süre. 1982'de 12 Eylül'den sonra Türkiye'den İngiltere'ye gelen bir gurup yoldaşın örgütten kopmasıyla sonuçlanan olaylar *İşçinin Sesi*'ndeki sıkıntıların da ilk işaretini vermiştir. Bunun arkasından örgütten ayrılan birçok yoldaş oldu. Örneğin konferansta *seçilen* EK üyelerinin bugün %38'i EK üyeliğinden düşmüş ya da düşürülmüş durumdadırlar. Tüm bunların kuşkusuz dönemle ve bu yoldaşların tutumuyla bağlı bir yanı vardır. Ama örgüt yönetiminin yanlışlarından kaynaklanan bir yanı da vardır. Çeşitli sıkıntılara rağmen, örgüt yine de ileriye doğru yürüyüşünü yavaş bir tempoyla da olsa sürdürebildi.

Bugünkü tıkanıklık ise daha değişik koşullarda gelişti. Bugünkü tıkanıklığın en önemli nedeni, faşizmin çözülme sürecinin başladığını söylediğimizden bu yana önümüze koyduğumuz görevleri ve siyasal taktikleri, Türkiye'de uygulamamak oldu. Olanak ve tehlikelerin arttığını hep söyledik, illegal parti örgütünü ve basının güçlendirmek, legal yayın, legal olanaklardan yararlanmak, Türkiye'de döneme uygun eylemler yapmak hedeflerini hep *gösterdik*. Ama sanki bunları başkası yapacaktı? Bunların örgütlenmesi, pratik adımlar atılması için düzgün hazırlık yapılmadı. Sonunda görevleri ve siyasal taktikleri sıralama kendimizi tatmin eden bir çeşit spor olmaya başladı. SODEP'e oy verme taktiği buna örnektir. Önerilen uygulanabilecek gibi değildi. Nitekim bunu Yürükoğlu yoldaş'da itiraf etti.

> "Bizim bu tutumu yurt çapında benimsetme olanağımız sınırlı olduğu için taktiğimiz de bu anlamda sınırlıdır. Fakat doğru tutum almak, sonradan doğruluğu herkes tarafından kabullenilecek tutumu önceden almak en azından *siyasal hareketin kendine güvenini arttırma* ve olayların sonunda ortaya çıkacak durumdan daha açık kafayla yararlanma gibi çok önemli sonuçlar getirir." (abç) (*İşçinin Sesi*, sayı:254)

Bu anlayış ÜB sekreterinin ve ÜB çoğunluğunun örgütsel tıkanıklığı aşmada izlediği, izleyeceği yolu gösteriyordu. Türkiye'deki görevler ve örgütün güçlendirilmesine ilişkin (güvenlik nedeniyle burada söyleyemeyeceğim) bir çok somut pratik öneriler yaptım. Bunlar ciddiye alınmadı. Orijinal, hiç kimsenin söylemediği şeyleri söyleyerek güçlenileceği yanılgısı yönetim organlarına egemen oldu. Kağıt üstündeki sözlerden medet umuldu. *Faşizmin Çözülüşü* kitabı bu mantığın ürünüdür. Bu kitapla balta taşa vurulmuştur. Kitap pasifizmin teorileşmesinin burjuva kuyrukçuluğu ve burjuva demokrasisini savunmanın belgesidir. *İşçinin Sesi*'nin siyasal çizgisini sağa çekmiştir.

Herkes, her hareket yanlış yapabilir. Yanlışlar vahim değilse ya da örgütün kendi iç dinamiği ile yanlışlarını geri alma yeteneği varsa örgüt bunları aşabilir. *İşçinin Sesi*'nde tıkanıklığı örgüt krizine dönüştüren bu yeteneği gösterememesidir. Bu nedenle, tıkanıklığın, krizin *ikinci* nedeni TKP-*İşçinin Sesi*'ndeki örgüt işleyiş ve ilişkilerinin giderek bürokratikleşmesidir, diyebiliriz.

İşçinin Sesi'nde kollektif çalışma, kurumsallaşma, partileşme süreçleri kilitlenmiştir. Dar, sekter ve sağ bir örgüt anlayışı egemen olmuştur.

İşçinin Sesi'nde organların ve kurumların değil, tek kişinin, mutlak ve sınırsız otoritesi vardır. Gazetenin editörü, tüm örgüt işlerinde son kararı veren, teknik aygıtları, Türkiye örgütünü yöneten, örgütün malvarlığı ve mali muhasebesini denetimsiz bir biçimde elinde tutan, hepsine tek başına tasarruf eden aynı kişidir. Üstünde hiçbir denetim yoktur. Bu konulardaki soru ve denetleme istekleri her seferinde şiddetle ve konspirasyon gerekçesiyle reddedilmiştir. İnsanoğlu zaafları eksikleri olan bir varlıktır. Tüm yetki, otorite ve olanakları tek kişide merkezileşmesi o kişinin de, partinin de yararına olmamıştır. Mutlak otorite, mutlak çürüme getirmiştir.

Üstelik bu fiili durum parti tüzüğüne

tüzüğünde şöyle deniliyor.

"Toplumda ve partide, işlevlerin farklılaşması temelinde karşılıklı denetim mekanizmalarının oluşması, demokratik işleyişin güvencesidir." *(Tüzük,* s.13)

İşçinin Sesi'nde böyle bir güvence hiçbir zaman olmamıştır. Kişisel çabalar ise hem etkili olmamış hem de bunu yapanlar güvensizlikle karşılaşmıştır.

Komünist partisi demokratik-merkeziyetçi bir örgüttür. Demokratik merkeziyetçilik işleyişinin, ülkenin ve partinin içinde bulunduğu duruma bağlı olarak merkeziyetçilik ya da demokratiklik yönünün ağırlık kazanacağı da doğrudur. Ancak hiçbir durumda bu ilkenin iki yanından biri mutlaklaştırılamaz. Komünist partisinin görevi devrim yapmak-la bitmez. Bu nedenle:

"Bugün işçi sınıfının devrimci öncüsü, yarın sosyalist toplumun kurucusu ve itici gücü olarak komünist partisinin örgütsel biçimlenişi ve gelenekleri kaçınılmaz olarak yarının sosyalist toplumunun ve devletinin biçimlenişini de etkileyecektir." *(Tüzük,* gerekçe)

Kendi içinde demokratikliği geliştiremeyen bir komünist partisi devrimden sonra sosyalist demokrasiyi nasıl geliştirebilir?

Kaldı ki, merkeziyetçiliğin en katıksız olduğu bir dönemde bile bunun bir sınırı vardır. Tüzük gerekçesi bunun şöyle formüle ediyor:

"Gerçekte, merkeziyetçiliğin arttığı, demokratikliğin sınırlandığı dönemlerde bu işleyiş, parti tabanının haklarının bir bölümünü *bilinçli olarak* kendi rızasıyla ve *geçici* olarak üst organlara devretmesi demektir. (18)

"TKP tüzüğü, gerçek demokratik işleyişi, genel kongre, merkez komitesi ve onun organları için öngörmüş, aşağıya doğru kademe, kademe sınırlandırmıştır. Demokratik işleyişi her koşul altında kongrelerini toplamak zorunda olan İl Kongrelerinin altı için durdurmuştur." *(Tüzük,* s.19-20)

Güzel, peki il komiteleri ve üstünde, yani parti tabanının haklarını devrettikleri organlarda demokrasi var mıdır? Kesin söyleyelim, yoktur. Olmamıştır. EK tüzüğe uygun bir "karar ve yönetim" organı olma niteliğini hiçbir zaman kazanamamıştır.

Tüzüğe göre partinin karar ve yönetim organı MK, (biz de kongreye dek EK)dır. Pratikte ise EK bir danışma organı durumuna gelmiştir. Türkiye'nin ve partinin durumunu ilgilendiren kararların çok büyük çoğunluğu EK dışında parti merkezinde, gazetede çalışanlardan vb. oluşan yakın "çevrede" oluşturulmuş sonra, EK'da onaylanmıştır. Çok örnek verilebilir. EK üyeleri parti yaşamıyla ve politikasıyla ilgili bir çok konuda merkezdeki bir sıradan parti üyesi kadar bile bilgi sahibi değillerdir. EK toplantıları gündemi, çeşitli EK kararlarına rağmen son 8 toplantısının 7'sinde üyelere önceden bildirilmemiştir.

Seçim taktiği, faşizmin çözülme süreci vb. konular önce basından işlenmiş, bu konular EK'da tartışılmamıştır bile. Bizim EK'mızda eleştiri getirmek, dışlanmayı göze almakla eştir. Eleştiri getirenler her zaman atılma şantajı ile yüzyüze gelmişlerdir. Son üç EK toplantısında ÜB sekreteri yoldaş "ya daha çok arınmaya ya da daha çok kenetlenmeye, gereksinimimiz var", "ya birlikte yürürüz ya da yürümeyiz" diyerek eleştirileri susturmaya çalışmıştır. Sökmeyince de kongreden önce EK üyelerini tasfiye yoluna gitmişlerdir. İstenen kendi deyimleriyle "kesme şeker" gibi aynılaşmış herşeye "evet" diyen kadrolardan oluşan, bir partidir.

Tüm bunlar yetmiyormuş gibi şimdi parti'deki fiili tek kişi yönetimi tüzük maddesi durumuna getirilmek istenmektedir. ÜB kongre için bir tüzük taslağı hazırlıyor, iki ÜB üyesi tarafından hazırlanan ve benim katılmadığım ÜB toplantısında genel olarak benimsendik-

haliyle kongreden geçeceğini sanmıyorum. Tartışmalardan sonra geri alınma olasılığı da büyüktür. Ama önemli olan ÜB çoğunluğunun nasıl bir parti istediğinin açığa çıkmasıdır. ÜB üyelerine dağıtılan yeni tüzük taslağının, bugünkü tüzüğün 6. maddesini değiştiren 7. maddesi aynen şöyle:

"Tüm parti organlarında kararlar, toplantıya katılan üye sayısının çoğunluğu ile alınır. Denetim komitesi dışındaki organlarda *sekreter alınan karara katılmıyorsa, sekreterin görüşü karar olarak uygulanır."* (abç) *(Taslak)*

Dahası var: *Politik Büro* başlıklı taslağın 25. maddesi de şöyle diyor:

"Geleneksel sekreterin başkanlığında toplanan PB, MK adına partinin günlük çalışmalarını yürütür. MK toplantıları arasında partinin en yetkili yürütme organıdır. MK'ya karşı sorumludur. PB oy çoğunluğu ile karar alır. *Genel Sekreterle Politbüro'nun çoğunluğu bir konu üzerinde anlaşamıyorsa, Genel Sekreterin görüşü karar olarak alınır ve konu MK'ya getirilir. MK plenumunun oybirliği ile alacağı karar genel sekreteri de bağlar."* (abç. Taslak)

Bu maddelerle genel sekreter ve her düzeydeki örgüt sekreteri yönettikleri örgütlerin tek başına karar organı oluyorlar. Komünist partisi değil şeflik sistemidir bu. Partinin, varsa ordu vb. özel örgütlenmelerinde böyle birşey olabilir. Dikine ve tekli bir hiyerarşi kurulabilir. Ama bir *siyasal parti* için böyle bir işleyiş öneriliyorsa, burada durup düşünmek gerekir. Bu yoldaşlar partiyi neye benzetiyorlar? Bu maddelere göre, genel sekreterin isetemediği hiçbir karar geçemez. Bu tek kişinin, mutlak azınlığın diktatörlüğüdür. Parti eşittir tek kişi demektir. Kişi putlaştırılmasının tüzüksel anlatımıdır.

Bu bölümü bitirmeden yetkili organların verdiği ve uygulanmayan kararların bir listesini de verelim. Verelim ki, tüm yoldaşlar partiye verdiğimiz sözleri nasıl tuttuğumuzu görsün.

1. Konferansta program taslağını hazırlamakla görevli komisyon bir araya gelip bir toplantı bile yapmamıştır. (I. Konferans, *Program üstüne* karar, TKP, Leninciler Konferansı Kararlar, 1980. *İ.S.* s.13) (s:120)

2. Eşgüdüm Komitesine bağlı bir sendikal büro oluşturma kararı. (Uygulanmamıştır) (Agy. s.47)

3. Eşgüdüm Komitesine bağlı bir kadın bürosu kurulması kararı. (Yerel bürolar kurulmuş, 12 Eylül'den sonra dağıtılmıştır, merkezi büro kurulmamıştır.) (Age. 53)

4. Parti okulu kurulması. 1981 EK kararı. Bölgelerden parti okuluna gidecek insanlar saptanmış, okul masraflarını ve seyahat giderlerini hazırlamış oldukları halde son anda bu işten vaz geçilmiştir. Bir EK toplantısında H. Çetin yoldaş tarafından parti okulu işinin ne olduğu sorulduğunda, ÜB sekreteri tarafından "Eğitim esas olarak bir komünistin kendi sorunudur." denerek bu karar da rafa kaldırılmıştır.

5. 2. Konferans tutanakları 2. Konferansta verilen karara rağmen 3 yıl geçtiği halde her nedense yayınlanmamıştır.

6. 2. Konferansta, "TKP'nin kongresinin toplanması için çağrı"da sayılan kararlardan bir çoğu uygulanmamıştır.

7. Kasım 1983'deki EK toplantısında kararlaştırılan "parti içi yardımlaşma fonu" oluşturulması kararı uygulanmamıştır.

8. Temmuz 1983 EK'da legal yayın vb. alanlara girme kararı alınmış ve uygulanmamıştır.

9. ...

10. ...

Bu dökümün anlamı nedir? Örgütün verdiği kararların önemli bir bölümü uygulanmamıştır. Kongrede bunları sormak herkesin ödevidir. İşleyişteki bozukluklara, uzun süre parti merkezinden ayrı kalışıma, zaman zaman eleştiriler getirmeme rağmen bu dönemin sorumluluğuna objektif olarak ortak olduğumu yadsımıyorum. Bu konuda tüm yoldaşlarıma kendi payıma düşen hesabı

sonuçlarını göstermektir.

Tüm bu eksikliklere ve tıkanıklıklara rağmen ÜB çoğunluğu elindeki tüzükdisiplin kılıcını istediği biçimde kullanıyor. Partinin ideolojik, siyasal çizgisini ÜB sekreteri yoldaş keyfi bir biçimde değiştirip, tüm partinin önüne emri-vaki dayatıyor. Bu yoldaşın hizmetlerini katkılarını küçümsemek aklımdan geçmez. Ama otorite, yetki ve güven bir kez kazanıldı mı ömür boyu sürecek, kalımlı birşey değildir. Her yeni durumda yeniden kazanılması gerekir. Lenin şöyle diyor:

"Demokrasi, yığınların kendi temsilcileri onları tanıdıkları için güvenmeleri gerektiği anlamına gelmez; yığınların kendilerinin gündemdeki önemli sorunların özü üstüne akıllıca seçim yapmaları anlamına gelir. (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım, c.1, s.44)

Lenin'in önemli siyasal sorularda karar alırken yığınlara danışılması yönündeki başka birçok yerde söylediği sözlerle birlikte düşünürsek, bizde "Faşizmin Çözüldüğü" tezinin yığınlara, hem parti tabanına hem de partinin yetkili kurullarına danışılmadan çıkarılışının anlamını daha derin düşünmek gerekir.

3. Faşizmin çözülüşü ve ideolojik-siyasal çizgide sapma

"Faşizmin Çözülüşü" ve Türkiye'deki bugünkü durum ve görevler üstüne ayrı bir broşür hazırlıyoruz. Burada çok kısa olarak birkaç noktaya değineceğiz.

Kitaba eleştirimiz kabaca üç noktada toparlanabilir: 1. Kitaptaki faşizm tahlili, çeşitli tanımlar bilimsel değildir. Keyfidir, çoğu zaman tartışılan ve kanıtlanmak istenen şeye göre farklı ölçütler kullanılmaktadır.

2. Kitaptaki birçok "yeni" görüş, *İşçinin Sesi*'nin başta konferans kararları olmak üzere bugüne kadarki çizgisini oluşturan fikirlerle çelişmektedir.

3. Anayasa-faşizm ilişkisini anlayış biçimi yanlış ve burjuva hukuk anlayışı çerçevesindedir.

4. Bugün Türkiye'de faşizmin olmadığı saptamasının hem kendisi hem de gerekçeleri yanlıştır. *Türkiye'de faşizm sürmektedir.*

5. Bugün Türkiye'nin güdük bir burjuva demokrasisinden daha geniş bir burjuva demokrasisine geçiş süreci olan bir ara dönem yaşadığı ve bu dönemin temel kavgasının burjuva-demokratik hak ve özgürlükleri "elde etme" kavgası olduğu görüşü oportünist bir görüştür. 12 Eylül'den bu yana faşizme karşı devrim hedefini göstererek çalışmış, temel kavgayı bunun etrafında sürdürmüş bir örgütün şimdi burjuva demokrasisinin sınırlarının genişletme "kavgasını" temel alması çok önemli bir çark ediştir. Bu değerlendirme partinin siyasal taktiğini kökten değiştiriyor. Tartışmamızdaki en önemli siyasal-pratik sorun budur. Yoksa, kitaptaki bazı görüşlerle ilgili *akademik* bir tartışma bugünkü pratik sonuçları yaratmazdı.

Yürükoğlu yoldaş sağa kayışı gizlemek için çeşitli yollara başvuruyor. İğreti bir etiket gibi yine devrim belgilerini sıralıyor. Bir yerde de, faşizmin yokluğunu söylemenin "sağ" değil sol bir anlam taşıdığını söylüyor. Ne söylerse söylesin turpun kırmızı kabuğunu kendisi kazımıştır. Oportünizm olanca açıklığı ile ortadadır.

ÜB'ya verdiğim yazıda "ara dönem neyle neyin arasıdır?" diye sormuştum. Bu soruya çeşitli "yanıt"lar geldi.

Yürükoğlu yoldaş, "Kalıcı olmayan bir ara dönemin sonunda devlet örgütlenmesi ve işleyişi mutlaka değişecektir. Ara dönemin sonunda devrimciler de gelse, liberaller de gelse demokrasinin daha da genişlediği bir döneme girilecektir." *(İ.S.* s.268) dedi. Devrimciler gelirse "bugünkü demokrasiyi genişletmeyip" tüm devleti yıkacaklar. Daha gelişkin bir sosyalist demokrasi kuracaklar. Bunu Yürükoğlu yoldaş da söylüyor. Peki liberaller gelirse hangi demokrasinin hangi sınırlarını genişletecekler? Bu

lıyor. Bu neden açıkça söylenmiyor?

Sonra, H. Erdal yoldaş kolları sıvamış inciler döktürüyor: "Mevcut rejim faşist değildir ama demokratik olmaktan da uzaktır." diyor. *(İ.S.* s.269). Hangi demokrasi sorusu yine belirsiz. Burjuva demokrasisi olmaktan mı uzaktır? Öyle diyorsanız kendinizle çelişirsiniz. Çünkü "faşizm kalktı" diyorsunuz, başka devlet biçimi olmadığına göre o zaman rejim "otoriter eğilimli, gerici"de olsa bir burjuva demokrasisidir değil mi? Demokratiklikten, bunu kastetmeyip "halk demokrasisini" anladığınızı düşünsek, bu, sizlere bile haksızlık olacak. Yoksa, bilmediğimiz size özgü yeni bir "demokrasi" tanımı mı buldunuz? Öyleyse onu yazın!

H. Erdal çok "diyalektik" bir söz daha söylüyor: "Kısacası ara dönemin faşizmle neyin arasında kalacağını savaşım belirleyecektir." (ayrı yazı) Herşeyi savaşım belirliyor da önce ara dönemi tanımlasanız?

Aynı karışıklık, faşizmin çözülme sürecinin ne zaman başladığı sorusuna verilen yanıtlarda da var.

Kitapta, "Zaten baştan beri sınırlı olan yığın tabanını böylece iyice daralttığı için "demokrasiye geçiş" oyununu oynamaya başlamasıyla birlikte faşizmin çözülme süreci de başladı. Bu süreci *yaratan* Türkiye toplumundaki güç ilişkileridir." *(Faşizmin Çözülüşü,* s.25)

"Çözülme süreci, zaman olarak, "demokrasi oyunu" ile, anayasanın kabulü ile başladı." (s.25)

Bu cümleyle "demokrasi oyunu" ile, anayasanın kabulü ile tek bir olaymış gibi alınmış, öyle mi? Değil! Anayasa 7 Kasım 1982'de kabul edildi. Partilerin kurulması ve demokrasi oyunu ise ondan epeyce sonra başladı. Aynı cümlenin devamını okuduğumuzda iş iyice karışıyor: "Anayasa çözülmenin *nedeni* değil, kendisi çözülmeyi başlatan yeni güç dengesinin sonucudur." Bundan çıkan anlam ise, "yeni güç dengesinin" anayasadan da önce çözülmeyı başlattığıdır. Bu yeni güç dengesi ne zaman oluştu? Yoksa bununla kastedilen, "yönetim elitinin içindeki daha gerçekçi" kesimlerin varlığı mıdır? (s.22-23)

Lütfen karar verin. Ara dönem ne ile neyin arasıdır? Rejim faşist olmaktan ne zaman çıkmıştır? Çözülme ne zaman başlamıştır? Sağda solda bizim değişik yerlerde değişik konuştuğumuzu "dört gömlek" değiştirdiğimizi söylüyor, bu nedenle yazılı metinler olmadan tartışma olmaz diyerek, tabandan gelen tartışma isteğine ket vurmak istiyorsunuz.

Bu iddiayı kanıtlayamadığınız gibi, kendiniz, üstelik yazılı metinlerde 8 gömlek değiştiriyorsunuz. Kendi konumlarınızın zayıflığının siz de farkındasınız.

4. 5. Kongre ve görevlerimiz

"Merkez komitesi, muhalefeti kongre'den önce tasfiye ederse, bu affedilmez birşey olurdu." (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım c.30 s.467)

Yoldaşlar, bu alıntıyı *Açık Mektup*'tan aldım. *Açık Mektup*'u yazan, *İşçinin Sesi* muhalefetinin başını çeken yoldaş bu yazdıklarını bugün aynen bize karşı uyguluyor. Demek ki, o zamanki kavgada da ilkelerden çok kişisel konum farklılıkları rol oynamış. Dün sanık olan bugün yargıç olunca tasfiyecilikte onun da eli titrememiş.

Benim EK üyeliğimin askıya alınması, H. Çetin yoldaşın EK'dan çıkarılması tüzüğe aykırıdır.

1. Bir kez tüzükte "askıya alınma" diye birşey yoktur. "Üyelik haklarının süreli alınması" (md. 44) vardır. Burada söz konusu olan parti üyeliğidir. EK üyeliğinin "askıya" alınması da, "EK üyelik haklarının süreli alınması"da söz konusu olamaz. Tüzüğün 46. maddesine göre, MK üyesinin partiden çıkarılmasını Denetim Komitesi onaylamazsa MK üyesi de üyelik hakları alınan üye durumuna düşer. Böyle bir durum da yoktur.

2. İkincisi, EK üyelerini EK üyeliğinden çıkarmak için plenum (tam üyeli

la yapılmıştır. Plenum değildir.

3. Üçüncüsü, tüzüğün yine 46. maddesine göre "MK'dan ya da parti üyeliğinden çıkarılan MK üyesi, kendisiyle ilgili kararın verildiği MK toplantısında hazır bulunur ve kendisini savunur." Oysa H. Çetin yoldaş toplantıya çağırılmamış ve savunması alınmamıştır. Bu da tüzüğe aykırıdır.

Bu kararlar bu nedenle geçersizdir. Özü açısından ise kongreden önce muhalefetin tasfiyesidir.

TKP tarihinde kongre geleneği yoktur. Geçmişte rastlanan tekil çıkışlar hiçbir zaman gerçek bir kongre platformuna ulaşamamıştır. Meşruluğunu kuruluş kongresinde alan hiçbir yönetim de partiyi ikinci bir kongreye götürememiştir.

TKP *İşçinin Sesi* hareketi kongre çağrısını bayrak yaparak çıktı. I. Konferans, "Demokratik olarak seçilmiş tüm örgüt delegelerinin katılacağı, en kısa zamanda toplanacak kongre için, TKP Kongresi için örgütlü savaşım günün temel görevleridir" dedi. *(TKP Leninciler Konferansı Kararları 1980, İşçinin Sesi* yayınları no: 13, s.16)

II. Konferans 5. Kongreyi hazırlama görevini üstlendi. Bir hazırlık komisyonu oluşturma kararı verildi. TKP 5. Kongresi'nin II. Konferans'ta kabul edilen tüzüğe göre yapılacağını, il komitelerinin 6 ay içinde kongrelerini yaparak delegelerini seçeceğini kamuoyuna duyurdu.

TKP Tüzüğü 20. maddesiyle her iki yılda bir kongre yapılacağını söylüyor. II. Konferans'tan bu yana 3 yıl geçmiş ve kongre yapılmamıştır. Üç kez kongre tarihleri belirlenmiş ama hep ertelenmiştir. II. Konferans kararlarına uygun olarak yapılan il kongrelerinin birçoğunun üstünden de 2 yıl geçmiştir. Bu arada bazı yoldaşlar hapse düşmüş, komiteler dağılmış, seçilen delegelerden önemli bir bölümü ya istifa etmiş, ya da partiden atılmıştır.

Son olayla birlikte örgüt görevlerinden alınan, ama parti üyeliklerinin ve kongre delegeliklerinin şimdilik sürdüğü söylenen yoldaşları dışarda tutarsak, seçimli kongre delegelerinin %12.6'sı gelemeyecek durumda olduğu için, %33'ü istifa ya da ihraç yoluyla örgütten ayrıldıkları için kongrede yer alamayacaklar. Bugün tasfiye edilen yoldaşlar ise tüm seçilen kongre üyelerinin %15'ini oluşturuyorlar. Eğer bizlerin kongreye katılmamız engellenirse, bu kongrede seçimli delegelerin %60 6'sı, yani *çoğunluğu* olmayacak demektir. Merkezin *çağıracağı* delegelerle yapılan bir toplantı ise Kongre değil ancak Konferans olur. Ayrıca, 2 yılda bir yapılması gereken il kongrelerini de tüzüğe göre yenilemek gerekiyor. Kongreyle ilgili çeşitli zorluklar vardır. Son olaylarla birlikte merkez dışında Avrupa'daki örgütlerin ve parti üyelerinin çoğunluğu partinin bugünkü yönetimine karşı tutum almışlardır. Bunun da yeniden yapılacak seçimlerle kongreye yansıması gerekir. Gerçek ve partiyi ilerletecek bir kongrenin koşulları şunlardır:

1. Tartihi belli kongreden önce muhalefeti tasfiye eden tüm kararlar geri alınmalı, tüm yoldaşlar işlerinin başına dönmelidir

2. Faşizmin çözülüşü konusunda zaman yitirilmeden parti basınında ve tüm parti ve SYÖ birimlerinde açık tartışma yapılmalıdır. Merkez bunu istemese bile bildiğimiz kadarıyla il komitelerinin 1/3'ü tartışma eğilimi göstermişlerdir Dolayısıyla tartışma açmak tüzük açısından da gereklidir. Kaldı ki, böyle bir zorunluluk olmasa bile partinin yararınadır. Program tartışması, basında yürütülen açık tartışmanın programatik konulardaki birbirine oldukça ters görüşlere rağmen birbirine karşıt platformlar, ayrı disiplini olan fraksiyonlar yaratmadığını gösterdi. Tartışılacak ciddi sorunlar varken bunu yapmamak ise tersine partileri her zaman bölünmelere götürdü. Bunlardan ders çıkarmak gerekiyor. Türkiye'deki siyasal durum ve görevlerle örgütteki tıkanıklığın nedeni olan tüm sorunların açık tartışılması örgütü güçlendirir, canlandırır. Hem bize, hem Türkiye devrimci hareketine örnek olur.

H. Çetin yoldaşlar da görev almalıdır.

4. TKP'nin ve TKP-*İşçinin Sesi*'nin burjuvazi safına geçmemiş kendi özel yaşantısında erimemiş eski MK ve EK üyeleri, "üyelikten düşürulenler" de içinde kongre'ye çağrılmalıdırlar.

5. Kongre'nin gündemi ve ön belgeleri önceden tüm delegelere iletilmelidir.

Biz bu maddeleri yoldaşları güç duruma düşürmek, ya da olmayacak koşullar ileri sürüp bölünmeyi kesinleştirmek için yazmıyoruz. Tam tersine biz, partinin sağlıklı bir kongre yapmasını, resmi iyimserliklerden uzak gerçek bir siyasal-ideolojik tartışma ve mücadele sonunda çoğunluğun belirlemesini istiyoruz. Bizim katılacağımız bir kongre *İşçinin Sesi*'nin dününü, bugününü hem sorguya çeken hem de ilerleten, canlandıran bir kongre olacaktır. Hepimizin üstünde, partinin ve tüzüğün de üstünde devrimin genel çıkarı vardır. Devrimin genel çıkarı ayrılmayı, likidasyonu değil "eylemde birlik, açık tartışma" ilkesiyle *birlikte yürümeyi* gerektiriyor. Bizim tutumumuz budur. Kongre'ye dek, tüm parti görevlerini sürdüreceğiz. Komuniste yaraşır bir örgütlülükle kongre ve devrimci bir TKP için savaşımı sürdüreceğiz.

ÜB sekreteri yoldaş ÜB ve EK görevlerimden düşürüldüğüm toplantıda yaklaşık olarak şunları söyledi:

"Aramızda bir mücadele sürecek, ama ne kadar ayrı platformlarda olursak olalım siyasal spectrum (alan) da yine de birbirine en yakın yerlerde olacağız. Çünkü siyasal tansiyonun itiş-kakışına kendimizi kaptırmazsak, ileride yeniden bir arada olmanın koşullarını da kaldırmamış oluruz." dedi.

İleride kimin nerede duracağını şimdiden kimse kestiremez. Ama bugün durduğumuz noktada faşizmin çözülüşü ile ilgili yeni görüşleri saymazsak siyasal yelpazede birbirine en yakın olduğumumuz doğrudur. O halde neden bugün, yol bu denli yakın iken yoldaşlar bizi dıştalama, "parti disiplinini ve parti arılığını korumak" adına partiyi bölme yolunu seçiyorlar?

Neden gerçek, temsili bir kongrede kendi kendimizle açıkça hesaplaşmanın önünü tıkamaya çalışıyorlar? Biz söylediğimiz koşullarda parti birliğinin herkes için tek doğru yol olduğunu düşünüyor ve bunun için çalışıyoruz.

Örgütleri bırakmayacağız. Partiyi bırakmayacağız. Seçilmiş kongre delegeleri olarak kongreye gideceğiz. Tüzüğü çiğnemeden kimse bu hak ve ödevimizi elimizden alamaz.

Bizans oyunlarıyla, kuralları çiğneyerek kongrede hesaplaşma önlenirse ne olur? Ne olacağını yeni durumun yeni koşulları belirleyecektir. Devrimci komünistlerin doğruları daha tam arayarak, Türkiye ve dünya devrimi için doğru yolda hizmet ederek, işçi sınıfının ve emekçi halkın çıkarlarına yabancı hiçbir özel çıkar gözetmeyerek yollarında yürüyeceklerini zaman gösterecektir. Bu yürüyüş, örgütsüz ve pusulasız olmayacak, ama kendi varlığını amaç edinmiş yeni bir tekke ile hiç olmayacaktır.

Şimdi görev kongre için çalışmak, ideolojik-siyasal-örgütsel sorunları hem parti hem de yığınlar önünde tartışmaktır. Napolyon'un dediği gibi savaşta "önce girişilir, sonra görülür." Biz de öğle yapacağız. Haydı yoldaşlar coşku ve hızla görevlerimizin başına!

Yaşasın partimizin devrimci birliği!

Yaşasın devrim ve sosyalizm kavgası!

Sorulara yanıtlar

Siyasal

1. Bugün Türkiye'de devlet faşisttir.

2. Bugün Türkiye'deki çözülme süreci kararsız ve içinde geriye dönüş olasılıkları taşıyan çelişkili bir süreç olarak sürmektedir.

3. Faşizm kalktı diyebilmek için devletin faşist biçiminin nitel bir değişikliğe uğraması, ya devrimle yıkılarak, ya da evrimci yoldan burjuva demokrasisine dönüşerek ortadan kalkmasını gerektirir. Bugün Türkiye'de ikisi de olmamıştır. Türkiye'de eski ya da yeni tipiyle güdük dini tanımlayan ögeleri vardır ve bunların en temel olanları (Yasamanın yürütme karşısındaki üstünlüğü, yaşama hakkı başta olmak üzere kişinin dokunulmaz temel hak ve özgürlükleri, hakim teminatı, yargı bağımsızlığı, herkese seçme ve seçilme hakkı, Üniversite, Basın-Radyo vb. kurumların özerkliği gibi) yoktur. Göstermelik ve işlevsiz cunta partileriyle, yine işlevsiz sözde muhalefet partilerinin (bu ikincilerin her an kapanma olasılığı ile karşı karşıya olduklarını da unutmayalım) varlığından çıkarak Türkiye'de faşizmin kalkıp, yerine güdük bir burjuva demokrasisinin geldiğini söyleyen yoldaşlar çok ciddi bir yanılgı içindedirler.

4. Bu soru çarpıtmalarla doludur. Biz hiçbir yerde "faşist devlet apayrı bir devlettir" demedik "Kapitalizm içinde ama yeni ve burjuva demokrasisinden ayrı bir devlet biçimi olan faşizm..." dedik. (Faşizmin Çözülüşü Üstüne Notlar, *İ.S.* sayı 270, s.14) Faşist devlet kurulmadı da demedik." Faşist cunta rejimi oturtma ve kalıcılaştırmada gereksinimi olan yığın desteğini kazanmaya çalıştı. Ama bu dönem, faşist rejimin sulanıp çözülmesinin de başlangıcı oldu" dedik. (agy) 1980'den bu yana Türkiye'de devletin biçimi faşisttir. Faşist rejimin kurumsallaşma çabalarıyla, sulanıp çözülme süreçleri iç içe geçmiştir. Türkiye'de faşist devlet kurumsallaşıp, kalıcılaşmadan laçkalaşıp sulanmaya başlamıştır.

5. Söylediklerimin Troçkistlerden farkı: Bildiğim kadarıyla (Troçkistlerin tezlerini yoldaşlar kadar iyi bilmediğimi söylemeliyim) Troçkistlerin faşizm konusundaki görüşlerini belirleyen iki nokta ve benim söylediklerimle farkı şöyledir: a. Troçkistlere göre bir rejimin faşist olabilmesi için, tabandan kitle hareketiyle erke gelmesi gerekir. *Faşist bir harekete*, ve *faşist bir partiye* dayanması gerekir. Bu nedenle Troçkistler İtalya ve Almanya dışındaki diktatörlüklere faşist demezler. Ben ise, faşizmin gelmesi için yığın desteğinin zorunlu olmadığını, tepeden bir darbeyle de gelebileceğini söylüyorum. Fark büyüktür. b. Troçkistlere göre, faşizmin niteliği en başta küçük burjuvazinin konumuyla belirlenir. "Troçkiye göre *faşizmin siyasal ozu küçük burjuvazinin* savaşıdır." (Hüseyin Çakır, *Troçki'nin Faşizm Anlayışı, İ.S.*, sayı: 195-196) Ben bu görüşü de hiçbir biçimde paylaşmıyorum Faşizm finans kapitalin açık teröre dayanan çıplak diktatörlüğüdür. Faşizmin kalıcılaşması için kitle desteğine gereksinimi olduğu görüşü ise herkesin kabul ettiği bir görüştür.

TKP resmi kanadından farklılıklara gelince:

a. Onlar 12 Eylül darbesinin faşist bir darbe olarak değerlendirmediler. Ben ise, faşist bir darbe olarak değerlendiriyorum.

b. TKP resmi kanadının rejimin faşistliğini söylediği dönem ise bana göre faşizmin sulanıp çözülmeye başladığı döneme denk düşüyor. Faşizm konusundaki genel tahlil farklılıklarına girmeden bu kadarını söylemek bile bu soru-yanıt çerçevesi içinde yeter.

6. Aramızda hem ideolojik-siyasal hem de örgüt anlayışında farklılıklar var. Son kitapla partinin siyasal taktiği değiştirilmiş ve sağa doğru saptırılmıştır. Ara dönem ve varolduğu söylenen güdük burjuva demokrasisinden, geniş ya da genişçe bir burjuva demokrasisine geçişi "ara dönemin temel kavgası" olarak ele almak *İşçinin Sesi*'nin faşizme karşı savaştaki temel tezini geri almaktır. Bu çok önemli bir farklılıktır. Bu farklılığı örgüt krizine dönüştüren ise yanlışın parti içinde, partinin iç dinamizmiyle düzeltilmesi olanağının yokedilmesidir. Öte yandan, parti, kadro, örgütsel işleyiş, kollektif çalışma, parti yaşamında organların rolü gibi konularda yıllardır kurullarda ve ikili konuşmalarda tartışmalarımız oldu. Farklı görüşlerimiz olduğu biliniyor. Kitabın çıkışıyla, partinin siyasal taktiğindeki bir sapmayla bürokratik merkeziyetçi bir anlayışın pratik uygulaması üst üste düşmüştür. Partide *ilk kez* siyasal ve örgütsel konularda ciddi ayrılıklar ortaya çıkmıştır. Sorun, yoldaşlarca tasfiyecilikle çözülmek istenmiştir.

durumdur diyorum. Öyledir çünkü:

a. *İşçinin Sesi*'nde hep söylediğimiz gibi Türkiye kapitalizminin olanakları burjuva demokrasisi "lüksü"nü kaldıramaz. Dört yıllık faşizm Türkiye kapitalizminin sorunlarını çözememiştir. Bunalım yapısallığını koruyor.

b. Faşist cuntanın 4 yıldır uyguladığı ekonomik-siyasal şiddet işçi-emekçi yığınlar arasında hoşnutsuzluk, öfke ve tepki biriktirmiştir.

c. Faşizmin açmazları, yığın desteğinin zayıf ve gittikçe zayıflıyor oluşu, burjuvazi arasındaki çelişki ve çatlakların keskinleşmesi önümüzdeki dönemde burjuvazinin yönetme güçlüklerini arttıracaktır. Bu temelde devrimci durum en büyük olasılıktır. Neye göre? Bir burjuva demokrasisine göre.

8. Komünist partisinin örgütlenme ilkeleri üstüne görüşleri burada iki cümleyle özetlemenin olanağı yoktur. Tartışma ilerledikçe, yalnız örgütlenme ilkelerinden değil, komünist partisindeki toeri-pratik, parti-sınıf, merkeziyetçilik-demokratiklik birlikteliğinden ne anladığımızı anlatacağız. Bu tartışmanın, bizim, *İşçinin Sesi* kadrolarının arasında ve yalnızca bugünkü parti içi sorunlardan doğan dar ve sığ bir tartışma olmaması için elimizden geleni yapacağız. Başka türlü, birçok örneğinde olduğu gibi bu tartışmada çok az insanın izlediği ve taraftarların tezahüratları arasında boğuntuya giden bir çeşit spora dönüşür. Biz ise gösteri değil Türkiye devrim hareketinin en önemli ve can alıcı sorunu olan gerçek bir işçi sınıfı partisi yaratma görevine hizmet etmek istiyoruz.

9.11.1984

Ali H. Karadağ

Örgütsel

1. Parti tüzüğünü çiğnemedim. ÜB üyeliğimi "düşürürken ve EK üyeliğimi askıya alırken" siz bile parti tüzüğünü "çiğnememi" değil, parti disiplinine uyacağımı söylememi" gerekçe gösterdiniz. Cezaları yaptığım "disiplin çiğneme eylemine değil" ileride disiplini çiğneyebileceğim olasılığına dayandırdınız. Yöre komitesi sekreterliğinden alınma kararını aynen uyguladım. Herşeyi yeni görevlendirilen yoldaşa *devrettim*. ÜB toplantısına çağırdınız *geldim*. O toplantıda tasfiyelerin durdurulmasını, açık tartışma açılmasını *önerdim*. Bunlar disiplini çiğnemek mi? Görüşleri azınlıkta kalan tabii ki tüzüğü çiğneyemecek. Peki azınlık ve çoğunluğun parti düzeyinde belirlenmesi nasıl olacak? Belli kurullarda azınlıkta kalan bu partiden ya da bu dünyadan yok mu olacak? Tam tersine, Lenінci parti anlayışında azınlık fikirlerin çoğunluğu kazanabileceği mekanizmaların da mutlaka işlemesi gerekir. Tüzükte de var, Lenınci disiplin "Eylemde birlik, açık tartışmadır." Ben eylem birliğine uydum. Siz parti içi açık tartışmadan kaçıyorsunuz. Disiplini, tüzüğü siz çiğniyorsunuz.

2. Yalnızca görevden alınmak tasfiye olmaz. Görevden alınmayı tasfiye durumuna getiren farklı görüşlerden dolayı görevden alınmaktır. Birincisi bu. İkincisi, çok daha önemli dediğiniz görev *farklı görüşleri* olan bir yoldaşı tüm pratik örgüt görevlerinden çekip merkezde kızağa almaktı. Üçüncüsü, bu yönde bir öneri yaptınız ama karar almadık. Karara uymama bu nedenle söz konusu olamaz. Dördüncüsü, sonra da "partinin bugünkü siyasal hattını örgütüne açıklama" görevini yapmadığımı yazıyorsunuz. Bu işi tam olarak ve tüm örgütleri dolaşarak yaptığımı bilmiyor musunuz? Diyelim ki bilmiyorsunuz, iki ÜB üyesi bunu benim yanımda yoldaşlardan öğrendiler. Neden hâlâ yanlışta ısrarlısınız? Tarihi belli kongreden önce, farklı görüşlerimi kongreye getirmek üzere zaman istedim ama o güne dek bulunduğum ülkede kalmayı önerdim. Bunu reddettiniz. Altıncısı, bana ilişkin hiçbir görüşümü hiçbir yerde, hiçkimseye söyleyemeyeceğimi söyleyerek, disiplin adına görüşlere yasak koymaya çalıştınız. Yedincisi, alınmama karşı çıkan ve açık tartışma isteyen A. Yöre Komitesini, K ve F Komitelerini görevden aldınız. Örgütleri likide ettiniz. İşte bunların tümü

açıkça kanıtlıyor.

3. Oyumu vererek katıldığım her kararı uyguladığımı siz de biliyorsunuz. Bunun tersine tek bir örnek gösteremezsiniz. Görevden alınma kararından sonraki, oy vermediğim öteki kararlara (Bulunduğum ülkeden ayrılma, örgütleri görevden alma) ise karşı çıktım. Kendi oyumu çiğnediğim savının gerçekle ilgisi yoktur. Geçmişte "çok acı ve vahim bir örnek" dediğiniz şeyi neden açıkça yazmıyorsunuz? Eğer TKP'den ayrışma sürecinde Veli Dursun yoldaşın MK'dan çıkarılması kararını kasdediyorsanız onun hesaplaşmasını, eleştiri ve özeleştirisini I. Konferans'ta yaptık. İlk çıkışın zikzaklarıyla ilgili olarak siz de özeleştiri yaptınız.

4. Muhalefeti, birşeye karşıt olmayı belirleyen şey görüşlerin içeriğidir. Toplantıda, ben bu görüş ayrılıklarından dolayı pratik görevden alınmamın doğru olmadığını, özellikle çalıştığım yöre açısından kitapla ilgili farklı görüşlerimin (kafa karışıklığa ya da ikircimlilik değil) pratik çalışma açısından sorun yaratmadığını söyledim. "Belgelerden Döküm"de nedense bunları hiç yazmıyorsunuz? Diyelim ki, bunlara rağmen oy verdiğim için "tasfiye" yapan organ karşısında muhalefet olduğunu bilemedi! Peki, daha sonra açık tartışma isteyen ve bu olayları kendi değerlendirmeleriyle tasfiye diye nitelendiren komiteleri görevden alırken de "organ" ne yaptığını bilmiyor muydu? Bilmiyordu çünkü bu tasfiyeler "organ" toplanmadan yapıldı. Değil mi yoldaşlar? Yoldaşlar, görüyorsunuz haksız konumları hiçbir kelime oyunu gizleyemiyor.

5. "Parti çalışmaları içinde tanıdığım tüm partilileri dolaşıp konuşmaya" gelince, normal parti hiyerarşisini atlayarak, bana haber vermeden dolaşma işini siz başlattınız. Ben ise tasfiyelerden sonra bunu yapacağımı size açıkça bildirdim. Bu en doğal hakkımdır. Tüzükle, konspirasyonla çelişen bir yanı yoktur. Yoldaşların önemli bir bölümü ortak toplantılar önerdiler. A dışında bu yapılmadı. Olayları, taraflardan biri olan benden de dinlemek isteyen ve gelip görüşen yoldaşların ise partiyle ilişkileri kesildi. Görüşmeyi kabul edeceklerin ise parti suçu işleyeceğini, disiplinsizlik yapmış olacaklarını söylediniz. Neden yoldaşların benimle konuşmalarından bu denli korkuyorsunuz? Çekindiğiniz şeyler nelerdir?

6. Bu sorunun yanıtı bir başka sorudur: Tasfiyeleri kaldıracak mısınız? Parti içi açık tartışma açacak mısınız? Partiyi bölen likide eden bu kararları kaldırmadığınız sürece benim kişisel olarak "parti disiplinine" uyuyorum dememle neyi kurtaracağız? Disiplini bozan sizsiniz. Sonra ikide bir "küçük azınlık" dediğiniz yoldaşların tüm parti üyelerine ve seçilmiş kongre delegelerine oranını açıklar mısınız? Disiplin partinin ve devrimin genel çıkarı için değil de bir yönetim kliğinin özel çıkarı için kullanıldığı zaman bürokratikleşir. Bugünkü durum budur. Partinin ve devrimin genel çıkarına uymayan, özel çıkarı bunların önüne koyan disiplin dayatmasına teslim olmayacağız. Sizi, Leninci disipline eylemde birliğe, açık tartışmaya çağırıyoruz.

9.11.1984
Ali H. Karadağ

Şimdi siz yanıtlayın

Siyasal

1. Faşizmin çözülme süreci ne zaman başladı?

2. Bugün Türkiye'de devletin biçimi burjuva demokrasisi midir?

3. Ara dönemde devletin biçimi nedir?

4. Teorik olarak faşizm ne zaman biter? Türkiye'de faşizm hangi gelişmelerin sonunda ne zaman ortadan kalkmıştır? 25 Mart 1984 faşizmin kalkışının (nitel değişikliğin) tarihi midir?

5. Türkiye'de faşizmin çözülüşünün nedenleri arasında şunu da sayıyorsunuz?

"Özellikle 1982 sonlarında ve ABD'den başlayarak emperyalist ülkelerin ekonomilerinde olanak artışı getireceği bellidir. Yoksa son iki yıl içinde faşizm altındaki orta gelişmiş ülkelerin bir çoğunda ortaya çıkan çözülme sürecini raslantı diye açıklamak gerekir." (Kitap, s.23)

Türkiye'de faşizmin çözülüşünde bu söylediğiniz faktörün rolünü somut olarak verilerle gösterebilir misiniz? Siyasal değil ekonomik gelişmelerden söz ettiğinize göre göstermeniz gerekmez mi?

6. Faşist "yönetim eliti"nin içindeki kesimlerden söz ediyor ve şöyle diyorsunuz:

"Bir kesim, cuntanın geldiği gibi devam etmesini, en ufak bir yumuşamanın rejimin ve devletin varlığını tehlikeye atacağını, 'devlet düşmanlarının' yeniden canlanacağını söylemişlerdir. Öte yandan, daha *gerçekçi*, dünya ve Türkiye koşullarını daha kavramış kesim ise rejimin varlığının sürdürebilmesi için halkın şu ya da bu biçimde daha geniş bir katılımının sağlanıyor gözükmesi gerektiğini söylemişlerdir. Gelişmeler ikinci yolu öneren kesimin üstün geldiğini gösteriyor. *Çözülmeye doğru gidiş de böylece başladı.*" (abç) diyorsunuz. (agy, s.22-23)

Bu gercekci kesimi kim, kimler temsil ediyor? Birinci soru bu. İkincisi, Anayasa'dan önce değişmeye başlayan "güç dengesi" derken bu "gerçekçi" kesimin üstün gelmesini mi kastediyorsunuz? Bu tam da *Atılım*'ın dünkü görüşüne, ünlü "kanatlar teorisine" benzemiyor mu?

7. Size göre Portekiz'de, Yunanistan'da, Şili ve Brezilya'daki diktatörlükler faşist diktatörlükler miydiler? Şili'de bugün faşizm var mıdır, yok mudur?

8. Çözülmenin sizce çok anlamlı bir kanıtı olarak aramıza yeni katılan yoldaşlar arasında öğrenciler ve aydınların olduğunu gösteriyorsunuz. (agy, s.27) Bir partiye öğrenci ve aydınların gelmeye başlaması toplumdaki hareketlenmeyi vb. belirli ölçülerde gösterebilir. Ama bunu faşizmin çözüldüğünün "çok anlamlı bir kanıtı" olarak nasıl gösteriyorsunuz.

8. Kitapta: "Bugünkü dünya koşullarında, ben demokrasiye dönmeyeceğim, ben demokrasiyim diyerek gelen bir faşist diktatör var mı?" (kitap, s.42) diye soruyorsunuz. Aynı görüşteyiz. Ama bu Evren'lerin demokrasi oyununu, neden melez bir anayasa yaptıklarını, seçimli, parlamentolu bir faşizmin bu koşullara pek de uygun düştüğünü göstermez mi?

Örgütsel

1. "Faşizmin Çözülüşü" kitabındaki görüşler 9 Eylül'deki konuşmayla açıklanmadan önce, Tüzüğe göre partinin "en yetkili karar ve yönetim organı olan" (Tüzük Madde:26) EK'ya danışılmış mıdır? Danışılmamışsa neden?

2. Konunun ÜB'da "ana hatlarıyla" konuşulduğunu söylüyorsunuz. Bu ÜB toplantısına beni neden çağırmadınız?

3. Konuşmadan sonra yapılan EK toplantısının:

— Gündemi üyelere önceden verilmiş miydi?

— Türkiye'de faşizmin olmadığı konusundaki saptamanın onaylanmasının istendiği bu toplantıda, EK üyeleri konuşma metnini okuyabilmişler miydi? Ya da okuyan var mıydı?

Bir EK üyesinin metni okumadığı gibi, konuşmayı bile dinlemediği ve buna rağmen tüm kitabı onayladığı doğru mudur? (Y.E. yoldaş)

4. EK toplantısında ben ve H.Çetin yoldaş metni okumadan yapılacak tartışma ve oylamaların eksiklikler taşıyacağını, yüksek sesle düşünmek olacağını, esas görüşlerimizi metni okuduktan sonra yazılı ve sözlü olarak ileteceğimizi söyledik mi? Söylemedik mi? Söylediysek, oradaki konuşmaları ve bu kayıtla verdiğimiz oyları neden bizim tutarsızlığımız olarak göstermek istiyorsunuz?

5. Kitabın genelinin onaylanmasına ilişkin oylamada 2 yoldaş hayır oyu kullandı. EK duyurusunda bunu neden açıklamadınız? Neden kitaptaki tüm değerlendirmenin oybirliği ile alındığını bu öneriyi yapacaktım" demedim. Sorularınız üstüne bir ara bu görevden ayrılmayı düşündüğümü söyledim. Ama vardığım sonucun bu görüş ayrılıklarının görevden ayrılmayı gerektirmediği olduğunu söyledim mi, söylemedim mi? A'da faşizmin çözülüşü ya da kalkışının söz konusu olmadığını bu nedenle pratik görevleri etkilemeyeceğini savundum mu? Savunmadım mı? Öyleyse "Belgelerden Dökümler"de neden bunları yazmadınız?

7. İlk ÜB toplantısında tarihi belli kongreye kadar bulunduğum ülkede (bulunduğum görevde değil) kalma önerimi neden reddettiniz.

8. ÜB üyesi R.İçel yoldaşın önerisiyle benim katılmadığım ÜB toplantısında tartışılan ve üzerinde görüş birliğine varıldıktan sonra K. yoldaş tarafından hazırlanan yeni tüzük taslağının 25. maddesinde:

"Genel sekreterin başkanlığında toplanan PB, MK adına partinin günlük çalışmalarını yürütür. MK toplantıları arasında partinin en yetkili yürütme organıdır. MK'ya karşı sorumludur. PB oy çokluğu ile karar alır. Genel sekreterle PB'nin çoğunluğu bir konu üzerinde anlaşamıyorsa, Genel Sekreterin görüşü karar olarak alınır ve konu MK'ya getirilir. MK plenumunun oybirliğiyle alacağı karar Genel Sekreteri de bağlar."

Deniyor mu, denmiyor mu?

9. Son 8 EK toplantısından 7'sinin üyelere önceden gündem bildirilmeden yapıldığı doğru mudur?

10. A. Yöre Komitesini, K. ve F. Komitelerini hangi organ kararı ile dağıttınız? Tüzüğün 26. maddesine göre MK kendisine bağlı tüm örgütleri üçte iki oy çokluğu ile dağıtabilir. Bu komitelere kendilerini dağıttığınızı tebliğ ettiğiniz zaman EK'nın veya UB'nin organ kararı var mıydı? Yoksa neden tüzüğü çiğnediniz? Tüzüğü çiğneyen yöneticilerin başkalarından disiplin istemesinin moral koşulu kalır mı?

11. Konuşmalarda bazı ÜB üyesi yoldaşlar daha önce verilmiş görev değişikliği kararını kabul etmeyen yoldaşların bu tutumunun otamatik olarak ve eski karar gereğince örgütleri dağıtmayı gerektirdiğini söylediler. Böyle birşey olabilir mi? Diyelim ki olacağını düşünüyorsunuz, yine de bu yapılanın "Suç" olduğuna ve "dağıtmaya" yetkili organın karar vermesi gerekmez mi? Yoldaşlar açık konuşun, tüzüğe *neden uymadınız?*

12. Tüzüğün 46. maddesine, "MK'dan ya da parti üyeliğinden çıkarılan MK üyesinin, kendisiyle ilgili kararın verildiği MK ile Denetleme Komitesinin toplantısında ve Kongre'de hazır bulunur ve kendisini savunur" maddesine neden uymadınız? H. Çetin yoldaşı toplantıya neden çağırmadınız? "Çirkin ve disiplinsiz davranışları nedeniyle onu çağırma yönünde moral gereklilik duyulmamıştır" diyorsunuz. "Çirkin" ve "disiplinsiz" sözcükleri değer yargısı yüklü sözcüklerdir. Tüzüğe göre çağırmak zorunda değil miydiniz? "Aday" üye olmadığı bir yana "EK aday üyesinin" çağrılmayacağına ilişkin tüzük maddesini gösterebilir misiniz? Tüzükte EK "aday üyeliği" diye birşey var mı? Yoksa siz herşeyi neden böyle keyfi bir biçimde belirliyorsunuz?

13. Benim EK üyeliğimi "askıya alma" kararını tüzüğün hangi maddesine dayandırıyorsunuz?

14. Tasfiyeciliği tanımlar mısınız?

15. Son ÜB ve EK toplantılarından sonra verdiğiniz sözlerde neden durmadınız? Kavga, provakasyon vb. olmaması için önlemleri konuşup dostça ve herşeye rağmen yoldaşça ayrıldığımız aynı gece ben daha oradayken neden uçakla ekipler gönderip olaylar çıkardınız? Bu, o gece bir yoldaşın, "Türkiye'li siyasetler arasındaki ayrışmada güç belirleyicidir" tezinin egemen olmasından mı kaynaklandı? Bu olayların sizin düşündüğünüz sınırları aştığını, dayak atma, işkence yapma vb. konusunda kararınız olmadığına inanmak istiyorum. Öyleyse, bu sınır aşanlara, kararlara uymayanlara ceza verdiniz mi? Yoksa bu arkadaşlar

Açıklama

Geçtiğimiz günlerde TKP *İşçinin Sesi*'nin Avrupa'daki 9 değişik örgütünden gelen yoldaşlarla Avrupa düzeyinde bir toplantı yapılmıştır.

Toplantıya katılan yoldaşlar, ÜB ve EK üyesi V. Demir ve EK üyesi H.Çetin yoldaşların ideolojik-siyasal görüş ayrılıklarından dolayı pratik parti görevlerinden alınmalarıyla başlayan ve bu kararların değiştirilmesini isteyen örgüt ve yoldaşların toptan tasfiyesiyle gelişen olayları değerlendirdikten sonra aşağıdaki sonuçlara varmış, bunları parti merkezine, kamuoyuna duyurmayı kararlaştırmıştır:

1. Türkiye devrimci hareketi ve partimiz önemli ve ivedi devrimci görevlerin dayattığı zor bir dönemden geçmektedir. Görevlerin yerine getirilmesi, işçi sınıfına ve halkımıza önderlik edecek güçlü ve devrimci örgütlenmelerin varlığına bağlıdır. Partimiz bugün dönemin devrimci görevlerini yerine getirecek örgütlülük ve güçte değildir. Başka hiçbir siyasal güç de tek başına bu durumda değildir.

2. Böyle bir durumda *İşçinin Sesi* hareketi içinde ÜB ve EK çoğunluğu tarafından alınan ve nesnel olarak örgütün likidasyonu anlamına gelen son kararlar partimizi bölücü, güçten düşürücü niteliktedir. Faşizme ve burjuvaziye karşı savaşımı yükseltmek görevi dururken parti içinde devrimci öğeleri tasfiye ederek enerjiyi içe döndürmek affedilmez bir hatadır.

3. Tüm tasfiyeler derhal kaldırılmalı, görevlerinden alınan tüm yoldaşlar ve örgütlere ilişkin kararlar geri çekilmelidir.

4. Bugüne dek söylediklerimizle temelden çelişir biçimde görüş ayrılıklarının üstüne fiziksel saldırı, hatta işkence vb. yöntemlerle gidilmesini şiddetle kınıyor, bu suçları işleyenlerin tüm parti ve devrimci kamuoyu önünde özeleştiri yapmalarını istiyoruz.

5. "Faşizmin Çözülüşü" kitabıyla getirilen görüşler bize göre partinin devrimci çizgisinde bir sağ sapmadır. Bunun böyle olup olmadığının parti çoğunluğu tarafından belirlenmesi gerekir. Bu amaçla, hiç zaman yitirilmeden tüm parti örgütlerinde ve *İşçinin Sesi*'nde tarafların eşit haklara sahip olacağı bir açık tartışmalar bağlanmalı ve bu yolla partinin şizm konusu, örgütteki tıkanıklığın siyasal-örgütsel nedenleri tartışılmalıdır.

6. Seçilmiş kongre delegelerinin katılımıyla yapılacak temsili bir kongre ile bu tartışmalar bağlanmalı ve bu yolla partinin birliği yeniden sağlanmalıdır.

7. Kongre hazırlık komisyonu oluşturulmalı, V.Demir ve H. Çetin yoldaşlar bu komisyonda görev almalıdırlar.

8. TKP ve TKP *İşçinin Sesi*'nin burjuvazi safına geçmemiş, kendi özel yaşantısında erimemiş eski MK ve EK üyeleri, "üyelikten düşürülenler"de içinde kongreye çağrılmalıdır.

Yoldaşlar, yönetim kliğinin sağcı, likidatör çizgisine karşı çıkın. Yukardaki istemler temelinde partimizin devrimci güçleriyle birleşin. Gerçek bir kongre ile partimizin devrimci temeldeki birliğini sağlamak savaşımını yükseltin.

Devrimin de partinin de güvencesi işçilerdir.

Yaşasın partimizin devrimci birliği.

Yaşasın devrim ve sosyalizm savaşımımız.

Kasım 1984

V. Demir, ÜB ve EK üyesi, seçilmiş kongre delegesi.
H. Çetin, EK üyesi, seçilmiş kongre delegesi.
S. Savaş, seçilmiş kongre delegesi
G. Fırat, seçilmiş kongre delegesi
Y. Avcı, seçilmiş kongre delegesi
A. seçilmiş yedek kongre delegesi.
Almanya Yöre Komitesi.
Köln İl Komitesi.
Frankfurt Komitesi.
Mannheim parti örgütünün mutlak çoğunluğunu oluşturan temsilciler.
Hollanda parti örgütünün mutlak çoğunluğunu oluşturan temsilciler.
Hamburg parti örgütünden temsilciler.
Düsseldorf temsilciliği.